

वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरण काठमाडौंबाट भएका फैसलाहरूको संग्रह २०७८

भाग - २

वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरण
बबरमहल, काठमाडौं

वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरण काठमाडौंबाट भएका फैसलाहरूको संग्रह, २०७८ (भाग - २)

मानव अधिकारका लागि जनमञ्च

(पिपुल फोरम)

कालिकास्थान, काठमाडौं
फोन नं. ०१-४४२३५७३

**वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरण
काठमाडौंबाट भएका फैसलाहरूको संग्रह
२०७८**

भाग - २

वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरण
बबरमहल, काठमाडौं

वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरण

काठमाडौँबाट भएका फैसलाहरूको संग्रह-२०७८ भाग - २

सल्लाहकार : श्री निशा बानियाँ, सदस्य
डा. श्री गोपिचन्द्र भट्टराई, सदस्य

फैसला प्रकाशन समिति

संयोजक : रजिष्ट्रार श्री आनन्दराज पन्त
सदस्य : शाखा अधिकृत श्री कृष्णशोभा सुवाल
सदस्य : इजलास अधिकृत श्री दुर्गादत्त लम्साल
सदस्य : अधिवक्ता श्री विरवलकाजी राई (पिपुल फोरम, नेपाल)
सदस्य : अधिवक्ता सन्जु खनाल, कार्यक्रम संयोजक (पिपुल फोरम)

प्रकाशक : वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरण
बबरमहल, काठमाडौँ

फोन नं. : ०१-४२५२७३४, ४२४८२९२

इमेल : fet2064@gmail.com, fet@supremecourt.gov.np

वेबसाइट : fet.gov.np

प्रकाशन प्रति : १००० प्रति

प्रकाशन मिति : २०७८, फागुन

प्रकाशक सहयोग : मानव अधिकारका लागि जनमञ्च (पिपुल फोरम) / KIOS Foundation

कम्प्यूटरले-आउट : सूर्य बुढाथोकी

मुद्रण : क्लासिक प्रिन्टिङ सर्भिस, अनामनगर, काठमाण्डौ (०१-४१०२६०२)

नोट : प्रस्तुत संग्रहमा प्रकाशित गरिएका फैसलाहरू सम्पादन नगरी हुबहु प्रकाशन गरिएको जानकारी गराइन्छ । प्रस्तुत संग्रह प्रकाशकले मुनाफा रहित उद्देश्यले सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशन गरिएको हो । यो संग्रह निःशुल्क वितरणको लागि मात्र हो । यस संग्रहको कुनै अंश प्रकाशकलाई उद्गत गरी मुनाफा रहित उद्देश्यका लागि प्रयोग गर्न सकिने छ ।

मन्तव्य

नेपालको संविधानले स्वतन्त्र र सक्षम न्यायपालिका एवम् कानूनको शासनको अवधारणा आत्मसात गरी न्याय सम्बन्धी अधिकार संविधान, कानून र न्यायका मान्य सिद्धान्त बमोजिम अदालत तथा अन्य न्यायिक निकायबाट निसृत हुने व्यवस्था गरेको छ । संविधानको धारा १२७ ले सर्वोच्च अदालत, उच्च अदालत र जिल्ला अदालत गरी तीन तहको अदालतको व्यवस्था गरेको छ भने धारा १५२ ले खास किसिम र प्रकृतिका मुद्दाहरूको कारवाही र किनारा गर्न संघीय कानून बमोजिम अन्य विशिष्टीकृत अदालत, न्यायिक निकाय वा न्यायाधिकरणको स्थापना र गठन गर्न सकिने व्यवस्था रहेको छ । यही संवैधानिक पृष्ठभूमिमा वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरण वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ बमोजिम गठित एक न्यायिक निकाय हो । यस न्यायाधिकरणको वैदेशिक रोजगार विभागको क्षेत्राधिकार भित्र पर्ने कसूर वाहेकका नेपाल सरकारको तर्फबाट दायर हुने वैदेशिक रोजगार कसूर सम्बन्धी मुद्दाको शुरु कारवाही र किनारा गर्ने गरी क्षेत्राधिकार निर्धारण गरिए बमोजिम न्याय संपादन गर्दै आएको छ । यसै क्रममा यस न्यायाधिकरणले गरेका फैसलाहरूको संग्रह भाग २ प्रकाशन गर्न लागेकोमा खुशी लागेको छ ।

न्यायिक काम कारबाहीमा कार्यविधिगत एवम् निर्णयको एकरूपता महत्वपूर्ण मानिन्छ । न्यायाधिकरणबाट भएका फैसला संकलन गरी प्रकाशन गर्नाले न्यायकर्मीहरूको फैसला लेखन सम्बन्धी सीपमा वृद्धि भई फैसला लेखनको स्तरीयतामा अभिवृद्धि हुने कुराको अपेक्षा गर्न सकिन्छ । प्रत्येक विवादमा निहित तथ्य एवम् कानूनी प्रश्नको निरोपण गरी न्यायाधिकरणबाट भएका फैसलाले सरोकारवालाहरूलाई फैसलाको अन्तर विषयबस्तु र तत्सम्बन्धी न्यायिक दृष्टिकोण बुझ्न सहजता पैदा हुनु स्वाभाविक छ । यस्तो फैसला प्रकाशनले खासगरी न्यायाधिकरणको न्याय सम्पादन सम्बन्धी काम कारवाहीमा एकरूपता कायम गर्न मद्दत पुग्ने, न्यायिक कार्यको पारदर्शितामा अभिवृद्धि हुने र न्यायिक उत्तरदायित्वको सुनिश्चिततामा समेत सघाउ पुग्ने कुरामा विश्वस्त हुन सकिन्छ ।

यस संग्रहमा समावेश भएका विविध तथ्य रहेका मुद्दाको फैसला एवम् आदेश न्यायकर्मीहरू, अनुसन्धान अधिकारी, सरकारी वकील, प्रतिरक्षी कानून व्यवसायी, कानूनका विद्यार्थी लगायत यस विषयसँग जानकारी राख्न चाहने न्यायका उपभोक्ता र आकांक्षी सबैलाई उपयोगी हुनेछ भन्ने अपेक्षा राखेको छु । अन्त्यमा यो फैसलाको संग्रह प्रकाशनमा महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गरी सुझाव र सल्लाह दिनुहुने यस न्यायाधिकरणका सदस्य श्री निशा बानियाँ र सदस्य डा. श्री गोपीचन्द्र भट्टराई, फैसला प्रकाशन समितिका संयोजक रजिष्ट्रार श्री आनन्द राज पन्त, सदस्य अधिकृतद्वय श्री कृष्णशोभा सुवाल र श्री दुर्गादत्त लम्साल तथा अधिवक्ताद्वय श्री विरबलकाजी राई र श्री सञ्जु खनाललाई धन्यवाद दिन चाहन्छु । यो फैसला संग्रहको मुद्रणसम्बन्धी कार्य सम्पन्न गरी सहयोग पुऱ्याउने क्लासिक प्रिन्टिङ्ग सर्भिसलाई धन्यवाद दिन्छु । यो संग्रह प्रकाशनको मुख्य सहयोगकर्ता मानव अधिकारका लागि जनमञ्च (पिपल फोरम) र सो संस्थाका सल्लाहकार अधिवक्ता श्री सोमप्रसाद लुइँटेललाई विशेष धन्यवाद छ ।

मिति २०७८/११/०९

रमेशकुमार खत्री

अध्यक्ष

वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरण

विषय सूची

क्र. सं.	वादी/प्रतिवादी	फैसलाको सारसंक्षेप	पृष्ठ
१	गोविन्द प्रसाद उपाध्यायको जाहेरीले नेपाल सरकार/ उद्धव बहादुर थापा मगर	प्रतिवादीले लिखत जबरजस्ती करकापमा पारी गर्न लगाएको भनी उल्लेख गरेका भएपनि सो लिखतलाई बदर बातिल गराउन साधिकार निकायमा दाबी लिई उजूर गरेको वा तत्सम्बन्धी विवाद साधिकार निकायमा विचाराधीन रहेको भनी उल्लेख नगरेकोमा अन्यथा प्रमाणित हुन सकेको वा हुने अवस्था नरहने ।	१
२	हंशराज राजवंशी समेतको जाहेरीले नेपाल सरकार/ दिपेन्द्र कुमार झा समेत	जाहेरवालाहरूको जाहेरी बाहेक अरु कहींकतैबाट वैदेशिक रोजगारको प्रयोजनका लागि रकम लेनदेन भएको वस्तुनिष्ठ प्रमाणको अभावमा प्रतिवादीहरूले अभियोग दावीको कसूर गरेको ठहर्याउन न्यायको रोहबाट उचित नहुने ।	१२
३	गंगाराम थापाको जाहेरीले नेपाल सरकार/कुलबहादुर लिम्बु समेत	लिखतका बारेमा आफूलाई जाहेरवाला समेतले बन्धक बनाई करकापमा गराएको हो भन्ने जिकिर लिएको देखिए तापनि काठमाडौं जिल्ला अदालतमा दायर भएको करकाप मुद्दामा मिति २०७५/११/०५ मा वादी दावी नपुग्ने गरी भएको फैसलाको प्रति संलग्न रहेको देखिएकाले लिखतको बैद्यता अन्यथा हुने अवस्था नरहने ।	२५
४	लक्ष्मी भण्डारीको जाहेरीले नेपाल सरकार/ बालकुमार दाहाल	दुई फरक प्राविधिक निकायको प्राविधिक राय फरकफरक देखिएकोले उल्लिखित रायहरूलाई प्रमाणमा ग्रहण गर्न मिल्ने अवस्था नरहने । लिखतमा उल्लेख भएको मिति वास्तविक मितिसँग नमिले नभिकेको अवस्थामा दावीको लिखतलाई शंकारहित ढङ्गले प्रमाणमा ग्रहण गर्न नमिल्ने ।	३६
५	शेरबहादुर बम्मको जाहेरीले नेपाल सरकार/ राजेश कुमार थारू	जाहेरवालासँग प्रतिवादीको पूर्व चिनजान रही रकम लेनदेन सरसापट हुने दिने सम्मको विशेष सम्बन्ध रहेको, पूर्व रिसइवि वा आग्रह पूर्वाग्रह रही जाहेरवालाले झुठ्ठा कुराको उजुरी गर्नुपर्ने वा झुठ्ठा कुराको वारदात देखाई फसाउन पर्ने सम्मको जरिया रहे भएको अवस्था समेत नदेखिँदा प्रतिवादीले अभियोग दावीको कसूर गरेको देखिने ।	४३
६	सर्वोत्तम पराजुलीको जाहेरीले नेपाल सरकार/ हरिबहादुर लामा समेत	जाहेरवालाका बुबाले प्रतिवादीको नाममा आइएमई गरी रकम पठाएको भन्ने आधारले मात्र प्रतिवादीले अभियोग दावीको कसूर गरेको रहेछ भनी निष्कर्षमा पुग्न नसकिने ।	५१

क्र. सं.	वादी/प्रतिवादी	फैसलाको सारसंक्षेप	पृष्ठ
७	गुप्तबहादुर थापा क्षेत्रीको जाहेरीले नेपाल सरकार/ तुलसा खड्का	जाहेरवालाहरू र प्रतिवादी विचमा वैदेशिक रोजगारमा जाने, पठाउने विषयमा संवाद भएको, सोही प्रयोजनका लागि रकम दिएको भन्ने देखिने प्रमाणको अभावमा केवल प्रतिवादीको बैंक खातामा जाहेरवालाहरूले रकम जम्मा गरिदिएको देखिएको आधारमा टुरिष्ट भिषामा कम्बोडियासम्म गई ८/८ महिना त्यहाँ वसी आएका जाहेरवालाहरूलाई प्रतिवादीले नै वैदेशिक रोजगारमा पठाइदिन्छु भनी रकम लिई कम्बोडियासम्म पुन्याई अलपत्र पारेको भन्ने वादीको अभियोग दावी बमोजिमको कसूर गरेको भनी प्रतिवादीलाई कसूरदार कायम गरी सजाय गर्न न्यायोचित नहुने ।	६७
८	दोर्णबहादुर डाँगीको जाहेरीले नेपाल सरकार/ लोकबहादुर थापा	जाहेरवालाले प्रतिवादीलाई रिलाएवल रेमिटबाट रकम पठाएको रसिद/निस्सा पेस भए तापनि वैदेशिक रोजगार प्रयोजनका लागि रकम पठाएको स्पष्टताको अभावमा आत्मगत अर्थ र अनुमान गरी प्रतिवादीले वैदेशिक रोजगारमा पठाउनका लागि रकम लिएको रहेछ भन्ने निष्कर्षमा पुगनु उचित नहुने ।	७६
९	अमृता ढकाल समेतको जाहेरीले नेपाल सरकार/ सुवास वि.क.	जाहेरवालाहरूले उही परिमाणको रकममा पटक-पटक फरक-फरक व्यक्तिसँग वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी कागज गराएको स्थिति समेत न्यायको रोहमा विचारणीय देखियो	८३
१०	किसुनदेव खंग खत्वे समेतको जाहेरीले नेपाल सरकार/मस्तकिम मिया समेत	प्रतिवादी फरार रहेकाले लिखतको अस्तित्व र बेहोरा स्विकार गरी बसेको मान्नुपर्ने । प्रतिवादी मो.मस्तकिम मियाको घरबाट १०७ थान राहदानी बरामद भएको देखिएकोमा वैदेशिक रोजगारमा पठाउने उद्देश्य बाहेक अरू जरियाबाट विभिन्न व्यक्तिहरूका राहदानी प्रतिवादीले राखेको रहेछ भन्न सकिने अवस्था नदेखिने ।	९६
११	केशव डोटेलको जाहेरीले नेपाल सरकार/ सनौला सुनार भन्ने सनाउल्लाह मन्जुर	प्रतिवादी अबुलेस मन्सुर अभियोग दावीको प्रतिरक्षा नगरी फरार रहेको, मेसेन्जर स्क्रिनसुटको कुराकानीबाट निज प्रतिवादीले नै जाहेरवालालाई वैदेशिक रोजगारमा पठाउने कुराकानी गरेको र सहप्रतिवादीको बैंक खाता उपलब्ध गराई रकम जम्मा गर्न भनेको, वादीका साक्षीले प्रतिवादी उपर गडाउ गरी बकपत्र समेत गरेको देखिएकाले प्रतिवादी अबुलेश मन्सुरले अभियोग दावी बमोजिमको कसूर गरेको पुष्टि हुने । साक्षी ज्ञानु खत्री क्षेत्री र प्रतिवादीका विचमा चेक बाउन्सको मुद्दा चली अन्तिम भइसकेको भन्ने निजकै बकपत्रबाट देखिएको र जाहेरवाला र प्रतिवादी बिच अन्य कारोवार समेत भई मुद्दा चलेको अवस्थामा ज्ञानु खत्रीले प्रतिवादीका बैंक खातामा रकम जम्मा गरेकोमा सो रकम जाहेरवालाको रकम हो भनी ठहर गर्न न्यायोचित नहुने ।	१२१

क्र. सं.	वादी/प्रतिवादी	फैसलाको सारसंक्षेप	पृष्ठ
१२	सुरेश काजी श्रेष्ठको जाहेरीले नेपाल सरकार/शेरबहादुर वि.क.	प्रतिवादीले अन्यथा प्रतिवाद नगरेको लिखत प्रमाणबाट वैदेशिक रोजगारमा पठाउन रकम लिएको देखिंदा प्रमाण ऐन, २०३१ को दफा ३५ बमोजिम उक्त लिखत प्रतिवादीका विरुद्ध प्रमाणमा ग्राह्य हुने ।	१३१
१३	समराज राई समेतको जाहेरीले नेपाल सरकार/ प्रशान्त भट्टराई	दावीको लिखत वादी प्रशान्त भट्टराईले आफू खुशी गरिदिएको नभई प्रतिवादीहरू राजेन्द्र लिम्बू, समराज राई र नवीन धिमाल भई करकापमा पारी गराएको देखिंदा सो कागजको मान्यता शून्य हुने ठहर्याई मोरङ जिल्ला अदालतबाट फैसला भएको देखिएबाट शून्य घोषित भएको लिखत प्रतिवादी प्रशान्त भट्टराईका विरुद्धमा प्रमाणको रूपमा ग्रहण गर्न मिल्ने नदेखिने ।	१३९
१४	भवानीप्रसाद भट्टराईको जाहेरीले नेपाल सरकार/ दीपकसिंह सामन्त	प्रतिवादीले जवरजस्ती कागजमा सहिछाप गराएको भन्ने जिकिर लिए तापनि दावीको लिखत करकाप नठहरी काठमाडौं जिल्ला अदालतबाट फैसला भएको अवस्थामा प्रतिवादीले वैदेशिक रोजगारको व्यवहारकै जरियाबाट अभियोग दावीको लिखत गरी दिएका रहेछन् भनी निष्कर्षमा पुग्नु बान्छनीय हुने ।	१५५
१५	सुरज थापको जाहेरीले नेपाल सरकार/अनिता ओझा	प्रतिवादी स्वयंले गरिदिएको लिखत अन्यथा प्रमाणित नभएकोले उक्त लिखतलाई अकाट्य प्रमाणको रूपमा लिनुपर्ने ।	१६६
१६	पासाड शेर्पा समेतको जाहेरीले नेपाल सरकार/ दिपक थापा	जाहेरवालाहरू र प्रतिवादी विच अन्य कारोवार रहे भएको पुष्टि हुन नआएकोले जग्गा हस्तान्तरणलाई अन्य कारोवारको अनुमान गरी जाहेरवालाको दावी बमोजिमको विगो र हर्जाना भराई दिन उपयुक्त नहुने ।	१७४
१७	होमबहादुर मगरको जाहेरीले नेपाल सरकार/ पर्शुराम गुरुङ समेत	मिसिल संलग्न होमबहादुर मगर र शारदा मगरको राहदानीको नक्कल प्रति, थाईल्याण्ड पुगी फर्केको टिकट तथा Boarding Pass, साक्षी र जाहेरवाला/पीडितको बकपत्र समेतबाट प्रतिवादी सिन गुरुङ भन्ने पर्शुराम गुरुङ्ग र निर्मलकुमार श्रेष्ठले वैदेशिक रोजगारमा पठाउन भनी जाहेरवाला/पीडितबाट रकम लिई थाईल्याण्डसम्म पुन्याई अलपत्र पारेको भन्ने वादीको अभियोग दावी अन्यथा रहेछ भन्न सक्ने अवस्था नदेखिई प्रतिवादीहरूले अभियोग दावीको कसूर गरेको देखिने ।	१८४

श्री
वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरण
इजलास
माननीय अध्यक्ष श्री रमेशकुमार खत्री
सदस्य श्री प्रेमकुमार राई
सदस्य श्री रमादेवी पराजुली
फैसला

मुद्दा नं. ०७७-FT-००१४

कसूर ठहर नि.नं. ९७

निर्णय नम्बर: १६१

मुद्दा: वैदेशिक रोजगार कसूर

वादीको नाम, थर, वतन	प्रतिवादीको नाम, थर, वतन
जिल्ला स्याङ्गजा, पकवादी गा.वि.स.वडा नं.६ परिवर्तित ऐ जिल्ला गल्याङ नगरपालिका वडा नं. १० बस्ने, लालनिधी उपाध्यायको नाति, नारायण प्रसाद उपाध्यायको छोरा, वर्ष ३१ को गोविन्द प्रसाद उपाध्यायको जाहेरीले नेपाल सरकार..... १	डम्बर बहादुर थापा मगरको नाति, छत्र बहादुर थापा मगरको छोरा जिल्ला रामेछाप, टोकरपुर गा.वि.स. वडा नं. ८ परिवर्तित ऐ. जिल्ला दोरम्वा गाउँपालिका वडा नं. ५ घर भई हाल कारागार कार्यालय जगन्नाथदेवल काठमाडौँमा थुनामा रहेका वर्ष ४१ को उद्धव बहादुर थापा मगर..... १

वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ६४ तथा वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरण नियमावली, २०६८ को नियम ३३ बमोजिम यस न्यायाधिकरणको क्षेत्राधिकारभित्र रहेको प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त विवरण र ठहर निम्न बमोजिम रहेको छ ।

१. जाहेरी दरखास्त:

प्रतिवादी उद्धव बहादुर थापा मगरले वैदेशिक रोजगारका लागि मासिक २,०००।- दरिाम पारिश्रमिक पाउने गरी वैदेशिक रोजगारीको लागि संयुक्त अरब ईमिरेट्स देशमा सुरक्षा गार्डमा पठाउने भनी मबाट रू. ४,००,०००।- बुझिलिई वैदेशिक रोजगारमा नपठाएको र लिए खाएको रकम समेत फिर्ता नगरेको हुँदा प्रतिवादी उद्धव बहादुर थापा मगरलाई वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ४३ अन्तर्गत कारवाही गरी मसँग प्रतिवादीले लिए खाएको रू. ४,००,०००।- र सोको ५० प्रतिशतले हुन आउने हर्जना रकम रू. २,००,०००।- समेत गरी जम्मा रू. ६,००,०००।- (छ लाख रुपैयाँ) प्रतिवादीबाट दिलाई भराई पाउँ भन्ने समेत बेहोरा उल्लेख गरी जाहेरवाला गोविन्द प्रसाद उपाध्यायले दिएको जाहेरी दरखास्त ।

२. सक्कल लिखत कागज:

उद्धव बहादुर थापा मगरले जाहेरवाला गोविन्द प्रसाद उपाध्यायलाई वैदेशिक रोजगारीका लागि युनाइटेड अरब इमिरेट्स पठाई दिने भनी रू.४,००,०००।- लिएको ठीक साँचो हो। उक्त रोजगारी दिलाउन नसकेकोले तपाईंसँग लिएको उक्त रुपैयाँ नियमानुसार लाग्ने व्याज र सो साँवा समेत एकमुष्ट गरी आजका मितिले दुई महिनाभित्रमा फिर्ता गर्नेछु। यदि गरिन वा भाखा नाघेमा वा फिर्ता गर्न आलटाल गरेमा वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ बमोजिम कानूनी कारवाही गरेमा मेरो मन्जुरी छ भन्ने समेत बेहोराको सक्कल लिखत बेहोरा।

३. लिखत कागजका साक्षीको कागज:

मिति २०७५।०८।०४ गतेको जाहेरी दरखास्त र जाहेरी दरखास्त साथ पेस गरेको सक्कल लिखत कागजको बेहोरा साँचो हो। प्रतिवादीले जाहेरवालालाई वैदेशिक रोजगारमा संयुक्त अरब ईमिरेट्स देशमा सुरक्षा गार्डमा पठाउने भनी रू. ४,००,०००।- माग गरेकोमा जाहेरवाला र प्रतिवादीले आपसी लेनदेन गरी प्रतिवादीले आफ्नै राजीखुसिले सक्कल लिखत कागज समेत गरिदिएका हुन्। उक्त लिखत कागजको साक्षी खण्डमा उल्लेखित नाम थर वतन मेरो आफ्नै हो हेरी चिनी सनाखत गरिदिएँ। उक्त लिखत कागज मैरे उपस्थितिमा भएको हो। यसरी वैदेशिक रोजगारमा संयुक्त अरब ईमिरेट्स पठाउने भनी जाहेरवालालासँग रकम बुझिलिई वैदेशिक रोजगारीमा पनि नपठाएको र लिए खाएको रकम समेत फिर्ता नगरेको हुँदा प्रतिवादीलाई कानून बमोजिम कारवाही गरी जाहेरवालालासँग लिएको रकम र सोको हर्जना समेत फिर्ता दिलाई भराई पाऊँ भन्ने समेत बेहोराको लिखतका साक्षी ख्याम बहादुर आलेले गरेको कागज।

४. प्रतिवादी उद्धव बहादुर थापा मगरले गरेको बयान:

वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने अनुमति लिएको छैन। कुनै मेनपावर कम्पनीमा काम गर्दिन। उक्त जाहेरी दरखास्तको बेहोरा पढी बाँची सुनाउँदा सुनी पाएँ। जाहेरी बेहोरा झुठ्ठा हो। जाहेरवालालाई वैदेशिक रोजगारीमा संयुक्त अरब ईमिरेट्स मुलुक पठाई दिने भनी रू. ४,००,०००।- लिएको तथा मासिक २००० दराम कमाई हुने, खान बस्ने सुविधा हुने गरी सुरक्षा गार्डमा काममा लगाई दिन्छु भनी कुनै आश्वासन दिने तथा प्रलोभन देखाउने काम गरेको होइन। जाहेरवाला र म मिलेर सामान ढुवानी सेवा सञ्चालन गर्ने भनी संयुक्त लगानी गरेका थियौँ। करिब एक महिना सञ्चालन गरे पश्चात् उक्त व्यवसाय बन्द भयो। सो क्रममा लगानी गरेको पैसा पनि डुब्यो र जाहेरवालालाई म तपाईंको लगानी बेहोर्छु पनि भनेको थिएँ। जाहेरवाला र म मिलेर जनही रू. १,२५,०००।- लगानी गरेका थियौँ। सो लगानी डुबेपछि जाहेरवालाले मसँग लगानी गरेको रू. १,२५,०००।- रकम फिर्ता माग्नुभएकोमा उक्त समयमा मसँग फिर्ता दिने पैसा नभएकोले जाहेरवालाले वैदेशिक रोजगारको कागज गरिदिनु, पैसा पछि फिर्ता दिनुहोला भनेर मलाई वैदेशिक रोजगारीको कागज गराउनुभएको हो। मैले जाहेरवालालाई वैदेशिक रोजगारीमा संयुक्त अरब ईमिरेट्स पठाउने भनी कुनै कारोवार गरेको होइन। जाहेरवाला गोविन्द प्रसाद उपाध्यायले जाहेरी दरखास्त साथ पेस गरेको मिति २०७५।०४।२५ गतेको सक्कल लिखत कागज पढी वाची सुनाउँदा सुनिपाएँ। मैले

जाहेरवालालाई रू.१,२५,०००।- फिर्ता गर्नुपर्नेमा उक्त समयमा मसँग पैसा नभएको हुँदा रकम फिर्ता गर्न सकिन। जाहेरवालाले मलाई वैदेशिक रोजगारको कागज रू.गरिदिएमा हाल छाडिदिन्छु भनेका थिए। मैले पनि मलाई २ महिनाको समय दिएमा मैले ब्याज सहित रू. ४,००,०००।- नै फिर्ता गरिदिन्छु भनेको हुँ। उक्त कागजमा भएको सहीछाप मेरो आफ्नै हो, लिखत कागजको बेहोरा मरै हो। पढी वाची नै सहीछाप गरेको हुँ। सक्कल लिखत कागजमा रू. ४,००,०००-लिएको भनी लेखाएको भए तापनि मैले जाहेरवालामसँग १,२५,००० - लिएको हो। मैले वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी कुनै पनि काम नगरेको हुँदा सजाय हुनुपर्ने होइन भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी उद्धव बहादुर थापा मगरले गरेको बयान।

५. जाहेरवाला गोविन्द प्रसाद उपाध्यायले गरेको कागज:

मिति २०७५।०८।०४ गतेको जाहेरी दरखास्त र जाहेरी दरखास्त साथ पेस गरेको सक्कल लिखत कागजको बेहोरा साँचो हो। प्रतिवादीले मलाई वैदेशिक रोजगारमा संयुक्त अरब ईमिरेट्स देशमा सुरक्षा गार्डमा पठाउने भनी रू. ४,००,०००- माग गरेकोमा एक हप्ताभित्रमा पटकपटक गरी रू. ४,००,०००।- नगद नै बुझाएको हुँ। प्रतिवादी उद्धव बहादुर थापा मगरसँग मिलेर मैले कुनै ब्यापार व्यवसाय गरेको छैन। प्रतिवादीले किन त्यसो लेखाए थाहा भएन। प्रतिवादीले मलाई वैदेशिक रोजगारीको लागि संयुक्त अरब ईमिरेट्स देशमा सुरक्षा गार्डमा मासिक २००० दिराम पारिश्रमिक पाउने, खान बस्ने सुविधा कम्पनीले नै दिलाउने भनी आश्वासन तथा प्रलोभन समेत दिएकोमा रू. ४,००,०००- बुझिलिई सम्पर्कविहिन भएकोमा पछि फेला पारी २ महिनाभित्रमा रकम फिर्ता गर्ने भनी आफ्नै राजिखुसिले सक्कल लिखत कागज गरिदिएकोमा रकम फिर्ता नगरी भागी फरार बसेका हुन्। यसरी वैदेशिक रोजगारमा संयुक्त अरब ईमिरेट्स पठाउने भनी जाहेरवालामसँग रकम बुझिलिई वैदेशिक रोजगारीमा पनि नपठाएको र लिखाएको रकम समेत फिर्ता नगरेको हुँदा प्रतिवादीलाई कानून बमोजिम कारवाही गरी मसँग लिएको रकम र सोको हर्जना समेत फिर्ता दिलाई भराई पाउँ भन्ने समेत बेहोराको जाहेरवाला गोविन्द प्रसाद उपाध्यायले गरेको कागज।

६. अभियोग मागदाबी:

नेपाल सरकारबाट वैदेशिक रोजगार व्यवसाय सञ्चालन गर्ने ईजाजत नलिई जाहेरवाला गोविन्द प्रसाद उपाध्यायलाई वैदेशिक रोजगारको लागि संयुक्त अरब इमिरेट्स मुलुक पठाई दिन्छु भनी आश्वासन तथा प्रलोभन देखाई वैदेशिक रोजगारमा पठाउने उदेश्यले रकम बुझिलिई वैदेशिक रोजगारमा नपठाएको र बुझिलिएको रकम समेत फिर्ता नगरेको निज प्रतिवादी उद्धव बहादुर थापा मगरको कार्य वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा १० र ४३ विपरितको कसूर अपराध देखिंदा निज प्रतिवादी उद्धव बहादुर थापा मगरलाई वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ४३ बमोजिम सजाय गरी, जाहेरवालाबाट लिए खाएको बिगो रकम रू. ४,००,०००- (चार लाख रुपैयाँ) र सोको ५० प्रतिशत हर्जाना रू. २,००,०००- (दुई लाख रुपैयाँ) गरी जम्मा रू.६,००,०००।- (छ लाख रुपैयाँ) प्रतिवादी उद्धव बहादुर थापा मगरबाट जाहेरवाला गोविन्द प्रसाद उपाध्यायलाई दिलाई भराई पाउँ। साथै निज प्रतिवादीबाट अपराध पीडित संरक्षण ऐन, २०७५ को दफा

४१ को उपदफा ३ बमोजिम हुन आउने क्षतिपूर्ति शुल्क पीडित राहत कोषमा जम्मा समेत गराई पाउँ भन्ने समेत बेहोराको अभियोग मागदाबी ।

७. प्रतिवादी उद्धव बहादुर थापा मगरले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बयान:

मैले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने अनुमति पत्र लिएको छैन । जाहेरवालालाई वैदेशिक रोजगारमा संयुक्त अरब ईमिरेट्स पठाई दिन्छु भनी कुनै प्रलोभन, आश्वासन देखाई रकम लिएको छैन, होइन । म उक्त व्यवसाय गर्दिन । म र जाहेरवाला सहित साझेदारीमा नेपाल थोकबाट काठमाडौंसम्म टिपरमा माल सामान ढुवानी गर्ने भनी निज जाहेरवालाले रू.१,२५,०००।- र मैले रू.२,००,०००।- रकम लगानी गरी व्यवसाय सञ्चालन गर्छौं । व्यवसाय सञ्चालन गरेको करिब एक महिनापछि व्यवसाय नचली बन्द भयो । लगानी डुव्यो । त्यसपछि मलाई जाहेरवालाले निजले लगानी गरेको रकम फिर्ता दिनु भनी बारम्बार भनेका थिए । सोही समयमा मेरो आमा विरामी भएकाले मैले निजलाई रकम फिर्ता दिन सकिन । पछि मलाई जाहेरवालाले जबरजस्ती करकापमा पारी वैदेशिक रोजगारको कागज गराएका हुन् । मैले सो लिखतमा भने जस्तो जाहेरवालालाई विदेश पठाई दिन्छु भनी रकम लिएको होइन । अभियोग दाबी बमोजिमको कुनै कसूर नगरेको हुँदा अभियोग दाबी बमोजिम सजाय हुनुपर्ने होइन भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी उद्धव बहादुर थापा मगरले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बयान ।

८. यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७७।०४।२९ मा भएको थुनछेक आदेश:

यसमा यी प्रतिवादी उद्धव बहादुर थापा मगरबाट मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा ६८ र दफा ७२ बमोजिम रू. २,५०,०००-(दुई लाख पचास हजार रुपैयाँ) धरौट, जमानत वा बैंक जमानत लिई तारेखमा राख्नु र माग भएको धरौट, जमानत वा बैंक जमानत दिन नसकेमा ऐ. संहिताको दफा ६८(२) बमोजिम कानून बमोजिमको सिधा खान पाउने गरी थुनुवा पूर्जी दिई थुनामा राख्न कारागार कार्यालयमा पठाई दिनु । प्रस्तुत मुद्दामा प्रतिवादी चुक्ता भइसकेको देखिएकाले वादी पक्षको अभियोगपत्रमा उल्लेखित गवाह/साक्षी नियमानुसार झिकाई र प्रतिवादीका साक्षीहरू निजलाई नै उपस्थित गराउन लगाई उपस्थित गराए बकपत्रका लागि नियमानुसार पेस गर्नु भन्ने समेत बेहोराको मिति २०७७।०४।२९ मा यस न्यायाधिकरणबाट भएको थुनछेक आदेश ।

९. यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७७।०९।२३ मा भएको आदेश:

यसमा वादी पक्षको अभियोग पत्रको सबुद प्रमाण खण्डको गवाह महलमा उल्लेखित जाहेरवाला तथा देखी जान्नेलाई बकपत्रको लागि उपस्थित गराएको नदेखिँदा निजलाई बुझनुपर्ने देखिएकाले मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा ११२ बमोजिम म्याद जारी गरी झिकाई उपस्थित भए नियमानुसार गर्नु भन्ने समेत बेहोराको यस न्यायाधिकरणको मिति २०७७।०४।२९ को आदेश ।

१०. जाहेरवाला गोविन्द प्रसाद उपाध्यायले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र:

मैले वैदेशिक रोजगारका लागि युईमा सेक्युरेटी कामको लागि जान भनी मिति २०७५।०३।०८ मा प्रतिवादी उद्धव बहादुर थापा मगरलाई हातैमा एकमुष्ट रू. ४,००,०००।- दिएको हुँ। प्रतिवादीसँग दाइ खेम बहादुर आले दाइको होटलमा आई रहदा चिनजान भएको र निजले वैदेशिक रोजगारको विभिन्न प्रलोभन देखाएकाले विश्वासमा परी मैले निजलाई सो रकम दिएको हुँ। सो रकम दिएपछि भनेबमोजिम निजले मलाई विदेश पठाएनन् र मैले दिएको रकम समेत हालसम्म फिर्ता दिएका छैनन्। उक्त मितिमा मैले वैदेशिक रोजगार विभागमा दिएको जाहेरी दरखास्त बेहोरा ठीक साँचो हो र सोमा भएको सहीछाप मेरो हो। मैले साथी भाइहरूसँग ऋण खोजेर तथा घरमा भएको फसल बिक्री गरेर विदेश कमाउन जानका लागि प्रतिवादीलाई रकम दिएको हुँ। म पीडित छु मेरो विगो र हर्जाना समेत असुल प्रतिवादीले भने जस्तो ठेक्का पट्टाको कारोवार भएको झुठ्ठा हो। प्रतिवादीले आफै लिखत लेखेर निजको राजीखुशीमा नै कागज गरेका हुन्। मैले निजलाई कुनै दवाव दिएको छैन। मलाई कानून बमोजिम न्याय होस् भन्ने समेत बेहोराको जाहेरवाला गोविन्द प्रसाद उपाध्यायले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र।

११. कसूर ठहर:

प्रतिवादी उद्धव बहादुर थापा मगरले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने अनुमति नलिई जाहेरवाला गोविन्द प्रसाद उपाध्यायलाई वैदेशिक रोजगारीको लागि संयुक्त अरब इमिरेट्स पठाई दिन्छु भनी रकम लिई भने बमोजिम वैदेशिक रोजगारीमा नपठाई वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा १० र ४३ बमोजिम कसूर गरेको ठहर्छ। प्रतिवादीलाई दफा ४३ बमोजिम हुने सजाय, भराउनु पर्ने बिगो, हर्जाना र क्षतिपूर्ति शुल्क समेतको सजाय निर्धारण सम्बन्धी सुनुवाईको लागि फौजदारी कसूर (सजाय निर्धारण तथा कार्यान्वय) ऐन, २०७४ को दफा १२ बमोजिम पेस गर्नु भनी मिति २०७७।१०।२६ मा यस न्यायाधिकरणबाट भएको कसूर ठहर निर्णय।

१२. वादीको तर्फबाट विशेष सरकारी वकील कार्यालयबाट प्राप्त सजाय पूर्वको प्रतिवेदन:

प्रतिवादी उद्धव बहादुर थापा मगरले जाहेरवालालाई वैदेशिक रोजगारीका लागि संयुक्त अरब इमिरेट्स पठाई दिने प्रलोभन देखाएर विश्वासको दुरुपयोग गरी रकम लिएको देखिएको, कसूर गर्दाको परिस्थिति हेर्दा निजले ठगी गर्ने उद्देश्यले नियतपूर्वक रकम लिएको देखिन्छ। प्रस्तुत मुद्दा गम्भीर प्रकृतिको फौजदारी कसूर रहेको देखिएकोमा प्रतिवादीलाई कानूनले निर्धारण गरेको अधिकतम सजाय गर्नुपर्ने देखिन्छ। सजायको उद्देश्यलाई मध्यनजर गरी सजाय गर्नु पर्दा प्रतिवादी तथा अन्य अपराधिक मनस्थिति राखी काम गर्ने व्यक्तिलाई हतोत्साहित गर्नको लागि कसूरदारलाई फेरि समाजमा गई कसूर गर्नबाट रोक्न तथा निजलाई आफ्नो कार्यप्रति पश्चाताप गराउने उद्देश्य परिपूर्ति हुने गरी सजाय गर्नुपर्ने देखिँदा प्रतिवादीलाई कानूनले निर्धारण गरेको अधिकतम सजाय गर्नुपर्ने देखिन्छ। जाहेरवालाले हालसम्म रकम फिर्ता पाएको छैन भनी गरेको बकपत्र तथा मिसिल संलग्न अन्य प्रमाणबाट दाबी बमोजिमको बिगो र हर्जाना समेत जाहेरवालालाई दिलाई भराई दिनुपर्ने देखिन्छ भन्ने समेत बेहोराको वादी नेपाल सरकारको सजायपूर्वको प्रतिवेदन।

१३. प्रतिवादीका कानून व्यवसायीका तर्फबाट परेको सजायपूर्वको प्रतिवेदन:

जाहेरी दरखास्तको बेहोरा, कसूरदारले गरिदिएको वैदेशिक रोजगारीको कागज, कसूरदारको बयान, साक्षीहरूको बयान, जाहेरवालाले न्यायाधिकरण समक्ष गरेको बकपत्र समेतका आधारमा कसूरदारलाई वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा १० को कसूरमा दफा ४३ बमोजिम सजाय गर्दा निजले जाहेरवालालाई वैदेशिक रोजगारीमा पठाइसकेको अवस्था नदेखिंदा सो दफामा उल्लेखित सजायको आधाले हुने न्यूनतम सजाय हुनुपर्ने भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादीका कानून व्यवसायी तेज प्रसाद न्यौपानेको सजाय पूर्वको प्रतिवेदन ।

ठहर खण्ड

१४. नियम बमोजिम साप्ताहिक तथा दैनिक पेशी सूचीमा चढी यस इजलास समक्ष पेस भएको प्रस्तुत मुद्दामा वादी नेपाल सरकारको तर्फबाट उपस्थित विशेष सरकारी वकील कार्यालय काठमाडौंका विद्वान् उपन्यायाधिवक्ता श्री दशरथ गौतमले प्रतिवादी उद्धव बहादुर थापा मगरले जाहेरवाला गोविन्द प्रसाद उपाध्यायलाई वैदेशिक रोजगारीका लागि संयुक्त अरब इमिरेट्स पठाई दिने आश्वासन दिई प्रलोभन देखाई जाहेरवालाबाट रकम लिएकोमा प्रतिवादीले भने बमोजिम वैदेशिक रोजगारीका लागि संयुक्त अरब इमिरेट्स नपठाई लिए खाएको रकम समेत फिर्ता नगरेको भनी प्रतिवादी उपर परेको किटानी जाहेरीलाई जाहेरी साथ पेस भएको लिखत तथा वादीका साक्षी/गवाह जाहेरवालाले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्रबाट पुष्टि भएको हुँदा प्रतिवादीलाई अभियोग दाबीको कसूरमा सजाय गरी जाहेरवालाको बिगो र सोको पचास प्रतिशत हर्जाना रकम समेत दिलाई भराई पाऊँ भनी गर्नुभएको बहस समेत सुनियो।
१५. प्रतिवादी उद्धव बहादुर थापा मगरको तर्फबाट उपस्थित विद्वान् अधिवक्ता श्री तेज प्रसाद न्यौपानेले मेरो पक्षले अभियोग दाबीको कसूर गरेकोमा इन्कार रहेका छन् । निजले अनुसन्धान अधिकारी समक्ष बयान गर्दा समेत जाहेरवालासमेत भई साझेदारीमा सामान ढुवानीका लागि सञ्चालन गरेको कम्पनी डुबेपछि जाहेरवालाले करकापमा पारी निजलाई जबरजस्ती वैदेशिक रोजगारको लिखत गराएको हो भनी उल्लेख गरेका छन् । यस्तो अवस्थामा प्रतिवादी उपरको कसूर शंका रहितरूपमा पुष्टि हुन सक्दैन । प्रतिवादीले सफाई पाउनुपर्दछ भनी गर्नुभएको बहस समेत सुनियो ।
१६. यसमा वादी नेपाल सरकारका तर्फबाट प्रतिवादी उद्धव बहादुर थापा मगरले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्न पाउने इजाजत नलिई जाहेरवाला गोविन्द प्रसाद उपाध्यायलाई वैदेशिक रोजगारीका लागि संयुक्त अरब इमिरेट्स पठाउँछु भनी झुठ्ठा आश्वसन दिई प्रलोभन देखाई रकम लिई वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा १० र ४३ को कसूर गरेका हुँदा प्रतिवादीलाई सोही दफा ४३ बमोजिम सजाय गरी जाहेरवालाको बिगो रू. ४,००,०००।- र सोको ५० प्रतिशतले हुने हर्जाना रकम समेत गरी जम्मा रू. ६,००,०००।- समेत प्रतिवादीबाट जाहेरवालालाई दिलाई भराई पाउन अभियोग दावी लिएकोमा प्रतिवादी उद्धव बहादुर थापा मगरले यस न्यायाधिकरण तथा अनुसन्धान अधिकारी समक्ष बयान गर्दा, मैले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय

गर्ने अनुमति पत्र लिएको छैन । म उक्त व्यवसाय गर्दिन । म र जाहेरवाला भई साझेदारीमा नेपाल थोकबाट काठमाडौंसम्म टिपरमा माल सामान ढुवानी गर्ने व्यवसाय सञ्चालन गरेको करिब एक महिनापछि व्यवसाय नचली बन्द भई हाम्रो लगानी ढुबेको हुँदा मलाई जाहेरवालाले निजले लगानी गरेको रकम फिर्ता दिनु भनी बारम्बार भनेका थिए । तर मैले रकम फिर्ता दिन नसकेपछि मलाई जबरजस्ती करकापमा पारी वैदेशिक रोजगारको कागज गराएका हुन् । मैले जाहेरवालालाई वैदेशिक रोजगारमा संयुक्त अरब इमिरेट्स पठाई दिन्छु भनी प्रलोभन देखाई आश्वासन दिई रकम लिएको छैन भनी कसूर गरेमा इन्कार रही बयान बेहोरा लेखाएको प्रस्तुत मुद्दामा देहायका प्रश्नको निरोपण गर्नुपर्ने देखियो ।

१. प्रतिवादी उद्धव बहादुर थापा मगरले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्न पाउने इजाजत नलिई जाहेरवालालाई वैदेशिक रोजगारका लागि संयुक्त अरब इमिरेट्स पठाई दिने भनी रकम लिई अभियोग दाबीको कसूर गरेका हुन्, होइनन् ?
२. प्रतिवादीले अभियोग दाबी बमोजिमको कसूर गरेको भए निजलाई के कति सजाय हुनुपर्ने हो र जाहेरवालाले बिगो र हर्जाना रकम भरी पाउने हो, होइन ?

१७. सम्बद्ध मिसिल अध्ययन गरी प्रथम प्रश्नको निरोपणतर्फ विचार गर्दा, प्रतिवादी उद्धव बहादुर थापा मगरले जाहेरवाला गोविन्द प्रसाद उपाध्यायलाई वैदेशिक रोजगारीका लागि संयुक्त अरब इमिरेट्समा पठाउँछु भनी झुठा आश्वासन दिई प्रलोभन देखाई जाहेरवालाबाट रु.४,००,०००।- (चार लाख रुपैयाँ) बुझी लिई भने बमोजिम वैदेशिक रोजगारमा नपठाएको र रकम समेत फिर्ता नगरेको भनी प्रतिवादी उपर किटानी जाहेरी परेकोमा जाहेरवाला गोविन्द प्रसाद उपाध्यायले यस न्यायाधिकरणमा उपस्थित भई बकपत्र गर्दा खेम बहादुर आले दाइको होटलमा प्रतिवादीसँग चिनजान भएको र निजले वैदेशिक रोजगारको विभिन्न प्रलोभन देखाएकाले विश्वासमा परी वैदेशिक रोजगारका लागि युर्ईमा सेक्युरेटी कामको लागि जान भनी रु. ४,००,०००- दिएको हुँ । सो रकम निजलाई कुनै दवाव दिएको होइन । रकम दिएपछि भनेबमोजिम निजले मलाई विदेश पठाएनन् । निजले मैले दिएको रकम हालसम्म पनि फिर्ता दिएका छैनन् । प्रतिवादीले भने जस्तो ठेक्का पट्टाको कारोवार भएको झुठा हो । निजलाई कुनै दवाव दिएको होइन । प्रतिवादीले राजीखुशीमा नै कागज गरेका हुन् भनी जाहेरीमा उल्लेखित बेहोरालाई पुष्टि गर्ने गरी आफ्नो बेहोरा लेखाएको देखिन्छ ।

१८. प्रमाण ऐन, २०३१ को दफा १८ मा "कुनै काम घटना वा अवस्थाका सम्बन्धमा भएको तहकिकात वा जाँचबुझको सिलसिलामा प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम तयार भएको कुनै लिखतमा उल्लेख भएको कुनै कुरा सो व्यक्त गर्ने व्यक्ति साक्षीको रूपमा अदालतमा उपस्थित भई बयान गरेमा प्रमाणमा लिन हुन्छ" भन्ने व्यवस्था रहेकाले वादीका गवाहा जाहेरवाला गोविन्द प्रसाद उपाध्यायले मौकाको जाहेरी बेहोरा खम्बीर हुने गरी बकपत्रमा लेखाएको उपरोक्त बेहोरा प्रतिवादीका विरुद्ध प्रमाणमा ग्राह्य हुने देखियो ।

१९. अभियोग दाबी र अभियोग पत्रसाथ पेस गरेको लिखतका सम्बन्धमा प्रतिवादी उद्धव बहादुर थापा मगरले

यस न्यायाधिकरणमा समेत बयान गर्दा मैले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने अनुमतिपत्र लिएको छैन । म र जाहेरवाला भई साझेदारीमा नेपाल थोकबाट काठमाडौंसम्म टिपरमा माल सामान ढुवानी गर्ने व्यवसाय सञ्चालन गरेकोमा करिब एक महिनापछि व्यवसाय नचली बन्द भई हाम्रो लगानी डुव्यो । त्यसपछि मलाई जाहेरवालाले निजले लगानी गरेको रकम फिर्ता दिनु भनी भनेकोमा सो मैले रकम फिर्ता दिन नसकेपछि मलाई जबरजस्ती करकापमा पारी वैदेशिक रोजगारको कागज गराएका हुन् । मैले जाहेरवालालाई वैदेशिक रोजगारमा संयुक्त अरब ईमिरेट्स पठाई दिन्छु भनी प्रलोभन देखाई आश्वासन दिई रकम लिएको छैन भनी कसूर गरेमा इन्कार रही बयान गरेको देखिए तापनि यी प्रतिवादीले सो इन्कारी बयान पुष्टि गर्न कुनै वस्तुनिष्ठ प्रमाण पेस गरेको देखिदैन । लिखतका साक्षी खेम बहादुर आलेले जाहेरवाला गोविन्द प्रसाद उपाध्यायले प्रतिवादी उद्धव बहादुर थापा मगरलाई वैदेशिक रोजगारीमा संयुक्त अरब इमिरेट्समा पठाई दिने भनी रु. ४,००,०००/- नगदै बुझाएका हुन् भनी जाहेरीमा उल्लेखित बेहोरालाई समर्थन गरी कागज गरेको देखिन्छ । प्रतिवादी उद्धव बहादुर थापा मगरले यस न्यायाधिकरणमा समेत बयान गर्दा वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने अनुमति लिएको छैन भनी उल्लेख गरेको हुँदा तत्सम्बन्धमा विवाद देखिदैन । साथै प्रतिवादीले प्रस्तुत लिखत जबरजस्ती करकापमा पारी गर्न लगाएको भनी उल्लेख गरेका भए पनि सो लिखतलाई बदर बातिल गराउन साधिकार निकायमा दाबी लिई उजूर गरेको वा तत्सम्बन्धी विवाद साधिकार निकायमा विचाराधीन रहेको भनी उल्लेख गरेको नदेखिँदा सो लिखत अन्यथा प्रमाणित हुन सकेको वा हुने अवस्था रहे भएको देखिँदैन ।

२०. प्रमाण ऐन २०३१ को दफा ७ (ग) मा "कुनै घटना मानिसहरूको आचरण वा काम-कारोवारको सामान्य क्रम विचार गर्दा तर्कसँगत रूपमा अनुमान गर्न सकिने अन्य कुनै कुरा अदालतले अनुमान गर्न सक्नेछ" भन्ने व्यवस्था रहेको पाइन्छ । कुनै पनि साधारण समझ भएको मानिसले अकारण फौजदारी कसूर लाग्ने वा आफ्नो चल अचल सम्पत्तिबाट भराउने गरी आर्थिक दायित्व व्यहोर्ने तवरले अरूलाई कुनै लिखत गरिदिने अवस्था हुँदैन । लिखत गरिदिनेले जानी बुझी नै लिखतमा सहीछाप गरेको हुन्छ भन्ने स्वाभाविक रूपमा न्यायिक अनुमान गरिने हुन्छ । प्रतिवादीले जिकिर लिए बमोजिम जबरजस्ती गरी निजलाइ कागज गराएको भए सो लिखत बदर/वातिल गराउन प्रतिवादीको उजूर वाजूर पर्नु स्वाभाविक हुनेमा त्यस्तो देखिन नआएकाले प्रतिवादीको जिकिरकै भरमा दावीको लिखतलाई अन्यथा भन्न सकिने अवस्था देखिएन ।
२१. प्रमाणको मूल्याङ्कनमा लिखत प्रमाण महत्वपूर्ण हुन्छ । लिखत गैरकानूनी तवरले खडा गरिएको नदेखिएसम्म त्यस्तो लिखतको पालना पक्षहरूका हकमा अनिवार्य हुन जान्छ । लिखत प्रमाणका हकमा प्रमाण ऐन, २०३१ को दफा ३५ मा "कुनै लिखत वा लिखतमा उल्लेख भएको कुरा सो लिखत नै पेस गरी प्रमाणित गर्नुपर्छ" भन्ने व्यवस्था रहेको पाइन्छ । प्रस्तुत मुद्दामा प्रमाणको रूपमा सक्कल लिखत नै पेस भएकाले सो लिखत प्रतिवादीका विरुद्ध प्रमाणमा ग्राह्य हुनेमा अन्यथा देखिएन ।
२२. यसरी प्रतिवादी उपरको किटानी जाहेरी, दावीको लिखत, जाहेरवालाको बकपत्र एवम् प्रतिवादी उद्धव बहादुर थापा मगरले कसूरमा इन्कार रही बयान गरे तापनि सो इन्कारी प्रमाणित हुने कुनै सबुद प्रमाण पेस गर्न

नसकेको अवस्था समेतबाट प्रतिवादीले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने इजाजत प्राप्त नगरी जाहेरवालालाई वैदेशिक रोजगारीमा संयुक्त अरब इमिरेट्स पठाई दिने भनी प्रलोभनमा पारी विश्वास दिलाई रकम लिई वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी कसूर गरेको पुष्टि भएको देखियो ।

२३. अतः विवेचित उपरोक्त आधार र कारणबाट प्रतिवादी उद्धव बहादुर थापा मगरले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने अनुमति नलिई जाहेरवाला गोविन्द प्रसाद उपाध्यायलाई वैदेशिक रोजगारीको लागि संयुक्त अरब इमिरेट्स पठाई दिन्छु भनी रकम लिई भने बमोजिम वैदेशिक रोजगारीमा नपठाई वैदेशिक रोजगार ऐन २०६४ को दफा ४३ र १० बमोजिम कसूर गरेको ठहर्छ ।

सजाय निर्धारण

२४. प्रतिवादी उद्धव बहादुर थापा मगरलाई के कति सजाय हुने हो र जाहेरवालाले प्रतिवादीबाट के कति बिगो र हर्जना रकम भराई लिन पाउने हो भन्ने दोश्रो प्रश्नको सम्बन्धमा विचार गरी हेर्दा, यस मुद्दामा प्रतिवादी उद्धव बहादुर थापा मगरले वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ४३ को कसूर गरेको ठहर भएको र विशेष सरकारी वकील कार्यालय काठमाडौं र प्रतिवादीको तर्फबाट पेस भएको सजाय पूर्वको प्रतिवेदनहरु समेत अध्ययन समेत अध्ययन गरी हेरियो । प्रतिवादीले जाहेरवालाबाट लिएको बिगो समेतको आधारमा प्रतिवादी उद्धव बहादुर थापा मगरलाई वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ४३ बमोजिम रू. १,५०,०००।- (एक लाख पचास हजार रुपैयाँ) जरिवाना र एक वर्ष छ महिना कैद गर्न मनासिब हुने देखियो ।

२५. वादीले जाहेरवाला गोविन्द प्रसाद उपाध्यायलाई बिगो रू. ४,००,०००।- (चार लाख रुपैयाँ) र सोको पचास प्रतिशतले हुने हर्जाना रकम रू. २,००,०००।- (दुई लाख रुपैयाँ) समेत गरी जम्मा रू. ६,००,०००।- (छ लाख रुपैयाँ) भराई दिन दावी लिएकोमा अभियोग दावी साथ जाहेरवालाले पेस गरेको लिखत र जाहेरवालाले गरेको बकपत्रबाट प्रतिवादीले जाहेरवालालाई रू. ४,००,०००।- (चार लाख रुपैयाँ) बुझी लिएको देखिएको हुँदा जाहेरवालाको बिगो रू. ४,००,०००।- (चार लाख) कायम हुने देखियो । तसर्थ जाहेरवालाले प्रतिवादीबाट बिगो रू. ४,००,०००।- (चार लाख) र सो बिगोको पचास प्रतिशतले हुने हर्जाना रू. २,००,०००।- (दुई लाख) समेत जम्मा रू. ६,००,०००।- (छ लाख रुपैयाँ) भराई पाउने देखियो ।

२६. अपराध पीडित संरक्षण ऐन, २०७५ को दफा ४१ को दाबीको हकमा हेर्दा प्रस्तुत मुद्दामा प्रतिवादी उद्धव बहादुर थापा मगरले जाहेरवाला गोविन्द प्रसाद उपाध्यायलाई वैदेशिक रोजगारीमा पठाई भनी मिति २०७५।०४।२५ मा रकम बुझी लिई सोही दिन लिखत समेत गरिदिएको देखिन्छ । लिखत भएको मितिलाई वारदात मिति मान्नुपर्ने हुँदा करिव एक महिना पछि लागू भएको अपराध पीडित संरक्षण ऐन, २०७५ बमोजिम प्रतिवादीबाट क्षतिपूर्ति शुल्क भराउनु कानूनले मिल्ने नदेखिंदा क्षतिपूर्ति शुल्क भराई रहनपर्ने देखिएन ।

२७. अतः उपरोक्त आधार र कारणबाट प्रतिवादी उद्धव बहादुर थापा मगरलाई वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४को

दफा ४३ बमोजिम रू. १,५०,०००/- (एक लाख पचास हजार रुपैयाँ) जरिवाना र १ (एक) वर्ष ६ (छ) महिना कैद हुने ठहर्छ । जाहेरवाला गोविन्द प्रसाद उपाध्यायको बिगो रू. ४,००,०००/- (चार लाख) एवम् सोको पचास प्रतिशतले हुने हर्जाना रकम रू. २,००,००० (दुई लाख) समेत गरी जम्मा रू. ६,००,०००/- (छ लाख) प्रतिवादीबाट जाहेरवालालाई भराई दिने ठहर्छ । वारदात मितिभन्दा पछि बनेको अपराध पीडित संरक्षण ४१(५) को दाबी पुग्न नसक्ने ठहर्छ । अरूमा तपसिल बमोजिम गर्नु,

तपसिल

माथि ठहर खण्डमा लेखिए बमोजिम प्रतिवादी उद्धव बहादुर थापा मगरलाई जरिवाना रू.१, ५०,०००/- (एक लाख पचास हजार रुपैयाँ) र एक वर्ष छ महिना कैद हुने ठहरेकोमा निज प्रतिवादी मिति २०७७/०४/१८ मा पक्राउ परी हालसम्म कारागार कार्यालय जगन्नाथदेवल काठमाडौंमा पूर्णक्षको क्रममा थुनामा रहेको देखिंदा निजलाई यस मुद्दामा ठहरेको कैद उक्त मिति २०७७/०४/१८ देखिनै कैद कट्टा हुने भएकाले मिति २०७८/१०/१८ मा निजलाई ठहरेको कैद भुक्तान हुने हुँदा निजले जरिवाना दाखिला गरे निजलाई मिति २०७८/१०/१८ मा कैद मुक्त गरिदिनु भनी कैद म्याद ठेकी सम्बन्धित कारागार कार्यालयमा लेखी पठाउनु भनी सम्बन्धित जिल्ला अदालतमा लेखी पठाउनु..... १

प्रतिवादी उद्धव बहादुर थापा मगरलाई ठहर भएको जरिवाना रू. १,५०,०००/- (एक लाख पचास हजार) का हकमा प्रकरण १ मा लेखिए बमोजिम जरिवाना दाखिला नगरे मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा १६२ को अधिनमा रही असुल गर्नु भनी सम्बन्धित जिल्ला अदालतमा लेखी पठाउनु..... २

माथि ठहर खण्डमा उल्लेख भए बमोजिम प्रतिवादी उद्धव बहादुर थापा मगरबाट जाहेरवालाले बिगो रू. ४,००,०००/- (चार लाख रुपैयाँ) र सोको पचास प्रतिशतले हुने हर्जाना रकम रू. २,००,०००/- (दुई लाख रुपैयाँ) समेत गरी जम्मा रू. ६,००,०००/- (छ लाख रुपैयाँ) भराई पाउने ठहरेकोले प्रस्तुत फैसला अन्तिम भएपछि जाहेरवालाले प्रतिवादीको चल अचल सम्पति देखाई कानून बमोजिम हर्जाना सहितको बिगो भराई पाउँ भनी निवेदन दिए फैसलाले ठहरे बमोजिमको उपरोक्त बिगो र हर्जाना प्रतिवादी उद्धव बहादुर थापा मगरबाट जाहेरवालालाई भराई दिनु भनी सम्बन्धित जिल्ला अदालतमा लेखी पठाउनु..... ३

जाहेरवालाको बिगो एवम् हर्जाना भरी भराउको प्रयोजनार्थ मुद्दा अन्तिम फैसला भएको जानकारी जाहेरवाला गोविन्द प्रसाद उपाध्यायलाई दिनु..... ४

उक्त फैसला उपर चित्त नवुझे वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ६६ (२) बमोजिम ३५ दिनभित्र श्री सर्वोच्च अदालतमा पुनरावेदन गर्न जानू भनी विशेष सरकारी वकील कार्यालय काठमाडौं र प्रतिवादी उद्धव बहादुर थापा मगरलाई पुनरावेदनको म्याद दिनु..... ५

प्रस्तुत फैसला विद्युतीय प्रति सूचना प्रविधिमा अभिलेख सुरक्षित गरी पीठमा जनाउनु..... ६

सरोकारवालाले नक्कल माग गरेमा वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरण नियमावली, २०६८ को नियम ५३को

प्रक्रिया पूरा गरी प्रमाणित प्रतिलिपि दिनु.....	७
प्रस्तुत मुद्दाको दायरीको लगत कट्टी गरी मिसिल अभिलेख शाखामा बुझाई दिनु.....	८

रमादेवी पराजुली
(सदस्य)

उक्त रायमा हाम्रो सहमति छ ।

प्रेमकुमार राई
(सदस्य)

रमेशकुमार खत्री
(अध्यक्ष)

फैसला तयार गर्न सहयोग पुऱ्याउने

शाखा अधिकृत: कृष्णशोभा सुवाल

फैसला मिति:- २०७७।१।०४।३

फैसला प्रमाणीकरण मिति: -२०७७।१।२।

न्यायाधिकरणको छाप

श्री
वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरण
इजलास
माननीय अध्यक्ष श्री रमेशकुमार खत्री
सदस्य श्री प्रेमकुमार राई
सदस्य श्री रमादेवी पराजुली
फैसला

मुद्दा नं. ०७६-FT-०२०४

निर्णय नम्बर: १९५

मुद्दा: वैदेशिक रोजगार कसूर ।

वादीको नाम, थर, वतन	प्रतिवादीको नाम, थर, वतन
होली लाल राजवंशीको नाति, अजव लाल राजवंशीको छोरा, जिल्ला मोरङ्ग, साविक डाइनिया गा.वि.स.वडा नं.७ परिवर्तित सुनवर्षी नगरपालिका वडा नं.९ बस्ने वर्ष ३१ को हंसराज राजवंशी.....१	बृझकान्त झाको नाति, पाण्डव झाको छोरा, जिल्ला झापा, साविक गौरीगञ्ज गा.वि.स.वडा नं.५ परिवर्तित गौरीगञ्ज गाउँपालिका वडा नं.३ बस्ने वर्ष ३६ को दिपेन्द्र कुमार झा.....१
नन्दलाल झाको नाति, राजकुमार झाको छोरा, जिल्ला मोरङ्ग, साविक विराटनगर उपमहानगरपालिका वडा नं.१३, परिवर्तित विराटनगर महानगरपालिका वडा नं.१० बस्ने, वर्ष २७ को प्रविन कुमार झा.....१	जिल्ला झापा, गौरीगञ्ज गाउँपालिका वडा नं.४ बस्ने सदरु गिरीको छोरा वर्ष ४४ को गणेश प्रसाद गिरी.....१
होली लाल राजवंशीको नाति, अजव लाल राजवंशीको छोरा, जिल्ला मोरङ्ग, साविक डाइनिया गा.वि.स.वडा नं.७ परिवर्तित सुनवर्षी नगरपालिका वडा नं.९ बस्ने वर्ष २९ को कंशराज राजवंशी.....१	
जिल्ला मोरङ्ग, साविक डाइनिया गा.वि.स.वडा नं.७, परिवर्तित सुनवर्षी नगरपालिका वडा नं.९ बस्ने, पथल बहादुर राजवंशीको नाति, जहरसिंह राजवंशीको छोरा, वर्ष २४ को अजय देवगन राजवंशी.....१	
खगेन्द्र प्रसाद राजवंशीको छोरा, जिल्ला मोरङ्ग, साविक अमरदह गा.वि.स.वडा नं.८ परिवर्तित सुनवर्षी नगरपालिका वडा नं.३ बस्ने वर्ष २६ को प्रेमलाल राजवंशी.....१	
डम्बुलाल राजवंशीको छोरा, जिल्ला मोरङ्ग, सुनवर्षी नगरपालिका वडा नं.३ बस्ने वर्ष ४७ को नगेन्द्र प्रसाद राजवंशी.....१	
घनश्याम केवरत मण्डलको छोरा, जिल्ला मोरङ्ग, साविक आमगाछी गा.वि.स.वडा नं.१ परिवर्तित रंगेली नगरपालिका वडा नं.५ बस्ने वर्ष ३६ को सुवास कुमार मण्डल.....१	
बुद्धलाल राजवंशीको छोरा, जिल्ला मोरङ्ग, साविक टकुवा गा.वि.स.वडा नं.१ परिवर्तित सुनवर्षी नगरपालिका वडा नं.५ बस्ने वर्ष ३५ को पंचन राजवंशीको जाहेरीले नेपाल सरकार.....१	

वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ६४ तथा वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरण नियमावली, २०६८ को नियम ३३ बमोजिम यस न्यायाधिकरणको क्षेत्राधिकारभित्र रहेको प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त विवरण र ठहर निम्न बमोजिम रहेको छ ।

तथ्य खण्ड

१. प्रविन कुमार झा समेतको जाहेरी दरखास्त:-

हामीहरू प्रविन कुमार झा र हंसराज राजवंशीलाई प्रतिवादीहरू गणेश प्रसाद गिरी र दिपेन्द्र कुमार झाले वैदेशिक रोजगारको लागि क्यानाडा मुलुकमा पठाई दिन्छु भनी जाहेरवालाहरू मध्येका जाहेरवाला प्रविन कुमार झाको रू.३,५०,०००।- तथा अर्का जाहेरवाला हंसराज राजवंशीको रू.२,५०,१५०।- बुझिलिई भारतको दिल्लीसम्म पुर्याई अलपत्र पारेको हुँदा निज प्रतिवादीहरूलाई पक्राउ गरी हाम्रो विगो र हर्जाना रकम समेत दिलाई भराई पाऊँ भन्ने समेत बेहोराको मिति २०७६।०१।१६ गतेको जाहेरी दरखास्त ।

२. कंशराज राजवंशी समेतको जाहेरी दरखास्त:-

हामी जाहेरवालाहरू विदेश जाने भनी मेनपावरको खोजीमा रहेको बेला गणेश गिरी भन्ने व्यक्तिले म विदेश जान सहयोग गर्छु, निरञ्जन पुरी भन्ने व्यक्ति मार्फत म क्यानडा पठाई दिन्छु, राम्रो तलव आउँछ भनी प्रति व्यक्ति छ लाख खर्च लाग्छ, एकमुष्ट दिनुपर्दैन भनी भनेकोले निजले भनेको व्यक्ति दिपेन्द्र कुमार झाको नाउँमा रू. १,००,०००।- र गणेश गिरीको नाउँमा रू. १,९१,०००।- पठाएका थियौँ । पछि निजले Appointment Letter समेत देखाएर हामीसँग जनही ५ लाख लिएर वेपत्ता भएका हुन् । निजहरूले कित्ते डकुमेण्ट दिई ठगी गरेको थाहा भएको हुँदा निजहरूलाई कारवाही गरी हाम्रो विगो भराई पाऊँ भन्ने समेत बेहोराको कंशराज राजवंशी समेतका ७ जनाको वैदेशिक रोजगार विभागलाई संवोधन गरी श्रम तथा रोजगार कार्यालय विराटनगरमा मिति २०७५।०९।०४ गतेको जाहेरी दरखास्त ।

३. सक्कल आईएमई/प्रभुमनी ट्रान्सफरको भौचरहरू:

गणेश प्रसाद गिरीको नाममा मिति २०७४।१२।१६ मा रू. ८५,०००।- , मिति २०७५।०३।०५ मा रू.५०,०००।- तथा दिपेन्द्र कुमार झाको नाममा मिति २०७४।१०।०४ मा रू.१,००,०००।- रकम पठाएको देखिने आईएमई भौचर थान-३ र गणेश प्रसाद गिरीको नाममा मिति २०७५।०४।०६ मा रू.५०,०००।- , मिति २०७५।०१।२६ मा रू.१६,०००।- र मिति २०७५।०४।०७ मा रू.४०,१५०।- रकम पठाएको देखिने प्रभु मनी ट्रान्सफरको भौचर थान-३ मिसिल सामेल रहेका ।

४. प्रतिवादी दिपेन्द्र कुमार झाको निवेदन:

यस विभागमा स्वयं हाजिर हुन आएको छु, मुद्दाको पूर्णक्ष गरिपाऊँ भन्ने निवेदन बेहोरा साथ मिति २०७५।११।०८ मा स्वयं उपस्थित हुन आएका प्रतिवादी दिपेन्द्र कुमार झा हाल अनुसन्धानको सिलसिलामा म्याद थप भई हिरासतमा रहेको ।

५. प्रतिवादी दिपेन्द्र कुमार झाले मौकामा गरेको बयान:

जाहेरवाला प्रविन कुमार झा र हंसराज राजवंशीसँग चिनजान छ, लेनदेन छ, नाता सम्बन्ध, रिसइवि छैनाम आफैँ प्रतिवादी गणेश प्रसाद गिरी मार्फत वैदेशिक रोजगारमा क्यानाडा जाने भनी निजलाई रू.३,००,०००।- र राहादानी थान-समेत बुझाएको छु। मेरो जस्तै जाहेरवालाहरूको रकम समेत प्रतिवादी गणेश प्रसाद गिरीले बुझिलिएका छन्। वैदेशिक रोजगारमा पठाई दिन्छु भनी विभिन्न व्यक्तिहरूलाई ठग्ने गणेश प्रसाद गिरीलाई रकम बुझाई दिनु भनी मेरो नाममा आईएमई गरी जाहेरवाला हंसराज राजवंशीले रू.१,००,०००।- (एक लाख) पठाएको सत्य साँचो हो। मैले यी जाहेरवालालाई मेरो आफ्नो नाममा रकम नपठाउनु भनी भन्दा भन्दै मेरो नाममा रकम पठाई दिएको हुँदा सहयोग गर्ने उद्देश्यले उक्त रकम झिक्री निजले रकम बुझाउन भनी भनेका गणेश प्रसाद गिरीलाई हातहातै बुझाएको हुँ। उक्त रकम बुझाउँदा कुनै भरपाई गराइन्नँ। जाहेरवाला हंसराज राजवंशीले मेरो नाममा पठाएको उक्त रकम जस्ताको तस्तै निज गणेश प्रसाद गिरीलाई काठमाडौँको एअरपोर्टमा बुझाएको हुँ। गणेश प्रसाद गिरीले यी जाहेरवालाहरूको रकम खाई सम्पर्कविहिन भएपछि आफ्नो रकम उठाउन मेरो नाममा झुठ्ठा उजुरी दिएका हुन्। मैले कुनै वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी काम गर्दिन। मैले कसैको रकम ठगी गरी खाएको छैन। निज गणेश प्रसाद गिरी हाल कहाँ छन्, मलाई जानकारी भएन। निजको गाउँ र मेरो गाउँ छिमेकी गाउँ हो। निजको घरबाट मेरो किराना पसल तीन/चार किलोमिटरको टाढामा छ, निजले मेरो पसलमा सरसमान किन्न आइरहने गर्दथे। निजसँग अन्य कुनै सम्बन्ध छैन। अर्का व्यक्ति निरन्जन पुरीसँग कुनै चिनजान तथा सम्बन्ध छैन। जाहेरवालाहरूले जाहेरी दरखास्त साथ पेस भएको क्यानाडाको भिषाहरू, प्लेन टिकेट, आईएमई भौचरहरू, अफर लेटरहरू देखाउँदा देखे, उक्त कागजातहरू प्रतिवादी गणेश प्रसाद गिरीले जाहेरवालाहरूलाई दिएको कागजात हो। निज गणेश प्रसाद गिरीले मेरो नामको क्यानाडाको भिषा र अफर लेटर दिएको थियो। त्यसैले यसको बारेमा मलाई थाहा छ। आईएमई भौचरहरू मध्ये २०७४।१०।०४ मा मेरो नाममा जाहेरवाला हंसराज राजवंशीले रू.१,००,०००।- पठाएकोमा उक्त रकम मैले निज जाहेरवालाले भने बमोजिम अर्का प्रतिवादी गणेश प्रसाद गिरीलाई हातहातै बुझाई दिएको हुँ। जाहेरवालाहरूले श्रम तथा रोजगार कार्यालय विराटनगरमा चढाएको म समेतलाई विपक्षी बनाई सूचना जाहेरी देखाउँदा देखे। उक्त सूचना जाहेरीमा जाहेरवाला हंसराज राजवंशीले मेरो नाममा आईएमई गरेको भौचरलाई प्रमाण लगाई म समेतलाई विपक्षी बनाएको बेहोरा सत्य साँचो हो। सोही सूचना उजुरी पर्दा म स्वयं उपस्थित भई बयान समेत दिएको हुँ। उक्त बयानमा उल्लेख गरेको बेहोरा सत्य साँचो हो। मैले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने अनुमति लिएको छैन भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी दिपेन्द्र कुमार झाले विभाग समक्ष गरेको बयान।

६. जाहेरवाला प्रविन कुमार झाले गरेको कागज:

मिति २०७६।०१।१६ को जाहेरी दरखास्तको बेहोरा साँचो हो। प्रतिवादी गणेश प्रसाद गिरीले मलाई वैदेशिक रोजगारीको लागि क्यानाडा मुलुक पठाई दिने भनी प्रलोभन दिलाएका थिए। प्रतिवादी गणेश प्रसाद गिरीलाई रू.३,५०,०००।- रकम वैदेशिक रोजगारमा मलाई पठाई दिने भनी आश्वासन तथा प्रलोभन

दिएकोले दिएको हुँ। उक्त रकम मध्ये रू.५०,०००।- आईएमई मार्फत तथा अन्य रकम रू.३,००,०००।- हातहातै बुझाएको हुँ। हातहातै बुझाएको कुनै भरपाई गराइन। वैदेशिक रोजगारमा जान भनी प्रतिवादी गणेश प्रसाद गिरीलाई दिएको रकम रू.३,५०,०००।- दिएको रकम मैले आफन्तहरूसँग ऋण लिएको हुँ। प्रतिवादी गणेश प्रसाद गिरीले मलाई वैदेशिक रोजगारीमा पठाई दिने भनी भारतको दिल्लीसम्म पुर्याई अलपत्र पारी सम्पर्कविहिन भएपछि आफ्नै पहलमा नेपाल फर्की आएको हुँ। प्रतिवादी गणेश प्रसाद गिरीले मलाई कुनै रकम फिर्ता गरेका छैनन्। पासपोर्ट प्रतिवादी गणेश प्रसाद गिरीसँगै छ। मेरो विगो रकम रू.३,५०,०००।- , र सोको ५०% हर्जाना रू.१,७५,०००।- तथा भारतको बागदोराबाट दिल्लीसम्म जाँदा लागेको प्लेन टिकेट भा.रू.६,५००।- को हुन आउने ने.रू.१०,४००।- र फर्किदा ट्रेन भाडा भारू.३५० को हुन आउने ने.रू.५६०।- समेत गरी गरी जम्मा रकम रू.५,३५,९६०।- (पाँच लाख पैतिस हजार नौ सय साठ्ठी) प्रतिवादी गणेश प्रसाद गिरीबाट फिर्ता दिलाई पाऊँ। साथै प्रस्तुत मुद्दाका अर्का प्रतिवादी दिपेन्द्र कुमार झाले अर्का जाहेरवाला हंसराज राजवंशीको के कति रकम ठगी गरेका हुन्, मलाई जानकारी भएन। निज प्रतिवादी दिपेन्द्र कुमार झाले मेरो कुनै रकम बुझिलिएका छैनन्। निज दिपेन्द्र कुमार झाले प्रतिवादी गणेश प्रसाद गिरीसँग वैदेशिक रोजगारमा क्यानाडा जाँदैछु भनी मेरो चिनजान निज गणेश प्रसाद गिरीसँग गराइदिएका मात्र हुन्। मिति २०७५।०३।०५ गतेको रू.५०,०००।- को आईएमई भौचर सत्य साँचो हो। उक्त भौचर बमोजिमको रकम मैले प्रतिवादी गणेश प्रसाद गिरीलाई वैदेशिक रोजगारको लागि क्यानाडा मुलुकमा जाने भनेर नै बुझाएको हुँ। साथै मिति २०७५।०९।०४ गते श्रम तथा रोजगार मन्त्रालय शाखा विराटनगरमा चढाएको जाहेरी दरखास्त सम्बन्धमा मलाई केही जानकारी भएन। मैले उक्त जाहेरी दिएको होइन। प्रतिवादी गणेश प्रसाद गिरीले मलाई झुठ्ठा आश्वासन दिनका लागि पठाई दिएको भिषा र एपोइन्टमेन्ट लेटर तथा आईएमई भौचर जाहेरी दरखास्त साथ पेस गरेको हुँ, प्रमाण लगाई पाऊँ। भारतको दिल्लीसम्म जाँदा र अलपत्र परी फर्किदाको प्लेन टिकेट र ट्रेन टिकेट हाल हराएको हुँदा पेस गर्न सकिदैन भन्ने समेत बेहोराको जाहेरवाला प्रविन कुमार झाले गरिदिएको कागज।

७. जाहेरवाला हंसराज राजवंशीले गरेको कागज:

मिति २०७६।०१।१६ को जाहेरी दरखास्तको बेहोरा साँचो हो। प्रतिवादीहरू गणेश प्रसाद गिरी र दिपेन्द्र कुमार झाले मलाई वैदेशिक रोजगारीको लागि क्यानाडा मुलुक पठाई दिने भनी प्रलोभन दिलाएका थिए। प्रतिवादीहरूलाई जम्मा रू.३,५०,०००।- रकम वैदेशिक रोजगारमा मलाई पठाई दिने भनी आश्वासन तथा प्रलोभन दिएकोले दिएको हुँ। उक्त रकम आईएमई तथा प्रभु मनि ट्रान्सफरबाट पठाई बुझाएको हुँ। जसमध्ये प्रतिवादी गणेश प्रसाद गिरीलाई प्रभु मनी ट्रान्सफरबाट रू.१,०६,०००।- , आईएमईबाट रू.८५,०००।- र हातहातै रू.५९,०००।- गरी जम्मा रू.१,६५,०००।- प्रतिवादी दिपेन्द्र कुमार झाले आईएमईबाट रू.१,००,०००।- गरी कुल रू.३,५०,०००।- बुझाएको हुँ। वैदेशिक रोजगारमा जान भनी प्रतिवादीहरूलाई दिएको रकम रू.३,५०,०००।- मैले मेरो गाउँले आफन्त सापटी ऋण तथा केही बचत गरेको रकम हो। प्रतिवादीहरूले मलाई वैदेशिक रोजगारीमा पठाई दिने भनी आफूसँगै दिल्लीसम्म लगेर अलपत्र पारेका

हुन्। प्रतिवादीहरूले मलाई कुनै रकम फिर्ता गरेका छैनन्। पासपोर्ट पनि फिर्ता पाएको छैन। मेरो रकम बिगो रू.३,५०,०००।- र सोको ५०% हर्जना रकम रू.१,७५,०००।- , तथा भारतको बागदोराबाट दिल्लीसम्म जाँदा लागेको प्लेन टिकेट भा.रू.६,५००।- को हुन आउने ने.रू.१०,४००।- र फर्किदा ट्रेन भाडा भा.रू.३५० को हुन आउने ने.रू.५६०।- समेत गरी गरी जम्मा रकम रू.५,३५,९६०।- (पाँच लाख पैंतिस हजार नौ सय साठ्ठी) र सक्कल राहादानी समेत फिर्ता दिलाई भराई मलाई वैदेशिक रोजगार को बहानामा ठगी गर्ने प्रतिवादीहरूलाई कानून बमोजिम सजाय गरिपाऊँ। हाल उक्त प्लेन टिकेट र ट्रेन टिकेट हराईसकेको हुँदा पेस गर्न सक्दिन भन्ने समेत बेहोराको जाहेरवाला हंसराज राजवंशीले गरिदिएको कागज।

८. प्रतिवादी दिपेन्द्र कुमार झाले गरेको ततिम्बा बयान:

जाहेरवाला कंशराज राजवंशी समेतले श्रम तथा रोजगार मन्त्रालय शाखा विराटनगरमा पेस गरेको मिति २०७५।०९।०४ गतेको निवेदन जाहेरी देखाउँदा देखे, पढीबाची सुनाउँदा सुनी पाएँ। मलाई पनि यी गणेश प्रसाद गिरीले वैदेशिक रोजगारको लागि क्यानाडा मुलुकमा पठाई दिन्छु भनी भनेकोले म आफै पनि यी जाहेरवालाहरूका साथै गणेश प्रसाद गिरीबाट पीडित भएको व्यक्ति हुँ। गणेश प्रसाद गिरीले जाहेरवाला लगायत मलाई पनि वैदेशिक रोजगारमा पठाई दिन्छु भनी ठगी गरेको हो। विपक्षी गणेश प्रसाद गिरी मार्फत वैदेशिक रोजगारमा जाने भनी तयारी भइरहेको समयमा जाहेरवाला हंसराज राजवंशीसँग चिनजान भएको हो। जाहेरवाला हंसराज राजवंशीले विपक्षी गणेश प्रसाद गिरीलाई रकम पठाउनु अघि मलाई फोन सम्पर्क गरी तपाईंको नाममा रकम पठाउँदैछु भनेको थियो, मैले निजलाई मेरो नाममा रकम नपठाऊ, केही भइहाल्यो भने तेरो रकम मैले काहाँबाट तिर्नु भनेको थिएँ। निज हंसराज राजवंशीले गणेश प्रसाद गिरीले तपाईंको नाममा रकम पठाईदिनु भनेको छ, तपाईंको नाममा रकम पठाई दिन्छु, तपाईंले गणेश प्रसाद गिरीलाई उक्त रकम बुझाई दिनु भनेकोले निजको कुरा टार्न नसकी सहयोग गर्ने उद्देश्यले उक्त मिति २०७४।१०।०४ गते रू.१,००,०००।- मैले झिकी जाहेरवाला हंसराज राजवंशीले भने बमोजिम गणेश प्रसाद गिरीलाई हातहातै बुझाई दिएको हुँ। उक्त रकम बुझाउँदा मैले विश्वासमा बुझाई दिएको हुँ, कुनै भरपाई गराइन। अर्का विपक्षी निरञ्जन पुरीलाई म चिन्दिन। निजसँग मेरो कुनै सम्बन्ध छैन। अन्य जाहेरवालाहरू कंशराज राजवंशी, अजय देवगन राजवंशी, नगेन्द्र प्रसाद राजवंशी, प्रेमलाल राजवंशी, सुवास कुमार मण्डल र पंचन राजवंशीसँग कुनै चिनजान, सम्बन्ध छैन। यी जाहेरवालाहरूको विपक्षीहरू गणेश प्रसाद गिरी र निरञ्जन पुरीले के कति रकम ठगी गरेका हुन्, मलाई जानकारी भएन। गणेश प्रसाद गिरीले म लगायत यी जाहेरवालाहरूलाई वैदेशिक रोजगारको लागि क्यानाडा मुलुकमा पठाउने भनी अफर लेटर, डुब्लिकेट भिषा र डुब्लिकेट प्लेन टिकेट समेत दिएको थियो। उक्त कागजातहरू पेस गरिसकेको छु। जाहेरवाला कंशराज राजवंशी समेतले श्रम तथा रोजगार मन्त्रालय शाखा विराटनगरमा म समेतका विरुद्ध मिति २०७५।०९।०४ गतेको निवेदन जाहेरी दिएको हुँदा सो जाहेरी उपर म स्वयं उपस्थित भई बयान दिएको थिएँ। मेरो नाममा जाहेरवालाले आईएमई गरेको कारणबाट सोही आईएमई रसिदलाई प्रमाण लगाई मेरो विरुद्धमा झुठ्ठा उजुरी दिएको हो। प्रस्तुत मुद्दामा म आफै पीडित छु, झुठ्ठा उजुरीबाट फुर्सद दिलाई पाऊँ। फोटामा चश्मा लगाउने व्यक्ति

जाहेरवालाहरू लगायत मसमेतलाई ठगी गर्ने गणेश प्रसाद गिरी नै हुन्, हेरीचिनी सनाखत गरिदिउँ। साथै अर्का नाईक टोपी लगाउने व्यक्तिलाई म चिन्दिन र निजसँग मेरो कुनै सम्बन्ध पनि छैन। श्रम तथा रोजगार कार्यालय विराटनगरमा गरेको बयान देखाउँदा देखेँ, उक्त बयान मैले नै गरेको हो। यी जाहेरवालाहरूले म समेतको विरुद्धमा जाहेरी दिएको कुरा सूचना पाएपछि म स्वयं उपस्थित भई उक्त मिति २०७५।१०।२० गतेको बयान दिएको हुँ। उक्त अडियो भिडियो देखाउँदा सुनाउँदा देखी सुनी पाउँ। उक्त कुराकानीहरू गणेश गिरीले गरेको हुनुपर्छ। साथै प्लेन टिकेट र भिषाहरू गणेश गिरीले जाहेरवालाहरूलाई आश्वासन दिलाउनलाई पठाएको हुनुपर्छ। मलाई पनि भिषा र अफर लेटर पठाएको हुँदा यो काम गणेश गिरीको हुनुपर्छ भन्ने विश्वास लाग्छ भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी दिपेन्द्र कुमार झाले गरेको तातिम्बा बयान।

९. जाहेरवाला हंसराज राजवंशीले गरेको थप कागजः

श्रम तथा रोजगार मन्त्रालय शाखा विराटनगरमा मिति २०७५।०९।०४ मा पेस गरेको अपराधको सूचना देखाउँदा देखे, पढीबाची सुनाउँदा सुनी पाएँ। हामी जाहेरवालाहरूलाई वैदेशिक रोजगारको लागि क्यानाडा मुलुकमा पठाई दिन्छु भनी प्रतिवादीहरू गणेश प्रसाद गिरी, दिपेन्द्र कुमार झा र निरञ्जन पुरीले हामीबाट जनही रू.३,५०,०००।- (तीन लाख पचास हजार) का दरले रकम करिब एक वर्ष अघि बुझिलिई सम्पर्क विहिन भएको हुँदा हामी जाहेरवालाहरूले यी विपक्षीहरूका विरुद्धमा हामीले बुझाएको उक्त जनही रू.३,५०,०००।- को व्याज समेत जोडेर जनही रू.५,००,०००।- को मागदावी लिई श्रम तथा रोजगार मन्त्रालय शाखा विराटनगरमा उजुरी गरेका हौं। मैले गणेश प्रसाद गिरीलाई प्रभु मनी ट्रान्सफरबाट तीन पटक गरी जम्मा रू.१,०६,०००।- , आईएमई गरी रू.८५,०००।- र हातहतै रू.५९,०००।- गरी जम्मा रू.२५०,०००।- तथा गणेश प्रसाद गिरीले भने बमोजिम अर्का प्रतिवादी दिपेन्द्र झालाई आईएमईबाट रू.१,००,०००।- गरी कुल रू.३५०,०००।- (तीन लाख पचास हजार) बुझाएको हुँ। प्रतिवादी गणेश प्रसाद गिरीलाई हातहतै रकम बुझाएको भरपाई गराईन, विश्वासको भरमा बुझाएको हुँ। निज विपक्षी निरञ्जन पुरी गणेश प्रसाद गिरी कै मानिस हो। प्रतिवादी गणेश प्रसाद गिरीले भने बमोजिम भारतको नयाँदिल्लीमा जाँदा निजसँग भेट भएको हो। प्रतिवादी गणेश प्रसाद गिरीको लागि दिल्लीबाट सम्पूर्ण काम गर्ने व्यक्ति निज निरञ्जन पुरी नै हुन। निजको तीन पुस्ते सहितको एकीन वतन र सम्पर्क थाहा भएन। निज निरञ्जन पुरीको पनि प्रस्तुत् मुद्दामा संलग्नता हो, विपक्षीहरू एकआपसमा मिलेमतो गरी नै हामी जाहेरवालाहरूलाई वैदेशिक रोजगारको लागि क्यानाडा मुलुकमा पठाईदिन्छु भनी ठगी गरेका हुन्। श्रम तथा रोजगार मन्त्रालय शाखा विराटनगरमा पेस गरेको मिति २०७५।०९।०४ गतेको निवेदन जाहेरीमा विगो रू.५,००,०००।- मा मैले विपक्षीहरूलाई बुझाएको जम्मा रू.३,५०,०००।- को व्याज समेत जोडी रू.५,००,०००।- पुर्याई विगो दावी गरेको हुँ। तर यस विभागमा उपस्थित भई जाहेरी दिँदा तपाईंले बुझाएको कुल रकम मात्रको विगो लिन पाउँछ भनेको हुँदा सोही बमोजिम मैले विपक्षीहरूलाई बुझाएको कुल रकम रू.३५०,०००।- को मात्र विगो दावी लिई यस विभागमा जाहेरी दिएको हुँ। विराटनगरमा दिएको उजुरीमा व्याज समेत जोडिएको हुँदा बढी बिगो कायम भएको सत्य साँचो हो। श्रम तथा रोजगार मन्त्रालयको शाखा कार्यालय विराटनगरमा

जाहेरी दिने जाहेरवालाहरू कंशराज राजवंशीको मो.न.९८१२३५७२९१, अजय देवगन राजवंशीको मो.न.९८०७३-२५६९८, प्रेमलाल राजवंशीको मो.न.९८१०४८८४५३ हो र निज हाल वैदेशिक रोजगारको सिलसिलामा साउदी मुलुकमा रहेका छन्। नगेन्द्र प्रसाद राजवंशीको मो.न.९८१३२६६०४५, सुवास कुमार मण्डलको मो.न.९८०४०५६२४१ र पंचन राजवंशीको मो.न.९८१०५३५४६३ हो भन्ने समेत बेहोराको जाहेरवाला हंसराज राजवंशीले गरेको थप कागज।

१०. जाहेरवाला अजय देवगन राजवंशीले गरेको कगज:

श्रम तथा रोजगार मन्त्रालय शाखा विराटनगरमा मिति २०७५।०९।०४ मा पेस गरेको अपराधको सूचना देखाउँदा देखे, पढीबाची सुनाउँदा सुनी पाएँ। हामी जाहेरवालाहरूलाई वैदेशिक रोजगारको लागि क्यानाडा मुलुकमा पठाई दिन्छु भनी प्रतिवादीहरू गणेश प्रसाद गिरी, दिपेन्द्र कुमार झा र निरञ्जन पुरीले हामीबाट जनही रू.३,५०,०००।- (तीन लाख पचास हजार) का दरले रकम बुझिलिई सम्पर्क विहिन भएको हुँदा हामी जाहेरवालाहरूले यी विपक्षीहरूका विरुद्धमा हामीले बुझाएको उक्त जनही रू.३,५०,०००।-को व्याज समेत जोडेर जनही रू.५,००,०००।-को मागदावी लिई श्रम तथा रोजगार मन्त्रालय शाखा विराटनगरमा उजुरी गरेका हौं। म तथा अन्य जाहेरवालाहरू कंशराज राजवंशी, प्रेमलाल राजवंशी, नगेन्द्र प्रसाद राजवंशी, सुवास कुमार मण्डल र पंचन राजवंशीले प्रतिवादी गणेश प्रसाद गिरीलाई हातहातै जनही रू.३,५०,०००।-का दरले कुल रू.२१,००,०००।- (एक्काइस लाख) बुझाएको हुँ। प्रतिवादी गणेश प्रसाद गिरीलाई हातहातै रकम बुझाएको भरपाई गराइन, विश्वासको भरमा बुझाएका हौं। निज प्रतिवादी गणेश प्रसाद गिरीलाई रकम बुझाएको कुनै लिखित प्रमाण छैन। प्रस्तुत मुद्दामा गणेश प्रसाद गिरी, दिपेन्द्र कुमार झा र निरञ्जन पुरी तीनैजनाको भूमिका छ, तीनैजनाले हामी जाहेरवालाहरूलाई वैदेशिक रोजगार क्यानाडा पठाई दिने भनी आश्वासन दिएकोले विपक्षी गणेश प्रसाद गिरीलाई उक्त रकम बुझाएका हौं। विपक्षी निरञ्जन पुरी गणेश प्रसाद गिरीकै मानिस हो। प्रतिवादी गणेश प्रसाद गिरीले भने बमोजिम भारतको नयाँदिल्लीमा जाँदा निजसँग भेट भएको हो। प्रतिवादी गणेश प्रसाद गिरीको लागि दिल्लीबाट सम्पूर्ण काम गर्ने व्यक्ति निज निरञ्जन पुरी नै हुन्। निजको तीन पुस्ते सहितको एकीन वतन र सम्पर्क थाहा भएन। निज निरञ्जन पुरीको पनि प्रस्तुत मुद्दामा संलग्नता हो, विपक्षीहरू एकआपसमा मिलेमतो गरी नै हामी जाहेरवालाहरूलाई वैदेशिक रोजगारको लागि क्यानाडा मुलुकमा पठाई दिन्छु भनी ठगी गरेका हुन्। प्रतिवादीहरूले हामी जाहेरवालालाई वैदेशिक रोजगारीमा पठाई दिने भनी भारतको दिल्ली सम्म लगेर अलपत्र पारेका हुन्। प्रतिवादीहरूले हामीलाई कुनै रकम फिर्ता गरेका छैनन्। पासपोर्ट समेत फिर्ता दिएनन्। हाम्रो जनही बिगो रू.३,५०,०००।- र सोको ५० प्रतिशत हर्जाना रकम रू.१,७५,०००।- , तथा भारतको बागदोराबाट दिल्लीसम्म जाँदा लागेको प्लेन टिकेट भा.रू.६,५००।-को हुन आउने ने.रू.१०,४००।- र फर्किदा ट्रेन भाडा भा.रू.३५०को हुन आउने ने.रू.५६०।- समेत गरी जनही रू.५,३५,९६०।- (पाँच लाख पैतिस हजार नौ सय साठी) र सक्कल राहादानीहरू समेत फिर्ता दिलाई भराई हामीलाई वैदेशिक रोजगार को बहानामा ठगी गर्ने प्रतिवादीहरूलाई कानून बमोजिम सजाय गरिपाउँ। हाल उक्त प्लेन टिकेट र ट्रेन टिकेट

हराईसकेको हुँदा पेस गर्न सक्दिन । श्रम तथा रोजगार मन्त्रालयको शाखा कार्यालय विराटनगरमा जाहेरी दिने जाहेरवालाहरू कंशराज राजवंशीको मो.न.९८१२३५७२९१, अजय देवगन राजवंशीको मो.न.९८०७३-२५६९८, प्रेमलाल राजवंशीको मो.न.९८१०४८८४५३ हो र निज हाल वैदेशिक रोजगारको सिलसिलमा साउदी मुलुकमा रहेका छन् । नगेन्द्र प्रसाद राजवंशीको मो.न.९८१३२६६०४५, सुवास कुमार मण्डलको मो.न.९८०४०५६२४१ र पंचन राजवंशीको मो.न.९८१०५३५४६३ हो । साथै यी जाहेरवालाहरू हाल सम्पर्कमा नरहेका हुँदा निजहरूलाई उपस्थित गराउन सक्दिन भन्ने समेत बेहोराको जाहेरवाला अजय देवगन राजवंशीले गरेको कागज ।

अभियोग मागदाबी:

प्रतिवादीहरू गणेश प्रसाद गिरी र दिपेन्द्र कुमार झालाई नेपाल सरकारबाट वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने अनुमति नलिई जाहेरवाला हंसराज राजवंशी समेतलाई वैदेशिक रोजगारको लागि क्यानडामा पठाइदिने भनी जाहेरवालाहरूबाट रकम बुझिलिई वैदेशिक रोजगारको झुठो आश्वासन दिई र प्रलोभन देखाई वैदेशिक रोजगारमा नपठाएको र पीडितबाट बुझिलिएको रकम फिर्ता समेत नगरेकोमा निज प्रतिवादीहरू दिपेन्द्र कुमार झा समेतको उक्त कार्य वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा १० र ४३ विपरीतको कसूर अपराध गरेको देखिँदा निज प्रतिवादीहरूलाई ऐ. ऐनको दफा ४३ बमोजिम सजाय गरी जाहेरवालाहरूबाट बुझी लिएको जम्मा विगो रू.३५,५०,०००।- र सोको पचास प्रतिशतले हुने हर्जाना रकम रू. १७,७५,०००।- तथा टिकट खर्च रू. ३२,८८०।- समेत गरी जम्मा रू. ५३,५७,८८०।- दिलाई भराई पाऊँ । साथै निज प्रतिवादीहरूबाट अपराध पीडित संरक्षण ऐन, २०७५ को दफा ४१ को उपदफा ३ बमोजिम हुन आउने क्षतिपूर्ति शुल्क पीडित राहत कोषमा जम्मा समेत गराई पाऊँ भन्ने समेत बेहोराको अभियोग मागदाबी ।

प्रतिवादी दिपेन्द्र कुमार झाले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बयान:

मैले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने अनुमतिपत्र लिएको छैन । मेरो नाममा पैसा नपठा भन्दा भन्दै जाहेरवाला मध्येका हंसराज राजवंशीले क्यानाडा जाने प्रयोजनका लागि अर्का प्रतिवादी गणेश प्रसाद गिरीलाई दिनका लागि मेरो नाममा आईएमई मार्फत रू.१,००,०००।- पठाएका थिए । जाहेरवाला हंसराजले पठाएको उक्त रकम आईएमईबाट झिकी अर्का प्रतिवादी गणेश प्रसाद गिरीलाई नगदै हातैमा दिँएँ, सोको प्रमाण छैन । निज गणेश प्रसाद गिरीले मलाई पनि क्यानाडा लाने भनेकाले मैले पनि निजलाई नगदै रू.३,००,०००।- दिएको थिएँ, सोको समेत प्रमाण छैन । प्रतिवादी गणेश प्रसाद गिरीले मबाट रकम लिए उपर मैले कहींकतै उजूर गरेको छैन । मैले जाहेरवालाहरूलाई वैदेशिक रोजगारमा पठाउँछु भनेको छैन र निजहरूबाट पैसा पनि लिएको छैन । अर्का प्रतिवादी गणेश प्रसाद गिरीले म समेत जाहेरवालाहरूलाई क्यानाडा जाने भनेर डिल्लीमा बोलाएकोले म समेत भारतको डिल्ली गएकोमा त्यहाँ गणेश प्रसाद गिरीसँग सम्पर्कविहिन भएपछि म र कंशराज राजवंशी पहिला नेपाल फर्की आएका थियौँ र अन्य जाहेरवालाहरू अलिक पछि नेपाल फर्की आएका हुन् । हालसम्म अर्का प्रतिवादी गणेश प्रसाद गिरी सम्पर्कविहिन छन् । प्रतिवादी गणेश

प्रसाद गिरीले जाहेरवालाहरूसँग के कति पैसा लिएका थिए, सो बारेमा जानकारी भएन। मैले जाहेरवालाको कुनै पैसा खाएको छैन। जाहेरवाला हंसराजले गणेश प्रसाद गिरीलाई दिन भनी मेरो आईएमईमा पठाएको रकम झिकी निज गणेश प्रसाद गिरीलाई नगदे बुझाएको हुँ। निज जाहेरवालाहरू र प्रतिवादीका बीचमा भएको लिखत कागज बारेमा थाहा भएन भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी दिपेन्द्र कुमार झा समेतले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बयान।

११. यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७६।१२।०२ मा भएको थुनछेक आदेशः

यसमा यी प्रतिवादी दिपेन्द्र कुमार झाबाट रू. २,००,०००।- (दुई लाख रुपैयाँ) धरौट, जमानत वा बैंक जमानत दिए दफा ७४ को प्रक्रिया पुर्याई लिई तारेखमा राखी र माग भएको धरौट, जमानत वा बैंक जमानत दिन नसकेमा ऐ.संहिताको दफा ६८(२) बमोजिम सम्बन्धित कारागारमा थुनामा राखी मुद्दाको पूर्णक्ष समेत गर्ने गरी ऐ.संहिताको दफा ७९ बमोजिम आदेश गरिदिएको छ भन्ने समेत बेहोराको मिति २०७६।१२।०२ मा यस न्यायाधिकरणबाट भएको थुनछेक आदेश।

१२. यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७६।१२।०१ मा भएको आदेशः

यसमा प्रतिवादीहरू चुक्ता भइसकेको अवस्था हुँदा रुजु हाजिर रहेका प्रतिवादी दिपेन्द्र कुमार झाका साक्षी निज मार्फत र वादी पक्षका अभियोगपत्रको सबुद प्रमाण खण्डको गवाह महलमा उल्लेखित जाहेरवालाहरू प्रविन कुमार झा, हंसराज राजवंशी र अजय देवगन राजवंशीलाई बकपत्रको लागि विशेष सरकारी वकील मार्यालय मार्फत उपस्थित गराउन वैदेशिक रोजगार विभाग, काठमाडौँलाई लेखी पठाई उपस्थित गराए नियमानुसार पेस गर्नु भन्ने समेत बेहोराको यस न्यायाधिकरणको मिति २०७७।०९।०१ को आदेश।

प्रतिवादी दिपेन्द्र कुमार झाका साक्षी दिनेश झाले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्रः-

यसै मुद्दामा प्रतिवादी रहेका गणेश गिरीलाई यी प्रतिवादी दिपेन्द्र कुमार झाले समेत वैदेशिक रोजगारमा जान भनी रकम दिएको हो। प्रतिवादी दिपेन्द्र कुमार झा र जाहेरवाला मध्येका हंसराज राजवंशीसँगै वैदेशिक रोजगारमा जान खोजेका सम्म थाहा छ। हंसराज राजवंशीले रू. १,००,०००।- गणेश गिरीलाई दिनु भनी प्रतिवादी दिपेन्द्र कुमार झालाई आईएमई गरी पठाएका हुन्। पछि गणेश गिरी फरार भएपछि यी जाहेरवालाले यी प्रतिवादी दिपेन्द्र कुमार झाका विरुद्ध जाहेरी दिएका हुन्। प्रतिवादीले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्दैन्। यी प्रतिवादी व्यापार गर्दछन्। यी प्रतिवादी असल चालचलन भएका मानिस हुन्। यी प्रतिवादी निर्दोष छन्, यिनले न्याय पाउनुपर्छ भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी दिपेन्द्र कुमार झाका साक्षी दिनेश झाले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र।

१३. यस न्यायाधिकरणको मिति २०७७।११।२१ को आदेशः

यसमा वादी पक्षको अभियोगपत्रको सबुद प्रमाण खण्डको गवाह महलमा उल्लेखित जाहेरवालाहरू प्रविन कुमार झा, हंसराज राजवंशी, अजय देवगन राजवंशी, कंशराज राजवंशी, प्रेमलाल राजवंशी, नगेन्द्रप्रसाद

राजवंशी, सुवास कुमार मण्डल, पंचन कुमार राजवंशीलाई मिति २०७७।०९।०१ को आदेश बमोजिम वैदेशिक रोजगार विभागले बकपत्रको लागि उपस्थित गराएको नदेखिँदा निजहरूलाई बुझ्नुपर्ने देखिएकाले मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा ११२ बमोजिम म्याद जारी गरी झिकाई उपस्थित भए नियमानुसार पेस गर्नु भन्ने समेत बेहोराको यस न्यायाधिकरणको मिति २०७७।१०।२१ को आदेश ।

ठहर खण्ड

१४. नियम बमोजिम दैनिक पेशी सूचीमा चढी इजलास समक्ष पेस भएको प्रस्तुत मुद्दामा वादी नेपाल सरकारको तर्फबाट उपस्थित विशेष सरकारी वकील कार्यालय काठमाडौँका विद्वान् उपन्यायाधिवक्ता श्री उर्मिला दाहालले प्रतिवादी दिपेन्द्र कुमार झा समेतले जाहेरवालाहरूलाई वैदेशिक रोजगारीका लागि क्यानडा पठाई दिने झुठो आश्वासन दिई प्रलोभन देखाई रकम लिई भने बमोजिम वैदेशिक रोजगारीका लागि क्यानडा नपठाएको र लिएको रकम समेत फिर्ता नगरेको भनी प्रतिवादीहरू उपर परेको किटानी जाहेरी बेहोरा, रकम पठाएको रसिद समेतबाट पुष्टि भएको हुँदा प्रतिवादीहरूलाई अभियोग दाबी बमोजिम सजाय गरी जाहेरवालारुको विगो रकम र सोको पचास प्रतिशत हर्जाना समेत दिलाई भराई पाऊँ भनी गर्नुभएको बहस सुनियो ।
१५. त्यस्तै प्रतिवादी दिपेन्द्र कुमार झाको तर्फबाट उपस्थित विद्वान् अधिवक्ता श्री पृथ्वी बहादुर बस्नेतले जाहेरवाला हंसराज राजवंशीले क्यानडा जाने प्रयोजनका लागि गणेश प्रसाद गिरीलाई दिनुपर्ने एक लाख रुपैयाँ आईएमई मार्फत मेरो पक्षको नाममा पठाएको रकम झिकी निज गणेश प्रसाद गिरीलाई हातैमा बुझाएका हुन् । मेरो पक्षले समेत प्रतिवादी गणेश प्रसाद गिरीलाई क्यानडा जानका लागि तीन लाख रुपैयाँ बुझाएका हुन् । मेरो पक्ष स्वयम् पीडित हुन् । मेरो पक्षले जाहेरवालाहरूलाई वैदेशिक रोजगारमा क्यानडा पठाउने प्रलोभन नदेखाएको हुँदा अभियोग दाबीबाट सफाई पाउनु पर्छ भनी गर्नुभएको बहस समेत सुनियो ।
१६. यसमा वादी नेपाल सरकार तर्फबाट प्रतिवादीहरू दिपेन्द्र कुमार झा र गणेश प्रसाद गिरीले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने अनुमति पत्र नलिई जाहेरवालाहरूलाई वैदेशिक रोजगारको लागि क्यानडा पठाई दिने भनी वैदेशिक रोजगारको झुठो आश्वासन दिई प्रलोभन देखाई रकम लिई भने बमोजिम वैदेशिक रोजगारमा नपठाई वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा १० र ४३ को कसूर गरेकाले सोही दफा ४३ बमोजिम सजाय गरी जाहेरवालाहरूबाट लिए खाएको विगो रकम रू. ३५,५०,०००।- (पैंतीस लाख पचास हजार रुपैयाँ) तथा सोको ५० प्रतिशतले हुने १७,७५,०००।- (सत्र लाख पचहत्तर हजार) र टिकट खर्च रू. ३२,८८०।- समेत दिलाई भराई अपराध पीडित संरक्षण ऐन २०७५ को दफा ४१ बमोजिमको क्षतिपूर्तिको व्यवस्था हुन समेत दाबी लिएकोमा प्रतिवादी दिपेन्द्र कुमार झाले निज उपरको अभियोग दाबी बारे यस न्यायाधिकरणमा बयान गर्दा, वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने अनुमतिपत्र लिएको छैन । मेरो नाममा पैसा नपठा भन्दा भन्दै जाहेरवाला मध्येका हंसराज राजवंशीले क्यानडा जाने प्रयोजनका लागि प्रतिवादी गणेश प्रसाद गिरीलाई दिनका लागि मेरो नाममा आईएमई मार्फत रू. १,००,०००।- पठाएका थिए । जाहेरवाला हंसराजले

पठाएको उक्त रकम आई.एम.ई.बाट झिकी प्रतिवादी गणेश प्रसाद गिरीलाई हातैमा दिएको थिएँ। प्रतिवादी गणेश प्रसाद गिरीले मलाई पनि क्यानाडा लाने भनेकाले मैले पनि निजलाई नगदै रु.३,००,०००/- दिएको थिएँ। सो उपर कहींकतै उजूर गरेको छैन। मैले जाहेरवालाहरूलाई वैदेशिक रोजगारमा पठाउँछु भनेको छैन र सो प्रयोजनका लागि पैसा पनि लिएको होइन। प्रतिवादी गणेश प्रसाद गिरीले म समेत जाहेरवालाहरूलाई क्यानाडा जाने भनेर डिल्लीमा बोलाएकोले म समेत भारतको दिल्ली गएकोमा त्यहाँ गणेश प्रसाद गिरी सम्पर्कविहिन भएकाले हामी नेपाल फर्की आएका हौं। प्रतिवादी गणेश प्रसाद गिरीले जाहेरवालाहरूसँग के कति पैसा लिएका थिए, सो बारेमा जानकारी भएन भनी कसूरमा इन्कार रही बेहोरा लेखाएको देखिन्छ। प्रतिवादी गणेश प्रसाद गिरीका नाउँमा यस न्यायाधिकरणबाट जारी भएको सात दिने म्याद मिति २०७७।०५।२८ मा निजको घर दैलामा श्रीमतीले बुझी तामेल भएकोमा निज प्रतिवादी यस न्यायाधिकरणमा उपस्थित भएको देखिन आउँदैन।

१७. उपरोक्तानुसारको अभियोग दाबी, प्रतिवादीको बयान, विद्वान् उपन्यायाधिवक्ता र कानून व्यवसायीको बहस जिकिर सुनी प्रस्तुत मुद्दामा प्रतिवादी दिपेन्द्र कुमार झा र गणेश प्रसाद गिरीले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने अनुमति नलिई जाहेरवालाहरूलाई वैदेशिक रोजगारीमा क्यानडा पठाई दिने भनी रकम लिई अभियोग दाबी बमोजिमको कसूर गरेका हुन् होइनन् ? भन्ने प्रश्नको निरोपण गर्नु पर्ने देखियो।
१८. सम्बद्ध मिसिल अध्ययन गरी निर्णयतर्फ विचार गर्दा, प्रतिवादी दिपेन्द्र कुमार झा र गणेश प्रसाद गिरीले जाहेरवालाहरूलाई मासिक एक लाख पचास हजार देखि दुई लाखसम्म कमाइ हुने वैदेशिक रोजगारीका लागि क्यानडा पठाई दिने आश्वासन दिई प्रलोभनमा पारेकोले जाहेरवालाहरूले प्रतिवादीहरूलाई जम्मा रु. ३५,५०,०००। - बुझाएकोमा प्रतिवादीहरूले आश्वासन दिए बमोजिम जाहेरवालाहरूलाई वैदेशिक रोजगारीका लागि क्यानडा नपठाई भारतसम्म पुर्याई अलपत्र पारेकोमा जाहेरवालाहरू आफ्नै पहलमा नेपाल फर्की आएकोले कानून बमोजिम कारवाही गरी प्रतिवादीहरूले लिएको रकम र हर्जाना समेत दिलाई भराई पाउँ भन्ने समेत छुट्टा-छुट्टै जाहेरी दरखास्तका आधारमा अनुसन्धान तहकिकात हुँदा जाहेरवालाहरूले जाहेरी बेहोरा मिलान हुने गरी प्रतिवादीहरू उपर कारबाहीका लागि थप कागज समेत गरेको देखिन्छ।
१९. वादीले गवाह/जाहेरवालाहरूलाई बकपत्रका लागि यस न्यायाधिकरणमा उपस्थित नगराएको र यस न्यायाधिकरणबाट बकपत्रका लागि उपस्थित हुन म्याद जारी हुँदा समेत जाहेरवालाहरू हंसराज राजवंशी, प्रविण कुमार झा र नगेन्द्र प्रसाद राजवंशी, अजय देवगन राजवंशी, प्रेमलाल राजवंशी, पंचन राजवंशीको र कंशराज राजवंशी बकपत्रका लागि यस न्यायाधिकरणमा उपस्थित भएको देखिँदैन।
२०. प्रमाण ऐन, २०३१ को दफा १८ मा "कुनै काम, घटना वा अवस्थाका सम्बन्धमा भएको तहकिकात वा जाँचवुझको सिलसिलामा प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम तयार भएको कुनै लिखतमा उल्लेख भएको कुरा सो कुरा व्यक्त गर्ने व्यक्ति साक्षीको रूपमा अदालतमा उपस्थित भई बयान गरेमा प्रमाणमा लिन हुन्छ" भन्ने कानूनी व्यवस्था रहेको छ। जाहेरवालाहरू हंसराज राजवंशी, प्रविण कुमार झा, नगेन्द्र प्रसाद राजवंशी,

अजय देवगन राजवंशी, प्रेमलाल राजवंशी र पंच राजवंशी, कंशराज राजवंशी र सुवास कुमार मण्डल यस न्यायाधिकरणमा उपस्थित भई बकपत्र गरी मौकाको जाहेरी बेहोरा पुष्टि गर्न सकेको नदेखिएकाले उपरोक्त कानूनी व्यवस्था बमोजिम मौकाको जाहेरी बेहोरा मात्र प्रतिवादीहरूका विरुद्ध प्रमाणमा ग्राह्य हुने अवस्था देखिएन । प्रतिवादी दिपेन्द्र कुमार झाले अनुसन्धान अधिकारी समक्ष र यस न्यायाधिकरणमा समेत बयान गर्दा समेत जाहेरवाला हंसराज राजवंशीले निजलाई पठाएको रकम झिकी प्रतिवादी गणेश प्रसाद गिरीलाई नगदै हातैमा बुझाएको भन्ने बेहोरा उल्लेख गरेको देखिन्छ । निजका साक्षी दिनेश झाले दिपेन्द्र कुमार झा र जाहेरवाला मध्येका हंसराज राजवंशीसँगै वैदेशिक रोजगारमा जान खोजेका सम्म थाहा छ । हंसराज राजवंशीले रू.१,००,०००।- गणेश गिरीलाई दिनु भनी प्रतिवादी दिपेन्द्र कुमार झालाई आईएमई गरी पठाएकोमा सो रकम दिपेन्द्रले गणेश गिरीलाई दिएका हुन् । गणेश गिरी फरार भएपछि जाहेरवालाहरूले प्रतिवादी दिपेन्द्र कुमार झालाका विरुद्ध जाहेरी दिएका हुन् । प्रतिवादीले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्दैनन्, व्यापार गर्दछन् । प्रतिवादी निर्दोष छन्, यिनले न्याय पाउनुपर्छ भनी प्रतिवादीको ईन्कारी बेहोरा समर्थित हुने गरी बकपत्र गरेको देखिन्छ ।

२१. सामान्यतया कुनै रकम कसैलाई कुनै प्रयोजनका लागि वा कुनै कामका लागि दिँदा सो अनुसारको काम त्यो व्यक्तिबाट हुन सक्छ वा सक्दैन भन्ने विषय बुझेर नै त्यस्तो कारोवार गरिने हुन्छ। जाहेरवालाहरूको जाहेरी बाहेक अरु कहींकतैबाट वैदेशिक रोजगारमा जानकै लागि रकम दिएको र रकम लिनेले समेत सो प्रयोजनका लागि रकम लिएको भन्ने देखिएको अवस्था छैन । कारोवारको प्रकृति प्रमाणित हुने निस्सा/प्रमाणको सर्वथा अभाव देखियो । मानव व्यवहारमा रकम लिने दिने व्यवहार सामान्य भएकाले वस्तुनिष्ठ प्रमाणको अभावमा रकम पठाएको र पठाएको रकम लिएको आधारमा मात्र प्रतिवादीहरूले अभियोग दावीको कसूर गरेको ठहर्याउन न्यायको रोहबाट उचित हुने देखिएन ।

वस्तुतः "फौजदारी मुद्दामा अभियुक्तको कसूर प्रमाणित गर्ने भार वादीमा रहने" हुन्छ । प्रस्तुत मुद्दामा वादीले गवाह/जाहेरवालाहरूलाई उपस्थित गराई यस न्यायाधिकरणमा बकपत्र गराउन नसकेको हुँदा वादीले प्रतिवादीहरू उपरको अभियोग दावी पुष्टि गर्ने गरेको भन्न मिल्ने अवस्था देखिएन ।

२२. अतः, विवेचित उपरोक्त आधार र कारणबाट प्रतिवादीहरू उपरको कसूर प्रमाणित गर्ने भार वादीमा रहनेमा वादीले गवाह/साक्षी प्रस्तुत गरी प्रतिवादीहरू उपरको अभियोग दाबी प्रमाणित गर्न सकेको नदेखिँदा प्रतिवादीहरू दिपेन्द्र कुमार झा र गणेश प्रसाद गिरीलाई वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा १० र ४३ को कसूरमा सोही दफा ४३ बमोजिम सजाय गरी बिगो र हर्जाना भराई क्षतिपूर्ति शुल्क पीडित कोषमा जम्मा गरिपाउँ भन्ने वादीको दाबी पुन नसकी प्रतिवादीहरूले सफाइ पाउने ठहर्छ । अरु तपसिल बमोजिम गर्नु ।

तपसिल

माथि ठहर खण्डमा लेखिए बमोजिम प्रतिवादी दिपेन्द्र कुमार झाले अभियोग दाबीबाट सफाइ पाउने ठहरेकोले निज प्रतिवादीले पूर्पक्षका क्रममा मिति २०७६।१२।०२ मा ध.र.नं.२६६ बाट दाखिला गरेको धरौटी रू.२,००,०००।-

(दुई लाख) प्रस्तुत मुद्दा अन्तिम भएपछि निज प्रतिवादीले उक्त धरौटी रकम फिर्ता पाउँ भनी ऐनका म्यादभित्र निवेदन दिएमा निजलाई फिर्ता दिनु भनी लेखा शाखामा जानकारी दिनु.....१

उक्त फैसला उपर चित्त नवुझे वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ६६ (२) बमोजिम ३५ दिनभित्र श्री सर्वोच्च अदालतमा पुनरावेदन गर्न जानू भनी विशेष सरकारी वकिल कार्यालय, काठमाडौंलाई पुनरावेदनको म्याद दिनु...२

प्रस्तुत फैसलाको जानकारी वादी मार्फत जाहेरवालाहरूलाई दिनु.....३

सरोकारवालाले फैसलाको नक्कल माग गरेमा कानून बमोजिम लाग्ने दस्तुर लिई नक्कल दिनु.....४

प्रस्तुत मुद्दाको दायरीको लगत कट्टी गरी मिसिल अभिलेख शाखामा बुझाई दिनु.....५

रमेशकुमार खत्री
(अध्यक्ष)

उक्त रायमा मेरो सहमति छ ।

प्रेमकुमार राई
(सदस्य)

फैसला तयार गर्न सहयोग पुऱ्याउने

शाखा अधिकृत: कृष्णशोभा सुवाल

फैसला मिति:- २०७७।१२।१०

फैसला प्रमाणीकरण मिति: -२०७८ ।

न्यायाधिकरणको छाप

श्री
वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरण
इजलास
माननीय अध्यक्ष श्री रमेशकुमार खत्री
सदस्य श्री प्रेमकुमार राई
सदस्य श्री रमादेवी पराजुली
फैसला

मुद्दा नं. ०७६ FT-०१९२

कसूर ठहर:- ११९

निर्णय नं. ०१९६

मुद्दा: वैदेशिक रोजगार कसूर ।

वादीको नाम, थर, वतन	प्रतिवादीको नाम, थर, वतन
मानबहादुर थापाको नाति, घनकबहादुर थापाको छोरा, मोरङ्ग जिल्ला, लेटाङ्ग नगरपालिका वडा नं. ६ बस्ने गंगाराम थापाको जाहेरीले नेपाल सरकार..... १	जंगसोर लिम्बुको नाति, राजबहादुर लिम्बुको छोरा, मोरङ्ग जिल्ला, लेटाङ्ग नगरपालिकार वडा नं. ५ घर भई हाल काठमाडौं जिल्ला, टोखा नगरपालिका वडा नं. ८ मा सुब्बा अर्गानीक फर्म खोली बसेको कुलबहादुर लिम्बु..... १ सुर्जवीर तामाङ्गको नाति, सुनवीर तामाङ्गको छोरा सिन्धुपाल्चोक जिल्ला, मानेश्वर गा.वि.स. वडा नं. ३ परिवर्तित बाह्रविसे नगरपालिका वडा नं. ८ बस्ने भई कारागार कार्यालय डिल्लीबजारमा थुनामा रहेका ज्ञानबहादुर तामाङ्ग..... १

वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ६४ तथा वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरण नियमावली, २०६८ को नियम ३३ बमोजिम यस न्यायाधिकरणको क्षेत्राधिकारभित्र रहेको प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य र ठहर निम्न बमोजिम रहेको छ ।

१. गंगाराम थापाको जाहेरी दरखास्त:-

म जाहेरवाला गंगाराम थापालाई प्रतिवादीहरू कुलबहादुर लिम्बु र ज्ञानबहादुर तामाङ्गले वैदेशिक रोजगारीका लागि इजरायल देशमा कृषिमा काम दिलाउने झुठ्ठा आश्वासन दिई प्रलोभनमा पारी मबाट रकम रु.१,००,०००।- रकम लिखत कागज गरी बुझी लिएपछि मलाई भने बमोजिमको वैदेशिक रोजगार नदिलाएको तथा मबाट लिए खाएको रकम समेत फिर्ता नगरेको हुनाले प्रतिवादीहरूलाई कानून बमोजिम

कारवाही गरी मेरो विगो तथा हर्जना समेत दिलाई भराई पाऊँ भन्ने समेत बेहोराको मिति २०७६।०४।२८को जाहेरी दरखास्त ।

२. सक्कल लिखत कागज:-

कुलबहादुर लिम्बु र ज्ञानबहादुर तामाङ्गले गंगाराम थापालाई वैदेशिक रोजगारको लागि इजरायल देशमा रोजगार दिलाउने शर्तमा गंगाराम थापाबाट रू. १,००,०००।- (एक लाख रूपैयाँ) बुझी लिएको लिखत कागज ।

३. प्रतिवादी कुलबहादुर लिम्बुले अनुसन्धानका क्रममा गरेको बयान:

जाहेरी दरखास्तको बेहोरा झुठ्ठा हो। जाहेरवालाले मलाई नभई अर्का प्रतिवादी ज्ञानबहादुर तामाङ्गलाई रकम दिएका हुन् । जाहेरवाला छिमेकी भएको हुनाले मैले जाहेरवालालाई अर्का प्रतिवादी ज्ञानबहादुर तामाङ्गसँग चिनाई दिएको हो । मलाई कृषि कार्य गर्ने ज्ञान समेत निज ज्ञानबहादुरले सिकाएका हुन् । हाल मैले सुब्बा अर्गानीक तरकारी तथा गाई फर्म चलाएर बसेको छु । मेरो वैदेशिक रोजगारसँग कुनै सम्बन्ध छैन । लिखत कागजमा भएको सहीछाप तथा ल्याप्चे छाप मेरै हो । उक्त कागज जाहेरवाला आफैले लेखेका हुन् । उक्त लिखत कागजमा रकम लिनेको नाममा मेरो नाम झुक्याई लेखेका हुन् । मलाई निजले तपाई साक्षी मात्र हो भनेका हुन् । आज वल्ल राप्ती हेरी देखी पाएँ । उक्त कागजमा के लेखे भन्ने समेत मैले तत्कालिन समयमा जाहेरवालालाई अत्याधिक विश्वास गरेको हुनाले वास्ता गरिन । ज्ञानबहादुर तामाङ्गलाई मैले कृषि सम्बन्धी ज्ञान भएको र कृषि कार्य गर्ने व्यक्तिको रुपमा चिनेको हो । निजको र मेरो कृषि कार्यमा वेलावेलासँग सहकार्य समेत भएको छ । मैले जाहेरवालालाई रकम नै नलिएको कारणले फिर्ता गर्ने भन्ने कुरै भएन भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी कुलबहादुर लिम्बुले अनुसन्धानका क्रममा गरेको बयान ।

४. जाहेरवालाका गंगाराम थापाको कागज:

मैले मिति २०७६।०४।२८ मा प्रतिवादी कुलबहादुर लिम्बु र ज्ञानबहादुर तामाङ्ग विरुद्ध दिएको जाहेरी दरखास्तको बेहोरा ठीक साँचो हो । प्रतिवादी मध्ये हाल पक्राउ परी आएका प्रतिवादी कुलबहादुर लिम्बुले मलाई वैदेशिक रोजगारमा इजरायल पठाउने भनेर उनलाई नगद दिएको हो । प्रतिवादी कुलबहादुर लिम्बुले नै प्रतिवादी ज्ञानबहादुर तामाङ्गलाई मेरो सहकर्मी भनी चिनाई मैले निज कुलबहादुरलाई रकम दिएको केही समयपछि संयुक्त लिखत कागज गरिदिएका हुन् । मैले रकम ज्ञानबहादुर तामाङ्गको उपस्थितिमा दिएको होइन तर ज्ञानबहादुर तामाङ्ग संयुक्त कागज गर्न तयार भएको हुनाले उक्त लिखत कागज तयार भएको हो । ज्ञानबहादुर तामाङ्ग यस मुद्दामा कति दोषी हुन् मलाई थाहा छैन । मैले सबै कुराकानी कारोवार कुलबहादुरसँग गरेको हो । मुख्य दोशी कुलबहादुर लिम्बु हुन् । कुलबहादुरले मैले नै तपाईलाई मेरो कृषि फर्मको माध्यमबाट कृषि कामको लागि विदेश लाने हो भनेका थिए । जाहेरी साथ संलग्न लिखत कागज गर्दा दुवै प्रतिवादीले पढेरै गरेका हुन्, करकाप जालसाजी भएको छैन । प्रतिवादीहरूले मलाई कुनै रकम फिर्ता गरेका छैनन् भन्ने समेत बेहोराको जाहेरवालाका गंगाराम थापाले अनुसन्धानका क्रममा गरेको कागज ।

५. बुझिएका व्यक्ति गणेश मगरले गरेको कागज:-

जाहेरवालाले कृषि कामको लागि वैदेशिक रोजगारमा इजरायल पठाउने शर्तमा रकम रू. १,००,०००।- प्रतिवादी कुलबहादुर लिम्बुलाई दिएका हुन् । तर लिखत कागज गर्दा अर्का प्रतिवादी ज्ञानबहादुर तामाङ्ग समेत सहमत भई कागज भएको हो । जाहेरवाला र प्रतिवादी दुवै पक्ष मेरो छिमेकी भएको र यस बारेमा बारम्बार कुराकानी भएको हुनाले थाहा पाएको हो भन्ने समेत बेहोराको बुझिएका व्यक्ति गणेश मगरले अनुसन्धानका क्रममा गरेको कागज ।

६. अभियोग दावी:-

प्रतिवादीहरू कुलबहादुर लिम्बु र ज्ञानबहादुर तामाङ्गले वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा १० र दफा ४३ बमोजिमको कसूर अपराधमा प्रतिवादीहरू कुलबहादुर लिम्बु र ज्ञानबहादुर तामाङ्गलाई वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ४३ बमोजिम हुने सजाय ३ वर्षदेखि ७ वर्ष सम्म कैद र रू. ३ लाख देखि रू. ५ लाखसम्म जरिवानाको आधा सजाय हुन र जाहेरवाला गंगाराम थापाको विगो रू.१,००,०००।- र सोको ५०% ले हुने हर्जाना रकम रू.५०,०००।- समेत गरी जम्मा रू.१,५०,०००।- (एक लाख पचास हजार) समेत निज प्रतिवादीहरू कुलबहादुर लिम्बु र ज्ञानबहादुर तामाङ्गबाट जाहेरवाला गंगाराम थापालाई दिलाई भराई अपराध पीडित संरक्षण ऐन, २०७५ को दफा ४१(३)बमोजिम हुन आउने क्षतिपूर्ति शुल्क कोषमा भराई पाउँ भन्ने समेत बेहोराको वादी नेपाल सरकारको अभियोग दावी ।

७. प्रतिवादी कुलबहादुर लिम्बुले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बयान:-

मैले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने अनुमति पत्र लिएको छैन । मिति २०७५/०६/०३ को कागजमा भएको सहीछाप मेरो हो । जाहेरवाला, प्रदेश नं.१ को वैदेशिक रोजगार कार्यालय विराटनगरको प्रेम सञ्जेल समेतले मलाई ५ दिन बन्धक बनाएर जवरजस्ती कागज गराएको हो । उनीहरूले मेरो श्रीमती, बुवा र मेरो समेत जग्गा जमिन मालपोत कार्यालय वेलबारी, मोरङ्गमा रोक्का राखेका छन् । मलाई प्रेम सञ्जेलले ज्यान मार्ने धम्की पनि दिए । मलाई जवरजस्ती कागज गराएपछि सो रकम उठाउन मेरो भए भरको सम्पत्ति रोक्का राखेको हो । मैले हालसम्म कसैलाई पनि विदेश पठाएको छैन । त्यस्तो काम पनि गरेको छैन । मैले जाहेरवालाबाट कुनै पैसाको लेनदेन गरेको छैन । मलाई यस अभियोग पत्र सम्बन्धी थाहा नै छैन । अर्का प्रतिवादी ज्ञानबहादुर तामाङ्गले गरे गरेन मलाई थाहा भएन । मलाई फसाउने नियतले म विरुद्ध जाहेरी दिएको हो । मैले वैदेशिक रोजगार विभागका अनुसन्धान अधिकृत समक्ष गरेको बयान मैले अर्का प्रतिवादी ज्ञानबहादुर तामाङ्गलाई जाहेरवालाले रकम दिएको भन्ने बेहोरा झुठ्ठा हो अरु बयानको बेहोरा ठीक छ । बयानमा भएको सहीछाप मेरो हो । मैले विदेश पठाउछु भनेको थिइन । निजसँग मेरो कुनै कारोवार छैन । अभियोग दावी झुठ्ठा हो । मलाई अभियोग दावीबमोजिम सजाय हुनुपर्ने होइन भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी कुलबहादुर लिम्बुले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बयान ।

८. यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७६।११।१९मा भएको आदेश:-

पछि प्रमाण बुझ्दै जाँदा ठहरे बमोजिम हुने गरी हाललाई तत्काल प्राप्त प्रमाणका आधारमा प्रतिवादी कुलबहादुर लिम्बुबाट रू. ५०,०००।- (पचास हजार रूपैयाँ मात्र) धरौट, जमानत वा बैंक जमानत दिए मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा ७४ को प्रक्रिया पुर्याई लिई तारिखमा राखी र माग भएको धरौट, जमानत वा बैंक जमानत दिन नसकेमा ऐ. संहिताको दफा २०६८(२)बमोजिम सम्बन्धित कारागारमा थुनामा राखी मुद्दाको पूर्णक्ष समेत गर्ने गरी यस न्यायाधिकरणबाट भएको आदेश पर्चा ।

९. प्रतिवादी ज्ञानबहादुर तामाङले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बयान:-

मैले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने अनुमतिपत्र लिएको छैन । मैले जाहेरवाला गंगाराम थापालाई वैदेशिक रोजगारमा इजरायल मुलुकमा पठाउने भनेर आश्वासन दिएको छैन र विदेश पठाउने भनेर निजसँग रकम समेत लिएको छैन । भारतको दिल्लीमा रहेको बाह्रखम्बा स्थित मुनड्रप्स मेनपावरमा नेपालका मुख्य एजेन्ट शंकरप्रसाद नेपालले जाहेरवालालाई भारत लगेकोमा जाहेरवाला गंगारामको श्रीमतीले मुनड्रप्स मेनपावरको दोस्रो डाईरेक्टर रुपेस वि.क. को नाउँमा दिल्लीको पहाडगञ्जको अशोक होटेलको साहु अशोक खड्गले बुझ्ने गरी रकम हुण्डी गरेको थियो । मलाई थाहै नदिई रकम हुण्डी गरे । मेनपावरका मानिससँग विवाद भएपछि म नेपाल फर्केर कम्पनी चितवनमा अर्गानिक मल बनाउने काम गर्थे । त्यही बेला जाहेरवाला गंगाराम र खड्गबहादुर सुब्बा समेत आएर मलाई समाते । वैदेशिक रोजगारको लागि दिएको रकम फिर्ता दिनु भने । तर मैले तिमीहरूले हुण्डी गरेको पैसा कसरी फिर्ता दिन्छु भन्दा विवाद भएकाले मलाई नारायणगढबाट ट्याक्सीमा काठमाडौँ नयाँ बसपार्क ल्याई होटेलमा तीन दिनसम्म बन्धक बनाएर राखेकाले कुलबहादुर लिम्बुलाई फोन गरेर बोलाई हामी दुवैजनाले सहमति गरी जाहेरवालालाई मिति २०७३।०७।१५को कागज गरिदिएको हो । मेनपावरका डाईरेक्टर राजकुमार अधिकारी र दोस्रो डाईरेक्टर रुपेस वि.क.सँग दिल्ली जाँदा चिनजान भएको हो । शंकरप्रसाद नेपालको वतन मोरङ जिल्ला विराटनगर महानगरमा पर्दछ । जाहेरीसाथ पेस भएका अरु कागजातहरूका सम्बन्धमा मलाई केही थाहा छैन । म उपरको अभियोग दावी झुठ्ठा हो, सजाय हुनुपर्ने होइन भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी ज्ञानबहादुर तामाङले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बयान ।

१०. मिति २०७७।०४।२३गते यस न्यायाधिकरणबाट भएको आदेश:-

तत्काल प्राप्त प्रमाणका आधारमा प्रतिवादी ज्ञानबहादुर तामाङबाट मुलुकी फौजदारी संहिता, २०७४ को दफा ६८ र दफा ७२ बमोजिम रू. ५०,०००।- (पचास हजार रूपैयाँ) धरौट, जमानत वा बैंक जमानत दिए दफा ७४ को प्रक्रिया पुर्याई लिई तारेखमा राख्नु । प्रस्तुत मुद्दामा प्रतिवादी चुक्ता भइसकेको देखिएकाले वादी पक्षको अभियोगपत्रमा उल्लेखित गवाह/साक्षी नियमानुसार झिकाई र प्रतिवादीहरूका साक्षीहरू निजहरूलाई उपस्थित गराउन लगाई उपस्थित गराए बकपत्रका लागि नियमानुसार गरी पेस गर्नु भन्ने समेत बेहोराको यस न्यायाधिकरणबाट भएको आदेश पर्चा ।

११. प्रतिवादी कुलबहादुर लिम्बुका साक्षी रुद्रबहादुर महारा क्षेत्रीले गरेको बकपत्र:-

घटनाको मिति मलाई याद भएन । प्रतिवादीलाई वैदेशिक रोजगारको कागज जवरजस्ती गराइएको हो । मैले उक्त घटना घटेको चार दिन पछि थाहा पाएको हुँ । मैले चिनेदेखि थाहा पाए अनुसार प्रतिवादी कुलबहादुर लिम्बुले केही कसैलाई वैदेशिक रोजगारमा पठाउने काम गरेका छैनन् । प्रतिवादी कुलबहादुर लिम्बुले वैदेशिक रोजगारको काम गर्दैनन् । जाहेरवाला र प्रतिवादी कुलबहादुर लिम्बुबीच रिसइवि भएको मलाई थाहा थिएन भन्ने समेत प्रतिवादी कुलबहादुर लिम्बुका साक्षी रुद्रबहादुर महारा क्षेत्रीले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र ।

१२. यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७१।०९।०८ मा भएको आदेश:

वादी पक्षको अभियोग पत्रको सबुद प्रमाण खण्डको गवाह महलमा उल्लेखित जाहेरवाला तथा देखी जान्नेलाई बकपत्रको लागि उपस्थित गराएको नदेखिँदा निजलाई बुझ्नु पर्ने देखिएकाले मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा ११२ बमोजिम म्याद जारी गरी झिकाई उपस्थित भए नियमानुसार गर्नुहोला भनी यस न्यायाधिकरणबाट भएको आदेश ।

१३. जाहेरवाला गंगाराम थापाले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र:-

प्रतिवादी कुलबहादुर लिम्बुले मलाई वैदेशिक रोजगारको लागि इजरायल देशमा कृषि काममा पठाई दिने भनी रु. १,००,०००।- (एक लाख रूपैयाँ) नगदै रकम हातैमा बुझिलिएका हुन् । प्रतिवादी कुलबहादुर लिम्बुले रकम लिएका हुन् । ज्ञानबहादुर तामाडलाई निज कुलबहादुरले चिनजान गराएका हुन् । कागज दुवैजनाले गरेका हुन् । प्रतिवादीले भनेअनुसार काम गरेनन् । प्रतिवादीहरूले मलाई नेपाल भन्दा बाहिर कतै पनि लगेनन् । हालसम्म मैले कुनै रकम फिर्ता पाएको छैन । मेरो सक्कल राहदानी शुरुमा रकम दिँदा नै प्रतिवादी कुलबहादुर लिम्बुलाई दिएको हुँ । हाल पासपोर्ट फिर्ता लिइसकेँ । प्रतिवादीले म समेत अरु जाहेरवाला विरुद्ध काठमाडौँ जिल्ला अदालतमा जोरजोलुम करकाप मुद्दा दायर गरेकोमा दावी नपुग्ने गरी मिति २०७६।११।०५ फैसला भइसकेको छ भन्ने समेत बेहोराको जाहेरवाला गंगाराम थापाले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र ।

१४. अनुसन्धानका क्रममा बुझिएका व्यक्ति गणेश मगरले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र:-

प्रतिवादी कुलबहादुर लिम्बुले जाहेरवालालाई वैदेशिक रोजगारीमा इजरायल पठाउने भनी रकम लिएका र विदेश नपठाएका हुन् । उक्त वैदेशिक रोजगारको लिखत कागजमा म साक्षी बसेकी हुँ । उक्त कारोवार मेरो रोहवरमा भएको हो । म साक्षी समेत बसेको हो । कागज बेहोरा र सहीछाप मेरो हो । मोरडमा जाहेरवाला, प्रतिवादी र साक्षीहरूको उपस्थितमा उक्त कागज गराएको हो । प्रतिवादीले उक्त लिखत कागजमा आफ्नै राजीखुशीमा सहीछाप गरिदिएका हुन् भन्ने समेत बेहोराको अनुसन्धानका क्रममा बुझिएका व्यक्ति गणेश मगरले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र ।

काठमाडौं जिल्ला अदालतको फैसलाको प्रतिलिपि:-

कुलबहादुर लिम्बुले अडगबहादुर सुब्बा समेत उपर मिति २०७६।०५।१३ मा काठमाडौं जिल्ला अदालतमा दायर गरेको जोर जुलुम करकाप मुद्दामा दावी नपुग्ने गरी काठमाडौं जिल्ला अदालतबाट मिति २०७६।११।०५मा भएको फैसलाको प्रमाणित प्रतिलिपि साथै पेसभएको मुद्दा नं. ०७६-FT-०१७४ को मुद्दामा सामेल रहेको ।

यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७७।१२।०२ मा भएको कसूर ठहर:-

प्रतिवादी कुलबहादुर लिम्बु र ज्ञानबहादुर तामाङले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्न पाउने इजाजत पत्र नलिई जाहेरवाला गंगाराम थापालाई वैदेशिक रोजगारीमा इजरायल पठाइ दिने भनी रकम लिई वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा १० र ४३ को कसूर गरेको ठहर्छ । प्रतिवादीहरूलाई सोही दफा ४३ बमोजिम हुने सजाय निजहरूबाट जाहेरवालाले भराई पाउने विगो, हर्जाना र क्षतिपूर्ति शुल्क समेतको सुनुवाईको लागि फौजदारी कसूर (सजाय निर्धारण तथा कार्यान्वयन) ऐन, २०७४ को दफा १२ बमोजिम दुवै पक्षबाट सजाय पर्वको प्रतिवेदन लिई इजलास समक्ष पेस गर्नु भनी यस न्यायाधिकरणबाट भएको कसूर ठहर ।

१५. विशेष सरकारकी वकील कार्यालय काठमाडौंबाट प्राप्त सजाय पूर्वको प्रतिवेदन:-

प्रतिवादीहरूले जाहेरवालालाई इजरायलमा पठाइदिने प्रलोभन र लोभ लालच देखाई आफूले धेरै मान्छेलाई वैदेशिक रोजगारमा पठाइसकेको भनी झुक्यानमा पारी जाहेरवालालाई ठगी गर्ने मनसायले पूर्व योजना बनाई रकम बुझिलिई खाएको देखिन्छ । प्रतिवादीहरूले कसैको दवाव, प्रभावमा परी वाध्यात्मक रुपमा जाहेरवालाबाट रकम लिएको, कुनै परिस्थितका कारण जाहेरवालालाई गन्तव्य मुलुकमा पठाउन नसकेको र पठाउन नसकेको कारण सहित रकम फिर्ता गर्न चाहेको, पहल गरेको तथा फिर्ता गरेको नदेखिएको हुँदा प्रतिवादीहरूपूर्ण रुपमा दोषी देखिन्छ । प्रस्तुत मुद्दामा जाहेरवालाको विश्वासको दुरुपयोग गरी नियोजित तरिकाले कसूर गरेको देखिँदा प्रतिवादीहरूलाई अधिकतम सजाय गर्नुपर्ने देखिन्छ । सजायको निर्धारणको उद्देश्य परिपूर्ति हुने गरी, निज प्रतिवादीहरूले गरेको कार्यबाट पीडितलाई परेको हानी नोक्सानी, समुदायलाई पुग्ने असर समेत प्रतिवादीहरूलाई अनुभुत गराउने गरी आफ्नो खराव कार्य प्रति पश्चाताप गराउने गरी तथा अन्य व्यक्तिहरूलाई पनि यस प्रकारको कसूर गर्नबाट हतोत्साहित गर्ने गरी प्रस्तुत मुद्दामा प्रतिवादीहरूलाई कानूनद्वारा निर्धारित उपल्लोहदको सजाय गरी दावी बमोजिम पीडित जाहेरवालाको विगो तथा हर्जाना समेत प्रतिवादीहरूबाट भराउनुपर्ने मनासिव देखिन्छ भन्ने समेत बेहोराको विशेष सरकारी वकील कार्यालय काठमाडौंबाट प्राप्त सजाय पूर्वको प्रतिवेदन ।

ठहर खण्ड

१६. नियम बमोजिम दैनिक पेशी सूचीमा चढी इजलास समक्ष पेस भएको प्रस्तुत मुद्दामा वादी नेपाल सरकारको तर्फबाट उपस्थित विशेष सरकारी वकील कार्यालय काठमाडौंका विद्वान् उपन्यायाधिवक्ता श्री उर्मिला

दाहालले प्रतिवादीहरूले जाहेरवालालाई वैदेशिक रोजगारीका लागि इजरायल देश पठाई कृषिमा काम लगाई दिने भनी झुठ्ठा आश्वासन दिलाई रकम लिई भने बमोजिम रोजगारीका लागि इजरायल नपठाई लिए खाएको रकम समेत फिर्ता नगरेको भन्ने जाहेरी बेहोरा, वादीका साक्षीले गरेको बकपत्र र लिखत प्रमाण समेतबाट पुष्टि भएको हुँदा प्रतिवादीहरूलाई अभियोग दावी बमोजिम सजाय गरी जाहेरवालाको विगो र हर्जाना समेत दिलाई भराई पाउँ भनी गर्नुभएको बहस सुनियो । त्यस्तै जाहेरवाला गंगाराम थापाको तर्फबाट उपस्थित विद्वान् अधिवक्ता श्री दुर्गाबहादुर घलेले मेरो पक्षलाई प्रतिवादीहरूले वैदेशिक रोजगारमा इजरायल देशमा कृषि काममा पठाई दिने भनी प्रलोभन देखाई झुक्यानामा पारी रकम बुझी लिई खाएकाले लिए खाएको विगो र सोको पचास प्रतिशत हर्जाना भराई प्रतिवादीहरूलाई सजाय गरी पाउँ भनी बहस प्रस्तुत गर्नुभयो ।

१७. त्यस्तै प्रतिवादी ज्ञानबहादुर तामाङका तर्फबाट उपस्थित विद्वान् अधिवक्ता श्री विष्णुबहादुर गुरुडले मेरो पक्षले जाहेरवाला गंगाराम थापालाई वैदेशिक रोजगारमा इजरायल मुलुकमा पठाउने भनेर आश्वासन दिएको छैनन् । विदेश पठाउने भनेर निजसँग रकम समेत लिएका छैनन् । मेरो पक्षलाई रातको बाह्र बजे बलपूर्वक टयाक्सीमा हाली नारायणगढबाट काठमाडौँ नयाँ बसपार्कमा ल्याइ होटेलमा तीन दिनसम्म राखी बन्धक बनाएको अवस्थामा मेरो पक्षले प्रतिवादी कुलबहादुर लिम्बुलाई फोन गरेर बोलाएपछि जाहेरवालाले कुलबहादुर लिम्बुलाई जमानी राख्छौँ भनी कागज गरेर छोडिदिन्छु भनेकोले मेरो पक्ष समेतले जाहेरवालालाई कागज गरिदिएका हुन् । बन्धक बनाई तयार पारेको कागजको आधारमा मेरो पक्षले वैदेशिक रोजगारको कसूर गरेको भन्न नमिल्ने हुँदा अभियोग दावीबाट सफाई पाउनुपर्दछ भनी बहस प्रस्तुत गर्नुभयो । त्यस्तै प्रतिवादी कुलबहादुर लिम्बुको तर्फबाट उपस्थित विद्वान् अधिवक्ता श्री तेजप्रसाद न्यौपानेले जाहेरवाला समेतले मेरो पक्षलाई ५ दिन सम्म बन्धक बनाएर जवरजस्ती कागज गराएको हो । मेरो पक्षले कसैलाई पनि विदेश पठाउने काम गर्दैनन् । मेरो पक्षको जाहेरवालालासँग कुनै पनि प्रकारको लेनदेन छैनन्, रकम लिनु, दिनु समेत छैन । मेरो पक्ष उपरको अभियोग दावी झुठ्ठा हो, झुठ्ठा अभियोग दावीबाट मेरो पक्षले सफाई पाउनुपर्दछ भनी गर्नुभएको बहस समेत सुनियो ।

१८. यसमा वादी नेपाल सरकार तर्फबाट प्रतिवादी कुलबहादुर लिम्बु र ज्ञानबहादुर तामाङले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्न पाउने ईजाजत नलिई जाहेरवालालाई वैदेशिक रोजगारीका लागि इजरायल पठाउने भनी झुठ्ठा आश्वासन दिई प्रलोभन देखाई रकम लिई वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा १० र ४३ को कसूर गरेकाले सोही दफा ४३ बमोजिम सजाय गरी जाहेरवाला गंगाराम थापाको विगो रू. १,००,०००।- (एक लाख रूपैयाँ) र सो को ५० प्रतिशत हर्जाना दिलाई भराई पाउन अभियोग दावी लिएकोमा प्रतिवादी कुलबहादुर लिम्बुले यस न्यायाधिकरणमा निज उपरको अभियोग बारे बयान गर्दा, मिति २०७५/०६/०३ को कागजमा भएको सहीछाप मेरो हो । जाहेरवालाहरूले मलाई ५ दिन सम्म बन्धक बनाएर जवरजस्ती उक्त कागज गराएको हो । मैले हाल सम्म कसैलाई पनि विदेश पठाएको छैन । त्यस्तो काम पनि गरेको छैन । मलाई फसाउने नियतले म विरुद्ध जाहेरी दिएको हो । मैले विदेश पठाउछु भनेको थिइन्नँ । अभियोग दावी झुठ्ठा भएकाले सजाय हुनुपर्ने होइन

भन्ने समेत बेहोरा लेखाएको देखिन्छ । त्यस्तै प्रतिवादी ज्ञानबहादुर तामाङले यस न्यायाधिकरणमा बयान गर्दा जाहेरवाला गंगाराम थापालाई वैदेशिक रोजगारमा इजरायल मुलुकमा पठाउने भनेर आश्वासन दिएको छैन र विदेश पठाउने भनेर निजसँग रकम समेत लिएको छैन । भारतको दिल्लीमा रहेको बाह्यखम्बा स्थित मुनड्रप्स मेनपावरमा नेपालका मुख्य एजेन्ट शंकरप्रसाद नेपालले जाहेरवालालाई लगेको हो । जाहेरवालाको श्रीमतीले मुनड्रप्स मेनपावरको दोस्रो डाईरेक्टर रुपेस वि.क.को नाउँमा दिल्लीको पहाडगञ्जको अशोक होटेलको साहुले बुझ्ने गरी रकम हुण्डी गरी पठाएको थियो । मलाई थाहै नदिई रकम पनि हुण्डी गरे । मेनपावरका मानिससँग विवाद भएपछि म नेपाल फर्की चितवनमा अर्गानिक मल बनाउने काम गर्थे । जाहेरवाला गंगाराम र खड्गबहादुर सुब्बा समेत आएर मलाई समाती रकम दिनु भने । तर मैले तिमीहरूले हुण्डी गरेको पैसा कसरी फिर्ता दिन्छु भन्दा विवाद भएकाले टयाक्सीमा नारायणगढबाट काठमाडौँ नयाँ बसपार्कमा ल्याई होटेलमा तीन दिनसम्म बन्धक बनाएर राखेकाले कुलबहादुर लिम्बुलाई फोन गरेर बोलाई हामी दुवै जनाले सहमति गरी जाहेरवालालाई कागज गरिदिएको हो । म उपरको अभियोग दावी झुठ्ठा हो भनी अभियोग दावीको कसूर गरेमा इन्कार रही बेहोरा लेखाएको देखिन्छ ।

१९. उपरोक्तानुसारको अभियोग दावी, प्रतिवादीहरूको बयान र दुवै पक्षको कानून व्यवसायीको बहस बुँदा रहेको प्रस्तुत मुद्दामा देहायका प्रश्नको निरोपण गर्नु पर्ने देखियो ।
 - (क) प्रतिवादी कुलबहादुर लिम्बु र ज्ञानबहादुर तामाङले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने इजाजत प्राप्त नगरी जाहेरवालालाई वैदेशिक रोजगारीमा इजरायल पठाई दिने भनी प्रलोभनमा पारी विश्वास दिलाई रकम लिई अभियोग दावीको कसूर गरेको हो, होइन ?
 - (ख) प्रतिवादीहरूले अभियोग दावीको कसूर गरेको भए निजहरूलाई के कति सजाय हुने हो ? र अभियोग दावी बमोजिम जाहेरवालाको विगो र हर्जाना भराई दिनु पर्ने हो, होइन ?
२०. सम्बद्ध मिसिल अध्ययन गरी प्रथम प्रश्नको निरोपण तर्फ विचार गर्दा, प्रतिवादी कुलबहादुर लिम्बु र ज्ञानबहादुर तामाङले वैदेशिक रोजगारीका लागि इजरायलमा पठाउँछु भनी झुठ्ठा आश्वासन दिई प्रलोभन देखाई रु. १,००,०००।- (एक लाख रूपैयाँ) बुझी लिई वैदेशिक रोजगारमा नपठाएको र रकम समेत फिर्ता नगरेकाले कारबाही गरी बिगो र हर्जाना दिलाई पाउँ भनी परेको जाहेरी बमोजिम अनुसन्धान तहकिकात हुँदा बुझिएका गणेश मगरले प्रतिवादी कुलबहादुर लिम्बुले जाहेरवालालाई वैदेशिक रोजगारीमा इजरायल पठाउने शर्तमा रु.१०००००।- लिएका हुन् । ज्ञानबहादुर तामाङ समेत सहमत भई लिखत गरेको हो । जाहेरवाला र प्रतिवादी मेरो छिमेकी भएकाले यस बारेमा कुराकानी हुँदा थाहा पाएको हो भन्ने समेत बेहोरा लेखाएको देखिन्छ ।
२१. वादीका गवाह/जाहेरवाला गंगाराम थापाले यस न्यायाधिकरणमा उपस्थित भई प्रतिवादी कुलबहादुर लिम्बुले मलाई वैदेशिक रोजगारको लागि इजरायल देशमा कृषि काममा पठाई दिने भनी रु. १,००,०००।- (एक लाख रूपैयाँ) नगद रकम हातैमा बुझिलिएका हुन् । ज्ञानबहादुर तामाङलाई निज कुलबहादुरले चिनजान गराएका हुन् । कागज दुवै जनाले गरेका हुन् । प्रतिवादीहरूले मलाई नेपाल भन्दा बाहिर कतै पनि

लगेनन् । हालसम्म मैले कुनै रकम फिर्ता पाएको छैन भनी मौकाको जाहेरी अनुकूल प्रतिवादी उपर गडाउ गरी बकपत्र गरेको देखिन्छ । त्यस्तै वादीका साक्षी गणेश मगरले मौकाको कागजमा लेखाएको बेहोरा र सहीछाप मैरे हो भनी यस न्यायाधिकरणमा बकपत्र गरेको देखिन्छ ।

२२. प्रमाण ऐन, २०३१ को दफा १८ मा "कुनै काम घटना वा अवस्थाका सम्बन्धमा भएको तहकिकात वा जाँचबुझको सिलसिलामा प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम तयार भएको कुनै लिखतमा उल्लेख भएको कुनै कुरा सो व्यक्त गर्ने व्यक्ति साक्षीको रूपमा अदालतमा उपस्थित भई बयान गरेमा प्रमाणमा लिन हुन्छ" भन्ने व्यवस्था रहेकाले वादीका गवाह/जाहेरवाला र साक्षीले मौकाको जाहेरी बेहोरा खम्बीर हुने गरी बकपत्रमा लेखाएको उपरोक्त बेहोरा प्रतिवादीहरूका विरुद्ध प्रमाणमा ग्राह्य हुने देखियो ।
२३. वादीले अभियोग पत्रसाथ पेस गरेको लिखत हेर्दा कुलबहादुर लिम्बु र ज्ञानबहादुर तामाङले वैदेशिक रोजगारका लागि इजरायल पठाउन भनी गंगाराम थापाला रु. १,००,०००।- (एक लाख रूपैयाँ) बुझिलिएको हो भन्ने बेहोरा उल्लेख भएको देखिन्छ । प्रतिवादी ज्ञानबहादुर तामाङले उक्त लिखतका बारेमा आफूलाई जाहेरवाला समेतले बन्धक बनाई करकापमा गराएको हो भन्ने जिकिर लिएको देखिए तापनि ठोस प्रमाण गुजारी लिखत अन्यथा प्रमाणित गराउन सकेको देखिदैन । त्यस्तै कुलबहादुर लिम्बुले जमानी बस्नु भनी झुक्यानमा पारी कागज गराएको हो र सो लिखत शुन्य घोषित गराउन काठमाडौँ जिल्ला अदालतमा करकाप मुद्दा दायर गरेको छु भन्ने जिकिर लिएकोमा साथै पेस भएको खड्गबहादुर सुब्बाको जाहेरीले वादी नेपाल सरकार विरुद्ध कुलबहादुर लिम्बु भएको मुद्दा नं०७६-FI-०१९४ को वैदेशिक रोजगार कसूर मुद्दाको मिसिलमा रहेको करपाप मुद्दाको फैसलाको प्रतिलिपिबाट करकाप मुद्दामा काठमाडौँ जिल्ला अदालतबाट मिति २०७६।११।०५मा वादी दावी नपुग्ने गरी भएको फैसलाको प्रति संलग्न रहेको देखिएकाले लिखतको बैद्यता अन्यथा हुने अवस्था रहेन । दावीको लिखत अन्यथा प्रमाणित नभएको अवस्थामा उक्त लिखत प्रमाण ऐन, २०३१ को दफा ३५ बमोजिम प्रतिवादीहरूका विरुद्ध प्रमाणमा ग्राह्य हुने देखिन आयो ।
२४. यसरी प्रतिवादीहरू उपरको किटानी जाहेरी, दावीको लिखत, जाहेरवालाको र लिखत साक्षीको बकपत्र समेतबाट प्रतिवादीहरूले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने इजाजत प्राप्त नगरी जाहेरवालालाई वैदेशिक रोजगारीमा इजरायल पठाई दिने भनी प्रलोभनमा पारी विश्वास दिलाई रकम लिई वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी व्यवसाय गरी तत्सम्बन्धी कसूर गरेको पुष्टि भएको देखियो ।
२५. अतः विवेचित उपरोक्त आधार र कारणबाट प्रतिवादी कुलबहादुर लिम्बु र ज्ञानबहादुर तामाङले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्न पाउने इजाजत पत्र नलिई जाहेरवाला गंगाराम थापालाई वैदेशिक रोजगारीमा इजरायल पठाइ दिने भनी रकम लिई वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४को दफा १० र ४३को कसूर गरेको ठहर्छ ।

सजाय निर्धारण

२६. प्रतिवादी कुलबहादुर लिम्बु र ज्ञानबहादुर तामाङलाई के कति सजाय हुने हो र जाहेरवालाले प्रतिवादीबाट के कति विगो रकम भराई लिन पाउने हो भन्ने दोश्रो प्रश्नको सम्बन्धमा विचार गर्दा यस मुद्दामा प्रतिवादी

कुलबहादुर लिम्बु र ज्ञानबहादुर तामाडले वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ४३ को कसूर गरेको ठहर भएकोमा विशेष सरकारी वकील कार्यालय काठमाडौँबाट पेस भएको सजाय पूर्वको प्रतिवेदन समेत अध्ययन गरी हेरियो । प्रतिवादीहरूलाई वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ४३ बमोजिम जनही रू. १,५०,०००।- (एक लाख पचास हजार रूपैयाँ) जरिवाना र १ (एक) वर्ष ६ (छ) महिना कैद गर्न मनासिब हुने देखियो ।

२७. वादीले जाहेरवालाको बिगो रू. १,००,०००।- (एक लाख रूपैयाँ) र सो को ५० प्रतिशतले हुने हर्जाना रू. ५०,००० । - (पचास हजार रूपैयाँ) समेत जम्मा रू. १,५०,०००- (एक लाख पचास हजार रूपैयाँ) प्रतिवादीहरूबाट दिलाई भराई दिन दावी लिएकोमा लिखत प्रमाणबाटै सो पुष्टि भएकाले दावी बमोजिमको बिगो र हर्जाना भरी पाउने नै देखियो । पहिले नै भए गरेको कामका सम्बन्धमा पछि बनेको कानून आकर्षित नहुने भएकाले वारदात मिति भन्दा पछि बनेको अपराध पीडित संरक्षण ऐन, २०७४ को दफा ४१(५) बमोजिम क्षतिपूर्तिको व्यवस्था हुन भन्ने दावी कानूनत उपयुक्त देखिएन ।
२८. अतः विश्लेषित आधार, कारण, प्रमाण र कानूनी व्यवस्था समेतबाट प्रतिवादी कुलबहादुर लिम्बु र ज्ञानबहादुर तामाडलाई वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४को दफा ४३ बमोजिम जनही रू. १,५०,०००- (एक लाख पचास हजार रूपैयाँ) जरिवाना र १(एक) वर्ष ६ (छ) महिना कैद हुने ठहर्छ । जाहेरवालाको विगो रू. १,००,००० (एक लाख रूपैयाँ) र सो को पचास प्रतिशत हर्जाना समेत भरी पाउने ठहर्छ । प्रतिवादीहरूलाई भएको जरिवानाको चार प्रतिशत रकम अपराध पीडित संरक्षण ऐन, २०७५ को दफा ४१(५)बमोजिम क्षतिपूर्ति शुल्क पीडित राहत कोषमा जम्मा गरी पाउँ भन्ने दावीका हकमा उक्त दावी पुग्न नसक्ने ठहर्छ । अरूमा तपसिल बमोजिम गर्नु ।

तपसिल

माथि ठहर खण्डमा लेखिए बमोजिम प्रतिवादी कुलबहादुर लिम्बुलाई जरिवाना रू. १,५०,०००।- (एक लाख पचास हजार रूपैयाँ) र १ (एक) वर्ष ६ (छ) महिना कैद हुने ठहरेकोले निज प्रतिवादी कुलबहादुर लिम्बु मिति २०७६।१०।२३ मा पक्राउ परी मिति २०७६।११।१९मा छुटी गएको देखिएकाले सो अवधि २५ (पच्चिस) दिन (माघ २९ को महिना भएकाले) ठहरेको कैदमा कट्टा हुने हुँदा बाँकी कैद १ (एक) वर्ष ५ (पाँच) महिना ५ (पाँच) दिन बेरुजु हुँदा लागत कसी असूल गर्नु भनी सम्बन्धित जिल्ला अदालतमा लेखी पठाउनु..... १

माथि ठहर खण्डमा लेखिए बमोजिम प्रतिवादी ज्ञानबहादुर तामाडलाई जरिवाना रू. १,५०,०००- (एक लाख पचास हजार रूपैयाँ) र १ (एक) वर्ष ६ (छ) महिना कैद हुने ठहरेकोले निज प्रतिवादी ज्ञानबहादुर तामाड मिति २०७७।०४।२२देखि हालसम्म न्यायिक हिरासत(थुना)मा रहेका हुँदा प्रस्तुत मुद्दाले लागेको जरिवाना रू. १,५०,००० । - (एक लाख पचास हजार रूपैयाँ) दाखिला गरेमा मिति २०७८।१०।२२ मा थुनामुक्त हुने र दाखिल नगरेमा जरिवाना वापत समेत कैदमा बस्ने गरी लागत कसी सम्बन्धित कारागार कार्यालय मार्फत कैदी पूर्जा दिनु भनी सम्बन्धित जिल्ला अदालतमा लेखी पठाउनु..... २

प्रतिवादी कुलबहादुर लिम्बुलाई ठहर भएको जरिवाना रू. १,५०,०००।- को हकमा लगत कसी मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता २०७४ को दफा १६२ बमोजिम निजले यस मुद्दाको पूर्पक्षका क्रममा धरौटी रसिद नं. २६० बाट मिति २०७६।११।१९ मा राखेको धरौटी रू.५०,०००।- र साथै पेस भएको मुद्दा नं. ०७६-FT-०१९४ को वैदेशिक रोजगार कसूर मुद्दामा मिति २०७६।११।२१मा धरौटी रसिद नं. २६१ बाट राखेको धरौटीबाट सदस्याहा गरी असुल गर्नु भनी सम्बन्धित अदालतमा लेखी पठाउनु.....३

माथि ठहर खण्डमा उल्लेख भए बमोजिम प्रतिवादीहरू कुलबहादुर लिम्बु र ज्ञानबहादुर तामाडबाट जाहेरवालाले विगो र हर्जाना भराई पाउने ठहरेकोले प्रस्तुत मुद्दा अन्तिम भए पछि प्रतिवादीहरू कुलबहादुर लिम्बु र ज्ञानबहादुर तामाडको चल-अचल सम्पति लगायतको जाय जेथा देखाई जाहेरवालाले विगो र हर्जाना भराई पाउँ भनी ऐनका म्यादभित्र निवेदन दिए प्रतिवादीहरूबाट दामासाहीले जाहेरवाला गंगाराम थापाको विगो रू. १,००,००० - (एक लाख रूपैयाँ) र हर्जाना रू. ५०,०००। - (पचास हजार रूपैयाँ) भराई दिनु भनी सम्बन्धित अदालतमा लेखी पठाउनु.....४

प्रस्तुत फैसला उपर चित्त नवुझे वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ६६ (२) बमोजिम ३५ दिनभित्र श्री सर्वोच्च अदालतमा पुनरावेदन गर्न जानू भनी प्रतिवादी ज्ञानबहादुर तामाडलाई कारागार कार्यालय डिल्लीबजार मार्फत् पुनरावेदनको म्याद दिनू र प्रतिवादी कुलबहादुर लिम्बुलाई नियमानुसार पुनरावेदनको म्याद दिनू.....५

प्रस्तुत फैसला उपर चित्त नवुझे वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ६६ (२) बमोजिम ३५ दिनभित्र श्री सर्वोच्च अदालतमा पुनरावेदन गर्न जानू भनी प्रस्तुत फैसलाको प्रतिलिपि साथै राखी विशेष सरकारी वकील कार्यालय, काठमाडौंलाई पुनरावेदनको दिनू.....६

जाहेरवालाको विगो एवम् हर्जाना भरी भराउको प्रयोजनार्थ मुद्दा अन्तिम भएपछि फैसलाको जानकारी जाहेरवालालाई दिनू.....७

फैसला अपलोड गरी दायरीको लगत कट्टा गरी मिसिल अभिलेख शाखामा बुझाई दिनू.....८

रमेशकुमार खत्री

(अध्यक्ष)

उक्त रायमा सहमत छौं।

रमादेवी पराजुली

(सदस्य)

प्रेमकुमार राई

(सदस्य)

फैसला तयार गर्न सहयोग पुऱ्याउने

इजलास अधिकृत: दुर्गादत्त लम्साल

फैसला मिति:- २०७७।१२।१६।०२

फैसला प्रमाणीकरण मिति:- २०७८।०२ /न्यायाधिकरणको छाप

श्री
वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरण
इजलास
माननीय अध्यक्ष श्री रमेशकुमार खत्री
सदस्य श्री प्रेमकुमार राई
सदस्य श्री रमा देवी पराजुली
फैसला
मुद्दा नं. ०६४ -FT-०६०५
निर्णय नं. २३१
मुद्दा: वैदेशिक रोजगार कसूर ।

वादीको नाम, थर, वतन	प्रतिवादीको नाम, थर, वतन
गणेशबहादुरको नातिनी, अर्जुनबहादुरको छोरी काभ्रेपलाञ्चोक जिल्ला, साविक सिमथली गा.वि.स. वडा नं. ४ हाल भुम्लु गाउँपालिका वडा नं. २ बस्ने लक्ष्मी भण्डारीको जाहेरीले नेपाल सरकार.....१	धनबहादुर खत्रीको नाति, कृष्णबहादुर खत्रीको छोरा, दोलखा जिल्ला, साविक मिर्गे गा.वि.स. वडा नं. ५ को परिवर्तित वैतेश्वर गाउँपालिका वडा नं. ३ घर भई हाल काठमाडौं जिल्ला, काठमाडौं महानगरपालिका वडा नं. १० सतुङ्गलमा डेरा गरी बस्ने बालकुमार दा हाल..... १

वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ६४ तथा वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरण नियमावली, २०६८ को नियम ३३ बमोजिम यस न्यायाधिकरणको क्षेत्राधिकारभित्रको प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य र ठहर यस प्रकार छः-

तथ्य खण्ड

१. जाहेरी दरखास्तः-

विपक्षी बालकुमार दाहालले म जाहेरवालालाई वैदेशिक रोजगारमा पोर्चुगल पठाउँछु भनी मिति २०७४/०७/१० मा नगद रू. ७,००,००० ।- (सात लाख रूपैयाँ), पासपोर्ट, फोटो र सर्टिफिकेटहरू लिई आजसम्म मलाई पोर्चुगल नपठाएको र रकम पनि फिर्ता नगरी सम्पर्कविहिन भई झुक्याई ठगी गरेको हुँदा मैले विपक्षीलाई बुझाएको उक्त विगो र त्यसको ५०%ले हुन आउने हर्जाना, पासपोर्ट र सर्टिफिकेटहरू विपक्षीबाट दिलाई भराई निजलाई बैदेशिक रोजगार ऐन तथा नियामवली बमोजिम निज विपक्षीलाई हदैसम्मको सजाय गरी पाउँ भन्ने बेहोराको जाहेरवाला लक्ष्मी भण्डारीको मिति २०७४/११/१६ को जाहेरी दरखास्त ।

२. लिखत कागजः-

जाहेरीसाथ पेस भएको मिति २०७४/०७/१०/२ को लिखत ।

३. प्रतिवादी बालकुमार दाहालले अनुसन्धानको क्रममा गरेको बयानः-

जाहेरवालाले जाहेरीमा भने बमोजिम निजलाई बैदेशिक रोजगारमा पठाउने भनी मैले कुनै रकम लिएको छैन । म कुनै मेनपावरको एजेन्ट पनि हैन । मैले कसैलाई पनि विदेश पठाउने काम गरेको छैन र कसैबाट रकम पनि लिएको छैन । लिखत कागज बमोजिमको रकम, पासपोर्ट र सर्टिफिकेट पनि मैले लिएको छैन । मेरो बुवाको टि.भि. पसल थियो । उक्त पसलमा म पनि बुवालाई सघाउने गर्थे, मेरो बुवाले निज जाहेरवालालाई सानीआमा नाता पर्नेसँग रकम लिनुभएको थियो रे । तर के कति रकम लिनुभएको थियो मलाई थाहा छैन । यिनै ऋणीहरूको धम्कीका कारण मेरो बुवाले आत्महत्या गर्नुभयो । तर उहाँहरूको लेनदेन के भयो मलाई थाहा छैन । मेरो बुवा बितेपछि एक दिन राति मलाई पिपल बृक्ष सहकारीमा लगेर निज जाहेरवालाले सहकारीको ऋण रिन्यू गर्ने भनी खाली नेपाली कागजमा सही गराएको थियो । उक्त लिखत कागजमा भएको सहीछाप मेरो नै हो । मैले बैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने अनुमति लिएको छैन भनी प्रतिवादी बालकुमार दाहालले मिति २०७५/०१/२३ मा गरेको बयान ।

४. लिखत कागजका साक्षी छत्रकुमारी बस्नेतले अनुसन्धानको क्रममा गरेको कागजः-

जाहेरवाला लक्ष्मी भण्डारीलाई प्रतिवादी बालकुमार दाहालले बैदेशिक रोजगारका लागि पोर्चुगल मुलुकमा पठाई दिन्छु भनी रू.७,००,०००।- म समेतको उपस्थितिमा बुझिलिएको ठीक साँचो हो । नगद रकम प्राप्त गरेपछि जाहेरवालालाई प्रतिवादी बालकुमार दाहालले कागज गरी दिएका हुन् । उक्त कागजमा म साक्षी बसेको हुँ भन्ने बेहोराको मिति २०७५/०१/३१ मा गरेको कागज ।

५. अभियोग मागदावीः-

प्रतिवादी बालकुमार दाहालले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय संचालन गर्ने अनुमति नलिई जाहेरवालालाई वैदेशिक रोजगारमा पोर्चुगल पठाई दिन्छु भनी झुठ्ठा आश्वासन र प्रलोभनमा पारी रकम बुझिलिई भने बमोजिम रोजगारीमा नपठाएको र लिए खाएको रकम समेत फिर्ता नगरेको देखिदा निजको उक्त कार्य वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा १० र ४३ विपरितको कसूर अपराध भएको हुँदा निज प्रतिवादीलाई सोही ऐनको दफा ४३ बमोजिम हुने सजाय तीन लाखदेखि पाँच लाख रूपैयाँसम्म जरिवाना र तीन वर्षदेखि सात वर्षसम्म कैद सजायको आधा सजाय हुन र जाहेरवालाबाट प्रतिवादीले लिए खाएको विगो रू.७,००,०००।- र सो विगोको ५० प्रतिशतले हुने हर्जाना रू.३,५०,०००।- समेत गरी जम्मा रू.१०,५०,०००।- (दश लाख पचास हजार) प्रतिवादी बालकुमार दाहालबाट जाहेरवाला लक्ष्मी भण्डारीलाई दिलाई भराई पाउन मागदावी लिई दायर भएको अभियोग पत्र ।

६. प्रतिवादीले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बयान:-

अनुसन्धान अधिकृत समक्ष गरेको बयान बेहोरा मैरे हो । मेरो जाहेरवालालासँग चिनजान तथा लेनदेन केही पनि छैन । मैले निज जाहेरवालालाई वैदेशिक रोजगारमा पठाउने भनी कुनै आश्वासन दिएको तथा रकमसमेत लिएको छैन । मेरो बुवाको एक वर्ष अगाडि मृत्यु भएको हुँदा बुवाको पिपल वृक्ष वचत तथा ऋण सहकारी संस्थाबाट लिएको ऋणको नविकरण गर्नका लागि भनी मैया वस्नेत भन्डारीले मलाई खाली कागजमा सही छाप गर्न लगाएका हुन् । सोही कागज निजले जाहेरवाला लक्ष्मी भन्डारीसँग मिली वैदेशिक रोजगारको लिखत कागज बनाएकी होलिन । निज मैया वस्नेतको छोरी जाहेरवाली लक्ष्मी भण्डारी होलिन मलाई थाहा भएन भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी बालकुमार दाहालले गरेको बयान ।

७. यस न्यायाधिकरणबाट भएको थुनछेक आदेश:-

तत्काल प्राप्त प्रमाणहरूबाट प्रतिवादी बालकुमार दाहाल कसूरदार रहेनछन् भन्न सकिने अवस्था नहुँदा पछि प्रमाण बुझ्दै जाँदा ठहरे बमोजिम हुने गरी हाल मुद्दाको पूर्पक्षको लागि मुलुकी ऐन, अ.वं. ११८ नं. को देहाय दफा ५ र १० बमोजिम निज प्रतिवादीबाट रू. २,००,०००।- (दुई लाख रूपैयाँ) नगद वा सो बराबरको जेथा जमानी दिए लिई तारेखमा राख्नु भन्नेसमेत बेहोराको मिति २०७५/०२/१६ को थुनछेक आदेश ।

८. प्रतिवादीका साक्षीले गरेको बकपत्र:-

प्रतिवादीले यी जाहेरवालालाई वैदेशिक रोजगारमा पोर्चुगल पठाई दिन्छु भनी रकम लिएको होइन । हालसम्म प्रतिवादीले वैदेशिक रोजगारका कारोवार गरेको थाहा छैन । निजका पिताको टी.भी पसल थियो । निज समेत सोही पसलमा काम गर्ने गर्दथे । निजको पिताको मृत्युपछि हाल उक्त पसल पनि घरवेटी समेतले आफ्नो भाडामा लिएका हुन् । प्रतिवादीको बुबासँग यी जाहेरवालाको साक्षी मैया भण्डारी बस्नेतसँग भएका लेनदेनको कारोवारमा प्रतिवादीलाई समातेर पिपल वृक्ष सहकारीमा ल्याई ऋण नविकरण गर्नुछ भनी खाली पेपरमा सही गराई सोही खाली कागजमा पछि वैदेशिक रोजगारको बेहोरा पारी कागज तयार गरी सोही कागजको आधारमा झुठ्ठा जाहेरी दिएको हो भन्नेसमेत बेहोराको प्रतिवादीका साक्षी रामकुमार दाहालले गरेको बकपत्र ।

९. जाहेरवाला लक्ष्मी भण्डारीले गरेको बकपत्र:-

जाहेरीमा भएको बेहोरा र सहीछाप मैरे हो । प्रतिवादीले पोर्चुगलमा मेरा आफ्ना मान्छे छन् पठाउन सक्छु भनेकोले मैले सात लाख रूपैयाँ र राहदानी सक्कलै दिएको हो । मैले रकम हालसम्म फिर्ता पाएको छैन भन्ने समेत बेहोराको जाहेरवाला लक्ष्मी भण्डारीले गरेको बकपत्र ।

१०. राष्ट्रिय विधि विज्ञान प्रयोगशालाको परीक्षण प्रतिवेदन:-

यस न्यायाधिकरणको मिति २०७५/०१/२९ को आदेशानुसार राष्ट्रिय विधि विज्ञान प्रयोगशालाबाट भई आएको मिति २०७६/०५/२९ को विवादित लिखतको परीक्षण प्रतिवेदन मिसिल संलग्न रहेको ।

११. केन्द्रीय प्रहरी विधि विज्ञान प्रयोगशालाको परीक्षण प्रतिवेदन:-

यस न्यायाधिकरणको मिति २०७६/०९/२८ को आदेशानुसार केन्द्रीय प्रहरी विधि विज्ञान प्रयोगशालाबाट भई आएको मिति २०७६/११/०८ को विवादित लिखतको परीक्षण प्रतिवेदन मिसिल संलग्न रहेको ।

१२. बरिष्ठ वैज्ञानिक अधिकृत मुकुद प्रधानले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र:-

उक्त लिखतमा ल्याप्चे र दस्तखत बेहोरा लेखाईको माथि वा तल छ सोको एकिन गर्न सकिएन भन्नेसमेत बेहोराको वरिष्ठ वैज्ञानिक अधिकृत मुकुद प्रधानले गरेको बकपत्र ।

१३. परीक्षण प्रतिवेदक प्रहरी नायव उपरीक्षकद्वय प्रकाश खत्री र उदयजंग राणाले गरेको बकपत्र:-

मिति २०७६/११/०८ को परीक्षण प्रतिवेदन म समेतले तयार पारेको हो । लिखत लिफामा लेखिएको होइन भन्ने समेत बेहोराको विवादित लिखत परीक्षण गर्ने प्राविधिक प्रहरी नायव उपरीक्षकद्वय श्री प्रकाश खत्री र उदयजंग राणाले गरेको एकै मिलानको बकपत्र ।

१४. साक्षी छत्र कुमारी बस्नेतले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र:-

वैदेशिक रोजगार विभागमा मिति २०७५/०१/३१ मा गरेको कागजको बेहोरा र सहीछाप मैरे हो । प्रतिवादी वाल कुमार दाहालले जाहेरवाली मेरी छोरी लक्ष्मी भण्डारीलाई वैदेशिक रोजगारमा पोर्चुगलमा कृषि काममा पठाई दिने भनी रु. ७,००,००० ।- बुझिलिएका हुन् भन्ने समेत बेहोराको मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा ११२ बमोजिम बुझिएकी लिखत साक्षी छत्रकुमारी बस्नेतले गरेको बकपत्र ।

ठहर खण्ड

१५. नियम बमोजिम पेशी सूचीमा चढी पेस हुन आएको प्रस्तुत मुद्दामा मिसिल अध्ययन गरी वादी नेपाल सरकारको तर्फबाट उपस्थित विशेष सरकारी वकील कार्यालय काठमाडौंका विद्वान् उपन्यायाधिवक्ता श्री दशरथ गौतमले प्रतिवादीले जाहेरवालालाई वैदेशिक रोजगारीका लागि पोर्चुगल पठाई दिने भनी विश्वास दिलाई रकम लिई बैदेशिक रोजगारमा नपठाएको र लिएको रकम समेत फिर्ता नगरेको भनी प्रतिवादी उपर किटानी जाहेरी परेको, सो प्रयोजनको लागि प्रतिवादी र जाहेरवाला बीच भएको लिखत पेस भएको, जाहेरवाला र लिखत साक्षीले अभियोग दावीलाई पुष्टि गरी बकपत्र गरी दिएको र लिखत लिफामा लेखिएको होइन भन्ने तथ्य प्रहरी विधि विज्ञान प्रयोगशालाको प्रतिवेदनबाट देखिएको हुँदा प्रतिवादीलाई अभियोग दावी बमोजिम सजाय गरी जाहेरवालाको विगो र हर्जानासमेत दिलाई भराई पाऊँ भनी गर्नुभएको बहस सुनियो ।

१६. त्यसैगरी प्रतिवादीको तर्फबाट उपस्थित विद्वान् अधिवक्ता श्री वीरेन्द्र महर्जनले मेरो पक्षले जाहेरवालालाई वैदेशिक रोजगारमा पठाउने भनी कुनै आश्वासन दिएको तथा रकमसमेत लिए खाएको होइन । प्रतिवादीले एउटा प्रयोजनका लागि दिएको दस्तखतलाई दुरुपयोग गरी झुक्याई वैदेशिक रोजगारको कागज गराएको

भन्ने मेरो पक्षको जिकिर रहेको छ । सो जिकिर प्रतिवादीका साक्षी रामकुमार दाहालले गरेको बकपत्रबाट पुष्टि भएको छ । लिखत रितपूर्वकको छैन । एकजना मात्र साक्षी राखिएको छ, जुन जाहेरवालाकी सानीआमा नाताकी व्यक्ति देखिन्छन् । लिखत साक्षी छैन । जाहेरवालाले लिखत शम्भु निरौला वकीलले लेखेको भनी र लिखतका साक्षी छत्रकुमारी बस्नेतले उक्त कागज प्रतिवादीले नै लेखेर ल्याएका थिए भनी बकपत्र गरेको अवस्था देखिँदा लिखतका सम्बन्धमा विरोधाभासपूर्ण तथ्य आएका छन् । यस प्रकारको लिखतलाई प्रमाणमा ग्रहण गर्न मिल्दैन । आरोपित कसूर पुष्टि गर्न शंकारहित प्रमाण चाहिन्छ । तसर्थ मेरो पक्षले आरोपित कसूरबाट सफाई पाउनुपर्दछ भनी बहस गर्नुभएको बहस पनि सुनियो ।

१७. यसमा प्रतिवादी बालकुमार दाहालले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय संचालन गर्ने अनुमति नलिई जाहेरवालालाई वैदेशिक रोजगारमा पोर्चुगल पठाई दिन्छु भनी झुठ्ठा आश्वासन र प्रलोभनमा पारी रकम बुझि लिई वैदेशिक रोजगारीमा नपठाएको र लिएको रकम समेत फिर्ता नगरेकोले प्रतिवादीलाई वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा १० र ४३ को कसूरमा सोही ऐनको दफा ४३ बमोजिम हुने सजायको आधा सजाय हुन र जाहेरवालाबाट प्रतिवादीले लिएको विगो रू. ७,००,०००।- र सोको हर्जानासमेत प्रतिवादीबाट जाहेरवालालाई दिलाई भराई पाउन माग दावी लिई अभियोगपत्र दायर भएको यस मुद्दामा प्रतिवादी बालकुमार दाहालले यस न्यायाधिकरणमा समेत बयान गर्दा जाहेरवालालाई विदेश पठाइ दिने भनी रकम बुझिलिएको होइन । अन्य प्रयोजनको लागि दिएको दस्तखतलाई दुरुपयोग गरी वैदेशिक रोजगारको कागज गराएका हुन् भनी आरोपित कसूरमा इन्कार रही बेहोरा लेखाएको देखियो ।
१८. यसप्रकारको तथ्य रहेको प्रस्तुत मुद्दामा प्रतिवादी बालकुमार दाहालले अभियोग दावी बमोजिमको कसूर गरेका हुन, होइनन् ? सो सम्बन्धमा निर्णय दिनुपर्ने देखिन आयो ।
१९. निर्णयतर्फ विचार गर्दा, जाहेरीसाथ मिति २०७४ साल कार्तिक १० गते रोज २ को लिखत पेस गरी प्रतिवादी बालकुमार दाहाल उपर जाहेरवालाले वैदेशिक रोजगार कसूर गरेको भनी जाहेरी दिएको देखिन्छ । प्रतिवादीले सो लिखतको वैधानिकता उपर नै प्रश्न उठाएको देखिन्छ । त्यसैले उक्त विवादित लिखत लिफामा तयार भएको हो होइन भन्ने सम्बन्धमा राष्ट्रिय विधि विज्ञान प्रयोगशालामा पठाउँदा यकीन गर्न नसकिने भनी परीक्षण प्रतिवेदन प्राप्त भएको देखिन्छ । तत् पश्चात उक्त लिखत केन्द्रीय प्रहरी विधि विज्ञान प्रयोगशालामा परीक्षण गर्न पठाउँदा लिखत लिफामा तयार भएको होइन भनी राय प्राप्त हुन आएको देखिन्छ । यसरी दुई फरक प्राविधिक निकायको प्राविधिक राय फरक फरक देखिएकोले उल्लिखित रायहरूलाई प्रमाणमा ग्रहण गर्न मिल्ने अवस्था रहेन ।
२०. तसर्थ, अब विवादित लिखतको वस्तुगत अवस्थालाई नियाली हेर्दा विवादित लिखतको मिति सम्बत २०७४ साल कार्तिक १० गते रोज २ उल्लेख भएको देखिन्छ । २०७४ सालको पात्रो हेर्दा २०७४ साल कार्तिक १० गते रोज २ नभई रोज ६ शुक्रवार पर्ने देखिन्छ । यसरी लिखतमा उल्लेख भएको मिति बास्तविक मितिसँग नमिले नभडेको यस अवस्थामा उक्त लिखतलाई शंकारहित ढङ्गले प्रमाणमा ग्रहण गर्न मिल्ने देखिदैन ।

२१. जाहेरवालाले जाहेरीमा भएको बेहोरा र सहीछाप मैरे हो । प्रतिवादीले पोर्चुगलमा मेरा आफ्ना मान्छे छुन् पठाउन सक्छु भनेकोले मैले रू सात लाख र राहदानी सक्कलै दिएको हो । सो रूपैयाँ हालसम्म फिर्ता पाएको छैन भनी बकपत्र गरेको देखिए तापनि जाहेरवालाले प्रतिवादीलाई रकम दिई गराई लिएको भनिएको विवादित लिखतमा लिखत साक्षी राखेको देखिदैन । एकजना अन्तरसाक्षी छत्रकुमारी बस्नेत स्वयम् जाहेरवालाको सानीआमा नाताकी व्यक्ति देखिन्छन् । जाहेरवालाले लिखत शम्भु निरौला वकीलले लेखेको हो भनी बकपत्र गरेको देखिन्छ । लिखतका साक्षी छत्रकुमारी बस्नेतले उक्त कागज प्रतिवादी आफैले नै लेखेर ल्याएका थिए भनी बकपत्र गरेको देखिन्छ । यसरी कारणी र लिखतका अन्तरसाक्षीको भनाई विरोधाभाषपूर्ण देखिन्छ । निज छत्रकुमारीले गरेको बकपत्रबाट उक्त विवादित लिखत हुँदाका बखत कुनै रकम लेनदेन लिनु दिनु गरेर लिखत गरिएको भन्ने पनि देखिँदैन । लिखतको मिति र रोज मिले भिडेको पनि देखिँदैन । त्यसैले जाहेरवालाको भनाई शंकारहित तरिकाले प्रमाणित हुन आएको छैन ।
२२. प्रमाण ऐन, २०३१ को दफा २५ अनुसार फौजदारी मुद्दामा अभियुक्तको कसूर प्रमाणित गर्ने अभिभारा वादी पक्षको हो । यस व्यवस्था अनुसार वादी पक्षले प्रतिवादी उपरको अभियोग दावी शंकारहित तवरले पुष्टि गर्नुपर्दछ । प्रस्तुत मुद्दामा अभियोग दावीलाई प्रमाणित गर्न पेस भएको मूल लिखतमा उल्लेख भएको मिति नमिले नभिडेको, लेनदेन भएर लिखत भएको भनी स्वयम् वादी पक्षकै साक्षीले यकीन साथ भन्न नसकेको, लिखतमा लिखत साक्षी राखेको नदेखिएको र लिखतको सम्बन्धमा जाहेरवाला र लिखतकी अन्तरसाक्षीले गरेको विरोधाभाषपूर्ण बकपत्र समेतका आधार प्रमाणबाट प्रतिवादीले अभियोग दावी बमोजिमको कसूर गरेका हुन् भन्ने तथ्य शंकारहित तरिकाले पुष्टि हुन आएको देखिएन ।
२३. अतः विवेचित आधार, कारण, प्रमाणसमेतबाट प्रतिवादी उपरको अभियोग दावी प्रमाणित गर्ने भार वादीमा रहनेमा वादीले शंकारहित तवरले प्रतिवादी उपरको अभियोग प्रमाणित गर्न सकेको नदेखिँदा प्रतिवादी बालकुमार दाहाललाई वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा १० र ४३ को कसूरमा सोही दफा ४३ बमोजिम सजाय गरी जाहेरवालाको विगो र हर्जाना दिलाई पाऊँ भन्ने अभियोग दावी पुग्न नसकी प्रतिवादी बालकुमार दाहालले सफाई पाउने ठहर्छ । अरूमा तपसिल बमोजिम गर्नु ।

तपसिल

प्रतिवादी बालकुमार दाहालले अभियोग दावीबाट सफाई पाउने ठहरेकोले प्रस्तुत फैसलामा चित्त नवुझे वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ६६ (२) बमोजिम ३५ दिनभित्र श्री सर्वोच्च अदालतमा पुनरावेदन गर्नु भनी विशेष सरकारी वकील कार्यालय, काठमाडौँलाई फैसलाको प्रतिलिपि साथै राखी पुनरावेदनको म्याद दिनु..... १

प्रतिवादी बालकुमार दाहालले मुद्दा पूर्पक्षका क्रममा धरौटी रसिद नं. ०३० मिति २०७५।०६।२१ मा यस न्यायाधिकरणमा राखेको धरौटी रू. दुई लाख फिर्ता पाऊँ भनी फैसला अन्तिम भएपछि निवेदन दिएमा प्रतिवादीलाई नियमानुसार फिर्ता दिनु..... २

यस न्यायाधिकरणको मिति २०७५।०३।२१ को आदेश बमोजिम रोक्का राखिएको प्रतिवादीका बाबु कृष्णबहादुर खत्रीका नाउँको कि.नं. १६६ को जग्गा फुकूवा गरी दिनु भनी सम्बन्धित मालपोत कार्यालयमा लेखी पठाइ दिनु ३ प्रस्तुत फैसलाको जानकारी वादी मार्फत जाहेरवालालाई दिनु.....४

रमादेवी पराजुली
(सदस्य)

उक्त रायमा सहमत छौं।

प्रेमकुमार राई
(सदस्य)

रमेशकुमार खत्री
(अध्यक्ष)

फैसला तयार गर्न सहयोग पुऱ्याउने

इजलास अधिकृत: दुर्गादत्त लम्साल

फैसला मिति:- २०७८।०१।०७

फैसला प्रमाणीकरण मिति:-२०७८।०२ /

न्यायाधिकरणको छाप

श्री
वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरण
इजलास
माननीय अध्यक्ष श्री रमेशकुमार खत्री
सदस्य श्री रमा देवी पराजुली
फैसला
मुद्दा नं. २०७६ -FT-००२३७
कसूर निर्धारण: १५४
निर्णय नं. २५६
मुद्दा: वैदेशिक रोजगार कसूर ।

वादीको नाम, थर, वतन	प्रतिवादीको नाम, थर, वतन
हर्क बहादुर बम्मको नाति, कर्ण बहादुर बम्मको छोरा वझाङ्ग जिल्ला, साविक सुनिकोट गा.वि.स. वडा नं. ५ परिवर्तित तलकोट गाउँपालिका वडा नं. १ बस्ने शेर बहादुर बम्मको जाहेरीले नेपाल सरकार.....१	फुलमान थारुको नाति, बोलीराम थारुको छोरा बाँके जिल्ला, साविक बिनौना गा.वि.स. वडा नं. ८ परिवर्तित राप्तीसोनारी गाउँपालिका वडा नं. ५ बस्ने हाल कारागार कार्यालय डिल्लीबजारमा थुनामा रहेका राजेश कुमार थारू..... १

वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ६४ तथा वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरण नियमावली, २०६८ को नियम ३३ बमोजिम यस न्यायाधिकरणको क्षेत्राधिकार भित्र रहेको प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य र ठहर निम्न बमोजिम रहेको छ ।

तथ्य खण्ड

१. जाहेरवाला शेर बहादुर बम्मको जाहेरी दरखास्त:

राजेश कुमार थारुले सिंगापुरको पानी जहाजमा गार्डको काममा मासिक तलब नेपाली रूपैयाँ डेढ लाख सम्म हुने गरी लगाई दिन्छु, जम्मा खर्च रू. ४,००,०००/- हुन्छ भनेको र म पहिला पनि मलेसिया र नेपालमा सेक्युरिटी गार्डको काम गरेको हुनाले मसँग सेक्युरिटी गार्डको अनुभव पनि रहेको हुनाले म वैदेशिक रोजगारमा सिंगापुर देश जान तयार भएँ । त्यसपछि मेरो ग्लोबल आईएमई बैंकको खाताबाट सन् २०१९/०४/२१ मा निजको एभरेष्ट बैंकको खाता नं. ०४८००५०१२०८०१५ मा रू.२,००,०००/- जम्मा गरिदिएको थिएँ । तर निजले मलाई भने बमोजिम वैदेशिक रोजगारमा नपठाएको हुनाले राजेश कुमार थारुलाई वैदेशिक रोजगार ऐन बमोजिम कारवाही गरी मसँग ठगी लिएको रू. २,००,०००/- र सोको ५० प्रतिशतले हुने हर्जाना रू.१,००,०००/- गरी जम्मा रू.३,००,०००/- र सक्कल नागरिकता र सक्कल

राहादानी समेत दिलाई पाउँ भन्ने समेत बेहोराको शेर बहादुर बम्मले मिति २०७६/११/१४ मा दिएको जाहेरी दरखास्त |

२. सक्कल बैंक भौचर:

शेर बहादुर बम्मले राजेश कुमार थारुको नाममा एभरेष्ट बैंकमा रहेको बैंक खाता (खाता नं. ०४८००५०१२०८०१५) मा सन् २०१९/०४/२१ मा रू.२,००,०००/- (दुई लाख) जम्मा गरिदिएको बैंक भौचर मिसिल संलग्न रहेको ।

३. प्रतिवादी राजेश कुमार थारुले अनुसन्धानका क्रममा गरेको बयान:-

जाहेरवाला शेर बहादुर बम्मसँग चिनजान, लेनदेन छ, नाता सम्बन्ध, रिसइवि छैन । सोसल मिडिया मार्फत चिनजान भएका एकजना भारतीय नागरिक राजन महर्जनले मलाई मानिसहरूलाई निजहरूको योग्यता अनुसार विभिन्न मुलुकमा वैदेशिक रोजगारमा पठाउँछु, तपाईंले नेपालमा वैदेशिक रोजगारमा जाने मानिसहरूलाई खोजेर ल्याउनु भए कमिसन दिन्छु भनेको हुँदा मैले मेरो सम्पर्कमा आएको व्यक्तिहरूसँग वैदेशिक रोजगारको कुरा गरेको हुँ । सोही कुरामा विश्वास गरी यी जाहेरवालाले मलाई सापटी स्वरूप मेरो एभरेष्ट बैंकको खातामा रू.२,००,०००/- जम्मा गरी दिएको र सो रकम वैदेशिक रोजगारको प्रोसेसका लागि भयो भनेका थिए । उक्त रकम मैले वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी काम गर्ने भारतीय नागरिक राजन महर्जनलाई काठमाडौंमा हातहातै बुझाएको हुँ । निज भारतीय नागरिकको एकिन वतन र सम्पर्क नं. थाहा छैन । जाहेरी दरखास्त साथ पेस गरेको सोसल एपमा भएको कुराकानी म र जाहेरवाला शेरबहादुर बम्म बीच भएको हो । मैले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने अनुमति लिएको छैन भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी राजेश कुमार थारुले मिति २०७७/०३/२२मा गरेको बयान ।

४. जाहेरवाला शेर बहादुर बम्मले अनुसन्धानका क्रममा गरेको कागज:-

मिति २०७५/११/१४ को जाहेरी दरखास्तको बेहोरा साँचो हो । प्रतिवादी राजेश कुमार थारुले मलाई वैदेशिक रोजगारीको लागि सिंगापुर मुलुक पठाई दिने भनी प्रलोभन देखाएका हुँदा प्रतिवादी राजेश कुमार थारुलाई रू. २,००,०००/- दिएको हुँ । रकम मैले मेरो ग्लोबल आईएमई बैंकको खाताबाट सन् २०१९/०४/२१ मा निजको एभरेष्ट बैंकको खाता नं. ०४८००५०१२०८०१५ मा भौचर मार्फत रू.२,००,०००/- जम्मा गरी दिएको थिएँ । सो भौचर समेत जाहेरी दरखास्त साथ पेस गरेको हुँ । प्रतिवादीले मलाई रकम फिर्ता गरेका छैनन् भन्ने समेत बेहोराको जाहेरवालाले अनुसन्धानका क्रममा गरेको कागज ।

५. वादी नेपाल सरकारको अभियोग दावी:-

वैदेशिक रोजगार व्यवसाय संचालन गर्ने इजाजत पत्र नलिई प्रतिवादी राजेश कुमार थारुले जाहेरवाला शेर बहादुर बम्मलाई वैदेशिक रोजगारमा सिंगापुर पठाउने भनी प्रलोभनमा पारी रकम लिई वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा १० र ४३ विपरीतको कसूर देखिदा प्रतिवादीलाई ऐ. ऐनको दफा ४३ बमोजिम

सजाय गरी जाहेरवालाबाट लिएको बिगो रू. २,००,०००।- (दुई लाख) तथा सोको ५० प्रतिशतले हुन आउने हर्जाना रू. १,००,०००।- (एक लाख) गरी जम्मा रू. ३,००,०००।- (तीन लाख) प्रतिवादी राजेश कुमार थारुबाट जाहेरवाला शेर बहादुर बम्मलाई दिलाई भराई पाऊँ । साथै प्रतिवादीबाट अपराध पीडित संरक्षण ऐन, २०७५ को दफा ४१ (१) को देहाय (घ) तथा दफा ४१ (३) बमोजिमको रकम क्षतिपूर्ति शुल्क भराई ऐ. ऐनको दफा ४१ (५) बमोजिमको कोषमा जम्मा गरी पाऊँ भनी वादी नेपाल सरकारले मिति २०७७।०३।२९मा यस न्यायाधिकरणमा पेस गरेको अभियोग दावी ।

६. प्रतिवादी राजेश कुमार थारुले गरेको बयान

मैले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने अनुमति लिएको छैन । सन् २०१९।०४।२१को बैंक भौचर मार्फत जाहेरवाला शेर बहादुर बम्मले रू. २,००,०००।- (दुई लाख) मेरो बैंक खातामा धनगढीबाट पठाएका हुन् । मैले सो रकम ऋण स्वरूप लिएको हो । निजलाई वैदेशिक रोजगारमा विदेश पठाई दिन्छु भनी लिएको होइन । मेरो एकजना भारतीय नागरिक राजन महर्जनले मानिसहरूलाई योग्यता अनुसार विभिन्न मुलुकमा वैदेशिक रोजगारमा पठाउँछु भनेको हुँदा मैले मेरो सम्पर्कमा आएको जाहेरवालसँग मैले वैदेशिक रोजगारको कुरा गरेको हुँ । सोही कुरामा विश्वास गरी यी जाहेरवालाले मलाई सापटी स्वरूप मेरो एभरेष्ट बैंकको खाता (खाता नं. ०४८००५०१२०८०१५) मा रू. २००,०००।- जम्मा गरी दिएको सो रकम वैदेशिक रोजगारको प्रोसेसका लागि भयो भनेका थिए । नपुग रकम तपाईंले हाली दिनुहोला पछि मिलाउँला भनेका हुन् । उक्त रकम लगायत अन्य थप रकम समेत वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी काम गर्नु भन्ने भारतीय नागरिक राजन महर्जनलाई काठमाडौंमा हातहातै बुझाएको हुँ । सो जाहेरी दरखास्त झुठ्ठा हो । मैले आफैले विदेश पठाउने भनी निजलाई भनेको छैन । मेरो र भारतीय नागरिक बीच जे कुराकानी भएको थियो सोही बमोजिम मैले जाहेरवालसँग म्यासेजमा कुराकानी गरेको हो । सो म्यासेज ठीक साँचो हो भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी राजेश कुमार थारुले मिति २०७७।०३।३०मा यस न्यायाधिकरणमा गरेको बयान ।

७. यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७७।०३।३०मा भएको आदेश पर्चा:-

तत्काल प्राप्त प्रमाणका आधारमा प्रतिवादीले कसूर गरेका होइनन् भन्ने सकिने अवस्था नदेखिँदा पछि प्रमाण बुझ्दै जाँदा ठहरे बमोजिम हुने गरी मुद्दाको पूर्णक्षको लागि प्रतिवादी राजेश कुमार थारुबाट मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा ६८ र दफा ७२ बमोजिम रू. २,००,००० (दुई लाख रूपैयाँ) धरौट, जमानत वा बैंक जमानत दिए दफा ७४ प्रक्रिया पुर्याई लिई तारेखमा राखी र माग भएको धरौट, जमानत वा बैंक जमानत दिन नसकेमा संहिताको दफा ६८ (२) बमोजिम सम्बन्धित कारागारमा थुनामा राखी मुद्दाको पूर्णक्ष गर्नु भनी यस न्यायाधिकरणबाट भएको आदेश पर्चा ।

८. जाहेरवाला शेर बहादुर बम्मले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र:-

प्रतिवादी राजेश कुमार थारुले मलाई वैदेशिक रोजगारको लागि सिंगापुर देशमा पानी जहाजमा सिभिल सेक्युरिटीको काममा पठाईदिने भनी रू. २,००,०००।- (दुई लाख) रकम बुझिलिएका हुन् । सो रकम मैले

प्रतिवादीको एभरेष्ट बैंकको खातामा सन् २०१९ अप्रिलमा जम्मा गरी दिएको हुँ। प्रतिवादीले भने अनुसार काम गरेनन्। प्रतिवादीले रकम बुझेपछि मलाई नेपाल भन्दा बाहिर कही कतै लगेको छैनन्। प्रतिवादीले काम राम्रो छ। मासिक एक लाख पचास हजारसम्म कमाई हुन्छ भनी विश्वास दिलाएकोले विश्वासमा परी रकम बुझाएको हो। हालसम्म मैले रकम फिर्ता पाएको छैन भन्ने समेत बेहोराको जाहेरवाला शेर बहादुर बम्मले मिति २०७७।११।०९ मा यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र।

९. यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७८।०३।३०मा भएको कसूर ठहर निर्णय:-

प्रतिवादी राजेश कुमार थारूले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्न पाउने अनुमति नलिई वादीको अभियोग दावी बमोजिम वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४को दफा १० र ४३ को कसूर गरेको ठहर्छ। निज प्रतिवादीलाई सोही दफा ४३ बमोजिम हुने सजाय, भराउनु पर्ने विगो, हर्जाना र जम्मा गर्नु पर्ने क्षतिपूर्ति शुल्क समेतको सुनुवाईका लागि फौजदारी कसूर (सजाय निर्धारण तथा कार्यान्वयन) ऐन, २०७४ को दफा १२ बमोजिम सजाय पूर्वको प्रतिवेदन लिई इजलास समक्ष पेस गर्नु भनी यस न्यायाधिकरणबाट भएको कसूर ठहर निर्णय।

१०. विशेष सरकारी वकील कार्यालय काठमाडौँबाट प्राप्त सजाय पूर्वको प्रतिवेदन:-

प्रतिवादीले जाहेरवालालाई सिङ्गापुर देशमा आकर्षक तलब सुबिधा हुने गरी काममा लगाइदिन्छु भनी विश्वास दिलाई विभिन्न प्रलोभन देखाई रकम लिइ नियतपूर्वक ठगी गरेको देखिन्छ। यो मुद्दा गम्भिर प्रकृतिको फौजदारी मुद्दा भएको हुँदा कसूरमा प्रतिवादीको भूमिका र जाहेरवालाबाट लिएको रकम समेतबाट कसूरको मात्रा बढाउने तत्वको विद्यमानता रहेको देखिएकोले प्रतिवादीलाई कानूनद्वारा तोकिएको माथिल्लो हदको सजाय हुनुपर्छ भनी विशेष सरकारी वकील कार्यालय काठमाडौँबाट मिति २०७८।०३।३१मा पेस भएको सजाय पूर्वको प्रतिवेदन।

ठहर खण्ड

११. नियम बमोजिम साप्ताहिक तथा दैनिक पेशी सूचीमा चढी यस इजलास समक्ष पेस हुन आएको प्रस्तुत मुद्दामा वादी नेपाल सरकारको तर्फबाट उपस्थित विशेष सरकारी वकील कार्यालय काठमाडौँका विद्वान् उपन्यायाधिवक्ता श्री उर्मिला दाहालले प्रतिवादीले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने ईजाजतपत्र नलिई जाहेरवालालाई वैदेशिक रोजगारीका लागि सिंगापुर पठाई दिने भनी विश्वास दिलाई रकम लिई भने बमोजिम वैदेशिक रोजगारमा नपठाएको भनी परेको जाहेरीलाई जाहेरवालाको बकपत्र र ग्लोबल आईएमई बैंकको नगद जम्मा गरेको बैंक भौचरले पुष्टि गरेको हुँदा प्रतिवादीलाई अभियोग दावी बमोजिम सजाय गरी जाहेरवालाको विगो र हर्जाना रकम समेत दिलाई भराई पाउँ भनी गर्नुभएको बहस सुनियो।
१२. त्यस्तै प्रतिवादी राजेश कुमार थारूको तर्फबाट उपस्थित विद्वान् अधिवक्ता श्री विष्णुबहादुर गुरुडले मेरो पक्षले अनुसन्धानको क्रममा बयान गर्दा समेत जाहेरवालालाई सिंगापुर पठाउने भनी विश्वास दिलाई जाहेरवालाबाट रकम बुझी लिएको होइन, जाहेरवालाले सापटी स्वरूप उक्त रकम निजको बैंक खातामा

जम्मा गरिदिएका हुन् भनी उल्लेख गरेका हुँदा मेरो पक्ष उपरको कसूर शंका रहितरूपमा पुष्टि हुन सक्दैन । निजले अभियोग दावीबाट सफाई पाउनुपर्दछ भनी गर्नुभएको बहस जिकिर समेत सुनियो ।

१३. यसमा वादी नेपाल सरकारका तर्फबाट वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने अनुमति नलिई प्रतिवादी राजेश कुमार थारुले जाहेरवाला शेर बहादुर बम्मलाई सिंगापुर मुलुकमा रोजगारीको लागि पठाई दिन्छु भनी रकम बुझिलिई वैदेशिक रोजगारमा नपठाई वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा १० र ४३ को कसूर गरेको हुँदा प्रतिवादीलाई ऐनको दफा ४३ बमोजिम सजाय गरी जाहेरवालाबाट लिएको रू. २,००,०००।।- (दुई लाख) र सो रकमको पचास प्रतिशतले हुने हर्जाना समेत प्रतिवादीबाट जाहेरवालालाई भराई पाउन अभियोग दावी लिएको प्रस्तुत मुद्दामा प्रतिवादी राजेश कुमार थारुले यस न्यायाधिकरणमा समेत बयान गर्दा मैले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने अनुमति लिएको छैन । जाहेरवालाले मलाई सापटी स्वरूप मेरो एभरेष्ट बैंकको खातामा रू. २,००,०००।- जम्मा गरी दिएका थिए । निज जाहेरवालालाई वैदेशिक रोजगारमा विदेश पठाईदिन्छु भनी लिएको होइन । सोसियल मिडिया मार्फत चिनजान भएका एक भारतीय नागरिकले वैदेशिक रोजगारमा पठाईदिन्छु भनेका हुँदा मैले सो कुरा निज जाहेरवालालाई भन्दा निजले सो रकम वैदेशिक रोजगारको प्रोसेसका लागि भयो भनेका थिए । भारतीय नागरिकले भने अनुसार मैले जाहेरवालसँग म्यासेन्जरमा कुराकानी गरेको हो भनी कसूर गरेकोमा इन्कार रही बयान बेहोरा लेखाएको देखिन्छ ।

१४. उपरोक्तानुसारको दुवै पक्षको कानून व्यवसायीहरूको बहस जिकिर, अभियोग दावी र प्रतिवादीको बयान रहेको प्रस्तुत मुद्दामा देहायका प्रश्नमा निर्णय दिनुपर्ने देखियो ।

(क) प्रतिवादी राजेश कुमार थारुले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने इजाजत प्राप्त नगरी जाहेरवाला शेर बहादुर बम्मलाई वैदेशिक रोजगारीमा सिंगापुर पठाई दिने भनी प्रलोभनमा पारी विश्वास दिलाई रकम लिई अभियोग दावीको कसूर गरेका हुन्, होइनन् ?

(ख) प्रतिवादीले अभियोग दावीको कसूर गरेको भए निजलाई के कति सजाय हुने हो र अभियोग दावी बमोजिम जाहेरवालाको विगो र हर्जाना भराई दिनुपर्ने हो, होइन ?

१५. सम्बद्ध मिसिल अध्ययन गरी निर्णयार्थ प्रथम प्रश्नतर्फ विचार गर्दा, प्रतिवादी राजेश कुमार थारुले वैदेशिक रोजगारको लागि सिंगापुर पठाई मासिक तलब नेपाली रूपैयाँ डेढलाख सम्म हुने गरी पानी जहाजमा सेक्युरिटी गार्डको काम लगाई दिन्छु, भनी बिश्वास दिलाएको हुँदा मैले मेरो ग्लोबल आईएमई बैंकको खाताबाट निज प्रतिवादीको एभरेष्ट बैंकको खाता नं. ०४८००५०१२०८०१५ मा प्रोसेसको लागि भनी रू.२,००,०००।- जम्मा गरेकोमा प्रतिवादीले भने बमोजिम वैदेशिक रोजगारमा नपठाएको र लिएको रकम समेत फिर्ता नगरेको भनी परेको जाहेरीबाट उठान भएको यस मुद्दामा जाहेरवालाले मौकाको जाहेरी बेहोरालाई पुष्टि हुने गरी यस न्यायाधिकरणमा उपस्थित भई बकपत्र गरेको देखिन्छ ।

१६. प्रमाण ऐन, २०३१ को दफा १८ मा कुनै "काम घटना वा अवस्थाका सम्बन्धमा भएको तहकिकात वा जाँचबुझको सिलसिलामा प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम तयार भएको कुनै लिखतमा उल्लेख भएको कुनै

कुरा सो व्यक्त गर्ने व्यक्ति साक्षीको रूपमा अदालतमा उपस्थित भई बयान गरेमा प्रमाणमा लिन हुन्छ" भन्ने व्यवस्था रहेकाले वादी पक्षका गवाह समेत रहेका जाहेरवालाले प्रतिवादी उपर गडाउ हुने गरी बकपत्रमा खुलाएको उल्लेखित बेहोरा यी प्रतिवादीका विरुद्ध प्रमाणग्राह्य रहेको देखिन्छ ।

१७. वादी पक्षको अभियोगपत्र र अभियोगपत्र साथ पेस भएको बैंक भौचरका बारेमा प्रतिवादी राजेश कुमार थारुले यस न्यायाधिकरणमा समेत बयान गर्दा मैले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने अनुमति लिएको छैन । जाहेरवालाले मलाई सापटी स्वरूप मेरो एभरेष्ट बैंकको खातामा रु.२,००,०००।- जम्मा गरी दिएका थिए । निज जाहेरवालालाई वैदेशिक रोजगारमा विदेश पठाईदिन्छु भनी लिएको होइन । सोसियल मिडिया मार्फत चिनजान भएका एक भारतीय नागरिकले वैदेशिक रोजगारमा पठाईदिन्छु भनेका हुँदा मैले सो कुरा निज जाहेरवालालाई भन्दा निजले सो रकम वैदेशिक रोजगारको प्रोसेसका लागि भयो भनेका थिए । भारतीय नागरिकले भने अनुसार मैले जाहेरवालसँग म्यासेन्जरमा कुराकानी गरेको हो भनी कसूर गरेकोमा इन्कार रही बयान बेहोरा लेखाएको देखिए तापनि यी प्रतिवादीले निज भारतीय नागरिकको बारेमा निजको स्पष्ट नामथर वतन खुलाई निजलाई अनुसन्धानको दायरामा ल्याउन सकेको तथा निजलाई रकम बुझाएको देखिने कुनै प्रमाण पेस गर्न गर्न सकेको देखिदैन । यस अवस्थामा यी प्रतिवादीको उक्त इन्कारी बयान सो हदसम्म प्रमाणमा लिन मिल्ने देखिएन । साथै प्रतिवादीले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने अनुमति नलिएको, जाहेरवालाबाट रु.२,००,००० । लिएको र जाहेरवालसँग म्यासेन्जरमा वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी विषयमा कुराकानी भएको बयानमा स्वीकार गरेको हुँदा सो सम्बन्धमा विवाद देखिदैन ।

१८. प्रमाण ऐन, २०३१ को दफा ७ (ग) मा कुनै घटना मानिसहरूको आचरण वा काम- कारोवारको सामान्य क्रम विचार गर्दा तर्कसंगत रूपमा अनुमान गर्न सकिने अन्य कुनै कुरा अदालतले अनुमान गर्ने सक्नेछ भन्ने व्यवस्था रहेको पाइन्छ । जाहेरवालसँग यी प्रतिवादीको पूर्व चिनजान रही रकम लेनदेन सरसापट हुने दिने सम्मको विशेष सम्बन्ध रहेको भन्ने जाहेरवाला र प्रतिवादीको कथनबाट देखिदैन । प्रतिवादीको बयानबाट समेत जाहेरवालसँग निजको पूर्व रिसइवि वा आग्रह पूर्वाग्रह रही जाहेरवालाले झुठ्ठा कुराको उजुरी गर्नुपर्ने वा झुठ्ठा कुराको वारदात देखाई फसाउन पर्ने सम्मको जरिया रहे भएको अवस्था समेत देखिदैन । प्रतिवादी राजेश कुमार थारुका नाममा जाहेरवाला शेर बहादुर बम्मले निज प्रतिवादीको एभरेष्ट बैंकको खातामा रकम जम्मा गरी दिएको मिसिल संलग्न रहेका भौचर र यी प्रतिवादीको बयानबाट समेत देखिन्छ । उल्लेखित सन्दर्भ प्रतिवादी उपर परेको जाहेरी, जाहेरवालाको बकपत्र, प्रतिवादी र जाहेरवालाको वीचमा मेसेन्जरमा भएको कुराकानीको स्क्रिन सट तथा उल्लेखित पृष्ठभूमिबाट प्रतिवादी राजेश कुमार थारुले जाहेरवालालाई वैदेशिक रोजगारमा पठाउन भनी जाहेरवाला शेर बहादुर बम्मबाट रकम लिएका रहेछन् भनी न्यायिक अनुमान गर्नु बान्छनीय हुने देखियो ।

उल्लेखित आधार प्रमाण र विवेचना, किटानी जाहेरी, प्रतिवादीको बैंक खातामा रकम जम्मा गरेको बैंक भौचर, प्रतिवादीको बयान र जाहेरवालाको बकपत्र समेतबाट प्रतिवादी राजेश कुमार थारुले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने इजाजत नलिई जाहेरवाला शेर बहादुर बम्मलाई वैदेशिक रोजगारीमा सिंगापुर पठाई दिने भनी प्रलोभनमा पारी विश्वास दिलाई रकम लिई अभियोग दावी बमोजिमको कसूर गरेको तथ्य स्थापित भएको देखियो ।

१९. अतः विवेचित उपरोक्त आधार कारण र कानूनी व्यवस्थाबाट प्रतिवादी राजेश कुमार थारूले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्न पाउने अनुमति नलिई वादीको अभियोग दावी बमोजिम वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा १० र ४३ को कसूर गरेको ठहर्छ ।

सजाय निर्धारण

२०. प्रतिवादी राजेश कुमार थारूलाई के कति सजाय हुने हो र जाहेरवालाले प्रतिवादीबाट के कति विगो रकम भराई लिन पाउने हो भन्ने दोश्रो प्रश्नको सम्बन्धमा विचार गरी हेर्दा यस मुद्दामा जाहेरवालाको विगो समेतको आधारमा प्रतिवादी राजेश कुमार थारूलाई वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ४३ बमोजिम रू. १,५०,०००।।- (एक लाख पचास हजार) जरिवाना र १ (एक) वर्ष ६ (छ) महिना कैद गर्न मनासिब हुने देखियो । जाहेरवाला शेर बहादुर बम्मलाई भराउनुपर्ने विगोको हकमा हेर्दा जाहेरवालाको विगो रू. २,००,०००।- (दुई लाख) को मागदाबी लिएकोमा त्यतिनै रकम जाहेरवालाले प्रतिवादीको बैंक खातामा जम्मा गरिदिएको बैंक भौचरबाट देखिँदा र प्रतिवादीले पनि सो रकम लिएको स्वीकार गरेको देखिँदा जाहेरवालाले मागदाबी अनुसारको विगो रू. २,००,०००।- (दुई लाख) र सोको ५० प्रतिशतले हुने हर्जाना रू. १,००,०००।।- (एक लाख) गरी जम्मा रू. ३,००,०००।- (तीन लाख) भराई लिन पाउने देखियो । साथै प्रतिवादी राजेश कुमार थारूलाई ठहरेको जरिवाना रू. १,५०,०००।- (एक लाख पचास हजार) को चार प्रतिशतले हुने रू. ६,०००- (छ हजार) अपराध पीडित संरक्षण ऐन, २०७५ को दफा ४१ बमोजिम क्षतिपूर्ति शुल्क कोषमा भराई दिनुपर्ने देखियो ।

२१. अतः प्रतिवादी राजेश कुमार थारूलाई वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४को दफा ४३बमोजिम १,५०,००० । (एक लाख पचास हजार) जरिवाना र १ (एक) वर्ष ६ (छ) महिना कैद हुने ठहर्छ । जाहेरवालाबाट प्रतिवादीले लिएको रकम रू. २,००,००० ।।- (दुई लाख) र सो रकमको पचास प्रतिशतले हुने हर्जाना रू. १,००,००० । - (एक लाख) गरी जम्मा रू. ३,००,००० । - (तीन लाख) जाहेरवालाले प्रतिवादीबाट भराई लिन पाउने ठहर्छ । प्रतिवादी राजेश कुमार थारूलाई भएको जरिवानाको चार प्रतिशतले हुने रकम रू. ६,००० ।।- (छ हजार) अपराध पीडित संरक्षण ऐन, २०७५ को दफा ४१(५) बमोजिम अपराध पीडित राहत कोषमा जम्मा हुने ठहर्छ । अरूमा तपसिल बमोजिम गर्नु ।

तपसिल

माथि ठहर खण्डमा लेखिए बमोजिम प्रतिवादी राजेश कुमार थारूलाई रू. १,५०,००० । - (एक लाख पचास हजार) जरिवाना र १ (एक) वर्ष ६ (छ) महिना कैद हुने ठहरेकोले निज प्रतिवादी पवन चौधरी समेतको जाहेरीले प्रतिवादी राजेश कुमार थारू भएको ठगी मुद्दामा कारागार कार्यालय जगन्नाथ देवलमा थुनामा रहेको अवस्थामा निज प्रतिवादीलाई मिति २०७७।०३।२२ मा यस मुद्दाको अनुसन्धानका क्रममा बयानका लागि उपस्थित गराएको देखिँदा र निज प्रतिवादी हाल सम्म कारागार कार्यालय डिल्लीबजारमा थुनामा रहेको देखिँदा निजलाई लागेको कैद मिति २०७८।०९।२३,मा भुक्तान हुने हुँदा प्रतिवादीलाई लागेको जरिवाना दाखिला गरेमा मिति

२०७८।०९।२४का दिन यस मुद्दाबाट थुनामुक्त हुने गरी लगत कसी कैदि पूर्जि दिनु भनी सम्बन्धित जिल्ला अदालतमा लेखी पठाउनु..... १

राजेश कुमार थारुलाई लागेको जरिवाना रू. १,५०,००० । - (एक लाख पचास हजार) प्रकरण १ बमोजिम दाखिला नगरे लगत कसी मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा १६२ बमोजिम असूल गर्नु भनी सम्बन्धित जिल्ला अदालतमा लेखी पठाउनु..... २

माथि ठहर खण्डमा लेखिए बमोजिम अपराध पीडित संरक्षण ऐन, २०७५को दफा ४१ बमोजिम प्रतिवादीलाई हुने ठहरेको जरिवाना रू.१,५०,००० । को चार प्रतिशतले हुने रू.६,०००।- (छ हजार) क्षतिपूर्ति शुल्क कोषमा भराईदिने ठहरेकाले सो रकम अपराध पीडित राहत कोषमा जम्मा गरी दिनु भनी सम्बन्धित जिल्ला अदालतमा लेखी पठाउनु..... ३

माथि ठहर खण्डमा उल्लेख भए बमोजिम प्रतिवादी राजेश कुमार थारुबाट जाहेरवाला शेर बहादुर बम्मले विगो रू. २,००,०००।- (दुई लाख) र हर्जाना रू. १,००,०००।- (एक लाख) गरी जम्मा रू. ३,००,०००।- (तीन लाख) भराई पाउने ठहरेकोले मुद्दा अन्तिम भएपछि उक्त विगो र हर्जाना भराई पाऊँ भनी ऐनका म्याद भित्र निवेदन परे नियमानुसार भराई दिनु भनी सम्बन्धित अदालतमा लेखि पठाउनु..... ४

प्रस्तुत फैसला उपर चित्त नवुझे वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ६६ (२) बमोजिम ३५ दिनभित्र श्री सर्वोच्च अदालतमा पुनरावेदन गर्न जानू भनी प्रतिवादी राजेश कुमार थारुलाई निज थुनामा रहेको कारागार कार्यालय मार्फत पुनरावेदनको म्याद दिनु..... ५

प्रस्तुत फैसलाको प्रतिलिपि साथै राखी विशेष सरकारी वकील कार्यालय, काठमाडौँलाई फैसलाको जानकारी दिनु... ६

जाहेरवालाको विगो एवम् हर्जाना भरी भराउको प्रयोजनार्थ मुद्दा अन्तिम भएपछि फैसलाको जानकारी जाहेरवाला शेर बहादुर बम्मलाई दिनु..... ७

फैसला अपलोड गरी दायरीको लगत कट्टा गरी मिसिल अभिलेख शाखामा बुझाई दिनु..... ८

रमादेवी पराजुली
(सदस्य)

उक्त रायमा सहमत छु ।

रमेशकुमार खत्री
(अध्यक्ष)

फैसला तयार गर्न सहयोग पुऱ्याउने
इजलास अधिकृत: दुर्गादत्त लम्साल
कम्प्युटर अपरेटर:- शास्वत् विक्रम सिंह
फैसला मिति:- २०७८।०३।३१।०५
फैसला प्रमाणीकरण मिति:- २०७८।०४।०५

न्यायाधिकरणको छाप

श्री
वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरण
इजलास
माननीय अध्यक्ष श्री रमेशकुमार खत्री
सदस्य श्री प्रेमकुमार राई
सदस्य श्री रमादेवी पराजुली
फैसला
मुद्दा नं. २०७६-FT-०१४५
कसूर ठहर नं. ४
निर्णय नं. ९
मुद्दा: वैदेशिक रोजगार कसूर ।

वादीको नाम, थर, वतन	प्रतिवादीको नाम, थर, वतन
चितवन जिल्ला, भण्डारा गा.वि.स., वडा नं.८, परिवर्तित ऐ. राप्ती नगरपालिका, वडा नं.४ बस्ने, यमकान्त पराजुलीको नाति, ध्रुव प्रसाद पराजुलीको छोरा, सर्वोत्तम पराजुलीको जाहेरीले नेपाल सर कार.....१	डिल सिंह लामाको नाति, जगत बहादुर लामाको छोरा, सिन्धुपाल्चोक जिल्ला, साविक मानेश्वरा गा.वि.स., वडा नं.३, परिवर्तित ऐ. बाह्रविसे नगरपालिका, वडा नं.८ स्थायी घर भई, काठमाडौं जिल्ला, काठमाडौं महानगरपालिका वडा नं.६, जोरपाटी बस्ने भई पर्पल एच.आर. सर्भिस प्रा.लि. ईजाजत पत्र नं. १४२० का सञ्चालक सिन्धुपाल्चोक हाल कारागार कार्यालय नख्खु, ललितपुरमा थुनामा रहेका, हरि बहादुर लामा.....१ जगत बहादुर लामाको नाति, हरि बहादुर लामाको छोरा, सिन्धुपाल्चोक जिल्ला, साविक मानेश्वरा गा.वि.स., वडा नं.३ परिवर्तित ऐ. बाह्रविसे नगरपालिका वडा नं.८ स्थायी घर भई, जिल्ला काठमाडौं, काठमाडौं महानगरपालिका वडा नं.६, जोरपाटी बस्ने भई पर्पल एच.आर. सर्भिस प्रा.लि. ईजाजत पत्र नं. १४२० का कर्मचारी हाल कारागार कार्यालय डिल्लीबजार, काठमाडौंमा थुनामा रहेका, राजेश लामा.१ डिल सिंह लामाको नाति, जगत बहादुर लामाको छोरा, सिन्धुपाल्चोक जिल्ला, साविक मानेश्वरा गा.वि.स., वडा नं. ३ परिवर्तित ऐ. बाह्रविसे नगरपालिका वडा नं. ८ बस्ने न्हेमा दोर्जे लामा.....१

वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ६४ तथा वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरण नियमावली, २०६८ को नियम ३३ बमोजिम यस न्यायाधिकरणको क्षेत्राधिकार भित्र रहेको प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य र ठहर निम्न बमोजिम रहेको छ ।

तथ्य खण्ड

१. जाहेरवाला सर्वोत्तम पराजुलीको जाहेरी दरखास्तः

म जाहेरवाला सर्वोत्तम पराजुली वैदेशिक रोजगारमा जाने सोच बनाई पर्पल एचआर सर्भिस प्रा.लि. ई.द.नं. १४२० मा गई सञ्चालक हरि बहादुर लामासँग बुझ्दा निजले पोल्याण्ड देश पठाएर फुड प्याकिङ्गको काम दिलाई दिन्छु मासिक कमाई ६०० डलर हुन्छ । लागत खर्च रू.५०,०००।- लाग्छ भनी आश्वासन दिएकोले राम्रो काम र तलब हुन्छ भनी वैदेशिक रोजगारमा पोल्याण्ड जान रू.५०,०००।- मेरो बुबा ध्रुव पराजुली मार्फत निज सञ्चालकले भनेको मान्छे निमा दोर्जे लामालाई पठाएँ । मेरो सक्कल राहदानी र रकम लिई सकेपछि २ महिनामा काम हुन्छ भनेकोमा काम नभई रकम फिर्ता माग्नु जाँदा उल्लेखित मेनपावर बन्द रहेकोले मलाई वैदेशिक रोजगारमा राम्रो काम र तलबमा पोल्याण्ड देशमा पठाउँछु भनी आश्वासन दिई प्रलोभनमा पारी मसँग रू.५०,०००।- बुझिलिई पोल्याण्ड नपठाएको कार्य वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ विपरीत भएको हुँदा उक्त संस्था खारेज गरी सञ्चालक हरि बहादुर लामालाई कानून बमोजिम कारवाही गरी मेरो विगो र सोको कानून बमोजिम हर्जाना समेत फिर्ता दिलाई भराई पाऊँ भनी मिति २०७६/०४/२२ मा सर्वोत्तम पराजुलीले वैदेशिक रोजगार विभागमा पेस गरेको जाहेरी दरखास्त ।

२. सक्कल रसिद/भौचरः

हरि बहादुर लामाले सञ्चालन गरेको पर्पल एचआर सर्भिस प्रा.लि. ई.द.नं. १४२० बाट पोल्याण्ड जाने प्रयोजनको लागि उक्त प्रा.लि.लाई रकम पठाउने प्रयोजनले निज सञ्चालकको सहोदर भाइ न्हेमा दोर्जे लामाको नाममा आइएमई मार्फत पठाएको रू. ५०,०००।- को सक्कल रसिद मिसिल सामेल रहेको ।

३. जाहेरवाला सर्वोत्तम पराजुलीले गरेको कागजः

मैले यस विभागमा मिति २०७६/०४/२२ मा प्रतिवादी पर्पल एचआर सर्भिस प्रा.लि. ई.द.नं. १४२० का सञ्चालक हरि बहादुर लामाको विरुद्धमा दिएको

जाहेरी दरखास्तको बेहोरा साँचो हो । वैदेशिक रोजगारीमा जाने सोच बनाई विपक्षीले सञ्चालन गरेको पर्पल एचआर सर्भिस प्रा.लि. ई.द.नं. १४२० मा गई बुझ्दा निज सञ्चालक हरि बहादुर लामाले पोल्याण्ड पठाई दिन्छु । फुड प्याकिङ्गको कामको डिमान्ड आएको छ । मासिक तलब ६०० डलर हुन्छ । त्यस वापत लागत जम्मा रू. ५०,०००।- लाग्छ भनेकोले मेरो बुबा ध्रुव प्रसाद पराजुलीलाई निज हरि बहादुर लामाको नाममा आइएमई मार्फत रकम पठाउन भनी भनेको थिएँ । तर निज हरि बहादुर लामाले अर्का व्यक्ति निमा दोर्जे लामाको नाममा रकम पठाउन भनेका रहेछन् । उक्त कुरा मलाई पछि घरमा गए पछि मात्र

थाहा भयो । निज निमा दोर्जे लामासँग मेरो आजसम्म पनि भेट भएको छैन । मलाई पोल्याण्ड पठाई दिन्छु भनी सञ्चालक हरि बहादुर लामाले आश्वासन तथा प्रलोभन दिएका हुन् । निजले दिएको आश्वासनमा विश्वास गरी रकम बुझाएको हुँ । मलाई झुठ्ठा आश्वासन तथा प्रलोभन देखाई रकम बुझिलिई भने बमोजिम वैदेशिक रोजगारमा नपठाउने प्रतिवादी हरि बहादुर लामा र निजले सञ्चालन गरेको कम्पनीलाई कानूनी कारवाही गरी मेरो विगो र हर्जाना समेत फिर्ता दिलाई भराई पाउँ । मेरो सक्कल पासपोर्ट मैले वैदेशिक रोजगार विभागबाट पहिले नै फिर्ता पाइसकेको छु भनी जाहेरवाला सर्वोत्तम पराजुलीले गरेको कागज ।

४. आइएमई लि.को पत्र:

आइएमई लि.को च.नं. १५९ मिति २०७६।०५।०९को पत्रबाट ध्रुव प्रसाद पराजुलीले निमा दोर्जे लामाको नाममा आइएमई कोड नं. ७१२६३१९४७१डि मार्फत पठाएको रु.५०,०००।- रकम भुक्तानी भएको भन्ने बेहोराको चिठ्ठी र सो साथ निज निमा दोर्जे लामाको नागरिकताको प्रतिलिपि समेत संलग्न गरी पठाएको । उक्त नागरिकतामा निज निमा दोर्जे लामाको नामा न्हेमा दोर्जे लामा रहेको देखिएको ।

५. प्रतिवादी हरि बहादुर लामाले गरेको बयानको छोटकरी व्यहोरा:

जाहेरवाला सर्वोत्तम पराजुलीसँग वैदेशिक रोजगारको क्रममा पर्पल एचआर सर्भिस प्रा.लि. मार्फत वैदेशिक रोजगारीको सिलसिलामा लेनदेन छ । निज जाहेरवाला सर्वोत्तम पराजुली वैदेशिक रोजगारीको लागि पोल्याण्ड मुलुक जाने भनी मैले सञ्चालन गरेको संस्थामा आएको वेलामा निजसँग सम्पर्क भएको हो । निजलाई फुड प्याकिङ्गको लागि पोल्याण्ड जाने भए डिमाण्ड आएको छ भने पश्चात निजले रकम पठाउन तयार भएपछि निजलाई मेरो नाममा रकम पठाउन भनेको थिएँ । तर निजले मेरो भाइ निमा दोर्जे लामाको नाममा रकम पठाएछन् । कानून बमोजिम स्थापना भएको मेरो संस्थाले निज जाहेरवालालाई विदेश पठाउने सम्बन्धमा कार्य गरेको हो । निजलाई कानून विपरीत आश्वासन तथा प्रलोभन दिएको होइन । मैले सञ्चालन गरेको संस्थाले कानून बमोजिम नै व्यक्तिहरूलाई विदेश पठाउन पाउँछ । यसै बमोजिम जाहेरवाला लगायत धेरै व्यक्तिलाई वैदेशिक रोजगारीमा पठाउन भनी प्रकृया समेत अगाडि बढाएको साँचो हो । धेरै जनाको वर्क परमिट समेत आएको हो । तर भिसाको लागि धेरै नै समस्या भएको हुनाले कसैकसैको हकमा भिसा नलागेकोले समस्या आएको हो । जाहेरवालालाई कानून बमोजिम रोजगारीको लागि पोल्याण्ड पठाउने प्रकृत्यामै रहेको अवस्थामा म जेलमा परें । पछि म नभएको अवस्थामा संस्थाको काम हेर्ने छोरा राजेश लामासमेत जेलमा परे । त्यसै हुनाले सबै काम अवरुद्ध छ । वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्नको लागि मैले पर्पल एचआर सर्भिस प्रा.लि. ईजाजत पत्र नं. १४२०/०७४/७५ सम्बन्धित निकायबाट अनुमित लिई सञ्चालन गरेको छु । पर्पल एचआर सर्भिस प्रा.लि.को एकमात्र सञ्चालक म हुँ । जाहेरवाला सर्वोत्तम पराजुलीले जाहेरी साथ पेस गरेको रसिद/भौचर जाहेरवालाले मेरो संस्थामा रकम पठाउँदा मेरो सहोदर भाइ निमा दोर्जे लामाको नाममा पठाएका हुन् । उक्त रकम वैदेशिक रोजगारमा पठाउने प्रयोजनको लागि लिएको भए तापनि निज निमा दोर्जे लामा मेरो संस्थासँग आवद्ध छैनन् । निज आफ्नै ह्याण्डीक्राफ्ट

उद्योग सञ्चालन गरी बसेका छन् । जाहेरवाला सर्वोत्तम पराजुलीलाई वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी कार्य हुन नसकेपछि कुनै रकम फिर्ता गरेको छैन । पर्पल एचआर सर्भिस प्रा.लि.मा वैदेशिक रोजगारीमा जान चाहने व्यक्तिहरूबाट सामान्यत म आफै र मेरो छोरा राजेश लामाले रकम संकलन गर्दथ्यौं भनी प्रतिवादी हरि बहादुर लामाले गरेको बयान ।

६. प्रतिवादी राजेश लामाले गरेको बयानको छोटकरी बेहोरा:

वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्नको लागि मेरो बुबाले पर्पल एचआर सर्भिस प्रा.लि. ई.द.नं. १४२० ईजाजत पत्र नं. १४२०/०७४/७५ सम्बन्धित निकायबाट अनुमित लिई सञ्चालन गर्नुभएको छ । म त्यसैमा कार्यरत थिएँ। उक्त प्रा.लि.को एकमात्र सञ्चालक मेरो बुबा हो । जाहेरवाला सर्वोत्तम पराजुलीले पोल्याण्ड जाने भनी म कार्यरत संस्थामा आए पछि निजकै ईच्छा बमोजिम निजलाई पोल्याण्ड पठाउन भनी प्रोसेस चालेको हो । तर निजले रकम किन निमा दोर्जे लामाको नाममा आइएमई गरी पठाए मलाई यकिन जानकारी भएन । मेरो बुबा र म दुवैजना कारागार चलान भएपछि हाल संस्थाको सबै काम ठप्प भएको हुनाले यी जाहेरवालालाई वैदेशिक रोजगारमा पठाउन तथा रकम फिर्ता गर्न सकिएको छैन । जाहेरवाला सर्वोत्तम पराजुलीले जाहेरी साथ पेस गरेको आइएमई भौचर थान-१ देखाउँदा देखेँ । उक्त रकम मेरो काका निज निमा दोर्जे लामालाई पठाएका रहेछन् । काकाको आफ्नै ह्याण्डीक्राफ्टको विजनेस छ । संस्थासँग आवद्ध हुनुहुन्न । संस्थाको काम म र मेरो बाबु हरि बहादुर लामाले गर्ने गरेका थियौं । मेरो काकाको र मेरो ठेगाना जिल्ला सिन्धुपाल्चोक, साविक मानेश्वरा गा.वि.स. वडा नं. ३, हाल बाह्रविसे नगरपालिका वडा नं.८ हो । जाहेरवाला सर्वोत्तम पराजुलीलाई निजको वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी कार्य हुन नसकेको भनी कुनै रकम मैले फिर्ता गरेको छैन । बुबा हरि बहादुर लामाले गरेको भए सो सम्बन्धमा मलाई थाहा छैन । जाहेरवाला सर्वोत्तम पराजुलीलाई निजको वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी कार्य हुन नसकेको भनी कुनै रकम मैले फिर्ता गरेको छैन । बुबा हरि बहादुर लामाले गरेको भए सो सम्बन्धमा मलाई थाहा छैन । पर्पल एचआर सर्भिस प्रा.लि. ई.द.नं. १४२० मा वैदेशिक रोजगारीमा जान चाहने व्यक्तिहरूबाट रकम संकलन मेरो बुबा हरि बहादुर लामाले गर्नु हुन्थ्यो । मैले लेखा राखिदिने लगायतको कार्य गर्दथेँ भनी प्रतिवादी राजेश लामाले गरेको बयान ।

७. घटनास्थल तथा बरामदी मुचुल्काको प्रतिलिपि:

काठमाडौं जिल्ला गोकर्णेश्वर नगरपालिका वडा नं. ६ पिपलबोट स्थित पूर्वमा Happy Home Décor Shop नामको पसल रहेको घर, उत्तरमा बौद्ध जोरपाटी सडक खण्ड र दक्षिणमा खाली जग्गा रहेको, यिनै चारकिल्ला भित्र पर्ने स्थानमा मोहन काजी धौगडाको पाँच तले उत्तर मोहडा पक्की घर रहेको, सो घरको तेस्रो तल्लामा रहेको Purple H.R. Service Pv. Ltd. मा मिति २०७६।०१।०२मा रितपूर्वक तलासी लिंदा जम्मा १०९ थान पासपोर्ट, रकम बुझेका भरपाई रसिदहरू, रजिष्टर जान १, कम्पनी दर्ताको प्रमाणपत्र थान १, Purple H.R. Service Pv.Ltd. को नामको वैदेशिक रोजगार विभागको ईजाजतपत्र थान १, Purple H.R. Service P. Ltd प्रतिवादी राजेश लामाको रोहवरमा बरामद गरेको भन्ने प्रहरी निरीक्षक

माधव प्रसाद चौधरी समेतको टीमले तयार गरेको घटनास्थल तथा बरामदी मुचुल्काको प्रतिलिपि मिसिल सामेल रहेको ।

८. वैदेशिक रोजगार विभाग प्रशासन योजना तथा संस्था दर्ता शाखाको पत्रको प्रतिलिपि:

विभागको रेकर्डबाट पर्पल एचआर सर्भिस प्रा.लि. (ई.प्र.नं. १४२०/०७५/७५) ले यस विभागबाट वैदेशिक रोजगार व्यवसाय सञ्चालन गर्न ईजाजत पत्र प्राप्त गरेको र उक्त प्रा.लि.का सञ्चालक मानेश्वर-३, सिन्धुपाल्चोक वतन भएका हरि बहादुर लामा रहेको भन्ने खुलाई विभागको प्रशासन योजना तथा संस्था दर्ता शाखाबाट प्राप्त पत्रको प्रतिलिपि मिसिल सामेल रहेको ।

९. अभियोग मागदावी:

नेपाल सरकारको तर्फबाट इजाजतपत्रवाला संस्था पर्पल एच.आर. सर्भिस प्रा.लि.ले जाहेरवाला सर्वोत्तम पराजुलीबाट रकम बुझिलिई भने बमोजिम वैदेशिक रोजगारमा नपठाएको र जाहेरवालाबाट लिएको रकम फिर्ता नगरी पर्पल एच.आर. सर्भिस प्रा.लि. का सञ्चालक प्रतिवादीहरू हरि बहादुर लामा र न्हेमा दोर्जे लामा र राजेश लामाले वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ४४ बमोजिमको कसूर अपराध भएको देखिंदा निज प्रतिवादीहरू हरि बहादुर लामा, न्हेमा दोर्जे लामा र राजेश लामालाई वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ४४ बमोजिम हुने सजाय हुन र जाहेरवालाको विगो रू.५०,०००।- र सोको ५०% ले हुने हर्जाना रकम रू.२५,०००।- समेत गरी जम्मा रू.७,५,०००।- (पचहत्तर हजार) निज प्रतिवादीहरूबाट जाहेरवाला शुशिल तामाडलाई दिलाई भराई दिन र प्रतिवादी हरिबहादुर लामाका नाममा जारी गरेको पर्पल एच.आर. सर्भिस प्रा.लि.को वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने इजाजत पत्र रद्द गरी दिनका साथै प्रतिवादीहरूबाट अपराध पीडित संरक्षण ऐन, २०७५ को दफा ४१ बमोजिमको रकम क्षतिपूर्ति शुल्क बापत ऐ. ऐनको दफा ४१(५) बमोजिम पीडित राहत कोषमा जम्मा गरी पाऊँ भन्ने समेत बेहोराको वादी नेपाल सरकारको अभियोग पत्र ।

१०. प्रतिवादी राजेश लामाले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बयान:

मैले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने अनुमतिपत्र लिएको छैन । मेरो बुबा हरि बहादुर लामाले Purple H.R Service P. Ltd. मा बुबा नभएको वेलामा वुबाले अह्राए बमोजिमको काम गर्थेँ तर मैले सो मेनपावरमा तलव लिएर काम गरेको छैन । वुबाको काममा पारिवारिक सहयोग मात्र गरेको हो । मेरो वुबा हरि बहादुर लामाले Purple H.R Service P. Ltd (ईजाजत पत्र नं. १४२०) सम्बन्धित निकायबाट अनुमति लिई सञ्चालन गर्नुभएको छ । म सोही Purple H.R Service P. Ltd मा बुबा नभएको वेलामा वुबाले अह्राए बमोजिमको काम गर्थेँ । तर मैले सो मेनपावरबाट तलव लिएर काम गरेको छैन । वुबाको काममा पारिवारिक सहयोग मात्र गरेको हो । मलाई थाहा भए अनुसार Purple H.R Service P. Ltd ले पोल्याण्ड देशामा मात्र कामदार पठाउने काम गरेको छ । मेरो वुबाले सञ्चालन गरेको पर्पल एच.आर. सर्भिस प्रा.लि. वुबाले एकलौटी रूपमा सञ्चालन गरेको हुनाले सो मेनपावरले को-को व्यक्तिहरूसँग विदेश पठाउनको लागि

रकम संकलन गरेको हो र कति व्यक्तिहरूको क्यान्सिल भई रकम फिर्ता गरेको हो सो बारेमा मलाई केही थाहा छैन । केही व्यक्तिहरूको वर्क परमिट आएको थियो । कति जनाको वर्क परमिट आउने चरणमा थियो । क्यान्सिल गराएका व्यक्तिहरूको रकम निजहरूले हाम्रो मेनपावरमा जम्मा गरेको रकम वुबाले फिर्ता गरेको समेत मैले देखेको थिएँ । Purple H.R. Service P. Ltd बाट नै मैले पोल्याण्डको एप्लाई गरी मेरो वर्क परमिट आइसकेकोले म आफैँ पोल्याण्ड जाने प्रक्रियामा रहेको थिएँ । जाहेरवालाहरूबाट मेरो वुबा प्रतिवादी हरि बहादुर लामाले के कति रकम लिनुभएको हो, सो बारेमा मलाई केही थाहा छैन । सोको जानकारी मेरो वुबालाई नै होला । तर मानिसहरूलाई विदेश पठाउने भनेर रकम उठाई विदेश नपठाएको भन्ने अभियोग पत्रको मागदावी बमोजिमको कार्य मैले गरेको छैन । सो कार्य गर्नुमा मेरो वुबासँग मेरो कुनै मिलेमतो छैन । मलाई लागेको आरोप झुठो हो । मेरो परिवारको तथा मेरो वुबा तथा मेरो ठग्ने तथा फसाउने नियत होइन र कसैलाई विदेश पठाउने काममा ठगी गरी खाएको होइन । मेरो दाइ जापानमा आमा यु.के. देशमा रोजगारीमा हुनुहुन्छ । मेरो परिवारमा आर्थिक अभाव भएर रकम ठगी गरी खानुपर्ने अवस्था छैन र ठगी खाने नियत नै छैन । मेरो परिवार साधारण परिवार हो । प्रस्तुत मुद्दामा मैले लिखत कागत गरेको छैन । जाहेरीसाथ पेस भएको रसिद Purple H.R Service P.Ltdले विदेश पठाउनको लागि भनेर लिएको एप्लाई फिको रसिद हो । जाहेरवालाहरू तथा पीडित कम्पनी मार्फत जान खोजेका हुन् । केही रसिदहरूमा मेरो सही भएको कुरा ठीक हो । म कम्पनीको स्टाफ भएको र हरि बहादुर लामा मेरो वुबा भएको कारणले मलाई मुद्दा दिएका होला भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी राजेश लामाले मिति २०७६।१०।०१ मा यस न्यायाधिकरणमा गरेको बयान ।

प्रतिवादी हरि बहादुर लामाले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बयान:

वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने अनुमतिपत्र लिएको छ । मेरो नाममा Purple H.R Service P.Ltd ईजाजत पत्र नं. १४२० हो । Purple H.R Service P.Ltd ले पोल्याण्ड देशमा मात्र कामदार पठाउने काम गरेको छ । मैले ५२० जनाको लागि पोल्याण्ड पठाउन पूर्व स्विकृति वैदेशिक रोजगार विभाग ताहाचालबाट मिति २०७५ सालमा लिएको हुँ र वर्किङ भिषामा पोल्याण्डमा कामदार पठाउनको लागि मैले मध्यान्ह पत्रिकामा विज्ञापन प्रकाशित गरेको हुँ । मलाई मिसिल संलग्न अभियोग पत्र समेतका सम्पूर्ण कागजातहरू पढिवाँची सुनाउँदा सुनिपाएँ, पोल्याण्ड देशमा पठाउनको लागि सो देशको सरकारको सबैभन्दा पहिला वर्क परमिट लिनुपर्छ त्यसको लागि प्रतिव्यक्ति रू. ५०,०००।- ट्याक्स तिर्नुपर्छ त्यसपछि मात्र एप्लाई गर्ने व्यक्तिको वर्क परमिट आउने हुनाले र डकुमेन्टहरू पनि पोल्याण्डको डिमान्ड दिने कम्पनीमा पठाउनुपर्ने हुनाले मेरो मेनपावरमा पोल्याण्ड जान इच्छुक व्यक्तिहरूको विदेश एप्लाई गर्ने क्रममा शुरुमा वर्क परमिट ट्याक्स भनेर रू. ५०,०००।।- रकम लिने गरेको थियो । सोही रकम जाहेरवालाले पोल्याण्ड जानको लागि मेरो मेनपावरमा रसिद काटेर जम्मा गरेको हुन् । जाहेरवालाको वर्कपरमिट आइसकेको हुनाले निजको भिषा प्रक्रिया शुरु भई सकेपछि मलाई ठगी मुद्दामा प्रहरीले समातेको कारणले जाहेरवालाको पोल्याण्डको प्रोसेसिङको लागि मैले मेरो छोरा राजेश लामालाई जिम्मा दिएको थिएँ । म समेत विरुद्ध वैदेशिक रोजगार

कसूर मुद्दाहरू दर्ता भएका अन्य जाहेरवालाहरू समेत सबैजनाले तिम्रो वुबालाई प्रहरीले समातेर लगेपछि हाम्रो विदेशको प्रोसेसिड अलपत्र पर्यो हाम्रो रकम फिर्ता देउ भनेर एकै पटक सबैले रकम फिर्ता मागेको र राजेशले एकै पटक सबैजनाको रकम फिर्ता गर्न नसकेपछि जाहेरवालाहरूले प्रहरीलाई खबर गरी मेरो मेनपावरमा छापा मारेर पासपोर्ट लगायतका कागजात लगेको हुनाले जाहेरवालाले विभागमा जाहेरी दिई यो अभियोग पत्र दर्ता भएको हो । जाहेरवालाको पोल्याण्डको प्रोसेसिड चलिरहेको र पोल्याण्डको वर्क परमिट लिएको ३ वर्षभित्रमा सो देशमा पठाउन मिल्ने भएकोले म हिरासत मुक्त भएपछि जाहेरवालालाई पोल्याण्ड पठाउन सक्छु । यदी जाहेरवाला आफै जान नचाहेमा निजको वर्क परमिटको रकम कटाएर वाकी रकम फिर्ता गर्न समेत म तयार छु । अभियोग पत्रमा उल्लेखित प्रतिवादी मेरो छोरा राजेश लामाको यस मुद्दामा कुनै संलग्नता छैन । जाहेरवालालाई मैले पोल्याण्ड पठाउने आश्वासन दिएको छैन निज जाहेरवाला मेरो मेनपावरले पत्रिकामा दिएको विज्ञापन हेरेर आफै सो देशमा जान ईच्छुक भएकाले गर्दा निजले मेरो मेनपावरबाट सो देशमा एप्लाई गरेका हुन् । जाहेरवाला मध्येका ऋषिराम पराजुली भिषा प्रोसेसिडको लागि भनी भारत सम्म गएको हो तर निजको भिषा रह भएको हो । प्रस्तुत मुद्दामा मैले लिखत कागज गरेको छैन भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी हरि बहादुर लामाले मिति २०७६।१०।०५मा यस न्यायाधिकरणमा गरेको बयान ।

यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७६।१०।०६मा भएको आदेश:

तत्काल प्राप्त प्रमाणका आधारमा थुनछेक आदेशको सम्बन्धमा मुलुकी फौजदारी संहिताको दफा ६८ को अवस्था रहेको देखिएकोले पछि प्रमाण बुझ्दै जाँदा ठहरे बमोजिम हुने गरी प्रतिवादी हरि बहादुर लामाबाट मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा ६८ र दफा ७२ बमोजिम रू.५०,०००।- (पचास हजार) र प्रतिवादी राजेश लामाबाट रू.१०,०००।- (दश हजार) धरौट, जमानत वा बैंक जमानत दिए दफा ७४ को प्रक्रिया पुर्‍याई लिई निजहरूलाई तारेखमा राखी र माग भएको धरौट, जमानत वा बैंक जमानत दिन नसकेमा ऐ. संहिताको दफा ६८ (२) बमोजिम सम्बन्धित कारागारमा थुनामा राखी मुद्दाको पुर्‍यक्ष समेत गर्ने गरी ऐ. संहिताको दफा ७९ नं. बमोजिम यो आदेश पर्चा गरी दिएका छौं । प्रस्तुत मुद्दामा प्रतिवादी चुक्ता भई सकेको देखिएकाले वादी पक्षको अभियोग पत्रमा उल्लेखित गवाह साक्षी नियमानुसार झिकाई र प्रतिवादीहरूको साक्षी निजहरूलाई नै उपस्थित गराउन लगाई उपस्थित गराए बकपत्रका लागि नियमानुसार पेस गर्नु भन्ने समेत बेहोराको यस न्यायाधिकरणबाट भएको आदेश ।

प्रतिवादी न्हेमा दोर्जे लामाले शुरु म्याद गुजारी वसेका:

प्रतिवादी न्हेमा दोर्जे लामाका नाममा यस न्यायाधिकरणबाट जारी भएको समाहाव्न म्याद मिति २०७७।१२।०३मा निजको घरदैलोमा टाँस तामेल भएकोमा निज प्रतिवादी म्यादमा हाजिर नभई फरार रहेको देखिन्छ ।

जाहेरवाला सर्वोत्तम पराजुलीले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्रः

मैले वैदेशिक रोजगारका लागि पोल्याण्डमा फुड प्याकिङ्गको काम लागि जान भनी मेरो बुबा ध्रुव पराजुलीले सन् २०१८।०७।२३मा पर्पल एच.आर. सर्भिस प्रा.लि.का सञ्चालक प्रतिवादी हरि बहादुर लामाले भनेको व्यक्ति प्रतिवादी नहेमा दोर्जे लामालाई आई.एम.ई मार्फत रु. ५०,०००।- दिएका हुन्। सो रकम दिएपछि भने बमोजिम निजहरूले मलाई विदेश पठाएनन् र हालसम्म मलाई कुनै रकम फिर्ता दिएका छैनन् भन्ने समेतको बेहोरा लेखाई जाहेरवाला सर्वोत्तम पराजुलीले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र।

यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७८/०४/३१ मा भएको कसूर ठहरः

प्रतिवादीहरू नहेमा दोर्जे लामा र राजेश लामाले अभियोगदावीबाट सफाई पाउने ठहर्छ। प्रतिवादी पर्पल एच.आर. सर्भिस प्रा.लि.का सञ्चालक हरि बहादुर लामाले वादी नेपाल सरकारको अभियोग दावी बमोजिम वैदेशिक रोजगारऐन, २०६४ को दफा ४४ को कसूर गरेको ठहर्छ। प्रतिवादी हरि बहादुर लामालाई सोही दफा ४४ बमोजिम हुने सजाय, जाहेरवालालाई भराउनु पर्ने विगो, हर्जाना, क्षतिपूर्ति शुल्क र पर्पल एच.आर. सर्भिस प्रा.लि.को इजाजतपत्र रद्द सम्बन्धी दावी समेतको सुनुवाइको लागि दुवै पक्षबाट फौजदारी कसूर (सजाय निर्धारण तथा कार्यान्वयन) ऐन, २०७४को दफा १२ बमोजिम सजाय पूर्वको प्रतिवेदन लिई पेस गर्नु भनी यस न्यायाधिकरणबाट भएको कसूर ठहर निर्णय।

११. वादीले पेस गरेको सजाय पूर्वको प्रतिवेदनः

प्रतिवादीहरूले जाहेरवालालाई पोल्याण्ड वैदेशिक रोजगारीमा पठाई दिने तलव राम्रो आउछ, काम राम्रो छ भनी विश्वास दिलाई विभिन्न प्रलोभन देखाएर विश्वासको दुरुपयोग गरी रकम लिएको देखिएको, कसूर गर्दाको परिस्थिती हेर्दा निजले ठगी गर्ने उदेश्यले नियतपूर्वक रकम लिएको देखिन्छ। प्रस्तुत मुद्दा गम्भिर प्रकृतीको फौजदारी मुद्दा रहेको र प्रस्तुत कसूरमा प्रतिवादीहरूको भुमिका पुर्णरूपमा दोषी देखिन्छ। मुद्दाको तथ्यबाट कसूरको मात्रा वढाउने तत्व विध्यमानता देखिदा प्रतिवादीलाई कानूनमा तोकिएको माथिल्लो हदको सजाय गर्नु पर्ने देखिन्छ भन्ने समेत बेहोराको वादी नेपाल सरकारका तर्फबाट पेस भएको सजाय पूर्वको प्रतिवेदन।

ठहर खण्ड

१२. नियम बमोजिम साप्ताहिक तथा दैनिक मुद्दा पेशी सूचीमा चढी इजलास समक्ष पेस भएको प्रस्तुत मुद्दामा वादी नेपाल सरकारको तर्फबाट विशेष सरकारी वकील कार्यालय काठमाडौंका विद्वान् उपन्यायाधिवक्ता श्री दशरथ गौतमले प्रतिवादीहरू हरि बहादुर लामा, नहेमा दोर्जे लामा र राजेश लामाले पर्पल एच.आर. सर्भिस प्रा.लि. नामक कम्पनी खोली वैदेशिक रोजगार व्यवसाय सञ्चालन गर्न पाउने इजाजतपत्र लिई जाहेरवाला सर्वोत्तम पराजुलीलाई वैदेशिक रोजगारको लागि पोल्याण्ड मुलुकमा पठाईदिने भनी विश्वास दिलाई रकम लिई वैदेशिक रोजगारमा नपठाएका र लिएको रकम समेत फिर्ता नगरेका भनी प्रतिवादीहरू उपर परेको

किटानी जाहेरी, जाहेरवालाको बकपत्र र परपल एच.आर.सर्भिस प्रा.लि.ले रकम बुझिलिई दिएको रसिद समेतबाट पुष्टि भएकाले प्रतिवादीहरूलाई अभियोग दावी बमोजिम सजाय गरी जाहेरवालाको विगो र हर्जाना समेत दिलाई भराई पाऊँ भनी गर्नुभएको बहस सुनियो ।

१३. त्यस्तै प्रतिवादीहरू हरि बहादुर लामा र राजेश लामाको तर्फबाट उपस्थित विद्वान् अधिवक्ता श्री विष्णु बहादुर गुरुडले परपल एच.आर. सर्भिस प्रा.लि. वैदेशिक रोजगार व्यवसाय सञ्चालन गर्न पाउने इजाजतपत्र प्राप्त मेनपावर कम्पनी हो । प्रतिवादी हरि बहादुर लामा सो कम्पनीका एकल सञ्चालक हुन् । सो कम्पनीले कानून बमोजिम वैदेशिक रोजगारको लागि पोल्याण्डमा कामदार पठाउन पूर्व स्विकृति लिई जाहेरवालाहरूलाई वैदेशिक रोजगारमा पोल्याण्ड पठाउन कारवाही अघि बढाएको अवस्थामा प्रतिवादी हरि बहादुर लामा पक्राउ परेका हुँदा जाहेरवालालाई वैदेशिक रोजगारमा पठाउन नसकेको अवस्था हुँदा कानून बमोजिम अनुमति लिई गरेको कार्यमा कसूर गरेको भन्न मिल्ने नहुँदा अभियोग दावीबाट सफाई हुने गरी फैसला होस् भन्ने समेत बहस प्रस्तुत गर्नुभयो ।
१४. यसमा वादी नेपाल सरकारको तर्फबाट इजाजतपत्रवाला परपल एच.आर. सर्भिस प्रा.लि.का सञ्चालक प्रतिवादी हरि बहादुर लामा र प्रतिवादीहरू न्हेमा दोर्जे लामा र राजेश लामाले जाहेरवाला सर्वोत्तम पराजुलीलाई वैदेशिक रोजगारको लागि पोल्याण्ड पठाइदिने भनी वैदेशिक रोजगारको झुठ्ठा आश्वासन दिई प्रलोभन देखाई जाहेरवालाबाट रकम बुझिलिई भने बमोजिम वैदेशिक रोजगारमा नपठाएको र जाहेरवालाबाट लिएको रकम समेत फिर्ता नगरेकाले वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ४४ को कसूरमा सोही दफा ४४ बमोजिम सजाय गरी जाहेरवालाबाट लिएको विगो रू.५०,००० । र सोको ५० प्रतिशतले हुने रकम रू. २५,०००।- समेत प्रतिवादीहरूबाट जाहेरवालालाई दिलाई भराई पाउन र परपल एच.आर. सर्भिस प्रा.लि.को वैदेशिक रोजगारको इजाजतपत्र समेत रद्द गरी पाउन अभियोग दावी लिएकोमा प्रतिवादी हरि बहादुर लामाले निज उपरको अभियोग दाबीबारे यस न्यायाधिकरणमा बयान गर्दा म परपल एच.आर. सर्भिस प्रा.लि. को एकल सञ्चालक हुँ । यो कम्पनीले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्न इजाजतपत्र लिएको छ । वैदेशिक रोजगारमा कामदारहरू पोल्याण्ड पठाउनका लागि वैदेशिक रोजगार विभागबाट पूर्व स्विकृति लिई सकेको छु । जाहेरवालाले पोल्याण्ड जानको लागि मेरो मेनपावरमा रसिद काटेर रकम जम्मा गरेका हुन् । जाहेरवालाको वर्कपरमिट आइसकेको हुनाले निजहरूको भिषा प्रक्रिया शुरु भई सकेपछि मलाई ठगी मुद्दामा प्रहरीले समातेको कारणले जाहेरवालाको पोल्याण्डको प्रोसेसिङको लागि मैले मेरो छोरा राजेश लामालाई जिम्मा दिएको थिएँ । जाहेरवालाले छोरा राजेश लामालाई तिम्पो वुबालाई प्रहरीले समातेर लगेपछि हाम्रो विदेशको प्रोसेसिङ अलपत्र पर्यो हाम्रो रकम फिर्ता देऊ भनेर रकम फिर्ता मागेको र राजेशले एकै पटक सबैजनाको रकम फिर्ता गर्न नसकेपछि जाहेरवालाले प्रहरीलाई खबर गरी मेरो मेनपावरमा छापा मारेर पासपोर्ट लगायतका कागजात लगेको हुनाले जाहेरवालाले विभागमा जाहेरी दिएका हुन् भन्ने समेतको बेहोरा लेखाएको देखिन्छ । त्यस्तै अर्का प्रतिवादी राजेश लामाले यस न्यायाधिकरणमा बयान गर्दा परपल एच.आर. सर्भिस प्रा.लि. मेरो वुबा हरि बहादुर लामाले एकलौटी रुपमा

सञ्चालन गरेको हुनाले सो मेनपावरले को-को व्यक्तिहरूसँग विदेश पठाउनको लागि रकम संकलन गरेको हो र कति व्यक्तिहरूको क्यान्सिल भई रकम फिर्ता गरेको हो सो बारेमा मलाई थाहा छैन । पर्पल एच.आर. सर्भिस प्रा.लि.बाट नै मैले पनि पोल्याण्डको लागि एप्लाई गरी मेरो वर्क परमिट आई सकेकोले म आफै पोल्याण्ड जाने प्रक्यामा रहेको छु । जाहेरवालालाई मेरो वुबाले के कति रकम लिनुभएको हो सो बारेमा मलाई केही थाहा छैन । जाहेरवालालाई विदेश पठाउने भनेर रकम उठाई विदेश नपठाएको भन्ने अभियोग दावी बमोजिमको कार्य मैले गरेको छैन र सो कार्य गर्नुमा मेरो कुनै मिलेमतो समेत छैन भन्ने समेतको बेहोरा उल्लेख गरेको र प्रतिवादी न्हेमा दोर्जे लामाका नाममा यस न्यायाधिकरणबाट जारी भएको समाहाव्न म्याद मिति २०७७।१२।०३मा तामेल भएकोमा निज प्रतिवादी म्यादमा हाजिर नभई फरार रहेको प्रस्तुत मुद्दामा देहायका प्रश्नको निरोपण गर्नु पर्ने देखियो ।

(क) पर्पल एच.आर. सर्भिस प्रा.लि.का सञ्चालक प्रतिवादी हरि बहादुर लामा र प्रतिवादीहरू राजेश लामा र न्हेमा दोर्जे लामाले जाहेरवालालाई वैदेशिक रोजगारीमा पोल्याण्ड पठाई दिने भनी प्रलोभनमा पारी विश्वास दिलाई रकम लिई भने बमोजिम वैदेशिक रोजगारीमा नपठाई अभियोग दावीको कसूर गरेका हुन्, होइनन् ?

(ख) प्रतिवादीहरूले अभियोग दावीको कसूर गरेको भए निजहरूलाई के कति सजाय हुने हो ? अभियोग दावी बमोजिम जाहेरवालालाई विगो र हर्जाना भराई दिनु पर्ने हो, होइन ?

१५. सम्बद्ध मिसिल अध्ययन गरी प्रथम प्रश्नको निरोपण तर्फ विचार गर्दा, जाहेरवाला वैदेशिक रोजगारीमा जान ईच्छुक भई विदेश पठाउने मेनपावर कम्पनी खोजी गर्ने क्रममा पर्पल एच.आर. सर्भिस प्रा.लि.को सम्पर्कमा आएको र सो पर्पल एच.आर. सर्भिस प्रा.लि. सञ्चालन गरेका प्रतिवादी हरि बहादुर लामाले वैदेशिक रोजगारको लागि आकर्षक तलब सुबिधा हुने गरी पोल्याण्ड पठाई दिन्छौं, सोको लागि आवश्यक पर्ने खर्च रकम मध्ये अहिले केही रकम जम्मा गर्नुहोस् भनी विश्वासमा पारेको हुँदा विश्वासमा परी निज प्रतिवादी हरि बहादुर लामाले भनेको व्यक्ति न्हेमा दोर्जे लामाको नाममा २३ जुलाई १०१८ मा आइएमई गरी मेरो बुबा ध्रुव पराजुलीले रू. ५०,०००।- रकम पठाएकोमा प्रतिवादीले वैदेशिक रोजगारमा हाल सम्म वैदेशिक रोजगारमा नपठाएकोले कानून बमोजिम कारवाही गरी बिगो र हर्जाना दिलाई पाऊं भनी दिएको जाहेरी बमोजिम अनुसन्धान तहकिकात हुँदा बुझिएका जाहेरवाला सर्वोत्तम पराजुलीले मौकामा कागज गर्दा प्रतिवादी पर्पल एच.आर. सर्भिस प्रा.लि. ई.द.नं. १४२० का सञ्चालक हरि बहादुर लामाको विरुद्धमा दिएको जाहेरी दरखास्तको बेहोरा साँचो हो । वैदेशिक रोजगारीमा जाने सौँच बनाई विपक्षीले सञ्चालन गरेको पर्पल एच.आर. सर्भिस प्रा.लि. ई.द.नं. १४२० मा गई बुझ्दा निज सञ्चालक हरि बहादुर लामाले पोल्याण्ड पठाई दिन्छु । फुड प्याकिङ्गको कामको डिमान्ड आएको छ । मासिक तलब ६०० डलर हुन्छ । त्यस वापत लागत जम्मा रू.५०,०००।- लाग्छ भनेकोले मेरो बुबा ध्रुव प्रसाद पराजुलीलाई निज हरि बहादुर लामाको नाममा आइएमई मार्फत रकम पठाउन भनी भनेको थिएँ । तर निज हरि बहादुर लामाले अर्का व्यक्ति निमा दोर्जे लामाको नाममा रकम पठाउन भनेका रहेछन् । उक्त कुरा मलाई पछि घरमा गए पछि मात्र

थाहा भयो । निज निमा दोर्जे लामासँग मेरो आजसम्म पनि भेट भएको छैन । मलाई पोल्याण्ड पठाई दिन्छु भनी सञ्चालक हरि बहादुर लामाले आश्वासन तथा प्रलोभन दिएका हुन् । निजले दिएको आश्वासनमा विश्वास गरी रकम बुझाएको हुँ । मलाई झुठ्ठा आश्वासन तथा प्रलोभन देखाई रकम बुझिलिई भने बमोजिम वैदेशिक रोजगारमा नपठाउने प्रतिवादी हरि बहादुर लामा र निजले सञ्चालन गरेको कम्पनीलाई कानूनी कारवाही गरी मेरो विगो र हर्जाना समेत फिर्ता दिलाई भराई पाऊँ भन्ने समेत बेहोरा लेखाएको देखिन्छ ।

१६. वादीका गहवा/जाहेरवाला सर्वोत्तम पराजुलीलेले यस न्यायाधिकरणमा उपस्थित भई प्रतिवादी हरि बहादुर लामाले वैदेशिक रोजगारीको लागि पोल्याण्ड पठाई दिन्छु भनी रू. ५०,००० । बुझी लिएका हुन् । निज प्रतिवादीले रकम बुझे पछि मलाई वैदेशिक रोजगारीमा पठाएनन् । हालसम्म रकम समेत फिर्ता पनि दिएका छैनन् भन्ने समेतका बेहोरा लेखाई प्रतिवादी उपर गडाउ गरी बकपत्र गरेको देखिन्छ ।
१७. प्रमाण ऐन, २०३१ को दफा १८ मा "कुनै काम घटना वा अबस्थाका सम्बन्धमा भएको तहकिकात वा जाँचबुझको सिलसिलामा प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम तयार भएको कुनै लिखतमा उल्लेख भएको कुनै कुरा सो व्यक्त गर्ने व्यक्ति साक्षीको रूपमा अदालतमा उपस्थित भई बयान गरेमा प्रमाणमा लिन हुन्छ" भन्ने व्यवस्था रहेको छ । वादी पक्षका गवाहजाहेरवालाले प्रतिवादी हरि बहादुर लामा उपर गडाउ गरी बकपत्रका क्रममा लेखाएको उपरोक्त बेहोरा निज प्रतिवादीका विरुद्ध प्रमाणमा लिन मिल्ने देखियो ।
१८. वादीले अभियोग पत्रसाथ पेस गरेको आइएमई रसिद र आइएमईको पत्र हेर्दा जाहेरवालालेको वुबा ध्रुव पराजुलीले प्रतिवादी नहेमा दोर्जे लामाको नाममा रकम पठाएको र निज नहेमा दोर्जे लामाले रकम बुझी लिएको भन्ने उक्त रसिदबाट देखिन्छ । प्रतिवादी हरि बहादुर लामाले रसिद बारे मौकामा बयानका क्रममा जाहेरवालालाई पोल्याण्ड पठाई दिने भनी रसिदमा उल्लेख भए बमोजिमको रकम मेरो कम्पनी पर्पल एच.आर. सर्भिस प्रा.लि.ले लिएको साँचो हो । जाहेरवालाले जाहेरी साथ पेस गरेको आइएमई रसिदमा उल्लेखित रकम मेरो भाइ नहेमा दोर्जे लामाको नाममा जाहेरवालाले पठाएको बेहोरा साँचो हो भन्ने समेत बेहोरा लेखाएको देखिन्छ । यसरी प्रतिवादी हरि बहादुर लामाले बयानका क्रममा पेस भएको आइएमई रसिदमा उल्लेखित रकम आफू सञ्चालक रहेको मेनपावर कम्पनीबाट लिएको हो भनी स्वीकार गरेको देखिएकाले जाहेरवालाले वैदेशिक रोजगारीमा जानका लागि रकम दिएको र प्रतिवादीसँग सम्बन्धित प्रा. लि.ले रकम बुझी लिएकोमा अन्यथा देखिएन ।
१९. प्रतिवादी हरि बहादुर लामाले मौकामा तथा यस न्यायाधिकरणमा समेत बयान गर्दा वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने गरी पर्पल एच.आर. सर्भिस प्रा.लि.ले वैदेशिक रोजगार विभागबाट इजाजत पत्र प्राप्त गरेको र कामदारहरूलाई वैदेशिक रोजगारमा पोल्याण्डमा पठाउन भनी वैदेशिक रोजगार विभागबाट पूर्व स्विकृति लिएको छु । जाहेरवालाले पोल्याण्ड जानको लागि मेरो मेनपावरमा रसिद काटेर रकम जम्मा गरेका हुन् । जाहेरवालाको वर्कपरमिट आइसकेको हुनाले निजहरूको भिषा प्रक्रिया शुरु भई सकेपछि मलाई ठगी मुद्दामा प्रहरीले समातेको कारणले जाहेरवालाहरूको पोल्याण्डको प्रोसेसिङको लागि मैले मेरो छोरा राजेश

लामालाई जिम्मा दिएको थिएँ। जाहेरवालाले तिम्नो वुबालाई प्रहरीले समातेर लगेपछि हाम्रो विदेशको प्रोसेसिङ अलपत्र पर्यो, हाम्रो रकम फिर्ता देऊ भनेर एकै पटक सबैले रकम फिर्ता मागेको र छोरा राजेशले एकै पटक सबैजनाको रकम फिर्ता गर्न नसकेपछि जाहेरवालाहरूले प्रहरीलाई खबर गरी मेरो मेनपावरमा छापा मारेर पासपोर्ट लगायतका कागजात लगेको हुनाले जाहेरवालाले विभागमा जाहेरी दिएका हुन् भन्ने समेतका बेहोरा लेखाएको देखिन्छ।

२०. प्रतिवादीले बयानको क्रममा लिएको उपरोक्त जिकिरहरूको सम्बन्धमा के कसो रहेछ भनी मिसिल संलग्न रहेका आधार प्रमाणहरू अध्ययन गरी हेर्दा प्रतिवादी हरि बहादुर लामाको नाममा एकल सञ्चालक रहने गरी पर्पल एच.आर. सर्भिस प्रा.लि. कम्पनी रजिष्टारको कार्यालयमा दर्ता रहेको र सो कम्पनीले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने गरी वैदेशिक रोजगार विभागबाट इजाजत पत्र प्राप्त गरेको र केही कामदारहरूलाई वैदेशिक रोजगारमा पोल्याण्ड पठाउन वैदेशिक रोजगार विभागबाट पूर्व स्विकृति लिएको मिसिल संलग्न रहेका कागजातहरूबाट देखिए पनि उक्त पर्पल एच.आर. सर्भिस प्रा.लि.को वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने इजाजतपत्र आ.व. २०७४/०७५ सम्म अर्थात् मिति २०७५/०३/३० सम्म मात्र नविकरण रहेको र सो अवधि पछि उक्त अनुमति पत्र नविकरण भएको देखिदैन। वैदेशिक रोजगार नियमावली, २०६४ को नियम ८(१) मा "इजाजतपत्रवालाले प्रत्येक आर्थिक वर्षको असार मसान्तभित्र इजाजतपत्र नवीकरण गराउनु पर्ने" व्यवस्था रहेको छ भने नियम ८ (४) मा "त्यस्तो इजाजतपत्र नवीकरण नगराएमा वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्न पाउने छैन" भन्ने व्यवस्था रहेको देखियो। यसरी इजाजतपत्र नवीकरण नगराई वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्न नपाइने स्पष्ट हुँदा हुँदै सो बिपरित पर्पल एच.आर. सर्भिस प्रा.लि.ले नविकरण समाप्त भई सकेपछि पनि आफ्नो कामकारवाही सञ्चालन गरिरहेको पाइयो।

जाहेरवालाबाट उक्त पर्पल एच.आर. सर्भिस प्रा.लि.ले उल्लेखित प्रकृयाहरू पुरा नै नगरी पूर्व स्विकृति लिँदा तोकिएको रू.२०,०००।- भन्दा बढी रू. १,००,०००।।- लिएको कुरामा विवाद देखिदैन। प्रतिवादी हरि बहादुर लामा अर्को ठगी मुद्दामा २०७५ माघ फाल्गुण महिनामा पक्राउ परेका भनिए पनि सो समय सम्ममा पनि वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्न इजाजतपत्र नविकरण समेत गरे गराएको देखिदैन। मिति २०७५।०१।०२ मा पर्पल एच.आर. सर्भिस प्रा.लि.को कार्यालयमा अर्का प्रतिवादी राजेश लामाको रोहबरमा भएको बरामदी मुचुल्काबाट जाहेरवाला सर्वोत्तम पराजुली सहित अन्य १०९ जना व्यक्तिहरूको राहदानी बरामद भएको देखिन्छ। यति ठूलो संख्यामा विभिन्न र व्यक्तिहरूको राहदानीहरू उक्त पर्पल एच.आर. सर्भिस प्रा.लि.बाट बरामद हुनुको युक्तियुक्त कारण पनि प्रतिवादी हरि बहादुर लामा समेतले दिन सकेको देखिदैन। उल्लेखित आधार प्रमाणहरूको रोहमा प्रतिवादी हरि बहादुर लामाको बयान जिकिरका आधारमा मात्र निज प्रतिवादी निर्दोष रहेको मान्न मिल्ने देखिन आएन।

उल्लेखित आधार प्रमाण र बिश्लेषणबाट पर्पल एच.आर. सर्भिस प्रा.लि. कानून बमोजिम स्थापित कानूनी व्यक्ति भएको र सो कम्पनीमा आबद्ध सञ्चालक एवम् पदाधिकारीले कम्पनीको नामबाट भए गरेका गैरकानूनी काम कारवाहीको हकमा निजहरूले नै व्यक्तिगत रूपमा जिम्मेवारी बहन गर्नु पर्ने र उत्तरदायी

हुनुपर्ने वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ५७ को कानूनी व्यवस्था, पर्पल एच.आर. सर्भिस प्रा.लि.को नामबाट प्रतिवादी हरि बहादुर लामा समेतले रकम बुझेको रसिद, प्रतिवादी हरि बहादुर लामाको बयान र वादीका साक्षिको बकपत्र समेतबाट वैदेशिक रोजगार व्यजसाय गर्न ईजाजतपत्र प्राप्त पर्पल एच.आर. सर्भिस प्रा.लि.का सञ्चालक प्रतिवादी हरि बहादुर लामाले जाहेरवालालाई वैदेशिक रोजगारको लागि पोल्याण्ड पठाइदिने भनी जाहेरवालालाई वैदेशिक रोजगारको झुठो आश्वासन दिई प्रलोभन देखाई जाहेरवालाबाट रकम बुझिलिई भने बमोजिम वैदेशिक रोजगारमा नपठाई जाहेरवालाबाट लिएको रकम समेत फिर्ता नगरी वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ४४ बमोजिमको कसूर गरेको पुष्टि हुन आयो ।

प्रतिवादी राजेश लामा र न्हेमा दोर्जे लामाको हकमा हेर्दा, राजेश लामा उपर जाहेरीमा किटान गरेको देखिदैन । प्रतिवादी राजेश लामाले यस न्यायाधिकरणमा बयान गर्दा पर्पल एच.आर. सर्भिस प्रा.लि.को समग्र सञ्चालनको जिम्मेवारी मेरा बुबा सहप्रतिवादी हरि बहादुर लामाको भएको हुनाले मलाई जानकारी छैन । आफूले कसूर गरेको छैन भनी इन्कारी बेहोरा लेखाएको देखिन्छ । सहप्रतिवादी हरिबहादुर लामाले यस न्यायाधिकरणमा बयान गर्दा प्रस्तुत मुद्दामा मेरो छोरो राजेश लामाको कुनै संलग्नता छैन भनी बयान गरेको पाइन्छ । जाहेरवाला सर्वोत्तम पराजुलिले यस न्यायाधिकरणमा बकपत्र गर्दा समेत यी प्रतिवादीको प्रस्तुत वारदातमा संलग्नता रहेको भनी किटानि साथ भन्न सकेको देखिदैन ।

प्रतिवादी न्हेमा दोर्जे लामालाई सह-प्रतिवादी हरि बहादुर लामा र राजेश लामाले पोल गरेको देखिदैन । यी प्रतिवादी उपर वादीले सह-प्रतिवादी पर्पल एच.आर. सर्भिस प्रा.लि.का सञ्चालक हरि बहादुर लामाले भनेको आधारमा जाहेरवालाका बुबा ध्रुव पराजुलीले केही रकम आइएमई गरी पठाएको भन्ने आधारमा अभियोजन गरेको देखिन्छ । जाहेरवाला सर्वोत्तम पराजुलीले यस न्यायाधिकरणमा बकपत्र गर्दा स.ज. ५ मा ...भनी मेरो बुशबा ध्रुव पराजुलीले सन् २०१८/०७/२३ मा पर्पल एच.आर. सर्भिस प्रा.लि.का सञ्चालक प्रतिवादी हरि बहादुर लामाले भनेको व्यक्त प्रतिवादी न्हेमा दोर्जे लामालाई आइएमई मार्फत रु. ५०,०००/- (पचास हजार) दिएका हुन् भन्ने बेहोरा लेखाएको देखिन्छ । यी प्रतिवादीसँग सम्पर्क भई कुराकानी गरी निजहरूले भने बमोजिम रकम पठाएको भनी जाहेरवालाले भन्न सकेको अबस्था छै । यस्तो अवस्थामा सह-प्रतिवादी हरिवहादुर लामाले भने बमोजिम जाहेरवालाका बुबा ध्रुव पराजुलीले यी प्रतिवादीको नाममा आइएमई गरी रकम पठाएको भन्ने आधारले मात्र प्रतिवादीले अभियोग दावीको कसूर गरेको रहेछ भनी निष्कर्षमा पुग्न सक्ने स्थिति देखिएन ।

२१. प्रमाण ऐन, २०३१ को दफा २५ मा “फौजदारी मुद्दामा अभियुक्तको कसूर प्रमाणित गर्ने भार वादीको हुनेछ” भन्ने कानूनी व्यवस्था रहेकोछ । वादीका कुनै पनि गवाह/साक्षीले प्रतिवादी राजेश लामा र न्हेमा दोर्जे लामा उपर गडाउ गरी बकपत्र गरेको देखिन आएन । निजहरू उपर सह-प्रतिवादी हरिवहादुरले समेत पोल गरेको देखिएन यसर्थ प्रतिवादीहरू राजेश लामा र न्हेमा दोर्जे लामा उपरको अभियोग दावी पुष्टि गर्ने वस्तुनिष्ठ प्रमाणको अभाव देखियो । यस्तो अवस्थामा शंका रहित तवरबाट वादी नेपाल सरकारले प्रतिवादीहरू राजेश लामा र न्हेमा दोर्जे लामा उपरको अभियोग दावी पुष्टि गर्न सकेको देखिन आएन ।

२२. अतः प्रतिवादीहरू नहेमा दोर्जे लामा र राजेश लामाले अभियोगदावीबाट सफाई पाउने ठहर्छ । प्रतिवादी पर्पल एच.आर. सर्भिस प्रा.लि.का सञ्चालक हरि बहादुर लामाले वादी नेपाल सरकारको अभियोग दावी बमोजिम वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ४४ को कसूर गरेको ठहर्छ ।

सजाय निर्धारण

प्रतिवादी हरि बहादुर लामालाई के कति सजाय हुने हो ? र जाहेरवालाले प्रतिवादीबाट के कति विगो रकम भराई लिन पाउने हो भन्ने दोश्रो प्रश्नको सम्बन्धमा विचार गर्दा वादी नेपाल सरकारको तर्फबाट प्रतिवादीले वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को ४४ को कसूर गरेको हुदा सोही दफा ४४ बमोजिम ३ वर्ष देखि ७ वर्ष सम्म कैद र रू. ३ लाख देखि रू. ५ लाख सम्म जरिवानाको सजाय हुन दावी लिएको यस मुद्दामा पर्पल एच.आर. सर्भिस प्रा.लि.का इजाजतपत्रवाला सञ्चालक हरि बहादुर लामाले वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ४४ को कसूर गरेको ठहर भएकोमा विशेष सरकारी वकील कार्यालय काठमाडौँबाट पेस भएको सजाय पूर्वको प्रतिवेदन समेत अध्ययन गरी प्रतिवादीलाई हुनुपर्ने सजायतर्फ विचार गर्दा प्रतिवादी हरि बहादुर लामाले गरेको कसूरको मात्रा, पीडितलाई परेको प्रभाव, बिगो रकम एवम् सजाय गर्नुको उद्देश्य समेतका आधारमा प्रतिवादी हरि बहादुर लामालाई वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ४४ बमोजिम रू. ३,००,०००।- (तीन लाख) जरिवाना र ३ (तीन) वर्ष कैद सजाय गर्न मनासिव हुने देखियो ।

२३. वादीले जाहेरवालाको बिगो रू. ५०,०००।- (पचास हजार रूपैयाँ) र सोको ५० प्रतिशतले हुने हर्जाना रू. २५,०००।- (पच्चिस हजार रूपैयाँ) समेत जम्मा रू. ७५,०००।- (पचहत्तर हजार रूपैयाँ) दिलाई भराई दिन दावी लिएकोमा लिखत प्रमाण(आइएमई रिसद)बाट सो पुष्टि भएको देखिएकाले जाहेरवालाले दावी बमोजिमको बिगो र हर्जाना भरी पाउने देखियो । पहिले नै भए गरेको कामका सम्बन्धमा पछि बनेको कानून आकर्षित नहुने भएकाले वारदात मिति भन्दा पछि बनेको अपराध पीडित संरक्षण ऐन, २०७४ को दफा ४१(५)बमोजिम क्षतिपूर्तिको व्यवस्था हुन भन्ने दावी कानूनतः उपयुक्त देखिएन ।

२४. अतः पर्पल एच.आर. सर्भिस प्रा.लि.का सञ्चालक प्रतिवादी हरि बहादुर लामालाई वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४को दफा ४४ बमोजिम रू. ३,००,०००।- जरिवाना र ३ वर्ष कैद सजाय हुने र जाहेरवाला सर्वोत्तम पराजुलीबाट लिएको माग दावी अनुसारको बिगो रू. ५०,००० । - (पचास हजार) र सो को ५०% ले हुने हर्जाना रू. २५,०००।- (पच्चिस हजार) गरी जम्मा रू. ७५,०००।- प्रतिवादी हरि बहादुर लामाबाट जाहेरवालाले भराई लिन पाउने ठहर्छ । अभियोग दावी बमोजिम पर्पल एच.आर. सर्भिस प्रा. लि.को सञ्चालक हरि बहादुर लामाको नाममा रहेको वैदेशिक रोजगारको इजाजत पत्र समेत रद्द हुने ठहर्छ । वारदात मिति भन्दा पछि बनेको अपराध पीडित संरक्षण ऐन, २०७५ को दफा ४१(५) को दावी पुग्न सक्तैन । अरुमा तपसिल बमोजिम गर्नु ।

तपसिल

माथि ठहर खण्डमा लेखिए बमोजिम प्रतिवादी हरि बहादुर लामालाई ३।०।० (तीन वर्ष) कैद र रू. ३,००,०००। - (तीन लाख) जरिवाना हुने ठहरेकोले निज प्रतिवादी हरि बहादुर लामा ललितपुर जिल्ला अदालतबाट ठगी मुद्दामा पूर्पक्षको क्रममा कारागार कार्यालय नखुवुमा थुनामा बसेको अवस्थामा मिति २०७५।०१।१० मा महानगरीय प्रहरी वृत्तले साथै पेस भएका मुद्दामा झिकाई बयान लिएको देखिंदा निजलाई यस मुद्दामा ठहरेको कैद उक्त मिति २०७५।०१।१० देखि नै कैद कट्टा हुने भएकाले मिति २०७८।०१।०९ मा निजलाई ठहरेको कैद भुक्तान हुने हुँदा निजले जरिवाना दाखिला गरे अन्य मुद्दामा कैद राख्न नपर्ने भए निजलाई मिति २०७८।०१।१० मा कैद मुक्त गरिदिनु भनी कैद म्याद ठेकी सम्बन्धित कारागार कार्यालयमा लेखी पठाउनु भनी सम्बन्धित जिल्ला अदालतमा लेखी पठाउनु. १

प्रतिवादी हरि बहादुर लामालाई ठहर भएको जरिवाना रू. ३,००,०००। - (तीन लाख) का हकमा प्रकरण..... १

मा लेखिए बमोजिम जरिवाना दाखिला नगरे मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा १६२ को अधिनमा रही असुल गर्नु भनी सम्बन्धित जिल्ला अदालतमा लेखी पठाउनु..... २

पर्पल एच.आर. सर्भिस प्रा.लि. (Purple H.R. Service P. Ltd.) का सञ्चालक प्रतिवादी हरि बहादुर लामाको नाममा रहेको वैदेशिक रोजगारको इजाजत पत्र (ईजाजत पत्र नं. १४२०/०७४/७५) यीनै प्रतिवादीहरू भएको मु.नं. ०७५-FT-४९८ को वैदेशिक रोजगार कसूर मुद्दामा रद्द गर्नु भनी वैदेशिक रोजगार विभागमा लेखी पठाइसकेको देखिंदा यसमा थप लेखी पठाई रहन परेन..... ३

माथि ठहर खण्डमा उल्लेख भए बमोजिम प्रतिवादी हरि बहादुर लामाबाट जाहेरवाला सर्वोत्तम पराजुलीले विगो रू.५०,०००।- र सोको पचास प्रतिशत हर्जाना रू. २५,०००।- भराई पाउने ठहरेकोले प्रस्तुत मुद्दा अन्तिम भए पछि प्रतिवादीको नाममा रहेको पर्पल एच.आर. सर्भिस प्रा.लि.ले वैदेशिक रोजगार विभागमा राखेको धरौटी रकम लगायत प्रतिवादीको नामको चल, अचल सम्पत्ति, जाय जेथा समेत देखाई निज जाहेरवालाले विगो र हर्जाना भराई दिनु भनी ऐनका म्याद भित्र निवेदन दिए विगो र हर्जाना समेत गरी जम्मा रू.७५,०००।- भराई दिनु भनी सम्बन्धित अदालतमा लेखि पठाउनु..... ४

प्रकरण ४ को प्रयोजनका लागि मुद्दा अन्तिम फैसला भएको जानकारी जाहेरवालालाई दिनु..... ५

प्रस्तुत फैसला उपर चित्त नवुझे वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ६६ (२) बमोजिम ३५ दिनभित्र श्री सर्वोच्च अदालतमा पुनरावेदन गर्न जानु भनी प्रतिवादी हरि बहादुर लामालाई थुनामा रहेको कारागार कार्यालय मार्फत पुनरावेदनको म्याद दिनु..... ६

प्रस्तुत फैसला उपर चित्त नवुझे वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ६६ (२) बमोजिम ३५ दिनभित्र श्री सर्वोच्च अदालतमा पुनरावेदन गर्न जानु भनी विशेष सरकारी वकील कार्यालय, काठमाडौँलाई पुनरावेदनको म्याद दिनु..... ७

प्रकरण ४ को प्रयोजनको लागि फैसलाको प्रतिलिपि सहित जानकारी वैदेशिक रोजगार विभागलाई दिनु.....८
प्रतिवादी राजेश लामाले सफाई पाउने ठहरेकाले अन्य मुद्दामा थुनामा राख्न नपर्ने भए प्रस्तुत मुद्दाबाट थुनामुक्त
गरी दिनु भनी सम्बन्धित कारागार कार्यालयमा लेखी पठाई दिनु..... ९
सरोकारवालाले फैसलाको नक्कल माग गरेमा कानून बमोजिम लाग्ने दस्तुर लिई नक्कल दिनु..... १०
प्रस्तुत मुद्दाको दायरीको लगत कट्टा गरी फैसला सफ्टवेयरमा अपलोड गरी मिसिल अभिलेख शाखामा बुझाई
दिनु..... ११

रमा देवी पराजुली
(सदस्य)

उक्त रायमा सहमत छौं।

प्रेम कुमार राई
(सदस्य)

रमेशकुमार खत्री
(अध्यक्ष)

फैसला तयार गर्न सहयोग पुऱ्याउने

ना.सु.-लोकेन्द्र चौलागाई

कम्प्युटर अपरेटर:- शास्वत् विक्रम सिंह

फैसला मिति: २०७८/०५/०८/३

फैसला प्रमाणिकरण मिति: २०७८/०५/..

न्यायाधिकरणको छाप

श्री
वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरण
इजलास
माननीय अध्यक्ष श्री रमेशकुमार खत्री
सदस्य श्री प्रेमकुमार राई
सदस्य श्री रमादेवी पराजुली
फैसला

मुद्दा नं. ०७६-FT-०१३०

निर्णय नं. ११

मुद्दा: वैदेशिक रोजगार कसूर ।

वादीको नाम, थर, वतन	प्रतिवादीको नाम, थर, वतन
जिल्ला कास्की कृशिटनाचौर गा.वि.स. वडा नं. ५ बस्ने गुप्त बहादुर थापा क्षेत्री.....१	बंशराज बहादुरकी नातिनी गणेश बहादुरकी छोरी जिल्ला स्याङ्जा बानेशोक देउराली
नवलपरासी जिल्ला अमरापुरी गा.वि.स. वडा नं. ८ बस्ने नन्दलाल कँडेल.....१	गा.वि.स. वडा नं. ५ घर रही रुपन्देही जिल्ला बुटवल नगरपालिका वडा नं. १४ परिवर्तित
जिल्लापर्वतशंकरपोखरीगा.वि.स. वडानं. ९ बस्ने पिताम्बर भुसालको जाहेरी नेपाल सरकार.....१	बुटवल उपमहानगरपालिका वडा नं. १२ तामनगर बस्ने तुलसा खड्का.....१

वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ६४ तथा वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरण नियमावली, २०६८ को नियम ३३ बमोजिम यस न्यायाधिकरणको क्षेत्राधिकार भित्र रहेको प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य र ठहर निम्न बमोजिम रहेको छ ।

तथ्य खण्ड

१. गुप्तबहादुर थापा समेतको जाहेरी दरखास्त :-

प्रतिवादी तुलसा खड्काले कम्बोडियाबाट नेपाली कामदारको माग भई आएको छ । खानेबस्ने सुविधा सहित मासिक तलव ५० हजार हुन्छ र जानलाई रू. २ लाख लाग्छ भनेकाले हामी जाहेरवालाहरू नन्दलाल कँडेल, पिताम्बर भुसाल र गुप्त बहादुर थापाबाट पटक-पटक गरी प्रतिव्यक्ति रू. २ लाखका दरले जम्मा रू. ६ लाख बुटवल स्थित बैंक अफ काठमाडौंमा हालन लगाई भिजिट भिषामा कम्बोडिया पठाएको तर वर्किङ भिषा लगाउन नसकेको र हामीलाई काममा लगाईदिने टक बहादुर खड्का सम्पर्क विहिन भई बसेकाले हामीले काम गरेको तलव समेत नपाएको हुँदा हामी नेपाल फर्की आयौं । निजले हामीलाई कुनै रोजगारीमा लगाउन नसकेको र पैसा पनि फिर्ता नगरी रकम ठगी गरेको हुँदा हदैसम्मको जरिवाना गरी हाम्रो रकम र हर्जाना समेत दिलाई भराई पाऊँ भनी मिति २०६६/०४/२७ मा दिएको जाहेरी दरखास्त ।

२. प्रतिवादी तुलसा खड्काले अनुसन्धानका क्रममा गरेको बयान:-

मैले उक्त रकम लिएको होइन, जाहेरवालाहरू कम्बोडियामा घुम्न जान लागेको भनी मागेकाले मैले मेरो दाइ टक वहादुर खड्का (कम्बोडियामा काम गर्ने)को सम्पर्क नम्बर दिएकी हुँ। मलाई मेरो दाइले खातामा रकम जम्मा भएको छ कि छैन ? चेक गर भन्नुभएको हो। मेरो खातामा ५ लाख ५५ हजार जम्मा भएको रहेछ कसले जम्मा गरिदिएको हो मलाई जानकारी भएन। उक्त पैसा मेरो दाइले कम्बोडियामा जाहेरवालाहरूलाई डलर दिए वापत यहाँ फिर्ता दिएका हुन् भन्ने जानकारी दाइबाट पाएकी हुँ, खातामा जम्मा भएको रकम भाउजूलाई दिनु भनी दाइले भनेकाले मैले भाउजूलाई दिएको हो। मैले कसैबाट केही लिएकी छैन भनी प्रतिवादी तुलसा खड्काले अनुसन्धानका क्रममा मिति २०६६/०४/३२ मा गरेको बयान।

३. बैंक भौचरको प्रतिलिपी:-

बैंक अफ काठमाडौँको बुटवल शाखामा तुलसा खड्काका नाममा रकम रु.२,१५,०००।- र हिमालयन बैंक लिमिटेड बुटवलमा रु.३,५५,०००।- जम्मा गरेको भौचरको फोटोकपी समेत जम्मा रु.५,७०,०००।- (पाँच लाख सत्तरी हजार रूपैयाँ) तुलसा खड्काको नाममा जम्मा भएको बैंक भौचरको प्रतिलिपि।

४. वादी नेपाल सरकारको अभियोग दावी:-

प्रतिवादी तुलसा खड्काले बिना इजाजत जाहेरवालाहरूबाट वैदेशिक रोजगारमा कम्बोडिया पठाउन भनी नगद रु.६,००,०००।- (छ लाख) लिई कम्बोडिया पठाएकोमा जाहेरवालाहरूले त्यहाँ काम नपाई फर्की आएको देखिए समेतबाट प्रतिवादीको उक्त कार्य वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा १० तथा ४३ विपरितको भएको हुँदा निज प्रतिवादीलाई ऐ. ऐनको दफा ४३ बमोजिम सजाय गरी जाहेरवालाहरूबाट लिएको रकम रु.६,००,०००।- (छ लाख) र सोको ५०% ले हुन आउने हर्जाना समेत गरी जम्मा रु.९,००,०००।- (नौ लाख) प्रतिवादीबाट जाहेरवालाहरूलाई दिलाई भराई पाउँ भन्ने समेत बेहोराको वादी नेपाल सरकारको तर्फबाट मिति २०६७/११/०९ मा यस न्यायाधिकरणमा पेस गरिएको अभियोग दावी।

५. प्रतिवादी तुलसा खड्काले म्याद गुजारी वसेकी:-

प्रतिवादी तुलसा खड्काको नाममा यस न्यायाधिकरणबाट जारी भएको समाह्वान म्याद मिति २०६७/०२/१४ मा स्याङ्जा जिल्ला वानेशोक देउराली गा.वि.स. वडा नं. ५ रहेको निजको घर दैलोमा टाँस तामेल भएकोमा म्याद भित्र हाजिर नभइ शुरु म्याद गुजारी बसेको देखिन्छ।

६. यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०६७/११/०९ मा भएको आदेश:-

प्रतिवादीको घर दैलोमा मिति २०६७/०२/१४ मा म्याद तामेल भएकोमा कानूनले थाम्ने थमाउने म्यादभित्र समेत न्यायाधिकरणमा प्रतिवादी उपस्थित नभएकोले कारवाही अघि वढाउन वाधा अडचन नदेखिएकोले जाहेरवालाई बकपत्र प्रयोजनका लागि जिल्ला सरकारी वकील कार्यालय काठमाडौँ मार्फत झिकाई आएपछि वा अवधि नाघेपछि नियमानुसार पेस गर्नु भनी यस न्यायाधिकरणबाट भएको आदेश।

७. जाहेरवालाल नन्दलाल कँडेलले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्रः-

मिति २०६६/०४/२७ मा प्रतिवादी उपर म समेतले जाहेरी दिएको हो । त्यसमा भएको बेहोरा र सहीछाप मेरो हो । प्रतिवादीलाई कम्बोडिया जान भनी बैंक मार्फत रू.३,५५,०००।- (तीन लाख पचपन्न हजार) र उसकै घरमा गएर रू. ६५,०००।- दिएको हो, भने बमोजिम रोजगारमा पठाएनन् र रकम समेत फिर्ता दिएनन् । प्रतिवादीले मासिक नेपाली पचास हजार रूपैयाँ तलव हुन्छ भनी प्रलोभनमा पारी रकम लिएका हुन्, रकम लिएर दिल्लीसम्म पुर्याएर दिल्लीबाट अन्तोडिया पुर्याएको र कम्बोडियामा आठ महिना जति वसेर आफ्नो खर्च गरी फर्की आएको हो । फर्किदा पैतिस हजार जति लागेको छ । प्रतिवादीलाई हिमालयन बैंक नारायणघाट शाखाबाट रकम दिएको हो । पासपोर्ट कम्बोडिया जाने वेलामा दिल्लीमा लिएको हो । यसरी प्रतिवादीले म लगायतलाई ठगी गरेका हुँदा निजलाई कानून बमोजिम सजाय गरी मेरो रकम उपलब्ध गराई पाऊँ भन्ने समेत बेहोराको जाहेरवाला नन्दलाल कडेलले यस न्यायाधिकरण समक्ष मिति २०६८/८/२९ मा गरेक बकपत्र ।

८. यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०६८/१२/१३ मा भएको फैसलाः-

प्रतिवादी तुलसा खड्काले आरोपित कसूर गरेको देखिएको र जाहेरवालाहरूलाई विदेश कम्बोडिया पठाई सकेको समेत देखिंदा निज प्रतिवादीलाई वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ४३ अनुसार तीन वर्ष कैद र रू.३,००,०००।- (तीन लाख रूपैयाँ) जरिवाना हुने ठहर्छ । वादीले विगो रू.६,००,०००।- र सोको ५०% हर्जाना समेत भराई पाऊँ भन्ने दावी लिएको देखिए तापनि मिसिल संलग्न बैंक भौचरहरूबाट प्रतिवादीको नाममा जम्मा रू. ५,५५,०००।- (पाँच लाख पचपन्न हजार मात्र) जम्मा गरेको देखिंदा सो जम्मा गरेको रकम रू. ५,५५,०००।- (पचास लाख पचपन्न हजार रूपैयाँ) र सोको ५०% ले हुने रकम समेत हर्जाना वापत प्रतिवादीबाट जाहेरवालाहरूले भरी पाउने ठहर्छ। यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०६८/१२/१३ मा भएको फैसला ।

९. तुलसा खड्काले श्री सर्वोच्च अदालतमा दायर गरेको निवेदनः-

विपक्षी वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरणबाट मिति २०६७/०२/१४ मा जारी भएको म्याद तथा मिति २०६८/१२/१३ मा भएको वेरितपूर्ण फैसला उत्प्रेषणको आदेशद्वारा बदर गरी उक्त बेरितपूर्ण फैसलाका आधारमा मलाई गैरकानूनी रूपमा थुनामा राखिएको हुँदा बन्दीप्रत्यक्षीकरणको रिट जारी गरी मलाई थुनामुक्त गरी पाऊँ साथै मेरो विरुद्धमा दायर भएको वैदेशिक रोजगार ठगी मुद्दामा प्रचलित कानूनको रीत पुर्याई पुनः म्याद जारी गराई प्रतिरक्षाको अवसर दिनु भनी परमादेशको आदेशसमेत जारी गरी न्याय इन्साफ पाऊँ भन्ने बेहोराको तुलसा खड्काले श्री सर्वोच्च अदालतमा दायर गरेको निवेदन ।

१०. श्री सर्वोच्च अदालतबाट मिति २०७६/०८/२६ मा भएको आदेशः-

आफ्नो साविक बसोबास रहेको स्थान परिवर्तन गरी हालको बसोबास बुटवल नगरपालिका वडा नं. १४ तामनगर भनी सम्पर्क नं. समेत दिई तारेख लिएको निवेदिकालाई निजको परिवारका कोही पनि सदस्य नबस्ने तर नागरकतामा उल्लेख भएको स्याङ्जाको ठेगानामा टाँस भएको म्यादबाट निजले मुद्दाको बारेमा

सूचना पाएको भन्ने नदेखिंदा मुद्दाको बारेमा सूचना पाएर पनि प्रतिवाद र प्रतिरक्षाका लागि वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरणमा उपस्थित नभएको भनी मान्न मिलेन । निवेदीकाले प्राकृतिक न्यायको सिद्धान्त अनुसार कानून बमोजिम रितपूर्वकको सुनुवाईको मौका नपाई थुनामा रहनुपरेको अवस्था विद्यमान रहेको देखिएकोले सुनुवाईको मौका विना थुनामा राखेको कार्यले कानूनी मान्यता प्राप्त गर्न नसक्ने भएबाट वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरणबाट मिति २०७६/०२/१४ मा तामेल भएको म्याद र सो पछि भएका सम्पूर्ण कामकारवाही र फैसलासमेत बदर हुने गरी बन्दीप्रत्यक्षीकरणको आदेश जारी हुने ठहर्छ । अब निवेदीकालाई वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरणमा हाजिर गराउन पठाई वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरणबाट नै न्यायाधिकरणकै रोहबरमा म्याद जारी गरी कानून बमोजिमको प्रक्रिया पुरा गरी बाँकी कारवाही गर्नु भन्ने समेत बेहोराको श्री सर्वोच्च अदालतबाट मिति २०७६/०८/२६ मा भएको आदेश ।

११. प्रतिवादी तुलसा खड्काले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बयान:-

मैले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने अनुमति पत्र लिएको छैन । मैले जाहेरवालाहरूलाई वैदेशिक रोजगारमा कम्बोडिया मुलुकमा पठाउने भनेर आश्वासन दिएको छैन र विदेश पठाउने भनेर रकम समेत लिएको छैन । वि.स. २०६६ साल तिर मेरो आफ्नै दाजु वैदेशिक रोजगारको सिलसिलामा कम्बोडिया हुनुहुन्थ्यो । दाजुले मलाई फोन गरेर तिप्रो बैंक खातामा अन्दाजी रू.५,५५,०००।- आउँछ सो रकम झिकेर भाउजूलाई दिनु भन्नुभएको हो । दाजुले भने बमोजिम मेरो बैंक खातामा रू.५,५५,०००।- जम्मा भएको थियो । सो रकम झिकेर मैले दाजुले भनेबमोजिम भाउजूलाई दिएको हो । म सो समयमा पढिरहेको सामान्य विद्यार्थी थिएँ । कसले मेरो बैंक खातामा रकम जम्मा गरेको हो । दाजुले किन मेरो बैंक खातामा रकम जम्मा गर्न लगाउनुभएको हो । सो बारेमा मैले थप जानकारी लिइन्नँ । मेरो दाजु टक वहादुर खड्काको २०७४ सालमा वैदेशिक रोजगारको सिलसिलामा मलेसियामा मृत्यु भएको हो । मेरो दाजुले वैदेशिक रोजगारमा मानिस विदेश पठाउने काम गर्नुभएको थिएन । जाहेरवालाहरूलाई मैले चिनेको समेत छैन । जाहेरवालाहरू कसरी र को मार्फत वैदेशिक रोजगारमा कम्बोडिया गएर फर्किएका हुन सो बारेमा मलाई केही थाहा छैन । मलाई लागेको आरोप झुठो हो । जाहेरी साथ पेस भएका हिमालयन बैंकको भौचरको प्रतिलिपि सम्बन्धमा मलाई केही थाहा छैन । हिमालयन बैंकमा मेरो बैंक खाता छैन । मेरो बैंक अफ काठमाडौँमा खाता रहेको छ । मेरो बैंक अफ काठमाडौँको खातामा रू.५,५५,०००।- रकम आएको हो । कसले जम्मा गरेका हुन्, त्यस बारेमा मलाई केही थाहा छैन । जाहेरी साथ पेस भएको बैंक अफ काठमाडौँको भौचरहरू नबुझिने अवस्थामा रहेकाले मैले वुझ्न सकिन । मैले अभियोग दावी बमोजिम कसूर नगरेको हुनाले मलाई अभियोग दावी बमोजिम सजाय हुनुपर्ने होइन । अभियोग दावी झुठो हो भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी तुलसा खड्काले मिति २०७६/०८/३० मा यस न्यायाधिकरणमा गरेको बयान ।

१२. यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७६/०८/३० मा भएको आदेश:-

प्रमाण वुझ्दै जाँदा ठहरे बमोजिम हुने गरी प्रतिवादी तुलसा खड्काबाट मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता,

२०७४ को दफा ६८ र दफा ७२ बमोजिम रू. ५,५५,०००।- (पाँच लाख पचपन्न हजार) धरौट, जमानत वा बैंक जमानत दिए दफा ७४ को प्रक्रिया पुर्याई लिई निजलाई तारेखमा राखी र माग भएको धरौट, जमानत वा बैंक जमानत दिन नसकेमा ऐ. संहिताको दफा ६८ (२) बमोजिम सम्बन्धित कारागारमा थुनामा राखी मुद्दाको पूर्पक्ष गर्ने । प्रस्तुत मुद्दामा वादी पक्षका पहिले बुझिसकेका जाहेरवाला बाहेक अन्य जाहेरवालाहरूलाई बकपत्रका लागि नियमानुसार झिकाउनु र प्रतिवादीका साक्षी निजलाई नै उपस्थित गराउन लगाई उपस्थित गराए बकपत्रका लागि नियमानुसार पेस गर्नु भन्ने समेत बेहोराको यस न्यायाधिरणबाट भएको आदेश ।

१३. प्रतिवादी तुलसा खड्काका साक्षी नेपालमान महर्जनले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र:-

प्रतिवादी तुलसा खड्का वैदेशिक रोजगारको काम गर्ने मानिस होइनन् । उक्त लेनदेनको समयमा प्रतिवादी कलेज पढ्दै थिइन् । प्रतिवादी तुलसा खड्काका दाइ कम्बोडियामा काम गर्दथे । वैदेशिक रोजगारीको लागि निज प्रतिवादी तुलसा खड्काका दाइसँग लेनदेन भएको हुनुपर्छ । निज प्रतिवादी दोषी होइनन् निजले जाहेरीमा भनिएको अनुसार कसूर गरेको होइनन् । प्रतिवादीले उक्त कसूर अनुसार काम नगरेको हुनाले निज प्रतिवादीलाई सजाय हुनुपर्ने होइन भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी तुलसा खड्काका साक्षी नेपालमान महर्जनले मिति २०७६/०९/२८ मा यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र ।

१४. यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७७/०९/०१ मा भएको आदेश:-

वादी पक्षको अभियोगपत्रको सबुद प्रमाण खण्डको गवाह महलमा उल्लेखित जाहेरवालाहरू गुप्त बहादुर थापा र पिताम्बर भुसाललाई मिति २०७६/०८/३० को आदेश बमोजिम वैदेशिक रोजगार विभागले बकपत्रको लागि उपस्थित गराएको नदेखिंदा निजहरूलाई बुझ्नु पर्ने देखिएकाले मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा ११२ बमोजिम म्याद जारी गरी झिकाई उपस्थित भए नियमानुसार गर्नु भनी यस न्यायाधिकरणबाट भएको आदेश ।

१५. यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७७/१२/१० मा भएको आदेश:-

जाहेरवाला गुप्त बहादुर थापाका नामको म्याद घर दैलोमा टाँस भएको देखिए तापनि एकजना साक्षी मात्र राखी म्याद तामेल गरेको र जाहेरवाला पिताम्बर भुसालका नामको म्याद निजको घर नरहेको भनी साईला बाबुको घरमा टाँस गरेको देखिंदा जाहेरवाला उपस्थित भएको नदेखिएकाले जाहेरवालाहरूले दिएको संयुक्त निवेदनमा छुट्टै वतन उल्लेख गरेको देखिएकाले सो संयुक्त निवेदनमा उल्लेखित वतनमा पुनः म्याद जारी गरी तामेल गर्न उपयुक्त देखिंदा सो बमोजिम पुनः म्याद जारी गरी उपस्थित भए वा अबधी व्यतीत भए पछि पेस गर्नु भनी यस न्यायाधिरणबाट भएको आदेश ।

१६. जाहेरवालाहरू गुप्त बहादुर थापा र पिताम्बर भुसाल बकपत्रका लागि उपस्थित नभएका:-

जाहेरवालाहरू गुप्त बहादुर थापा र पिताम्बर भुसालका नाममा मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा ११२ बमोजिम म्याद जारी भएकोमा म्यादबमोजिम बकपत्रका लागि उपस्थित भएको देखिंदैन ।

ठहर खण्ड

१७. नियम बमोजिम दैनिक पेशी सूचीमा चढी इजलास समक्ष पेस भएको प्रस्तुत मुद्दामा वादी नेपाल सरकारको तर्फबाट उपस्थित विशेष सरकारी वकील कार्यालय काठमाडौंका विद्वान् उपन्यायाधिवक्ता श्री उर्मिला दाहालले प्रतिवादी उपर परेको जाहेरी प्रतिवादीले आफ्नो खातामा जाहेरवालाहरूले जम्मा गरेको रकम लिएको स्वीकार गरी गरेको बयान, जाहेरवालाहरू कम्बोडिया पुगी फर्कि आएको देखिने निजहरूको राहदानीमा लागेका छापहरू र जाहेरवाला नन्दुलाल कँडेलको बकपत्रबाट पुष्टि भएको यसै न्यायाधिकरणबाट मिति २०६८/१२/१३ मा यी प्रतिवादीले मागदावीको कसूर गरेको ठहर समेत भएको हुँदा प्रतिवादीलाई अभियोग मागदावी बमोजिम हुनु पर्दछ भनी बहस वुँदा प्रस्तुत गर्नुभयो ।
१८. त्यस्तै प्रतिवादी तुलसा खड्काको तर्फबाट उपस्थित हुनुभएका वरिष्ठ अधिवक्ता श्री सविता भण्डारी र अधिवक्ता श्री शंकर कुमार निरौलालले हाम्रो पक्ष उक्त वारदात भएको समयमा कलेजमा पढ्ने विद्यार्थी रहेकी र निजले अनुसन्धानको क्रममा बयान गर्दा समेत कसूर गरेकोमा इन्कार रहेकी छन् । जाहेरवालाहरू भिजिट भिषामा कम्बोडिया पुगेर त्यहाँ करिव ८ महिना सम्म बसी फर्की आएको देखिए पनि निजहरूलाई यी प्रतिवादीले कम्बोडियामा वैदेशिक रोजगारमा लगाइदिने भनी पठाएको भन्ने कुनै प्रमाण मिसिल संलग्न रहेको देखिँदैन । साथै यी प्रतिवादीले जाहेरवालाहरूसँग संवाद समेत गरेको देखिने कुनै प्रमाण पेस भएको देखिँदैन । यी प्रतिवादीको बैंक खातामा जाहेरवालाहरूले रकम जम्मा गरेको देखिएकै आधारमा र यी प्रतिवादी न्यायाधिकरणबाट जारी भएको म्यादमा उपस्थित नभएको मात्र आधारमा यी प्रतिवादीलाई वैदेशिक रोजगार कसूर जस्तो गम्भिर प्रकृतिको फौदजदारी कसूरमा कसूर कायम गरी सजाय गर्न मिल्दैन । प्रतिवादीले सफाइ पाउनु पर्दछ भनी गर्नुभएको बहस जिकिर सुनियो ।
१९. यसमा वादी नेपाल सरकार तर्फबाट प्रतिवादी तुलसा खड्काले बिना इजाजत जाहेरवालाहरूबाट वैदेशिक रोजगारमा कम्बोडिया पठाउन भनी नगद रु.६,००,०००।- (छ लाख) लिई कम्बोडिया पठाएकोमा जाहेरवालाहरूले त्यहाँ काम नपाई फर्की आएको देखिए समेतबाट प्रतिवादीको उक्त कार्य वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा १० तथा ४३ विपरितको भएको हुँदा निज प्रतिवादीलाई ऐ. ऐनको दफा ४३ बमोजिम सजाय गरी जाहेरवालाहरूबाट लिएको रकम रु.६,००,०००।- (छ लाख) र सोको ५०% ले हुन आउने हर्जाना भराई पाउन दावी लिई वादी नेपाल सरकार तर्फबाट अभियोग पत्र पेस भएकोमा यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०६८/१२/१३ मा प्रतिवादी तुलसा खड्काले वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा १० र ४३ विपरित कसूर अपराध गरेकाले निजहरूलाई ऐ. ऐनको दफा ४३ बमोजिम रु. ३,००,०००।- (तीन लाख रूपैयाँ) जरिवाना र ३-०-० (तीन वर्ष) कैद सजाय हुने ठहर्याई फैसला भएकोमा प्रतिवादी तुलसा खड्काका नामको वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरणबाट मिति २०६६/१२/३० मा जारी भई मिति २०६७/०२/१४ मा बेरीतपूर्वक तामेल भएको म्याद र सो आधारमा यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०६८/१२/१३ मा भएको उपरोक्त फैसला उत्प्रेषणको आदेशद्वारा बदर भई तुलसा खड्कालाई वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरणकै रोहवरमा म्याद जारी गरी कानून बमोजिम प्रक्रिया पुरा गरी बाँकी कारवाही गर्नु भनी श्री सर्वोच्च अदालतबाट मिति २०७६/०८/२६

परमादेश जारी भए बमोजिम यस न्यायाधिकरणमा दायर हुन आएको प्रस्तुत मुद्दामा, प्रतिवादी तुलसा खड्काले निज उपरको अभियोग दावी बारे बयान गर्दा, जाहेरवालाहरूलाई मैले चिनेको समेत छैन । जाहेरवालाहरू कसरी र को मार्फत वैदेशिक रोजगारमा कम्बोडिया गएर फर्किएका हुन्, सो बारेमा मलाई केही थाहा छैन । मलाई लागेको आरोप झुठ्ठा हो । मेरो बैंक अफ काठमाडौंको खातामा रू.५,५५,०००।- रकम आएको हो । कसले जम्मा गरेका हुन् त्यस बारेमा मलाई केही थाहा छैन भन्ने समेत बेहोरा लेखाई आरोपित कसूरमा इन्कार रही बयान बेहोरा लेखाएको देखिन्छ ।

२०. उपर्युक्त तथ्य एवम् बहस बुँदा रहेको प्रस्तुत मुद्दामा मुलतः प्रतिवादी तुलसा खड्काले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने इजाजत प्राप्त नगरी जाहेरवालाहरूलाई प्रलोभनमा पारी विश्वास दिलाई रकम लिई वैदेशिक रोजगारीमा कम्बोडिया पठाई अलपत्र पारी अभियोग दावीको कसूर गरेको हो, होइन ? भन्ने सम्बन्धमा निर्णय दिनुपर्ने देखिन आयो ।
२१. सम्बद्ध मिसिल अध्ययन गरी निर्णयतर्फ विचार गर्दा, प्रतिवादी तुलसा खड्काले कम्बोडियाबाट नेपाली कामदारको माग भई आएको छ । खानेबस्ने सुविधा सहित मासिक तलव ५० हजार हुन्छ र जानलाई रू. २ लाख लाग्छ भनेकाले हामी जाहेरवालाहरू नन्दलाल कँडेल, पिताम्बर भुसाल र गुप्त बहादुर थापाबाट पटकपटक गरी प्रतिव्यक्ति रू. २ लाखका दरले जम्मा रू. ६ लाख वुटवल स्थित बैंक अफ काठमाडौंमा हालन लगाई भिजिट भिषामा कम्बोडिया पठाएको तर वर्किङ भिषा लगाउन नसकेको र हामीलाई काममा लगाईदिने टक बहादुर खड्का सम्पर्कविहिन भई बसेकाले हामीले काम गरेको तलव समेत नपाएको हुँदा हामी नेपाल फर्की आयौं । निजले हामीलाई कुनै रोजगारीमा लगाउन नसकेको र पैसा पनि फिर्ता नगरी रकम ठगी गरेको हुँदा हदैसम्मको जरिवाना गरी हाम्रो रकम र हर्जाना समेत दिलाई भराई भनी जाहेरी परेको र जाहेरवाला नन्दलाल कँडेलले यस न्यायाधिकरणमा बकपत्र गर्दा मिति २०६६/०४/२७ मा प्रतिवादी उपर म समेतले जाहेरी दिएको हो । त्यसमा भएको बेहोरा र सहीछाप मेरो हो । प्रतिवादीलाई कम्बोडिया जान भनी बैंक मार्फत रू. ३,५५,०००।- (तीन लाख पचपन्न हजार) र उसकै घरमा गएर रू. ६५,०००।- दिएको हो, भने बमोजिम रोजगारमा पठाएनन् र रकम समेत फिर्ता दिएनन् । कम्बोडियामा आठ महिना जति वसेर आफ्नो खर्च गरी फर्की आएको हो । फर्किदा पैतिस हजार जति लागेको छ । प्रतिवादीले म लगायतलाई ठगी गरेका हुँदा निजलाई कानून बमोजिम सजाय गरी मेरो रकम उपलब्ध गराई पाऊँ भनी उल्लेख गरेको देखिए पनि जाहेरवालाहरू पिताम्बर भुसाल र गुप्त बहादुर थापाले यस न्यायाधिकरणबाट जारी भएको म्याद आफैले बुझी बकपत्र गर्न यस न्यायाधिकरणमा उपस्थित भएको देखिँदैन । प्रतिवादी तुलसा खड्काले अनुसन्धानको क्रममा बयान गर्दा म पोखरा पि.एन. क्याम्पसमा पढ्थेँ, जाहेरवाला गुप्तबहादुर थापाको भाइलाई चिनेको र निजको चिनजान मार्फत गुप्त बहादुरलाई चिनेको हो । भाइ मार्फत नै जाहेरवाला पिताम्बर भुसाललाई चिनेको र अर्का जाहेरवालालाई हालसालै चिनेको हो । जाहेरवाला मध्ये गुप्त बहादुरले हामी कम्बोडिया जान लागेका छौं तपाईंको दाइको नम्बर दिनुहोस् हामी भेट्छौं भन्नुभएकाले निजहरूलाई नम्बर दिएको हो । मेरो खातामा रकम आएको सम्बन्धमा मलाई दाइले एकजनाले एक लाख, अर्कोले रू. ३,५५,०००।-

हाली दिएको छ, छैन, चेक गर भन्नुभएकाले चेक गर्दा उक्त रकम आएको देखी दाइलाई रकम प्राप्त भएको जानकारी दिई भाउजूलाई रकम दिएको हो दाइको भनाई अनुसार सो रकम जाहेरवालाहरूलाई कम्बोडियामा उहाँले डलर दिए वापतको भन्ने थाहा पाएको हुँ । जाहेरवालाहरूले के कसरी मेरो खातामा रकम जम्मा गरे थाहा छैन । मैले जाहेरवालाहरूलाई दाइको फोन नम्बर मात्र दिएको हो, वैदेशिक रोजगारमा पठाउन सहयोग गरेको होइन भनी उल्लेख गरेको गरेको देखिन्छ भने यस न्यायाधिकरणमा उपस्थित भई बयान गर्दा जाहेरवालाहरूलाई वैदेशिक रोजगारमा कम्बोडिया मुलुकमा पठाउने भनेर कुनै आश्वासन दिएको छैन । मेरो दाजु कम्बोडिया हुनुहुन्थ्यो । दाजुले मलाई फोन गरेर तिप्रो बैंक खातामा अन्दाजी रू. ५,५५,०००।- (पाँच लाख पचपन्न हजार) रकम आउँछ । सो रकम झिकेर भाउजूलाई दिनु भनेकाले रकम मैरो खातामा आएकोले झिकी भाउजूलाई दिएको हो । म विद्यार्थी भएकोले थप जानकारी लिइन । जाहेरवालालाई मैले चिनेको छैन । मलाई लागेको आरोप झुठ्ठा हो भनी उल्लेख गरेको देखिन्छ । प्रतिवादीले मौकामा बयान गर्दा कसूर गरेकोमा इन्कार रही गरेको बयान र यस न्यायाधिकरणमा बयान गर्दा करिव करिव एकै बेहोराको बयान गरी कसूर गरेकोमा इन्कार रहेकी देखिन्छ ।

२२. जाहेरी दरखास्त र जाहेरवाला नन्दलाल कँडेलको बकपत्रमा प्रतिवादीले मासिक रू.५०,०००।- (पचास हजार) तलब हुने गरी वैदेशिक रोजगारमा लगाई दिन्छु भनी प्रलोभन देखाई रकम लिई कम्बोडिया समेत पुर्याई भने बमोजिम रोजगार नदिलाई ठगी गरेको भन्ने उल्लेख भएको देखिए तापनि अन्य जाहेरवालाहरू गुप्तबहादुर थापा र पिताम्बर भुसाल बकपत्र गर्न उपस्थित भएको देखिंदैन । यी प्रतिवादीले नै जाहेरवालाहरूलाई वैदेशिक रोजगारमा लगाई दिने भनी रकम लिएको र निजे नै कम्बोडियासम्म पुर्याएको भन्ने जाहेरवाला नन्द लाल कँडेलको कथन वस्तु निष्ठ प्रमाणबाट पुष्टि भएको देखिंदैन ।
२३. मिसिल संलग्न रहेका कागजातहरू र जाहेरीबाट यी जाहेरवालाहरू टुरिष्ट भिषामा कम्बोडिया पुगी आएको भन्ने देखिन्छ । यसरी टुरिष्ट भिसामा कम्बोडिया गई आठ-आठ महिना बसी आएको जाहेरवालाहरूलाई यी प्रतिवादीले वैदेशिक रोजगारमा पठाएकी र त्यहाँ काम नपाइ फर्की आएको भन्ने वस्तुनिष्ठ प्रमाणको अभावमा केवल यी जाहेरवालाहरूले निजको नामको बैंक खातामा रकम जम्मा गरेकै आधारमा मात्र कसूरदार हुन् भनी कसूर ठहर गर्न न्यायको रोहमा मिल्ने देखिंदैन ।
२४. फौजदारी मुद्दामा प्रतिवादी उपरको कसूर शंकारहित रुपमा वादीले पुष्ट गर्नुपर्दछ । यस मुद्दामा यी प्रतिवादी तुलसा खड्का उपरको कसूर वादीले वस्तुनिष्ठ प्रमाण पेस गरी पुष्टि गर्न सकेको देखिंदैन । जाहेरवालाहरू र प्रतिवादी विचमा वैदेशिक रोजगारमा जाने, पठाउने विषयमा संवाद भएको देखिने वस्तुनिष्ठ प्रमाण साथै सोही प्रयोजनका लागि रकम दिएको भन्ने देखिने प्रमाण पेस गर्न नसकेको अवस्थामा केवल यी प्रतिवादीको बैंक खातामा जाहेरवालाहरूले रकम जम्मा गरिदिएको देखिएकै आधारमा टुरिष्ट भिषामा कम्बोडियासम्म गई ८/८ महिना त्यहाँ बसी आएका जाहेरवालाहरूलाई यी नै प्रतिवादीले वैदेशिक रोजगारमा पठाइदिन्छु भनी रकम लिई कम्बोडियासम्म पुर्याई अलपत्र पारेको भन्ने वादीको अभियोग दावी बमोजिमको कसूर गरेको भनी प्रतिवादीलाई कसूरदार कायम गरी सजाय गर्न न्यायोचित हुने देखिएन ।

२५. अतः विवेचित उपरोक्त आधार र कारणबाट प्रतिवादी तुलसा खड्काले अभियोग दावीको कसूर गरेको भन्ने वस्तुनिस्त प्रमाण वादीबाट पेस भएको नदेखिंदा प्रतिवादी तुलसा खड्काले अभियोग मागदावीबाट सफाई पाउने ठहर्छ । अरुमा तपसिल बमोजिम गर्नु ।

तपसिल

प्रस्तुत फैसला उपर चित नवुझे वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ६६ (२) बमोजिम ३५ दिनभित्र श्री सर्वोच्च अदालतमा पुनरावेदन गर्न जानु भनी फैसलाको नक्कल साथै राखी विशेष सरकारी वकील कार्यालय काठमाडौंलाई पुनरावेदनको म्याद दिनु..... १

प्रतिवादी तुलसा खड्काले मुद्दा पूर्पक्षका क्रममा धरौटी रसिद नं. २३२ मिति २०७६/०८/३० मा यस न्यायाधिकरणमा राखेको धरौटी रू. ५,५५,०००।- (पाँच लाख पचपन्न हजार) फिर्ता पाउँ भनी फैसला अन्तिम भएपछि निवेदन दिएमा प्रतिवादीलाई नियमानुसार फिर्ता दिनु..... २

प्रस्तुत फैसला अन्तिम भएपछि प्रकरण २ का लागि प्रतिवादी तुलसा खड्कालाई जानकारी दिनु..... ३

यस न्यायाधिकरणको मिति २०६८/१२/१३ को फैसला श्री सर्वोच्च अदालतको मिति २०७७/०८/२६ को बन्दीप्रत्यकरण मुद्दाको फैसलाबाट बदर भएकाले सो फैसलाको जरियाबाट यस न्यायाधिकरणको फैसला बमोजिम प्रतिवादी तुलसा खड्काका नामको लगत कायम हुन नसक्ने देखिएकाले श्री सर्वोच्च अदालतको मिति २०७६/०८/२६ को बन्दीप्रत्यक्षीकरण मुद्दाको फैसलाको प्रतिलिपि सहित कैद र जरिवानाको लगत कट्टा गर्न सम्बन्धित जिल्ला अदालतमा पठाइ दिनु..... ४

सरोकारवालाले फैसलाको नक्कल माग गरेमा कानून बमोजिम लाग्ने दस्तुर लिई नक्कल दिनु..... ५

प्रस्तुत मुद्दाको दायरीको लगत कट्टा गरी फैसला सफ्टवेयरमा अपलोड गरी मिसिल अभिलेख शाखामा बुझाई दिनु..... ६

रमा देवी पराजुली

(सदस्य)

उक्त रायमा सहमत छौं ।

प्रेम कुमार राई

(सदस्य)

रमेशकुमार खत्री

(अध्यक्ष)

फैसला तयार गर्न सहयोग पुऱ्याउने

इजलास अधिकृतः दर्गादत्त लम्साल

फैसला मितिः २०७८/०५/०५/१५/३

फैसला प्रमाणिकरण मितिः २०७८/०६/...

न्यायाधिकरणको छाप

श्री
वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरण
इजलास
माननीय अध्यक्ष श्री रमेशकुमार खत्री
सदस्य श्री प्रेमकुमार राई
सदस्य श्री रमा देवी पराजुली
फैसला
मुद्दा नं. ०७६-FT-००१८
नि.नं. १२
मुद्दा: वैदेशिक रोजगार कसूर ।

वादीको नाम, थर, वतन	प्रतिवादीको नाम, थर, वतन
जिवलाल डाँगीको नाति ईन्द्रबहादुर डाँगीको छोरा दाङ जिल्ला नारायणपुर गा.वि.स. वडा नं. ४ परिवर्तित घोराही उपमहानगरपालिका वडा नं. १० वस्ने दोर्णबहादुर डाँगीको जाहेरीले नेपाल सरकार.....१	सार्की थापाको नाति शेरमान थापाको छोरा रुकुम जिल्ला साविक रुँघा गा.वि.स. वडा नं.८ परिवर्तित त्रिवेणी गाउँपालिका वडा नं. १ वस्ने लोकबहादुर थापा.....१

वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ६४ तथा वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरण नियमावली, २०६८ को नियम ३३ बमोजिम यस न्यायाधिकरणको क्षेत्राधिकार भित्र रहेको प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य र ठहर निम्न बमोजिम रहेको छ ।

तथ्य खण्ड

१. दोर्णबहादुर डाँगीको जाहेरी:-

प्रतिवादी लोकबहादुर थापाले म जाहेरवालालाई रोजगारमा कम्बोडिया पठाइदिन्छु भनी रु.५५,०००।- (पचपन्न हजार रूपैयाँ) बुझिलिई कम्बोडिया सम्म पर्याई अलपत्र पारी फर्किनु परेको र मबाट लिएको रकम र अलपत्र भई फर्केदा भएको खर्च रु.६०,०००।- (साठी हजार रूपैयाँ) समेत गरी जम्मा रु.१,१५,०००।- (एक लाख पन्ध्र हजार रूपैयाँ) समेत फिर्ता नगरेको हुँदा निज प्रतिवादीलाई आवश्यक कारवाही गरी विगो र हर्जाना रकम दिलाई पाऊँ भन्ने समेत बेहोराको दोर्णबहादुर डाँगीले दिएको जाहेरी दरखास्त ।

२. सक्कल IME रसिदहरू:-

दोर्णबहादुर डाँगीबाट लोकबहादुर थापाले मिति २०१७/०४/२१ मा रु.५५,०००।- (पचपन्न हजार)

Reliable Remit बाट बुझिलिएको सक्कल IME रसिद ।

३. प्रतिवादी लोकबहादुर डाँगीले अनुसन्धानका क्रममा गरेको बयान:-

मेरो चिनजानका दुर्गाबहादुर गुरुङ वैदेशिक रोजगारको सिलसिलामा कम्बोडियामा रहेकोमा निजसँग फोन सम्पर्क हुँदा त्यहाँबाट भिषा पठाई कम्बोडिया लान सकिने कुराकानी गरेपछि मेरो नाममा पनि भिषा पठाई कम्बोटिया भनेर मैले अनुरोध गरेकोमा निज दुर्गाबहादुर गुरुङले नेपालमा आशा भन्ने मानिससँग सम्पर्क गरी आवश्यक पैसा बुझाउनु लानुपर्यो, तपाईंहरूको भिषा पठाउँछु भनेकोले म लगायत यी जाहेरवाला दोर्णबहादुर डाँगी समेतले दुर्गाबहादुर गुरुङले भने बमोजिम आशा भन्ने मानिसलाई पैसा बुझाएर दोर्णबहादुर डाँगी र म समेत सँगै कम्बोडियामा गएका हौं । दुर्गाबहादुर गुरुङले भने बमोजिम कम्बोडियामा काम नपाएपछि हामी सँगै फर्की आएका हौं । मैले यी जाहेरवालालाई विदेश रोजगारमा पठाउन भनेर मेरो नाममा IME गर्न भनेको नभई आशा भन्ने मानिसले भने बमोजिम यी जाहेरवालाले मेरो नाममा IME गरिदिएको रू.५५०००।- (पचपन्न हजार) र सक्कल राहादानी आशा भन्ने मानिसलाई बुझाएको हुँ । दुर्गाबहादुर गुरुङले कम्बोडियाबाट थाईल्याण्ड भिषा पठाएर नेपालमा आशा भन्नेले पैसा बुझिलिई टिकटिङ्गको व्यवस्था मिलाई थाईल्याण्ड उडाएकोमा हामी थाईल्याण्डबाट बोर्डर पार गरी कम्बोडिया पुगेका हौं । जाहेरवालाले जाहेरी साथ पेश गरेको रसिद बमोजिमको रकम मैले झिकी दुर्गाबहादुर गुरुङले भने बमोजिम आशा भन्ने मानिसलाई बुझाएको हुँ भन्ने बेहोराको प्रतिवादी लोकबहादुर थापाले अनुसन्धानका क्रममा गरेको बयान ।

४. वैदेशिक रोजगार विभागबाट भएको निर्णय पर्चा:-

प्रतिवादी लोकबहादुर थापासंग अनुसन्धानको क्रममा रू. ३,००,००० । (तीन लाख) धरौटी माग गरिएको । माग गरे बमोजिमको धरौटी दाखिला गरेमा धरौटी तारेखमा राख्ने र दाखिला गर्न नसकेमा वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरणको अनुमति लिई थुनामा राखी मुद्दाको अनुसन्धान गर्ने भन्ने बेहोराको वैदेशिक रोजगार विभागबाट भएको निर्णय पर्चा ।

५. जाहेरवाला दोर्ण बहादुर डाँगीको निवेदन:-

यस विभागबाट साक्षी उपस्थित गराउनु भनी मौखिक आदेश भएकोमा साक्षी सम्पर्क बाहिर रहेकाले उपस्थित गराउन सकिन भन्ने बेहोराको जाहेरवाला दोर्णबहादुर डाँगीले वैदेशिक रोजगार विभागमा पेश गरेको निवेदन ।

६. वैदेशिक रोजगार विभागबाट भएको निर्णय पर्चा:-

प्रतिवादी लोकबहादुर थापासंग अनुसन्धानको क्रममा रू. ३,००,०००।- (तीन लाख) धरौटी माग गरिएकोमा निजले माग बमोजिमको धरौटी नगदै दाखिला गरेको बैंक भौचर पेश भई यस विभागको लेखा शाखाकोको रसिद नं. ६११ बाट रू.३०००००।- (तीन लाख) को रसिद प्राप्त भएको हुँदा माग बमोजिमको

धरौटी राख्ने निज प्रतिवादी लोकबहादुर थापालाई धरौटी तारखेमा राखी मुद्दाको थप अनुसन्धान गर्ने गरी वैदेशिक रोजगार विभागबाट भएको निर्णय ।

७. जाहेरवाला दोर्णबहादुर डाँगीले गरेको कागज:-

विभागमा जाहेरी दरखास्त दिँदाको समयमा प्लेन टिकट र होटल बिल नभएको हुँदा उक्त रकमको दावी गरिन । हाल प्लेन टिकेट र होटल बिल समेत पेस गरिसकेको छु । नेपालबाट कम्बोडिया जाँदा प्रतिवादीले नै प्लेन टिकेट खर्च व्यहोरेकोले कम्बोडियाबाट नेपाल फर्किँदाको प्लेन टिकेट रु.४३,००० ।-(त्रिचालिस हजार) र कम्बोडिया बस्दा खेरीको होटल बिल अमेरिकी डलर १०० का दरले अमेरिकी डलर २५७५ को हुन आउने नेपाली रु.२,५७,५००।- समेत निज प्रतिवादी लोकबहादुर थापाबाट दिलाई भराई पाउँ । प्रतिवादी लोकबहादुर थापाको बयान पोलमा परेका व्यक्तिहरू दुर्गाबहादुर गुरुङ तथा आशा भन्ने व्यक्तिको हुन्, मलाई जानकारी भएन । मैले सम्पूर्ण रकम प्रतिवादी लोकबहादुर थापालाई बुझाएको हुँ । दुर्गाबहादुर गुरुङ तथा आशासँग कुनै चिनजान छैन । निजहरूको तीन पुस्ते सहितको एकिन वतन र सम्पर्क नं. समेत खुलाउन सक्दिन भनी जाहेरवाला दोर्णबहादुर डाँगीले अनुसन्धानका क्रममा गरेको कागज ।

८. वादी नेपाल सरकारको अभियोग दावी:-

प्रतिवादी लोकबहादुर थापाले वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा १० दफा ४३ विपरितको कसूर गरेकाले सोही दफा ४३ बमोजिम सजाय हुन र प्रतिवादी लोकबहादुर थापाबाट जाहेरवाला दोर्णबहादुर डाँगीको विगो रकम रु. १,१५,०००।- र सो को पचास प्रतिशतले हुने हर्जाना रकम रु.५७,५००।, प्लेन टिकेट र होटल बिल रु.२,५७,५००।- समेत जम्मा रकम रु.४,७३,०००।- निज प्रतिवादी लोकबहादुर थापाबाट जाहेरवाला दोर्णबहादुर डाँगीलाई दिलाई पाउँ भन्ने समेत बेहोराको वादी नेपाल सरकारको तर्फबाट मिति २०७६/०४/२२ मा यस न्यायाधिकरणमा दर्ता भएको अभियोगपत्र ।

९. यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७६/१०/०१ मा भएको आदेश:-

प्रतिवादी लोकबहादुर थापाको अभियोग पत्रमा उल्लेखित वतनमा म्याद तामेल गर्दा वेपत्ते भई आएको हुँदा उक्त म्याद बदर गरिदिएको छ । अब जाहेरवाला समेत जे जो साँग बुझ्नुपर्ने हो बुझी प्रतिवादीको म्याद तामेल हुन सक्ने अर्को वतन खुलाई पठाउनको लागि वैदेशिक रोजगार विभागमा लेखी पठाई प्राप्त भए पछि पेस गर्नु भनी यस न्यायाधिकरणबाट भएको आदेश ।

१०. वैदेशिक रोजगार विभागको पत्र:-

प्रतिवादी लोकबहादुर थापाको अभियोग पत्रमा उल्लेखित वतन बाहेक अन्य वतन खुल्न आएको नदेखिएको भन्ने समेत बेहोराको वैदेशिक रोजगार विभागबाट मिति २०७७/०८/१६ मा प्राप्त पत्र ।

११. यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७६।०९।०७ मा भएको आदेश:-

प्रतिवादीको नाममा समाह्वान म्याद जारी गरी राष्ट्रिय दैनिक पत्रिकामा प्रकाशित गरी तामेल गरी सुनुवाईको मौका दिनु उपयुक्त हुने देखिएकाले वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरण नियमावली, २०६८ को नियम ११(१) (ख) बमोजिम प्रतिवादीको नाउँको समाह्वान म्याद राष्ट्रिय दैनिक पत्रिकामा प्रकाशित गरी तामेल गरी म्याद भित्र उपस्थित भए वा अवधि व्यतित भएपछि म्याद प्रकाशन भएको निस्सा मिसिल संलग्न गरी नियमानुसार पेस गर्नु भनी यस न्यायाधिकरणबाट भएको आदेश ।

१२. प्रतिवादीले समाह्वान म्याद गुजारी वसेका:-

प्रतिवादी दोर्णबहादुर डाँगीका नामको म्याद मिति २०७७/०९/२० को गोरखापत्र राष्ट्रिय दैनिक पत्रिकामा प्रकाशित भएकोमा प्रतिवादी म्याद भित्र हाजिर नभई शुरु म्याद गुजारी बसेको मिसिलबाट देखिन्छ ।

१३. यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७७।११।१२ मा भएको आदेश:-

म्यादभित्र हाजिर नभई प्रतिवादी चुक्ता भइसकेको अवस्था हुँदा वादी पक्षका अभियोग पत्रको सबुद प्रमाण खण्डको गवाह महलमा उल्लेखित जाहेरवाला दोर्णबहादुर डाँगीलाई बकपत्रको लागि विशेष सरकारी वकील कार्यालय मार्फत् उपस्थित गराउन वैदेशिक रोजगार विभाग काठमाडौँलाई लेखी पठाई उपस्थित गराए पेस गर्नु भनी यस न्यायाधिकरणबाट भएको आदेश ।

१४. यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७७/१२/२५ मा भएको आदेश:-

वादी पक्षको अभियोग पत्रको सबुद प्रमाण खण्डको गवाह महलमा उल्लेखित गवाह/जाहेरवाला दोर्णबहादुर डाँगीलाई मिति २०७७/११/१२ को आदेश बमोजिम वैदेशिक रोजगार विभागले बकपत्रको लागि उपस्थित गराएको नदेखिँदा निजलाई बुझ्नुपर्ने देखिएकाले मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा ११२ बमोजिम म्याद जारी गरी झिकाई उपस्थित भए पेस गर्नु भनी यस न्यायाधिकरणबाट भएको आदेश ।

१५. वादी गवाह/साक्षी उपस्थित नभएको:

वादीका गवाह/साक्षी जाहेरवाला दोर्णबहादुर डाँगीका नाममा मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा ११२ बमोजिम म्याद जारी हुँदा समेत बकपत्रका लागि उपस्थित नभएको मिसिलबाट देखिन्छ ।

ठहर खण्ड

१६. नियम बमोजिम दैनिक पेशी सूचीमा चढी इजलास समक्ष पेस भएको प्रस्तुत मुद्दामा वादी नेपाल सरकारको तर्फबाट उपस्थित विशेष सरकारी वकील कार्यालय काठमाडौँका विद्वान् उप-न्यायाधिवक्ता श्री दशरथ गौतमले प्रतिवादीले जाहेरवाला दोर्णबहादुर डाँगीलाई वैदेशिक रोजगारमा कम्बोडिया पठाउन भनी रु.५५०,००१- (पचपन्न हजार रूपैयाँ) लिई शर्त अनुरूप वैदेशिक रोजगारीमा नपठाई अभियोग दावी

अनुसारको कसूर गरेको भन्ने रकम पठाएको निस्सा र प्रतिवादी फरार रहेको अबस्था समेतबाट पुष्टि भएको हुँदा प्रतिवादीलाई अभियोग दावी बमोजिम सजाय गरी जाहेरवालाको बिगो र हर्जाना दिलाई न्याय निरोपण गरी पाऊँ भनी गर्नुभएको बहस सुनियो ।

१७. यसमा वादी नेपाल सरकार तर्फबाट प्रतिवादी लोकबहादुर थापालाई वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा १० र ४३ को कसूरमा सोही दफा ४३ बमोजिम सजाय हुन र प्रतिवादी लोकबहादुर थापाबाट जाहेरवाला दोर्णबहादुर डाँगीको विगो रकम रू.१,१५,०००।- र सोको पचास प्रतिशतले हुने हर्जाना रकम रू.५७,५००।- , प्लेन टिकट र होटल विल रू.२,५७,५००।- समेत जम्मा रू.४,७३,०००।- निज प्रतिवादी लोकबहादुर थापाबाट दिलाई भराई पाउन दावी लिएकोमा प्रतिवादी लोकबहादुर थापाको नाउँमा जारी भएको समाह्वान म्याद मिति २०७७।०९।२० मा गोरखापत्र राष्ट्रिय दैनिक पत्रिकामा प्रकाशित भई तामेल भएकोमा प्रतिवादी म्याद भित्र हाजिर नभई फरार भई बसेको देखिन्छ ।
१८. उपरोक्त अभियोग दावी रहेको प्रस्तुत मुद्दामा विद्वान् उप-न्यायाधिवक्ताको उपरोक्त बहस सुनी प्रस्तुत मुद्दामा प्रतिवादी लोकबहादुर थापाले अभियोग दावी बमोजिमको कसूर गरेको हो, होइन ? निरोपण गर्नुपर्ने देखियो ।
१९. निर्णयतर्फ विचार गर्दा, जाहेरवाला दोर्णबहादुर डाँगीलाई रोजगारीमा कम्बोडिया पठाइ दिने भनी रू.५५,०००।- (पचपन्न हजार रूपैयाँ) थाईल्याण्ड हुँदै कम्बोडिया पुर्याई अलपत्र पारी १३ दिन सम्म राखी रोजगारीमा लगाउन नसकी ज्यान जोखिममा पर्न गई फर्किनुपरेकाले रकम माग गर्दा आलटाल गरी बेवास्ता गरेकाले कारवाही गरी मबाट लिएको रकम रू.५५०००।- र अलपत्र भई फर्कँदा भएको खर्च रू.६०,०००।- (साठी हजार रूपैयाँ) र ५०% हर्जाना समेत गरी जम्मा रू.१,७२५००।- समेत फिर्ता दिलाई पाऊँ भन्ने जाहेरी दरखास्तबाट प्रस्तुत मुद्दाको अनुसन्धान तहकिकात भएकोमा जाहेरवालाले तहकिकातको सिलसिलामा कम्बोडिया बस्दाको होटल विल खर्च स्पष्ट गरी थप कागज गर्नुका साथै साक्षी भने उपस्थित गराउन असमर्थता देखाई दिएको निवेदन मिसिल सामेल रहेको देखिन्छ ।
२०. प्रतिवादी प्रतिरक्षार्थ यस न्यायाधिकरणमा उपस्थित नभए तापनि निजले मौकामा गरेको बयानमा पूर्व चिनजानका दुर्गाबहादुर गुरुङ वैदेशिक रोजगारको सिलसिलामा कम्बोडियामा रहेकोमा निजसँग फोन सम्पर्क हुँदा त्यहाँबाट भिषा पठाई कम्बोडिया लान सकिने कुराकानी गरेपछि मेरो नाममा पनि भिषा पठाई कम्बोडिया लानुपर्यो भनेर मैले अनुरोध गरेकोमा निज दुर्गाबहादुर गुरुङले नेपालमा आशा भन्ने मानिससँग सम्पर्क गरी आवश्यक पैसा बुझाउनु तपाईंहरूको भिषा पठाउँछु भनेकोले म लगायत जाहेरवाला दोर्णबहादुर डाँगी समेतले दुर्गाबहादुर गुरुङ्गले भने बमोजिम आशा भन्ने मानिसलाई पैसा बुझाएर दोर्णबहादुर डाँगी र म समेत सँगै कम्बोडियामा गएका हौं । दुर्गाबहादुर गुरुङ्गले भने बमोजिम कम्बोडियामा काम नपाएपछि हामी सँगै फर्कि आएका हौं । जाहेरवालालाई विदेश रोजगारमा पठाउन भनेर मेरो नाममा IME गर्न भनेको नभई आशा भन्ने मानिसले भने बमोजिम जाहेरवालाले मेरो नाममा IME गरिदिएको रू.५५०००।- (पचपन्न

हजार) झिकी दुर्गाबहादुर गुरुङ्गले भने बमोजिम आशा भन्ने मानिसलाई बुझाएको हुँ भन्ने समेत बेहोरा लेखाएको देखिन्छ । यसरी प्रतिवादी र जाहेरवाला साथ-साथै कम्बोडिया गएको र साथै फर्किएको भन्ने उल्लेख गएको भन्ने अबस्थामा प्रतिवादीले जाहेरवालालाई झुठ्ठा आश्वासन र प्रलोभन देखाई वैदेशिक रोजगारमा लगी अलपत्र पारेको भन्न मिल्ने अबस्था देखिएन ।

२१. मुद्दाको पक्षमा आफ्नो साक्षी/प्रमाण गुजारने दायित्व रहनेमा वादीले गवाह/जाहेरवालालाई बकपत्रका लागि यस न्यायाधिकरणमा उपस्थित नगराएको र यस न्यायाधिकरणबाट म्याद जारी हुँदा समेत वादीको गवाह बकपत्रका लागि उपस्थित भएको देखिएन ।
२२. प्रमाण ऐन, २०३१ को दफा १८ मा "कुनै काम, घटना वा अवस्थाका सम्बन्धमा भएको तहकिकात वा जाँचवुझको सिलसिलामा प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम तयार भएको कुनै लिखतमा उल्लेख भएको कुरा सो कुरा व्यक्त गर्ने व्यक्ति साक्षीको रूपमा अदालतमा उपस्थित भई बयान गरेमा प्रमाणमा लिन हुन्छ" भन्ने कानूनी व्यवस्था रहेको र सो बमोजिम वादीले गवाह/जाहेरवाला उपस्थित गराई बकपत्र गराउन सकेको नदेखिएकाले मौकाको जाहेरी वेहोरा मात्र प्रतिवादीका विरुद्ध प्रमाणमा ग्राह्य हुने देखिन आएन ।
२३. वादीको अभियोग पत्रसाथ जाहेरवालाले रिलाएवल रेमिटबाट प्रतिवादी लोकबहादुर थापाको नाममा रु.५५०,००१- पठाएको रसिद/निस्सा पेस गरेको देखिन्छ । सो रसिदबाट रकम पठाएको देखिए तापनि वैदेशिक रोजगार प्रयोजनका लागि रकम पठाएको भन्ने उक्त रसिदमा उल्लेख भएको देखिदैन । उक्त रकम पठाउनुको प्रयोजनको स्पष्टताको अभावमा आत्मगत अर्थ र अनुमान गरी प्रतिवादीले वैदेशिक रोजगारमा पठाउनका लागि रकम लिएको रहेछ भन्ने निष्कर्षमा पुग्न उचित हुने देखिएन ।
२४. प्रमाण ऐन, २०३१ को दफा २५ मा "फौजदारी मुद्दामा अभियुक्तको कसूर प्रमाणित गर्ने भार वादीको हुनेछ" भन्ने कानूनी व्यवस्था रहेकाले गवाह/साक्षी उपस्थित गराई बकपत्र गराई प्रतिवादी उपरको अभियोग प्रमाणित गराउनुपर्ने दायित्व वादीमा रहेकोमा द्विविधा रहेन । वादीले गवाह प्रस्तुत गर्न नसकेकाले वस्तुनिष्ठ प्रमाणको अभाव हुँदा प्रतिवादीले अभियोग दावीको कसूर गरेको भन्न न्यायोचित हुने देखिएन ।
२५. तसर्थ: विवेचित, उपरोक्त आधार, कारण र कानूनी व्यवस्था समेतबाट प्रतिवादी उपरको कसूर प्रमाणित गर्ने भार वादीमा रहनेमा वादीले गवाह प्रस्तुत गरी बकपत्र गराई प्रतिवादी उपरको अभियोग प्रमाणित गर्न सकेको नदेखिएकाले वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा १० र ४३ को कसूरमा सोही दफा ४३ बमोजिम सजाय गरी जाहेरवालाको विगो र हर्जाना दिलाई पाउँ भन्ने वादीको अभियोग दावी पुग्न नसकी प्रतिवादी लोकबहादुर थापाले सफाई पाउने ठहर्छ । अरूमा तपसिल बमोजिम गर्नु ।

तपसिल

माथि ठहर खण्डमा लेखिए बमोजिम प्रतिवादीले अभियोग दाबीबाट सफाई पाउने ठहरेकोले प्रस्तुत फैसला

उपर चित्त नवुझे वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ६६ (२) बमोजिम ३५ दिनभित्र श्री सर्वोच्च अदालतमा पुनरावेदन गर्न जानू भनी विशेष सरकारी वकील कार्यालय, काठमाडौंलाई फैसलाको प्रतिलिपि सहित पुनरावेदनको म्याद दिनु..... १
प्रस्तुत फैसलाको जानकारी वादी मार्फत जाहेरवालालाई दिनु..... २
फैसलाको विद्युतिय प्रति सूचना प्रविधिमा अभिलेखमा सुरक्षीत गरी पिठमा जनाई मिसिल अभिलेख शाखामा बुझाई दिनु..... ३

रमेशकुमार खत्री
(अध्यक्ष)

उक्त रायमा सहमत छौ ।

रमा देवी पराजुली
(सदस्य)

प्रेमकुमार राई
(सदस्य)

फैसला तयार गर्न सहयोग पुऱ्याउने

इजलास अधिकृत: दुर्गादत्त लम्साल

फैसला मिति:- २०७८/०५/२०/१

फैसला प्रमाणीकरण मिति:- २०७८/०६/७

न्यायाधिकरणको छाप

श्री
वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरण
इजलास
माननीय अध्यक्ष श्री रमेशकुमार खत्री
सदस्य श्री प्रेमकुमार राई
सदस्य श्री रमा देवी पराजुली
फैसला
मुद्दा नं. ०७६-FT-०१०८
नि.नं. २०
मुद्दा: वैदेशिक रोजगार कसूर ।

वादीको नाम, थर, वतन	प्रतिवादीको नाम, थर, वतन
रवीलाल ढकालकी छोरी, गोरखा जिल्ला, वारपाक सुलिकोट गाउँपालिका वडा नं. ४ घर भई हाल काठमाडौं जिल्ला, तारकेश्वर नगरपालिका वडा नं. ५ बोहोराटार हिमालयन बस्ती बस्ने अमृता ढकाल.....१ छविलाल दाहालको नाती, लिलराज दाहालको छोरा, गोरखा जिल्ला, केरावारी गा.वि.स. परिवर्तित सिरानचोक गाउँपालिका वडा नं. ४ घर भई हाल चितवन जिल्ला, भरतपुर महानगरपालिका वडा नं. ५ बस्ने रविन दाहालको जाहेरीले नेपाल सरकार	हितमान बि.क.को नाती पर्मलाल बि.क.को छोरा, म्याग्दी जिल्ला नारच्याङ्ग गा.वि.स. परिवर्तित अन्नपूर्ण गाउँपालिका वडा नं. ४ बस्ने सुवास बि.क..१

वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ६४ तथा वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरण नियमावली, २०६८ को नियम ३३ बमोजिम यस न्यायाधिकरणको क्षेत्राधिकार भित्र रहेको प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य र ठहर निम्न बमोजिम रहेको छ ।

तथ्य खण्ड

१. अमृता ढकालको जाहेरी दरखास्त:-

प्रतिवादी सुवास बि.क.ले म जाहेरवाला अमृता ढकाललाई वैदेशिक रोजगारको लागि अष्ट्रेलिया देश पठाई कृषिमा काममा रोजगारी दिलाई दिने भनी मबाट शुरुमा रू. १४,००,०००।- (चौध लाख) र पछि रकम रू.१,५५,०००।- (एक लाख पचपन्न हजार) गरी कुल रकम रू.१५,५५,०००।- (पन्ध्र लाख पचपन्न हजार) लिई भने बमोजिमको मुलुकमा नपठाएको र मबाट लिए खाएको रकम समेत फिर्ता नगरेको हुँदा

सोको बिगो र हर्जाना समेत दिलाई कारवाही गरी पाऊँ भन्ने समेत बेहोराको जाहेरवाला अमृता ढकालको मिति २०७६/०७/०५ को जाहेरी दरखास्त ।

२. रवीन दाहालको जाहेरी दरखास्त:-

प्रतिवादी सुवास बि.क.ले म जाहेरवाला रवीन दाहाललाई वैदेशिक रोजगारको लागि अष्ट्रेलिया देश पठाई कृषिमा काममा रोजगारी दिलाई दिने भनी मबाट रकम रू.१५,५२,५०८।- (पन्ध्र लाख वाउन्न हजार पाँच सय आठ) लिई भने बमोजिमको मुलुकमा नपठाएको र मबाट लिए खाएको रकम समेत फिर्ता नगरेको हुँदा बिगो र हर्जाना समेत दिलाई कारवाही गरी पाऊँ भन्ने समेत बेहोराको जाहेरवाला रवीन दाहालको मिति २०७६/०७/२९ को जाहेरी दरखास्त ।

३. सक्कल लिखत:-

सुवास बि.क.ले अमृता ढकाललाई वैदेशिक रोजगारीको लागि अष्ट्रेलिया मुलुक पठाई दिने भनी जाहेरवाला अमृता ढकाल र रबिन दाहालबाट जम्मा रू.३१,०७,५०८।- (एकतिस लाख सात हजार पाँच सय आठ) रकम बुझिलिई मिति २०७४/१२/०२ मा गरिदिएको लिखत कागज ।

४. बुझिएका व्यक्ति ईश्वर राज रेग्मीले गरेको कागज:-

जाहेरवाला अमृता ढकालबाट प्रतिवादी सुवास वि.क.ले रकम रू.१४,००,०००।- (चौध लाख) नगद वैदेशिक रोजगारको लागि अष्ट्रेलिया पठाउने भनी लिएको र रू.१,५५,०००।- घर व्यवहार चलाउन भनी लिएको ठीक साँचो हो । त्यसैगरी रविन दाहालबाट प्रतिवादी सुवास वि.क.ले रकम रू.१५,५२,७०८।- (पन्ध्र लाख बाउन्न हजार सात सय आठ) वैदेशिक रोजगारको लागि अष्ट्रेलिया पठाउने भनी लिएको ठीक साँचो हो । जाहेरवाला र रविन दाहालसँगबाट प्रतिवादीले विभिन्न समयमा रकम लिंदा म साथै थिएँ । पछि निजहरूले आपसी सहमती गरी लिखत कागज गर्दा म हरेक कारोवारमा उपस्थित भएको हुनाले दुवै पक्षले मलाई साक्षी बसी दिनुपर्यो भनी अनुरोध गरेको हुनाले म साक्षी बसिदिएको हुँ । सो कारोवारको बारेमा थाहा पाएको हुँ । जाहेरवाला अमृता ढकालबाट प्रतिवादी सुवास वि.क.ले रकम रू.१,५५,०००।- लिखत कागज गर्दाको समयमा घर व्यवहार तथा व्यापार व्यवसाय गर्न भनी लिएको थिए । उक्त कागजात दुवै पक्षको राजीखुशिमा तयार भएको हो ।

५. अमृता ढकालको जाहेरीमा प्रतिवादी सुवास बि.क.ले अनुसन्धानका क्रममा गरेको बयान:-

जाहेरवाला अमृता ढकालसँग चिनजान छ, निजसँग नाता सम्बन्ध र लेनदेन छैन । रिसइवि केही छैन । वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने अनुमति लिएको छैन र वैदेशिक रोजगारको कारोवार गरेको पनि छैन । उक्त जाहेरी दरखास्तको बेहोरा पढी बाँची सुनाउंदा सुनी पाएँ । जाहेरी बेहोरा सबै झुठ्ठा हो । जाहेरीमा उल्लेख भएबमोजिमको कुनै पनि रकम मैले लिएको छैन । मैले निज तथा अन्य कसैलाई विदेश पठाउने आश्वास पनि दिएको छैन । उक्त लिखत कागज (तमसुक) मा नाम उल्लेख भएका रविन दाहाललाई मैले चिनेको

छैन । मैले उक्त लिखत कागज देखाउँदा देखी पाएँ । उक्त लिखत कागजमा भएको नाम थार, सहीछाप तथा औंठाछाप मेरै हो । तर उक्त लिखत जिल्ला प्रहरी कार्यालय चितवनमा करकापमा तयार गरिएको हो । म यस मुद्दासँग सम्बन्ध नभएका अन्य व्यक्तिहरूसँगको घरायसी लेनदेनमा जिल्ला प्रहरी कार्यालय चितवनमा रहेको समयमा उक्त लिखत तमसुक तयार गरिएको हो । त्यसरी करकापमा कागजात तयार भएको जानकारी राख्ने मेरा साक्षीहरू खड्क बहादुर वि.क.को छोरा जिल्ला म्याग्दी मंगला गाउँपालिका वडा नं. १ वस्ने पुष्कर बि.क. लाई बुझी पाउँ । करकापमा आजसम्म मैले कहींकतै मुद्दा दिएको छैन । जाहेरी साथ पेस भएको लिखत कागज तयार गरिएको मिति २०७४/११ मसान्त देखि २०७४/१२/०२ सम्म म जिल्ला प्रहरी कार्यालय चितवनको हिरासतमा रहेको कुरा उक्त कार्यालयसँग बुझी प्रमाण लगाई पाउँ । जाहेरवालालाई मैले कुनै रकम फिर्ता गरेको छैन । गर्नुपर्ने पनि छैन । मिति २०७६/०७/०५ यस विभागमा मेरो विरुद्ध जाहेरी दर्ता गरेपश्चात् २०७६/०७/१० मा लक्ष्मी पुजाको दिन जिल्ला प्रहरी कार्यालय म्याग्दीमा वैदेशिक रोजगार कार्यलयमा दर्ता रहेको मुद्दा फिर्ता गरिदिन्छु भनी मसँग कुल चारवटा मिति २०७६/०७/२५, २०७६/०८/२५, २०७६/०९/२५ र २०७६/१०/२५ उल्लेख भएका प्रभु बैंक लि. का चेकबाट कुल रकम रु.३१,०७,५०८।- (एकतीस लाख सात हजार पाँच सय आठ) भुक्तानी पाउने गरी मैले चेक निज अमृता ढकालको नाममा काटिदिएको छु । मिति २०७४/१२/०२ को लिखत तमसुक, २०७६/०७/०५ को जाहेरी दरखास्त र जाहेरी पश्चात मिति २०७६/०७/१० मा लक्ष्मी पूजाको दिन जवरजस्ती मबाट चेक लिनु यी सबै कुराहरू के हो मैले बुझ्न सकेको छैन । जवरजस्ती मेरो चेकमा हस्ताक्षर गराई चेक कटाउन लगाईएको घटना थाहा पाउने जिल्ला म्याग्दी, वेनी नगरपालिका वडा नं ३ बस्ने भोजबहादुर थापा र जिल्ला म्याग्दी, वेनी नगरपालिका वडा नं ७ बस्ने कुशल पौडेल समेतलाई बुझी पाउँ । म माथि दोश्रो पटक जवरजस्ती गरी चेक कटाए पश्चात् अदालतमा मुद्दा हाल्न कानून व्यवसायी खोजीरहेको समयमा प्रहरीले वैदेशिक रोजगार कसूर मुद्दामा पक्राउ गरेको हुनाले समय पाइन्नँ । यस विषयमा मलाई केही थाहा भएन निज जाहेरवालालाई नै थाहा होला । निज जाहेरवालालासँग मेरो राजनीतिक कार्यक्रमको सिलसिलामा भेट भएको हो । हामी एउटै पार्टीमा आवद्ध रहेको हुनाले विभिन्न कार्यक्रममा भेट हुने भएको हुनाले चिनजान भएको हो । मेरो आर्थिक अवस्था सामान्य छ । कृषि फर्मबाट गुजारा चलाएको छु भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी सुवास वि.क.ले अनुसन्धानका क्रममा मिति २०७६/०७/०९ को बयान ।

६. रविन दाहालको जाहेरीमा प्रतिवादी सुवास बि.क.ले अनुसन्धानका क्रममा गरेको बयान:-

जाहेरवाला रविन दाहालसँग चिनजान, नाता सम्बन्ध र लेनदेन छैन । रिसइवि केही छैन । वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने अनुमति लिएको छैन र वैदेशिक रोजगारको कारोवार गरेको पनि छैन । जाहेरी बेहोरा सबै झुठ्ठा हो । जाहेरीमा उल्लेख भए बमोजिमको कुनै पनि रकम मैले लिएको छैन । नत मैले निज तथा अन्य कसैलाई विदेश पठाउने आश्वासन नै दिएको छु । उक्त लिखत कागज (तमसुक) मा नाम उल्लेख भएका अमृता ढकालसँग मात्र चिनजान छ । रविन दाहाललाई मैले चिनेको छैन । चिनजान नै नभएको मानीससँग कुनै कारोवार हुने कुरै भएन । मैले उक्त लिखत कागजमा मेरो भन्ने बेहोरा सबै अमृता ढकालको जाहेरीको

बयानमा भनी सकेँ । निज अमृता ढकालले कसको नाम राखी सहीछाप गराइन् मलाई थाहा छैन । मैले रविन दाहाल भन्ने व्यक्तिलाई चिन्दिन र निजसँग मैले रकम पनि लिएको छैन । म देशको प्रचलित नियम कानून बारे सामान्य जानकारी राख्दछु । यति ठूलो रकम मैले कसरी बुझे कुन कुन मितिमा मलाई कति कति रकम दिए । यति ठूलो रकम बैकिङ्ग प्रणाली बाहेक हाते लेनदेन हुदैन भन्ने पक्का थाहा छ । वैदेशिक रोजगारमा पठाउने भए कपाली तमसुकको बेहोरा त्यस्तो हुन्छ ? कहाँ जाने को को जाने ? जानेको पासपोर्ट जस्ता कुनै विवरण उल्लेख छैन नत मैले कुनै कागजात बुझेको छु । त्यस्तो केही पनि छैन । तर मलाई करकापमा पारी नक्कली बेहोराको तमसुकमा सहि छाप गर्न बाध्य पारे जुन परिस्थितिको बारे मैले अमृता ढकाल जाहेरवाला भएको मुद्दाको बयानको क्रममा नै भनेको छु । जाहेरवाला विरुद्ध करकापमा आजसम्म मैले कहींकतै मुद्दा दिएको छैन । जब मैले जाहेरवालाबाट कुनै रकम लिएको छैन भने दिने कुरा पनि भएन । तसर्थ मैले निजलाई कुनै रकम फिर्ता गरेको छैन भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी सुवास वि.क.ले अनुसन्धानका क्रममा गरेको बयान ।

७. जाहेरवाला अमृता ढकालले गरेको कागज:-

मैले यस विभागमा मिति २०७६/०७/०५ मा प्रतिवादी सुवास बि.क. विरुद्ध दिएको जाहेरी दरखास्त ठीक साँचो हो । उक्त जाहेरी बेहोरा मेरो हो । जाहेरी साथ पेस भएको लिखत कागजमा लेखिएको बेहोरा ठीक साँचो हो । मैले प्रतिवादी सुवास बि.क.लाई शुरुमा वैदेशिक रोजगारको लागि भनी रु.१४,००,०००।- (चौध लाख) र पछि निजको तत्कालको घरायसी खर्च टार्ने र सो रकम वैदेशिक रोजगारमा पठाउँदा लाग्ने खर्चमा समायोजन गर्ने शर्तमा रकम रु.१,५५,०००।- (एक लाख पचपन्न हजार) गरी वैदेशिक रोजगार प्रयोजनार्थ कुल रकम रु.१,५५,०००।- दिएको हो । मलाई प्रतिवादीले हालसम्म विदेश लगेका छैनन् । मैले निज प्रतिवादी चितवन प्रहरी कार्यालयमा छन् भन्ने कुरा थाहा पाएपछि निजलाई भेट्न उक्त प्रहरी कार्यालयमा जाँदा निज मिति २०७४ चैत्र २ गते उक्त प्रहरी कार्यालयबाट थुनामुक्त भएकोले बाहिर ल फर्ममा गई कागज गराएको हो । उक्त कागज गराउँदा निज माथि कुनै करकाप गरिएको थिएन । निज प्रतिवादीले मलाई चारवटा चेकबाट विभिन्न समयका साट्टन मिल्ने गरी लिखत कागजमा लेखिए बराबरको रकम लिखत कागजमा धनी नाम भनी उल्लेख भएका रविन दाहाललाई समेत दिने गरी कुल रकम रु.३१,०७,५०८।- (एकतिस लाख सात हजार पाँच सय आठ) को चेक मेरो नाममा काटी दिएको हो । उक्त सम्पूर्ण चेक एकै बसाईमा कुनै करकाप विना मिति २०७६/०७/०९ मा काटिदिएका हुन् । प्रतिवादीले वैदेशिक रोजगारको मुद्दा फिर्ता लिने शर्तमा उक्त चेक काटिदिएका हुन् । सम्भव भएसम्म रकम २०७६/०७/१६ भित्र दिन्छु भनी मौखिक आश्वासन समेत दिएका थिए । तर सो मौखिक आश्वासन कार्यान्वयन निज प्रतिवादीले गरेनन् र हाल पक्राउ परे भन्ने समेत बेहोराको जाहेरवाला अमृता ढकालले अनुसन्धानका क्रममा गरेको कागज ।

८. रवीन दाहालले गरेको कागज:-

जाहेरवाला अमृता ढकालले यस विभागमा मिति २०७६/०७/०५ मा प्रतिवादी सुवास बि.क. विरुद्ध दिएको

जाहेरी दरखास्त ठीक साँचो हो । जाहेरी साथ पेस भएको लिखत कागजमा लेखिएको बेहोरा ठीक साँचो हो । जाहेरवाला अमृता ढकाल र म नातामा दिदी भाइ भएको र कागज गराउने समयमा उपस्थित साक्षी तथा लेखिदिनेले समेत एउटै कागज गराए हुन्छ भनेको र प्रतिवादीले समेत समय छैन । एउटै कागज गराउ भनेको हुनाले एउटै लिखत कागज गराएको हो । मैले प्रतिवादी सुवास बि.क.लाई अष्ट्रेलिया देश पठाउने भनेर रकम रू.१५,५२,०००।- दिएको र पछि निजले मेरो विदेश जाने काम अगाडि वढाउन निज प्रतिवादीको रू. ५०८।- खर्च भएको भनी मागेको हुनाले रू. ५०८।- गरी कुल रकम रू.१५,५२,५०८।- (पन्ध्र लाख बाउन्न हजार पाँच सय आठ) दिएको हो । दिदी अमृता ढकालले कुल रकम रू.१५,५५,०००।- (पन्ध्र लाख पचपन्न हजार) दिनुभएको हो । हामीले निज प्रतिवादी चितवन प्रहरी कार्यालयमा छन् भन्ने कुरा थाहा पाए पछि निजलाई भेट्न उक्त प्रहरी कार्यालयमा जाँदा निज मिति २०७४ चैत्र २ गते उक्त प्रहरी कार्यालयबाट थुनामुक्त भएकोले बाहिर ल फर्ममा गई कागज गराएको हो । उक्त कागज गराउँदा निज माथि कुनै करकाप गरिएको थिएन भन्ने समेत बेहोराको जाहेरवाला रविन दाहालले गरेको कागज ।

९. जाहेरवाला रवीन दाहालले गरेको कागज:-

मैले यस विभागमा मिति २०७६/०७/२९ मा प्रतिवादी सुवास बि.क. विरुद्ध दिएको जाहेरी दरखास्त ठीक साँचो हो । उक्त जाहेरी बेहोरा मैरे हो । जाहेरी साथ पेस भएको लिखत कागजमा लेखिएको बेहोरा ठीक साँचो हो । मैले प्रतिवादी सुवास बि.क.लाई वैदेशिक रोजगारको लागि भनी रकम रू.१५,५२,५०८।- (पन्ध्र लाख वाउन्न हजार पाँच सय आठ) दिएको हो । मलाई प्रतिवादीले हालसम्म विदेश लगेका छैनन् । मैले निज प्रतिवादी चितवन प्रहरी कार्यालयमा छन् भन्ने कुरा थाहा पाएपछि निजलाई भेट्न उक्त प्रहरी कार्यालयमा जाँदा निज मिति २०७४ चैत्र २ गते उक्त प्रहरी कार्यालयबाट थुनामुक्त भएकोले बाहिर ल फर्ममा गई कागज गराएको हो । उक्त कागज गराउँदा निज माथि कुनै करकाप गरिएको थिएन । निज प्रतिवादीले मलाई हाल सम्म कुनै रकम दिएका छैनन् । विदेश लैजाने प्रयोजनको लागि रू.१५,५२,०००।- दिएको र पछि निजले मेरो विदेश जाने काम अगाडि वढाउन निज प्रतिवादीको रू. ५०८।- खर्च भएको भनी थप रकम मागेको हुनाले खुद्रा रकम देखिन गएको हो । जाहेरवाला अमृता ढकाल र म नातामा दिदीभाइ भएको र कागज गराउने समयमा उपस्थित साक्षी तथा लेखिदिनेले समेत एउटै कागज गराए हुन्छ भनेको र प्रतिवादीले समेत समय छैन एउटै कागज गराउ भनेको हुनाले एउटै लिखत कागज गराएको हो । दिदी अमृता ढकालले यस विभागमा आई जाहेरी दर्ता गराएको मितिमा म काठमाडौँ आउन सम्भव नभएको हुनाले सम्भव भएको दिन आज आई जाहेरी दिएको हुँ । मेरो साक्षी पनि ईश्वर राज रेग्मी नै हुन् । उनले यस विभागमा गरेको कागज नै मेरो पनि साक्षीले गरेको कागज मानी प्रमाण लगाई पाऊँ र अर्का साक्षी पुष्कर घिमिरे हाल सम्पर्कमा नरहेको हुनाले निजलाई उपस्थित गराउन सकिदैन । साथै जाहेरवाला अमृता ढकालले जाहेरी साथ पेस गरेको सक्कल लिखत कागज समेत मेरो जाहेरीको लिखत कागजको रुपमा प्रमाण लगाई पाऊँ भन्ने समेत बेहोराको जाहेरवाला रवीन दाहालले अनुसन्धानका क्रममा गरेको कागज ।

१०. नेपाल सरकारको अभियोग दावी:-

निज प्रतिवादी सुवास वि.क.ले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय सञ्चालन गर्ने ईजाजत अनुमति नलिई जाहेरवालालाई वैदेशिक रोजगारको लागि अष्ट्रेलिया पठाई दिन्छु भनी रकम बुझिलिई भनेबमोजिम रोजगारी नदिलाई लिए खाएको रकम फिर्ता नगरेको कार्य वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा १० र दफा ४३ बमोजिमको कसूर अपराध भएको देखिंदा निज प्रतिवादी सुवास वि.क.लाई वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ४३ बमोजिम हुने सजाय ३ बर्षदेखि ७ बर्ष सम्म कैद र रू. ३ लाख देखि रू. ५ लाखसम्म जरिवानाको आधा सजाय हुन र जाहेरवालालाई अमृता ढकाल र रविन दाहालको विगो रकम रू. ३१,०७,५०८।- र सोको ५०% ले हुने हर्जाना रकम समेत निज प्रतिवादी सुवास वि.क.बाट जाहेरवालालाई दिलाई भराई दिने तथा अपराध पीडित संरक्षण ऐन, २०७५ को दफा ४१ बमोजिम प्रतिवादीबाट क्षतिपूर्ति शुल्क भराई पीडित राहत कोषमा जम्मा गरीपाउँ भन्ने समेत बेहोराको वादी नेपाल सरकारको अभियोग दावी ।

११. यस न्यायाधिकरणमा प्रतिवादी सुवास वि.क.ले गरेको बयान:-

मैले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने अनुमति पत्र लिएको छैन । मैले जाहेरवालालाई वैदेशिक रोजगारमा अष्ट्रेलिया मुलुकमा पठाउने भनेर आश्वासन दिएको छैन । विदेश पठाउने भनेर रकम समेत लिएको छैन । मलाई चितवन जिल्ला प्रहरी कार्यालयमा म्याद समेत थप नगरिकन ४ दिन हिरासतमा राखेर जिल्ला प्रहरी कार्यालयभित्र नै जाहेरवाला अमृता ढकालले जवरजस्ती वैदेशिक रोजगारको लिखत कागजमा डरधम्की दिएर जवरजस्ती सहीछाप गर्न लगाएकी हुन् । मैले जाहेरवाला रविन दाहाललाई चिनेको समेत छैन । जाहेरवाला अमृता ढकालले मलाई डरधम्की दिएर प्रहरी हिरासतमा नै लिखत कागजमा सहीछाप गर्न लगाएका थिए । अमृता ढकालले प्रहरी हिरासतमा नै पहिले नै तयार गरेर ल्याएको लिखत कागजमा पढ्न समेत नदिएर ६,७ जना व्यक्तिहरूको सहयोगमा मलाई डरधम्की दिएर लिखत कागजमा सहीछाप गर्न लगाएकी हुन् । मिति २०७६/०७/१० मा मलाई जिल्ला प्रहरी कार्यालय म्याग्दिले प्रकाउ गर्थे सो समयमा जाहेरवाला अमृता ढकालले मैले तिमीलाई मुद्दा दिएको छु । मलाई रू.३१,०७,५०८।- को चेक काटेर दियौ भने म मुद्दा फिर्ता लिन्छु भनी, निजले भने बमोजिमको रकम उल्लेख गरेर मेरो प्रभु बैंकको चार थान चेक काट्न लगाएर निज अमृता ढकालले लिएकी हुन् । निजलाई मैले मेरो बैंक खातामा रकम छैन भनी सकेपछि निजले यही चेकको आधारमा म मुद्दा फिर्ता लिन्छु । सो चेकको प्रमाणको लागि यो लिखत कागज गरौ भनेर निजले पहिले नै तयार गरेर ल्याएको लिखत कागजमा चेकको रकम थप गरेर मलाई सहीछाप गर्न लगाएकी छन् सो लिखत कागजको प्रतिलिपि यसै बयान साथ पेस गरेको छु । प्रस्तुत मुद्दामा मैले लिखत कागज गरेको छ । मैले डरधम्की दिई जवरजस्ती वैदेशिक रोजगारको लिखत कागज गराए उपर कहीकतै उजुर वाजुर गरेको छैन । हिरासतमा रहेको अवस्थामा गरिएको कुनै कागज मान्य नहुने भनेर मैले प्रहरीबाट जानकारी पाएकाले मैले कहीकतै उजुर गरिन । तिलक मल्लको काठमाडौँ सानो भ्याडमा रहेको घर जग्गा वैदेशिक रोजगार विभागबाट रोक्का रहेको र तिलक मल्लको छोरा सुदर्शन मल्लको बैंक खातामा गोविन्द तिवारीले भनेका व्यक्तिहरूले रकम जम्मा गरेका रहेछन् । त्यही भएर निजहरूले तिलक मल्लको काठमाडौँ

स्थित घर रोक्का रहेको जानकारी तिलक मल्ललाई गराएको हो । रकम तिलक मल्लले जापानबाट निजको घरमा पठाएका हुन् । जाहेरवालाहरूलाई केही रकम फिर्ता दिन वाँकी छ । प्रतिवादी सुदर्शन मल्ल जापानबाट नेपाल आई सकेपछि निजले आफै जाहेरवालाहरूलाई रकम फिर्ता दिने कुरा गरिरहेका छन् । जाहेरवालाहरूलाई केही रकम फिर्ता दिएर कागजात तयार गरेको समयमा जाहेरवाला अमृता ढकाल आएर मेरो रकम र गार्मेन्टको ७ बोरा सामान जापानमा व्यापार गर्नको लागि गोविन्द तिवारीले लिएर गएका छन् । निज गोविन्द तिवारीले म र मेरो वहिनीलाई समेत जापान लैजान्छु भनेर रू.३१,०७,५०८।- रकम लगेका छन् निज हाल मेरो सम्पर्कमा छैनन् । तपाईंको साथी तिलक मल्ल जापानमा गोविन्द तिवारीसँग सम्पर्कमा रहेछन् मेरो रकम समेत फिर्ताको लागि गोविन्द तिवारीसम्म खबर पुर्याई दिनुहोस् भनेकी थिइन् । मैले सो कुराको जानकारी तिलक मल्ललाई गराएकोमा निजले गोविन्द तिवारीसम्म सो कुराको जानकारी पुर्याएकोमा निज गोविन्द तिवारीले मैले धेरै व्यक्तिहरूलाई रकम फिर्ता दिनुपर्ने छ । म रकम फिर्ता दिन सक्दिन भनेका रहेछन् । जाहेरीसाथ पेस भएको लिखत कागजमा भएको बेहोरा मेरो होइन तर सोमा भएको नाम तथा सहीछाप मेरो हो । मलाई अभियोग माग दावी बमोजिम सजाय हुनुपर्ने होइन भन्नेसमेत बेहोराको प्रतिवादी सुवास वि.क.ले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बयान ।

१२. यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७६/०८/०६ मा भएको आदेश:-

तत्काल प्राप्त प्रमाणबाट जाहेरवालाहरूलाई विदेश पठाइसकेको भन्ने अवस्था नहुँदा प्रतिवादीलाई अभियोग दावीमा हुन सक्ने सजाय समेतलाई विचार गरी पछि प्रमाण वुझ्दै जादा ठहरे बमोजिम हुने गरी मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा ६८ र दफा ७२ बमोजिम प्रतिवादी सुवास वि.क.बाट रू.१०,००,०००।- (दश लाख रूपैयाँ) धरौट, जमानत वा बैंक जमानत दिए दफा ७४ को प्रक्रिया पुर्याई लिई तारेखमा राखी र माग भएको धरौट जमानत वा बैंक जमानत दिन नसकेमा ऐ. संहिताको दफा ६८(२) बमोजिम सम्बन्धित कारागारमा थुनामा राखी मुद्दाको पुर्पक्ष समेत गर्ने गरी ऐ. संहिताको दफा ७९ नं. बमोजिम यो आदेश पर्चा गरिदिएका छौं । प्रस्तुत मुद्दामा प्रतिवादी चुक्ता भई सकेको देखिएकाले वादी पक्षको अभियोग पत्रमा उल्लेखित गवाह/साक्षी नियमानुसार झिकाई र प्रतिवादीको साक्षी निजलाई नै उपस्थित गराउन लगाई उपस्थित गराए बकपत्रका लागि नियमानुसार पेस गर्नु भन्ने समेत बेहोराको यस न्यायाधिकरणबाट भएको आदेश ।

१३. जाहेरवाला रविन दाहालले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र:-

प्रतिवादी सुवास वि.क.ले मलाई वैदेशिक रोजगारको लागि अष्ट्रेलिया देशमा पठाउने भनी पहिलो पटक रू.५,००,०००।- गोङ्गवुमा दोस्रो पटक रू.५,००,०००।- समाखुशीको एक चिया पसलमा र तेस्रो पटक समाखुशीको एक चिया पसलमा नै रू.५,५२,५०८।- गरी जम्मा रू.१५,५२,५०८।- तीन पटक गरी उक्त रकम वैदेशिक रोजगारको लिखत कागज बनाई रकम बुझी लिएको हो । मैले प्रतिवादीलाई उक्त रकम प्रतिवादीकै हातमा नै जाहेरवाला अमृता ढकालको रोहवरमा दिएको हुँ । मासिक दुई देखी साढे दुई लाख

रुपैयाँसम्म कमाई हुन्छ । खानबस्न मिल्छ फ्रि हुन्छ । काम कृषिको हो सजिलो हुन्छ । पछि आफ्नो परिवार पनि लान पाइन्छ । लाइफ सेटल हुन्छ भनी विश्वास दिलाई आफ्नो राजीखुशीले वैदेशिक रोजगारको लिखत कागज बनाएको हो । प्रतिवादीले रकम बुझेपछि मलाई नेपाल भन्दा बाहिर कतै पनि लगेको छैन । हालसम्म मैले कुनै पनि रकम फिर्ता पाएको छैन भन्ने समेत बेहोराको जाहेरवाला रविन दाहालले मिति २०७६/०९/२३ मा यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र ।

१४. जाहेरवाला अमृता ढकालले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र:-

प्रतिवादी सुवास वि.क.ले मलाई वैदेशिक रोजगारको लागि अष्ट्रेलिया देशमा पठाउने भनी पहिलो पटक रू.५,००,०००।- गोङ्गवुमा दोस्रो पटक समाखुशीको प्रतिवादीको मुस्ताड मेनपावरको नजिकैको एक चिया पसलमा रू. ५,५५,०००।-र तेस्रो पटक समाखुशीको एक चिया पसलमा नै रू.५,००,०००।- गरी जम्मा रू.१५,५५,०००।- तीन पटक गरी उक्त रकम वैदेशिक रोजगारको लिखत कागज बनाई रकम बुझी लिएको हो । निज प्रतिवादीलाई उक्त रकम प्रतिवादीकै हातमा नै दिएको हुँ । काम राम्रो छ । मासिक दुई देखि साढे दुई लाख रुपैयाँसम्म कमाई हुन्छ । त्यसैमा खानबस्न फ्री हुन्छ । काम कृषिको हो सजिलो हुन्छ । पछि आफ्नो परिवार पनि लान पाइन्छ । लाइफ सेटल हुन्छ भनी विश्वास दिलाई आफ्नो राजी खुशेले वैदेशिक रोजगारको लिखत कागज बनाएको हो । प्रतिवादीले रकम बुझेपछि मलाई नेपाल भन्दा बाहिर कतै पनि लगेको छैन । हालसम्म मैले कुनै पनि रकम फिर्ता पाएको छैन । म एकलै चितवन पुगेकी थिएँ । निज प्रतिवादीहरूले भनेको ल फर्ममा नै गएर उक्त वैदेशिक रोजगारको लिखत कागज गरेको हो । निज प्रतिवादीलाई मैले कुनै डर धम्की दिएकी छैन भन्ने समेत बेहोराको जाहेरवाला अमृता ढकालले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र ।

१५. प्रतिवादी सुवास वि.क.ले पेस गरेको निवेदन:-

म प्रतिवादीलाई साक्षी लिई आउनु भनी तोकी पाएकोमा म हाल थुनामा रहेको कारणबाट मेरो साक्षीहरूसँग सम्पर्क हुन नसकेकोले साक्षी उपस्थित गराउन अर्को मिति तोकी पाउँ भनी प्रतिवादी सुवास वि.क.ले मिति २०७६/०९/२३ मा यस न्यायाधिकरणमा पेस गरेको निवेदन ।

१६. यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७६/१०/१३ मा भएको आदेश:-

यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७६/०८/०६ मा भएको आदेशानुसार प्रतिवादी सुवास वि.क.ले थुनामा रहेको कारण साक्षीहरूसँग सम्पर्क हुन नसकी मिति २०७६/०९/२३ मा साक्षी उपस्थित गराउन नसकेकाले साक्षी उपस्थित गराई पाउन अर्को मिति तोकी पाउँ भनी निवेदन दिएको देखिंदा सो उचित नै देखिएकाले थुनामा रहेको निवेदक प्रतिवादीलाई निजको साक्षी उपस्थित गराउन पाउने गरी मौका प्रदान गरिएको छ । थुनामा रहेका प्रतिवादी सुवास वि.क.ले दिइएका साक्षी निजै मार्फत उपस्थित गराउन लगाई नियमानुसार गर्नु भनी यस न्यायाधिकरणबाट भएको आदेश ।

१७. प्रतिवादी सुवास वि.क.का साक्षी भोजबहादुर थापाले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र:-

चेक दिएमा प्रहरी कार्यालयबाट छोडिने भनी जाहेरवाला अमृता ढकालले भनेको भएर प्रतिवादी सुवास वि.क.ले चेक दिएका हुन् । प्रतिवादी सुवास वि.क.ले वैदेशिक रोजगारीमा मानिस पठाउने कार्य गर्ने होइन । सम्पूर्ण घटनाको म प्रत्यक्षदर्शी हो । म्याग्दीको जिल्ला प्रहरी कार्यालयमा म सँगै थिएँ भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी सुवास वि.क.का साक्षी भोज बहादुर थापाले मिति २०७६/११/१३ मा यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र ।

१८. प्रतिवादी सुवास वि.क.का साक्षी पुस्कर वि.क.ले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र:-

प्रतिवादी सुवास वि.क. वैदेशिक रोजगारीमा मानिस पठाउने कार्य गर्ने होइन । प्रतिवादी समाजसेवा र गाउँमा कृषि काम गर्नुहुन्छ । प्रतिवादी सुवास वि.क.ले मलाई चितवनमा जवरजस्ती कागज गराई रकम असुल उपर गर्न खोजे भनी प्रतिवादीले भनेको सुनेको आधारमा थाहा पाएको हुँ । म्याग्दी प्रहरी कार्यालयमा पनि जवरजस्ती कागज गराएको र चेक काट्न लगाएको भनी अर्का साक्षी भोज बहादुर थापाले भनेको सुनी थाहा पाएको हुँ भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी सुवास वि.क.का साक्षी पुस्कर वि.क.ले मिति २०७६/११/१३ मा यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र ।

१९. यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७७/११/१८ मा भएको आदेश

वैदेशिक रोजगार विभागको च.नं. १३६९ मिति २०७६/०७/१९ को पत्रबाट माग भएको जवाफ प्राप्त भएको नदेखिएकोले सम्बन्धित प्रहरी कार्यालयमा पत्राचार गरी जवाफ मगाउनु । मिति २०७६/०७/१० मा अमृता ढकाल र सुवास वि.क. भएको भनीएको सम्झौता को सक्कल प्रति प्रतिवादीसँग भए निजबाट र जाहेरवालासँग भए विशेष सरकारी वकील कार्यालय मार्फत दाखिला गर्न लगाउनु ।

२०. जिल्ला प्रहरी कार्यालय चितवनको पत्र:-

म्याग्दी नारच्याङ्ग ७ स्थायी वतन भएका सुवास वि.क.लाई मिति २०७४/१२/०१ मा सोधपुछका लागि नियन्त्रणमा लिएकोमा सोधपुछ पश्चात मिति २०७४/१२/०२ मा जिम्मा लगाई छाडिएको र निजका बाबु बाजेको नाम नामथर यस कार्यालयमा उपलब्ध भएको अभियलेखमा देखिन आएकोहुँदा सोही बेहोरा जानकारीका लागि अनुरोध छ भन्ने समेत बेहोराको जिल्ला प्रहरी कार्यालय चितवनको मिति २०७७/१२/०८ को पत्र । साथै अमृता ढकाल र सुवास वि.क. विच भएको मिति २०७६/०७/१० को सम्झौता विशेष सरकारी वकील कार्यालय काठमाडौँबाट मिति २०७७/११/२६ को पत्र साथ प्राप्त भइ मिसिल सामेल रहेको ।

ठहर खण्ड

२१. नियम बमोजिम साप्ताहिक तथा दैनिक पेशी सूचीमा चढी यस इजलास समक्ष पेस भएको प्रस्तुत मुद्दामा वादी नेपाल सरकारको तर्फबाट उपस्थित विशेष सरकारी वकील कार्यालय काठमाडौँका विद्वान् उपन्यायाधिवक्ता

श्री उर्मिला दाहालले प्रतिवादी सुवास वि.क.ले जाहेरवाला अमृता ढकाल र रविन दाहाललाई वैदेशिक रोजगारीका लागि अष्ट्रेलिया पठाई दिने झुठो आश्वासन दिई प्रलोभन देखाई रकम लिएकोमा प्रतिवादीले भने बमोजिम वैदेशिक रोजगारीका लागि अष्ट्रेलिया नपठाएको र लिए खाएको रकम समेत फिर्ता नगरेको भनी प्रतिवादी उपर परेको किटानी जाहेरी जाहेरवालाको बकपत्र र प्रमाण लिखत समेतबाट समर्थित भएको हुँदा प्रतिवादीलाई अभियोग दाबीको कसूरमा सजाय गरी जाहेरवालाबाट लिएको रकम र सोको पचास प्रतिशतले हुने हर्जाना रकम समेत दिलाई भराई पाऊँ भनी गर्नुभएको बहस सुनियो ।

२२. त्यस्तै जाहेरवालाहरूको तर्फबाट उपस्थित विद्वान् अधिवक्ताहरू श्री दुर्गाबहादुर घले, श्री गोपाल प्रसाद सापकोटा र श्री केदार ढकालले हाम्रो पक्ष जाहेरवालाको रकम खाने वदनियत राखी हाम्रो पक्ष जाहेरवालालाई वैदेशिक रोजगारीका लागि अष्ट्रेलिया पठाई दिने भनी प्रलोभन देखाई रकम लिएको तथ्य जाहेरी, लिखत र जाहेरवालाको बकपत्रबाट पुष्टि भएको हुँदा प्रतिवादीलाई मागदाबी अनुसार सजाय गरी जाहेरवालाबाट लिएको बिगो रकम र सो बिगोको पचास प्रतिशतले हुने हर्जाना रकम समेत प्रतिवादीबाट जाहेरवालालाई भराई पाऊँ भनी गर्नुभएको बहस सुनियो ।

२३. प्रतिवादी सुवास वि.क को तर्फबाट उपस्थित विद्वान् वरिष्ठ अधिवक्ता खगेन्द्रप्रसाद अधिकारी र विद्वान् अधिवक्ता श्री केशव अर्यालले हाम्रो पक्षले जाहेरवाला अमृता ढकाल र रविन दाहाललाई वैदेशिक रोजगारीका लागि नभई सापटी स्वरुप रकम लिई भरपाई गरिदिएका हुन् । हाम्रो पक्ष प्रहरी कार्यालय चितवनमा थुनामा रहेको अवस्थामा थुनाबाट मुक्त गराउनका लागि भनी झुक्यानमा पारी लिखत गराए र भरपाईको आधारमा अभियोग दावीको कसूर गरेको भन्न मिल्दैन, अभियोग दाबीबाट सफाई पाउने फैसला गरी पाऊँ भनी गर्नुभएको बहस समेत सुनियो

२४. यसमा वादी नेपाल सरकार तर्फबाट प्रतिवादी सुवास वि.क वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने अनुमतिपत्र नलिई जाहेरवाला अमृता ढकाल र रविन दाहाललाई वैदेशिक रोजगारको लागि अष्ट्रेलिया पठाई दिने भनी वैदेशिक रोजगारको झुठो आश्वासन दिई प्रलोभन देखाई रकम लिई भने बमोजिम वैदेशिक रोजगारमा नपठाई वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा १० र ४३ को कसूर गरेकोले सोही दफा ४३ बमोजिम सजाय गरी जाहेरवालाबाट लिए खाएको रकम रू.३१,०७,५०८।- (एकतिस लाख सात हजार पाँच सय आठ रुपैयाँ) र सोको ५० प्रतिशतले हुने हर्जाना समेत दिलाई भराई पाउन अभियोग दावी लिएकोमा प्रतिवादी सुवास वि.क.ले निज उपरको अभियोग दावी बारे यस न्यायाधिकरणमा बयान गर्दा, वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने अनुमति पत्र लिएको छैन । जाहेरवालालाई वैदेशिक रोजगारमा अष्ट्रेलिया मुलुकमा पठाउने भनेर आश्वासन दिएको छैन । विदेश पठाउने भनेर रकम समेत लिएको छैन । मलाई चितवन जिल्ला प्रहरी कार्यालयमा म्याद समेत थप नगरिकन ४ दिन हिरासतमा राखेर जिल्ला प्रहरी कार्यालय भित्र नै जाहेरवाला अमृता ढकालले जवरजस्ती वैदेशिक रोजगारको लिखत कागजमा डरधम्की दिएर जवरजस्ती सहीछाप गर्न लगाएकी हुन् । मैले जाहेरवाला रविन दाहाललाई चिनेको समेत छैन । जाहेरीसाथ पेस भएको लिखत कागजमा भएको बेहोरा मेरो होइन । तर सोमा भएको नाम तथा सहीछाप मेरो हो । मलाई अभियोग माग

दावी बमोजिम सजाय हुनुपर्ने होइन भनी कसूरमा इन्कार रही बेहोरा लेखाएको देखिन्छ ।

२५. उपरोक्तानुसारको अभियोग दाबी, प्रतिवादीको बयान, दुवै पक्षका कानून व्यवसायीको बहस सुनी प्रस्तुत मुद्दामा प्रतिवादी सुवास वि.क.ले जाहेरवाला अमृता ढकाल र रविन दाहाललाई वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने अनुमति नलिई अष्ट्रेलियामा रोजगारीका लागि पठाई दिने भनी रकम लिई अभियोग दाबी बमोजिमको कसूर गरेको हो, होइन ? भन्ने विषयमा निर्णय गर्नुपर्ने देखियो ।
२६. सम्बद्ध मिसिल अध्ययन गरी निर्णयतर्फ विचार गर्दा, जाहेरीमा प्रतिवादी सुवास बि.क.ले म जाहेरवाला अमृता ढकाल र रवीन दाहाललाई वैदेशिक रोजगारको लागि अष्ट्रेलिया देश पठाई कृषिका काममा रोजगारी दिलाई दिने भनी रकम लिई भने बमोजिमको मुलुकमा नपठाएको र लिए खाएको रकम समेत फिर्ता नगरेको हुँदा सोको बिगो र हर्जाना समेत दिलाई कारवाही गरी पाऊँ भन्ने समेत बेहोराको जाहेरीका आधारमा अनुसन्धान तहकिकात भई दायर भएको यस मुद्दामा वादीका गवाह/जाहेरवालाहरू अमृता ढकाल र रविन दाहालले यस न्यायाधिकरणमा उपस्थित भई प्रतिवादी सुवास वि.क.ले वैदेशिक रोजगारको लागि अष्ट्रेलिया देशमा पठाउने भनी वैदेशिक रोजगारको लिखत कागज बनाई रकम बुझी लिएको हो । प्रतिवादीको हातमा नै रकम दिएको हो । रकम बुझेपछि नेपाल भन्दा बाहिर कतै पनि लगेको छैन । हालसम्म कुनै पनि रकम फिर्ता पाएको छैन भनी एकै मिलान हुने गरी छुट्टा छुट्टै बकपत्र गरेको देखिन्छ ।
२७. प्रस्तुत मुद्दामा पेस भएको अमृता ढकाल तथा रविन दाहाल र सुवास वि.क.का विचमा मिति २०७४/१२/०२ को लिखतमा "... घर व्यवहार चलाउन, वैदेशिक रोजगार दिलाउन र व्यापार व्यवसाय गर्न समेत भनी तपाईं साहुहरूबाट नगद रु. ३१,०७,५०८/- ऋण कर्जा लिएको ठीक साँचो हो । उक्त रूपैयाँको चलन चलितको दरले हुन आउने व्याज समेतका एकमुष्ट रकम मिति २०७५ साल असार १५ भित्रमा बुझाउने छु" भन्ने बेहोरा उल्लेख भएको देखिन्छ । लिखतमा तीनवटा प्रयोजनका लागि रकम लिएको भन्ने बेहोरा आफैमा सन्देहपूर्ण छ । घरायसी व्यवहार र व्यापार व्यवसायको विचमा वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी विषय उल्लेख भएको देखिन्छ । घरायसी व्यवहार वा व्यापारिक कारोवारमा व्यक्ति-व्यक्तिबीच लिखत गरी रकम लिने दिने गर्नु स्वाभाविक मानिन्छ । रकम लिनु, दिनुको उद्देश्य धेरै हुन सक्तछन् । लिखत सदैव सत्य हुन्छ भन्ने मान्यतामा न्याय यान्त्रिक हुन जान्छ । लिखतमा लेखियो त्यही सत्य हो भन्दा न्याय पराजित पनि हुन सक्तछ । त्यसैले न्याय निरोपण यान्त्रिक तवरले हुनुहुँदैन भन्ने मान्यता रही आएको छ । लिखतमा घरायसी व्यवहार, वैदेशिक रोजगार र व्यापार व्यवसाय गर्न रकम लिएको भन्ने उल्लेख भएको स्थितिमा यस्तो लिखतबाट वैदेशिक रोजगारमा पठाउन रकम लिएको भनी एकिन गर्न सक्ने अवस्था रहँदैन । त्यसमा पनि फौजदारी कसूरमा कार्य, योजना एवम् अपराधिक मनसाय महत्वपूर्ण मानिन्छ । वैदेशिक रोजगार भन्ने शब्दावली समेत लिखतमा उल्लेख भएकै कारणले प्रतिवादीले अभियोग दावीको कसूर गरेको मान्न न्यायोचित हुने देखिएन ।
२८. प्रतिवादीले बयानका क्रममा अभियोग पत्र साथ पेस भएको लिखत जबरजस्ती गराएको हो भनी अन्यथा

जिकिर लिएकोमा अभियोग पत्र साथ पेस भएको लिखत चितवन जिल्ला प्रहरी कार्यालयको अगाडि खड्गबहादुर गुरुङको ल फर्ममा लेखिएको भन्ने जाहेरवालाकै बकपत्रबाट देखिएको र अन्यत्र बसोबास भएका जाहेरवालाहरू चितवनमा उपस्थित भई लिखत गरिएको स्थिति समेत हुँदा प्रतिवादीको कथन अन्यथा रहेछ भन्न सक्ने अवस्था देखिएन ।

२९. मिति २०७५/०२/०६ मा यस न्यायाधिकरणबाट फैसला भएकोयी नै जाहेरवाला अमृता ढकाल, रविन दाहाल समेतको जाहेरीले वादी नेपाल सरकार प्रतिवादी गोविन्द प्रसाद तिवारी समेत भएको सम्बत् २०७३ सालको मुद्दा नं.२०६/३९९ को वैदेशिक रोजगार कसूर मुद्दामा दावी लिएको विगो रू.३१,०७,५०८।- र प्रस्तुत मुद्दाको दावीको विगो रकम समेत रू. ३१,०७,५०८।- नै रहेको र जाहेरवालाहरूले उही परिमाणको रकममा पटक-पटक फरक-फरक व्यक्तिसँग वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी कागज गराएको स्थिति समेत न्यायको रोहमा विचारणीय देखियो ।
३०. प्रमाण ऐन, २०३१ को दफा २५ मा “फौजदारी मुद्दामा अभियुक्तको कसूर प्रमाणित गर्ने भार वादीको हुनेछ” भन्ने व्यवस्था रहेको देखिन्छ । फौजदारी मुद्दामा वादीले अभियुक्तउपर अभियोग लगाउनु मात्र पर्याप्त हुँदैन, त्यस्तो अभियोग स-प्रमाण पुष्टि गर्ने दायित्व समेत निर्बाह गर्नुपर्दछ । फौजदारी मुद्दामा शंकाको सुविधा अभियुक्तले पाउने सर्वमान्य सिद्धान्त समेत रही आएको छ । प्रस्तुत मुद्दामा प्रतिवादी सुवास वि.क.ले जाहेरवालाहरूलाई वैदेशिक रोजगारीका लागि अष्ट्रेलिया पठाइदिने भनी प्रपन्च गरी, प्रलोभनमा पारी रकम लिए खाएको तथ्य पुष्टि गर्ने वस्तुनिष्ठ एवम् विश्वसनीय प्रमाणको अभावमा लिखतको आधारमा मात्र प्रतिवादीले अभियोग दावीको कसूर गरेको भनी भन्न न्यायको रोहमा उचित हुने देखिएन ।
३१. अतः विवेचित उपरोक्त आधार र कारणबाट प्रतिवादीले अभियोग दावीको कसूर गरेको भन्ने वस्तुनिष्ठ प्रमाणको अभाव देखिँदा वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा १० र ४३ को कसूरमा सोही दफा ४३ बमोजिम सजाय गरी जाहेरवालाको विगो र हर्जाना दिलाई पाऊँ भन्ने वादीको अभियोग दावी पुन नसकी प्रतिवादी सुवास वि.क.ले सफाई पाउने ठहर्छ । अरु तपसिल बमोजिम गर्नु ।

तपसिल

माथि ठहर खण्डमा लेखिए बमोजिम प्रतिवादी सुवास वि.क अभियोग दाबीबाट सफाई पाउने ठहरेकोले यो फैसला उपर चित्त नवुझे वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ६६ (२) बमोजिम ३५ दिनभित्र श्री सर्वोच्च अदालतमा पुनरावेदन गर्न जानू भनी फैसलाको नक्कल साथै राखी विशेष सरकारी वकील कार्यालय, काठमाडौँलाई पुनरावेदनको म्याद दिनु.....
..... १

प्रतिवादी सुवास विकले धरौट वापत दाखेल गरेको डाल बहादुर थापाको नाती गोपाल बहादुर थापाको छोरा ललितपुर जिल्ला सैंबु गा.वि.स. वडा नं. ४ वस्ने रवि थापाको नाउँमा दर्ता रहेको सिन्धुपाल्चोक जिल्ला साविक स्याउले गा.वि.स. वडा नं. ८ परिवर्तित चौतारा साँगाचोक गढी नगरपालिका वडा नं. १ को कि.नं. २७२ को क्षेत्रफल

०-१३-०-१ जग्गा प्रस्तुत मुद्दा अन्तिम भएपछि फुकुवा गरिदिनु भनी सम्बन्धित मालपोत कार्यालयमा लेखी पठाउनु.....	२
प्रस्तुत फैसला अन्तिम भएपछि देहाय २ को प्रयोजनका लागि जेथा धनी रवि थापालाई फैसलाको जानकारी दिनु	३
प्रस्तुत फैसलाको जानकारी वादी मार्फत जाहेरवालालाई दिनु.....	४
सरोकारवालाले फैसलाको नक्कल माग गरेमा कानून बमोजिम लाग्ने दस्तुर लिई नक्कल दिनु.....	५
प्रस्तुत फैसला अपलोड गरी मुद्दाको दायरीको लगत कट्टी गरी मिसिल अभिलेख शाखामा बुझाई दिनु.....	६

प्रेमकुमार राई
(सदस्य)

उक्त रायमा सहमत छौं।

रमादेवी पराजुली
(सदस्य)

रमेशकुमार खत्री
(अध्यक्ष)

फैसला तयार गर्न सहयोग पुऱ्याउने

इजलास अधिकृत: दुर्गादत्त लम्साल

कम्प्युटर अपरेटर:- शास्वत् विक्रम सिंह

फैसला मिति:- २०७८/०६/११/२

फैसला प्रमाणीकरण मिति:- २०७८/०७/...

न्यायाधिकरणको छाप

श्री
वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरण
इजलास
माननीय अध्यक्ष श्री रमेशकुमार खत्री
सदस्य श्री प्रेमकुमार राई
सदस्य श्री रमा देवी पराजुली
फैसला
मुद्दा नं. ०७५-FT-०४१९
कसूर निर्धारण: ९
निर्णय नं. २२
मुद्दा: वैदेशिक रोजगार कसूर ।

वादीको नाम, थर, वतन	प्रतिवादीको नाम, थर, वतन
धुथर खंगको छोरा सप्तरी जिल्ला, साविक लालापट्टी गा.वि.स. वडा नं. ६, हाल छिन्नमस्ता गाउँपालिका वडा नं. ४ बस्ने किसुन देव खंग खत्वे समेत ११२ जनाको जाहेरीले नेपाल सरकार.....१	सिद्धिक मियाँको छोरा सप्तरी जिल्ला, साविक रायपुर गा.बि.स. वडा नं. ८ हाल रुपनी गाउँपालिका वडा नं. १ बस्ने मो. मस्तकिम मियाँ.....१ मो. मस्तकिम मियाँको छोरा ऐ. ऐ. बस्ने हजरत मियाँ.....१ गुलाब मियाँको नाति, हनिफ मियाँको छोरा सप्तरी जिल्ला, लालापट्टी गा.वि.स. वडा नं. ७ हाल छिन्नमस्ता गाउँपालिका वडा नं. ४ बस्ने रहमान मियाँ..... १ हारुन अन्सारीको छोरा सप्तरी जिल्ला, खड्ग नगरपालिका वडा नं. ६ बस्ने अबजल अन्सारी.....१ सिद्धिक मियाँको नाति, मो.मस्तिक मियाँको छोरा सप्तरी जिल्ला, साविक रायपुर गा.बि.स. वडा नं. ८ हाल रुपनी गाउँपालिका वडा नं.१ बस्ने मो. जन्त.....१

वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ६४ तथा वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरण नियमावली, २०६८ को नियम ३३ बमोजिम यस न्यायाधिकरणको क्षेत्राधिकार भित्र रहेको प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य र ठहर निम्न बमोजिम रहेको छ ।

तथ्य खण्ड

१. किसुनदेव खंग मण्डल समेतको जाहेरी दरखास्त:-

सप्तरी जिल्ला रुपनी गाउँपालिका वडा नं. १ बस्ने मो. मस्तकिम मियाँ, निजको छोरा हजरत मियाँ र छिन्नमस्ता गाउँपालिका वडा नं. ४ बस्ने रहमान मियाँ समेतले जाहेरवालाहरूलाई वैदेशिक रोजगारीमा जान लागेको भन्ने कुरा थाहापाई जाहेरवालाहरूलाई गाउँ घरमा भेटी वैदेशिक रोजगारमा जान चाहने मानिसहरूलाई विदेश पठाउदै आएको छौं । पैसा र पासपोर्ट दिनुहोस हामी तपाईंहरूको नाममा भिषा लगाई दिन्छु भन्ने आश्वासन दिई जाहेरवालाहरूबाट पैसा र पासपोर्ट लिएर गएपछि भने बमोजिमको काम नगरी निजहरू सम्पर्कमा समेत नआएको हुँदा मो. मस्तकिम मियाँ समेतले जाहेरवालाहरूलाई वैदेशिक रोजगारीमा पठाई दिन्छु भन्ने आश्वासन दिई ठगी गरेकोले कानून बमोजिम सजाय गरी पाउँ भन्ने समेत बेहोराको किसुनदेव खंग मण्डल समेत जना ४० ले जिल्ला प्रहरी कार्यालय सप्तरीमा मिति २०७५/०९/२३ मा दिएको संयुक्त जाहेरी दरखास्त ।

२. मो. याकुब मियाँ समेतको जाहेरी दरखास्त:-

हामी जाहेरवालाहरूबाट मो. हजरत समेतले जाहेरवालाहरूको घरमा आई विभिन्न किसिमको आश्वासन देखाई राम्रो काममा वैदेशिक रोजगारीमा पठाई दिन्छु भनी हामी जाहेरवालाहरूबाट जनही रु.१,५०,०००।- (एक लाख पचास हजार)को दरले जम्मा रकम रु.१०,३५,०००।- (दश लाख पैँतीस हजार) रकम तथा कागजात समेत लिएर फरार भएको हुँदा प्रतिवादीहरूलाई पक्राउ गरी कानून बमोजिम सजाय गरी पाउँ भन्ने बेहोरा समेतको मो. याकुब मियाँ समेत जना ७ ले जिल्ला प्रहरी कार्यालय सप्तरीमा मिति २०७५/०९/२४ मा दिएको जाहेरी दरखास्त ।

३. सक्कल लिखत

जम्मा १६ जनालाई कुवेत देशमा पठाउनको लागि एक व्यक्ति वरावर १,३०,०००।- का दरले रु.२०,८०,०००।- रहमान मियाँ मार्फत मो. हजरत मियाँले लिएको ठीक साँचो हो । विपक्षीहरूले हामीलाई २०७५ साल मंसिर ५ गतेभित्र विदेश पठाएनन् भने यही शर्तनामाको कागजबमोजिम मुद्दा गरी सो रकम, त्यसको ब्याज र पासपोर्ट समेत मो.हजरतका बुवा मो.मस्तकिम मियाँले फिर्ता गर्नेछन् । सो नगरेमा मुद्दा बमोजिम विपक्षीहरूको चलअचल श्रीसम्पत्तिबाट असुल गर्नु भन्ने समेत बेहोराको मिति २०७५/०४/३१ को लिखत कागज ।

४. खानतलासी बरामदी मुचुल्का:-

सप्तरी जिल्ला रुपनी गाउँपालिका वडा नं. १ स्थित प्रतिवादी हजरत मियाँ सुत्ने बस्ने घर भित्र प्रतिवादी हजरत मियाँले विभिन्न व्यक्तिको राहदानी सहित नक्कली भिषा समेत लुकाई राखेको भन्ने सुराकीको आधारमा सो घर रितपूर्वक खानतलासी गर्दा भिषा कागजात सहित विभिन्न व्यक्तिका नामको राहदानी र

१०७ जनाको अंग्रेजिमा नाम लेखिएको Entry Visa पाना १०७ समेत फेला परेको भन्ने समेत बेहोराको जिल्ला प्रहरी कार्यालय सप्तरीबाट मिति २०७५/०९/२७ भएकोको खानतलासी बरामदी मुचुल्का ।

५. सखावत मियाँको जाहेरी दरखास्त:-

मो. मस्तकिम मियाँ र निजको छोरा हजरत मियाँ समेतले जाहेरवालाको भतिजो मो. गफरलाई वैदेशिक रोजगारीमा पठाई दिन्छु भनी प्रलोभनमा पारी मो. गफरको नामको पासपोर्ट सहित रू.३५,०००।-(पैतीस हजार) रकम बुझिलिई वैदेशिक रोजगारमा नपठाएको र लिएको रकम र पासपोर्ट मात्र फिर्ता दिई रकम रू.३५,०००।-(पैतीस हजार) ठगी गरेको हुँदा अन्यायीहरूलाई पक्राउ गरी कानून बमोजिम गरी पाऊँ भन्ने बेहोराको मो. सखावत हसनले जिल्ला प्रहरी कार्यालय सप्तरीमा मिति २०७५/०९/२८ मा दिएको जाहेरी दरखास्त ।

६. प्रहरी प्रतिवेदन:

जिल्ला प्रहरी कार्यालय सप्तरीबाट भएको मौखिक आदेशानुसार मेरो कमाण्डमा खटिएको प्रहरी टोलीले निज प्रतिवादीहरूको सम्बन्धित घर वतनमा खटी गई खोजतलास गर्दा प्रतिवादीहरू मध्ये जिल्ला सप्तरी साविक रायपुर गा.वि.स. वडा नं.८ हाल रूपनी गाउँपालिका वडा नं.१ बस्ने सदिक मियाँको छोरा वर्ष ५२ को मस्तकिम मियाँलाई गाउँघरमा नै फेला पारी नियन्त्रणमा लिई जरूरी पक्राउ पूर्वी दिई पक्राउ गरी आवश्यक कारवाहीका लागि प्रतिवेदन साथ दाखिला गरेको भन्ने समेत बेहोराको मिति २०७५।०९।२३को प्रहरी प्रतिवेदन ।

७. राजकुमार खंग समेतको जाहेरी दरखास्त: -

मो. मस्तकिम सहित निजको छोरा हजरत मियाँ पटक-पटक जाहेरवालाहरूको घरमा आई हामीहरू वैदेशिक रोजगारीमा पठाउने एजेण्ट हौं, तपाईंहरू समेत वैदेशिक रोजगारीमा जाने भए हामीहरू मार्फत जानुहोस्, हामी तपाईंहरूलाई राम्रो काममा पठाई दिन्छौं । कमाई राम्रो हुन्छ भन्ने आश्वासन दिई जाहेरवालाहरूबाट जनही रू.१,३०,०००।-(एक लाख तीस हजार)को दरले जम्मा रकम रू.३१,२०,०००।-(एक तीस लाख वीस हजार) ठगी गरी लिए खाएको हुँदा निजहरूलाई पक्राउ गरी कानून बमोजिम सजाय गरी लिएको रकम फिर्ता दिलाई पाऊँ भन्ने बेहोराको शत्रुधन राम समेत जना २६ ले जिल्ला प्रहरी कार्यालय सप्तरीमा मिति २०७५/१०/०२ मा दिएको जाहेरी दरखास्त ।

८. प्रतिवादी मो. मस्तकिम मियाँले जिल्ला सरकारकी वकील कार्यालय सप्तरीमा अनुसन्धानका क्रममा गरेको बयान:

म सहित मेरो छोरा हजरत मियाँ पहिला देखि नै वैदेशिक रोजगारमा जान चाहने मानिसहरूको खोजी गरी विभिन्न मेन पावर कम्पनीसँग सम्पर्क गराई दिने, निजहरूको पासपोर्ट लिई मेन पावर कम्पनीमा बुझाउने कार्य गर्दै आएका थियौं । पछि म विजुलीको पोल गाड्ने काम गर्न थाले र जाहेरवालाहरूसँग मेरो छोरा

हजरत मियाँ र निजका साथीहरू अञ्जल मियाँ, रहमान मियाँ समेतका मानिसहरूले वैदेशिक रोजगारीमा पठाई दिन्छौं भन्ने आश्वासन दिई पैसा तथा पासपोर्ट लिएका रहेछन् । मेरो छोरा सहित निजका साथीहरू पैसा तथा पासपोर्ट लिई वैदेशिक रोजगारीमा पठाउन नसकेपछि जाहेरवाला सहित अन्य मानिसहरू मेरो घरसम्म आई पुगेका थिए । जाहेरवालाहरूलाई मैले तिमीहरूलाई म छिट्टै वैदेशिक रोजगारीमा पठाई दिन्छु । तिमीहरूले चिन्ता गर्नु पर्दैन भन्ने आश्वासन दिएका थिए । जाहेरवालाहरूबाट लिएको रकम रु.३८,२०,०००।- (अठतीस लाख बिस हजार) पैसा मेरो छोरा हजरत मियाँ, निजका साथीहरू अञ्जल मियाँ सहित रहमान मियाँले लिएर ठगी गरेका हुन् । म सहित मेरो छोरा समेतले वैदेशिक रोजगारीमा मानिसहरूलाई पठाउने कुनै पनि निकायबाट अनुमति लिएको छैन । जाहेरी दरखास्तमा उल्लेखित सम्पूर्ण जाहेरवालाहरूले निजहरूको गाउँकै रहमान मियाँ मार्फत पैसा जम्मा गरी मेरो घरमा ल्याई दिएका हुन् भन्ने बेहोराको प्रतिवादी मो. मस्तकिम मियाँले अनुसन्धानका क्रममा जिल्ला सरकारकी वकील कार्यालय सप्तरीमा मिति २०७५/०९/२९ मा गरेको बयान ।

९. ब्रह्मदेव खंग खत्वे समेतले मिति २०७५/१०/०५ को घटना विवरण कागज:-

म सहित मेरो गाउँका तजमुल मियाँ समेत वैदेशिक रोजगारीमा जानको लागि मो. हजरतलाई भेटी कुराकानी गर्ने क्रममा तिमीहरू म मार्फत वैदेशिक रोजगारीमा जानु, म राम्रो काममा पठाई दिन्छु भन्ने आश्वासन दिई म सहित मेरो साथीहरूको पासपोर्ट सहित जनही रु.२०,०००।- (वीस हजार) को दरले जम्मा रु.६०,०००।- (साठी हजार) बुझिलिई सम्पर्कमा नआउनुको साथै निजले भने बमोजिम हामीहरूलाई वैदेशिक रोजगारमा समेत नपठाई रकम ठगी गरी लिएर खाएको हुँदा उनिहरूलाई पक्राउ गरी कानून बमोजिम सजाय गरी लिएको रकम फिर्ता दिलाई पाऊँ भन्ने बेहोराको मो. तजमुल मियाँ, शंकर राम र ब्रह्मदेव खंग खत्वे समेतले मिति २०७५/१०/०५ मा गरेको घटना विवरण कागज ।

१०. घटनास्थल मुचुल्का: -

सप्तरी जिल्ला महादेवा गाउँपालिका वडा नं. १ स्थित याकुब मियाँको पश्चिम महोडा भएको घर सोही घर अगाडि आँगनमा मिति २०७५/०१/२० मा मो. हजरत समेत भई मो. अकबर समेतलाई वैदेशिक रोजगारीमा पठाई दिन्छौं भन्ने आश्वासन दिई रु.१०,३५,०००।- (दश लाख पैतीस हजार) ठगी गरी लिएको भन्ने बेहोराको मिति २०७५/१०/०५ मा भएको चार किल्ला सहितको घटनास्थल मुचुल्का ।

११. रामफुल ठाकुर र इसाक मन्सुरीले गरेको घटना विवरण कागज:-

जाहेरी दरखास्तमा उल्लेखित प्रतिवादीहरू मो. मस्तकिम मियाँ, हजरत मियाँ, रहमान मियाँ समेतका मानिसहरू एक आपसमा सल्लाह गरी किसुन देव खंग खत्वे समेतका जाहेरवालाहरूलाई वैदेशिक रोजगारीमा पठाई दिन्छौं भन्ने आश्वासन दिई जाहेरवालाहरूबाट पैसा लिई बेपत्ता भएका हुन् । झुठ्ठा आश्वासन दिई ठगी गरेको रकम फिर्ता दिलाईयोस् भन्ने बेहोराको रामफुल ठाकुर र इसाक मन्सुरीले मिति २०७५/१०/१३ मा गरेको घटना विवरण कागज ।

१२. धनन्जयकुमार यादव समेतले अनुसन्धानका क्रममा गरेको कागज:-

जाहेरी दरखास्तमा उल्लेखित प्रतिवादीहरू मो. मस्तकिम मियाँ, हजरत मियाँ, रहमान मियाँ समेतका मानिसहरू एक आपसमा सल्लाह गरी किसुन देव खंग खत्वे समेतका जाहेरवालाहरूलाई वैदेशिक रोजगारीमा पठाई दिन्छौं भन्ने आश्वासन दिई जाहेरवालाहरूबाट विभिन्न मिति र समयमा पैसा लिई बेपत्ता भएका हुन् । हाल बुझी थाहा भए अनुसार प्रतिवादीहरू ठग प्रवृत्तिका मानिसहरू रहेछन् । यसरी नहुने कामलाई हुन्छ भन्ने आश्वासन दिई रूपैयाँ पैसा ठगी गरी लिने प्रतिवादीहरूलाई कानून बमोजिम हदैसम्मको सजाय गरी जाहेरवालाहरूबाट ठगी गरी लिएको रकम समेत फिर्ता दिलाईयोस् भन्ने समेत बेहोराको धनन्जयकुमार यादव समेतले अनुसन्धानका क्रममा मिति २०७५/१०/१४ मा गरेको कागज ।

१३. प्रतिवादी मो. मस्तकिम मियाँले अनुसन्धानका क्रममा वैदेशिक रोजगार विभागमा गरेको बयान:-

मेरो नाममा दिएको जाहेरी दरखास्त झुठ्ठा हो । मेरो छोरा मो. हजरतले मानिसहरूलाई वैदेशिक रोजगारमा पठाउने भनी विभिन्न मानिसहरूसँग रकम उठाई काठमाडौँका मेनपावर तथा आफू भन्दा माथिल्ला एजेन्टहरूलाई रकम र राहादानी बुझाउँथ्यो । सो वापत उसले कमिसन स्वरूप केही रकम पाउँथ्यो भन्ने कुरा गाउँलेहरू मार्फत सुनेको हुँ । सो बाहेक अन्य केही थाहा भएन । के कुन मेनपावर तथा एजेन्टलाई रकम बुझाउँथ्यो मलाई थाहा भएन । म बिराटनगरमा काम गर्छु । घर फर्केर आउँदा घरमा धेरै मान्छे जम्मा भएका थिए । के को हल्ला भएको हो भनी सोध्दा, मेरो छोरा हजरतले गाउँलेहरूको राहादानी र पैसा लगेको भनी गाउँका मानिसहरू जम्मा भएका रहेछन् । मैले छोरासँग बास्तविक कुरा बुझेर कुरा गर्छु भन्दा निजहरूले मलाई मोटरसाईकलमा हाली आफ्नो गाउँघर तिर लिन खोज्दा प्रहरीले थाहा पाई मलाई पक्राउ गरी राखेको हो । जिल्ला सरकारी वकील कार्यालय सप्तरीमा प्रहरीले सहीछाप गर भनेकोले मैले उक्त बयान कागजमा सहीछाप गरिदिएको हुँ । रहमान मियाँ र मो. हजरतले रू.२०,८०,०००।- (बीस लाख असी हजार)को कागज गराई मलाई फसाएका हुन् । भिषा लगायतका कागजातहरू सम्बन्धमा मलाई केही जानकारी भएन । मैले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने अनुमति लिएको छैन भन्ने बेहोराको प्रतिवादी मो. मस्तकिम मियाँले मिति २०७५/१०/२० मा अनुसन्धानका क्रममा गरेको बयान ।

१४. वैदेशिक रोजगार विभागबाट भएको निर्णय पर्चा:-

प्रतिवादी मो.मस्तकिम मियाँसँग हाल अनुसन्धानको क्रममा रू.७८,००,०००।- (अठहत्तर लाख) नगद वा सो बराबरको जेथा जमानत धरौटी माग गरिएको छ । माग बमोजिमको धरौटी दाखिला गरे धरौटी तारेखमा राखी प्रस्तुत मुद्दामा थप अनुसन्धान गर्ने र माग बमोजिमको धरौटी दाखिला नगरे वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरणको अनुमति लिई थुनामा राखी प्रस्तुत मुद्दाको थप अनुसन्धान गर्ने गरी वैदेशिक रोजगार रोजगार विभागबाट मिति २०७५/१०/२० मा भएको आदेश पर्चा ।

१५. जाहेरवाला किसुन्देव मुखियाले अनुसन्धानका क्रममा गरेको कागज:-

मेरो तथा मेरो गाउँका दाइ भाइहरू बिनोदकुमार मुखिया, प्रमोदकुमार मुखिया, संजयकुमार मुखिया र रबिकुमार मुखिया गरी हामी जना ५ को जनही रू.१,३६,०००।- का दरले जम्मा रकम रू.६,८०,०००।- लगायत अन्य व्यक्तिहरू समेत गरी जना ४० लाई विपक्षी मो.मस्तकिम मियाँ, हजरत मियाँ, रहमान मियाँ र अबजल अन्सारीले एक आपसमा मिलेमतो गरी हामीहरूलाई वैदेशिक रोजगारमा कुवेत पठाई लोडिङ्ग तथा ट्रली व्वाईको काम दिलाई दिने भनी मेरो तथा मेरा आफन्त जना ४ को जम्मा रू.६,८०,०००।- (छ लाख असी हजार) म आफै नगद यी विपक्षीहरूलाई बुझाएको ठीक साँचो हो । यसै गरी अन्य जाहेरवालाहरूले समेत यी विपक्षीहरूलाई रकम बुझाएको ठीक साँचो हो । यी विपक्षीहरूले मलाई नक्कली भिषा देखाई विश्वास दिलाएकोले विश्वासको भरमा मैले रकम बुझाएको हुँ । उक्त रकम बुझाएको मैले कुनै भरपाई गराईन भन्ने समेत बेहोराको जाहेरवाला किसुन्देव मुखियाले अनुसन्धानका क्रममा मिति २०७५/१०/२१ मा गरेको कागज ।

१६. जाहेरवाला आलम मंसुरीले अनुसन्धानका क्रममा गरेको कागज:-

मेरो तथा मेरो गाउँले दाजुभाइहरू जाकिर हुसेन, सोकत अलि र बालकिशोर ठाकुर लगायत जना ४० लाई विपक्षी मो.मस्तकिम मियाँ, हजरत मियाँ, रहमान मियाँ र अबजल अन्सारीले एक आपसमा मिलेमतो गरी वैदेशिक रोजगारमा कुवेत पठाई लोडिङ्ग तथा ट्रली व्वाईको काम दिलाई दिने भनी मेरो र मेरो आफन्त जना ४ को जनही ३५,०००।- (पैंतीस हजार)का दरले जम्मा रू.१,४०,०००।- (एक लाख चालिस हजार) म आफैले नगद यी विपक्षीहरूलाई बुझाएको ठीक साँचो हो । यसै गरी अन्य जाहेरवालाहरूले समेत यी विपक्षीहरूलाई रकम बुझाएको ठीक साँचो हो । यी विपक्षीहरूले मलाई नक्कली भिषा देखाई विश्वास दिलाएकोले विश्वासको भरमा मैले रकम बुझाएको हुँ । उक्त रकम बुझाएको मैले कुनै भरपाई गराइन्न भन्ने बेहोराको जाहेरवाला आलम मंसुरीले अनुसन्धानका क्रममा मिति २०७५/१०/२१ मा गरेको कागज ।

१७. जाहेरवाला सागिर महमद मंसुरीले अनुसन्धानका क्रममा गरेको कागज:-

मेरो ज्वाई मो.सलामत मियाँ, अफजल मंसुरी, भतिजा मो.इजराइल मंसुरी र भाइ सुभान मियाँ लगायत अन्य व्यक्तिहरू समेत गरी जना ४० लाई विपक्षी मो.मस्तकिम मियाँ, हजरत मियाँ, रहमान मियाँ र अबजल अन्सारीले एक आपसमा मिलेमतो गरी वैदेशिक रोजगारमा कुवेत पठाई लोडिङ्ग तथा ट्रली व्वाईको काम दिलाई दिने भनी मेरो आफन्तको मात्रै जना ४ को जनही ७६,०००।- (छिहत्तर हजार) का दरले जम्मा रू.३,०४,०००।- (तीन लाख चार हजार) म आफै नगद यी विपक्षीहरूलाई बुझाएको ठीक साँचो हो । यसै गरी अन्य जाहेरवालाहरूले समेत यी विपक्षीहरूलाई रकम बुझाएको ठीक साँचो हो । यी विपक्षीहरूले मलाई नक्कली भिषा देखाई विश्वास दिलाएकोले विश्वासको भरमा मैले रकम बुझाएको हुँ । उक्त रकम बुझाएको मैले कुनै भरपाई गराइन्न भन्ने समेत बेहोराको जाहेरवाला सागिर महमद मंसुरीले मिति २०७५/१०/२१ मा गरेको कागज ।

१८. वादी नेपाल सरकारको अभियोग दाबी:-

वैदेशिक रोजगारीमा पठाउँछौ भनी जाहेरवालाहरूलाई प्रतिवादीहरूको आपसी मिलेमतोमा झुठ्ठा आश्वासन प्रलोभन देखाई जाहेरवालाहरूसँग रकम बुझिलिई भनेबमोजिमको रोजगारीमा नपठाई लिएको रकम समेत फिर्ता नगरेको निज प्रतिवादीहरू मो. मस्तकिम मियाँ, हजरत मियाँ, रहमान मियाँ, अबजल अन्सारी, मो. जन्त समेतको कार्य वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा १० र ४३ विपरितको कसूर अपराध गरेको हुँदा निज प्रतिवादीहरू मो. मस्तकिम मियाँ, हजरत मियाँ, रहमान मियाँ, अबजल अन्सारी, मो. जन्त समेतलाई सोही ऐनको दफा ४३ बमोजिम सजाय गरी प्रतिवादीहरूबाट जाहेरवालाहरूको जम्मा विगो रू.१,,४२,,३९,०००।- तथा सो विगोको ५० प्रतिशतले हुने हर्जाना समेत प्रतिवादीहरूबाट जाहेरवालाहरूलाई दिलाई भराई पाऊँ भन्ने समेत बेहोराको वादी नेपाल सरकारको अभियोगपत्र ।

१९. यस न्यायाधिकरणमा प्रतिवादी मो.मस्तकिम मियाँले गरेको बयान:-

मैले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने अनुमति पत्र लिएको छैन । जाहेरवालालाई वैदेशिक रोजगारमा कुवेत देशमा पठाउने भनेर कुनै आश्वासन दिएको छैन र रकम तथा पासपोर्ट लिएको छैन । म विजुली सम्बन्धी कामको सिलसिलामा विराटनगरबाट घर फर्कँदा मैले चिनजानेका रहमान मियाँले तिम्रो छोराले मेरो गाउको धेरै व्यक्तिहरूलाई विदेश पठाउने भनेर रकम उठाई विदेश पनि नपठाएको र रकम समेत फिर्ता नगरेकाले यसमा तिमिले जिम्मेवारी लिनुपर्छ भनी जवरजस्ती वैदेशिक रोजगारको लिखत कागजमा सही छाप गराएका हुन् । अभियोगपत्रमा उल्लेखित जाहेरवालाहरूको रकम मेरो छोरा हजरतले विदेश पठाउने भनेर लिएका हुन् वा होइनन् सो बारेमा मलाई केही थाहा छैन । मेरो जाहेरवालाहरू कसैसँग चिनजान समेत नभएकाले निजहरूलाई मैले विदेश पठाउने आश्वासन दिएको छैन । मलाई लागेको आरोप झुठ्ठा हो । प्रस्तुत मुद्दामा मैले लिखत कागज गरेको छु तर सो कागज मेरो राजीखुसीले नभई प्रतिवादी रहमानले मादक पदार्थ सेवन गराई जवरजस्ती वैदेशिक रोजगारको लिखत कागज गराएका हुन् । मैले जवरजस्ती वैदेशिक रोजगारको लिखत कागजमा सही छाप गराएकोमा प्रतिवादी रहमान उपर कहीकतै उजुर गरेको छैन । जाहेरीसाथ पेस भएको लिखत कागजमा भएको बेहोरा मेरो होइन, सो कागजमा भएको सहीछापसम्म मेरो हो । जाहेरीसाथ पेस भएका अन्य कागजातको सम्बन्धमा मलाई केही थाहा छैन । मैले अभियोग मागदावी बमोजिम कसूर नगरेको हुनाले मलाई अभियोग दावी बमोजिम सजाय हुनु पर्ने होइन भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी मो. मस्तकिम मियाँले मिति २०७५/१०/२३ मा यस न्यायाधिकरणमा गरेको बयान ।

२०. यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७५/१०/२३ मा भएको आदेश पर्चा:-

तत्काल प्राप्त प्रमाणबाट यी प्रतिवादी कसूरदार रहेनछन् भन्न सकिने अवस्था नदेखिँदा पछि प्रमाण बुझ्दै जाँदा ठहरे बमोजिम हुने गरी हाल यी प्रतिवादी मो. मस्तकिम मियाँलाई मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा ६८ र दफा ७२ बमोजिम निज प्रतिवादीबाट रू.१,५०,०००।- (एक लाख पचास

हजार रुपैयाँ) धरौट, जेथा जमानत वा बैंक जमानत लिई तारेखमा राख्नु र माग भएको धरौट, जमानत वा बैंक जमानत दिन नसकेमा ऐ. ऐनको दफा ६८ (२) बमोजिम कानून बमोजिमको सिधा खान पाउने गरी थुनुवा पुर्जा दिई थुनामा राख्न कारागार कार्यालयमा पठाईदिनु भन्ने समेत बेहोराको यस न्यायाधिकरणबाट भएको आदेश पर्चा ।

२१. प्रतिवादीहरू रहमान मियाँ, रहजन मियाँ, अबजल अन्सारी र मो. जन्तले समाह्वान गुजारी बसेको-

प्रतिवादीहरूका नाममा यस न्यायाधिकरणबाट जारी भएको समाह्वान म्याद रहमान मियाँले मिति २०७५/१२/१४ मा आफै, रहजन मियाँको मिति २०७५/११/३० मा निजको एकाघरको भाइ मो. जागिर, अबजल अन्सारीको मिति २०७५/१२/०३ मा निजको एकाघरको आमा रसिवुन खातुन र मो. जन्तले २०७५/१२/१० मा आफैले समाह्वान म्याद बुझि शुरु म्याद गुजारी बसेका मिसिलबाट देखिन्छ ।

२२. यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७६/१०/१५ मा भएको आदेश:-

प्रतिवादीहरू रहमान मियाँ, रहजन मियाँ, अबजल अन्सारी र मो. जन्तले यस न्यायाधिकरणबाट जारी भएको शुरु म्याद गुजारी बसेको देखिई प्रतिवादीहरू चुक्ता भई सकेको अवस्था हुँदा रुजु हाजिर रहेका प्रतिवादी मस्तकिम मियाँको साक्षी निजै मार्फत तथा वादी पक्षका अभियोग पत्रको सबुद प्रमाण खण्डमा उल्लेखित जाहेरवाला तथा देख्ने/सुन्ने साक्षी समेतलाई बकपत्रको लागि विशेष सरकारी वकील कार्यालय मार्फत उपस्थित गराउन वैदेशिक रोजगार विभागलाई लेखी पठाई उपस्थित गराए नियमानुसार गर्नु भनी यस न्यायाधिकरणबाट भएको आदेश ।

२३. प्रतिवादी मो.मस्तकिम मियाँका साक्षी मोहमद हजरत अलिले न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र:-

मो. मस्तकिम मियाँले विदेश पठाउने काम गर्दैन् । निज प्रतिवादीले बत्तिको पोल गाड्ने काम गर्दछन् । निजले छोरा हजरत मियाँले विदेश पठाउने काम गर्दछन् त्यही कारणले छोरा नभेटेको कारण हजरत मियाँको बाबु प्रतिवादी मो.मस्तकिम मियाँलाई जवरजस्ती सहीछाप गराई जाहेरवालाले मुद्दा दायर गरेका हुन् । प्रतिवादी मो.मस्तकिम मियाँ वैदेशिक रोजगारमा मानिस पठाउने मानिस होइन् । अरु मानिससँग पासपोर्ट लिएको दिएको देखेर निज हजरत मियाँले वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी काम गर्नुहुन्छ भन्ने कुरा थाहा पाएको हुँ भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी मो.मस्तकिम मियाँका साक्षी मोहमद हजरत अलिले मिति २०७६/११/३० मा न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र ।

२४. यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७७/१०/७ मा भएको आदेश:-

वादीले गवाह/साक्षी उपस्थित गराएको नदेखिदा फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा ११२ बमोजिम म्याद जारी वादी पक्षका गवाह/साक्षी झिकाई नियमानुसार पेस गर्नु भनी यस न्यायाधिकरणबाट भएको आदेश ।

२५. जाहेरवाला सगिर मो.मंसुरीले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र:-

मेरो ज्वाइँहरू पीडित मोहमद सलामतको रू.७६,०००।- (छयात्तहर हजार रूपैयाँ), मोहमद इजरायल मंसुरीको रू.७६,०००।-(छयात्तहर हजार), अफजल मंसुरीको रू.७६,०००।- (छयात्तहर हजार रूपैयाँ) र भाइ सुमान मंसुरी रू.७६,०००।- (छयात्तहर हजार रूपैयाँ), भतिज अवदुल मियाँ रू.७६,०००।- (छयात्तहर हजार रूपैयाँ) र भाइ अन्सारुलको रू. १,३६,०००।- (एक लाख छत्तीस हजार रूपैयाँ) जिस्मुल मियाँको रू.१,३६,०००।- (एक लाख छत्तीस हजार रूपैयाँ) अवदुल मियाँको रू.३६,०००।- (छत्तीस हजार रूपैयाँ) इरफान मियाँ रू.३६,०००।- (छत्तीस हजार रूपैयाँ) र कुरमान मियाँको रू. ३६,०००।- (छत्तीस हजार रूपैयाँ) प्रतिवादी मो.मस्तकिम मियाँ, हजरत मियाँ, रहमान मियाँले मसँग वैदेशिक रोजगारमा कुवेत देशमा पठाउने भनी जम्मा रू.७,६०,०००।- (सात लाख साठी हजार रूपैयाँ), रकम बुझिलिएका हुन् । कागज हजरत मियाँले गरिदिएका हुन् । लिखत बनाई पैसा दिएको हो । प्रतिवादीहरूले भने अनुसार काम गरेनन् । प्रतिवादीहरूले पीडित जाहेरवालाहरूलाई नेपाल भन्दा बाहिर कही कतै लगेका छैनन् । हामीहरूले हालसम्म कुनै पनि रकम फिर्ता पाएको छैनौ । जाहेरी बेहोरा ठीक साँचो हो भन्ने समेत बेहोराको जाहेरवाला सगिर मो. मंसुरीले मिति २०७७/११/२५ मा यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र ।

२६. जाहेरवाला प्रमोदकुमार मुखियाले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र:-

जाहेरी बेहोरा ठीक साँचो हो । जाहेरीमा भएको सहीछाप मेरो हो । मलाई र मेरो दाइ किसुनदेव मुखियाँलाई वैदेशिक रोजगारमा कुवेत देशमा सुपरमार्केटको काममा लगाई दिने भनी प्रतिवादीहरू मो.मस्तकिम मियाँ, हजरत मियाँ, रहमान मियाँले मेरो दाइ किसुनदेव मुखियाँसँग जनहीसँग रू. १,३६,०००।- (एक लाख छत्तीस हजार रूपैयाँ) रकम बुझिलिएका हुन् । उक्त लिखत कागजमा म मेरो दाइ किसुनदेव मुखिया, संजयकुमार मुखिया, रवि मुखिया र दिनेशकुमार मुखियाको रकम हो । लिखत बनाई पैसा प्रतिवादीको हातमा नगद रकम दिएको हो । प्रतिवादीले भने अनुसार काम गरेनन् । नेपाल भन्दा बाहिर कहीँकतै लगेका छैनन् । हालसम्म कुनै रकम फिर्ता पाएको छैन भन्ने समेत बेहोराको जाहेरवाला प्रमोदकुमार मुखियाले मिति २०७७/११/२५ मा यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र ।

२७. जाहेरवाला किसुन देव खंग खत्वेले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र:-

मेरो छोरा बोधराम खत्वे, प्रभु खंग खत्वे, दिलिप खंग खत्वे, पुरोहित खंग खत्वे र श्यामकुमार खत्वेलाई वैदेशिक रोजगारमा कुवेतमा लोड अनलोडको काममा पठाईदिने भनी जनही रू. १,३६,०००।- (एक लाख छत्तीस हजार रूपैयाँ) प्रतिवादी मो. मस्तकिम मियाँ, हजरत मियाँ, रहमान मियाँले म सँग रकम बुझिलिएका हुन् । कागज हजरत मियाँले गरिदिएको हुन् । लिखत बनाई पैसा दिएको हो । प्रतिवादीहरूले भनेअनुसार काम गरेनन् । प्रतिवादीहरूले पीडित जाहेरवालाहरूलाई नेपाल भन्दा बाहिर कहीँकतै लगेका छैनन् । हामीहरूले हालसम्म कुनै पनि रकम फिर्ता पाएको छैन । जाहेरी बेहोरा ठीक साँचो हो । जाहेरीमा भएको सहीछाप मेरो हो भन्ने समेत बेहोराको किसुन देव खंग खत्वेले मिति २०७७/११/२५ मा यस

न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र ।

२८. जाहेरवाला प्रभुकुमार खंगले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र:-

जाहेरी बेहोरा ठीक साँचो हो । जाहेरीमा भएको सहीछाप मेरो हो । मलाई वैदेशिक रोजगारमा कुवेत देशमा सुपरमार्केटको काममा लगाईदिने भनी प्रतिवादीहरू मो. मस्तकिम मियाँ, हजरत मियाँ र रहमान मियाँले मेरो रू. १,३६,०००।- (एक लाख छत्तीस हजार रूपैयाँ) बुझिलिएका हुन् । लिखत बनाई प्रतिवादीलाई नगद रकम दिएको हो । प्रतिवादीले भनेअनुसार काम गरेनन् । प्रतिवादीहरूले पीडित जाहेरवालाहरूलाई नेपाल भन्दा बाहिर कहीकतै लगेका छैनन् । हामीहरूले हालसम्म कुनै पनि रकम फिर्ता पाएको छैन भन्ने समेत बेहोराको जाहेरवाला प्रभु कुमार खंगले मिति २०७७/११/२५ मा यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र ।

२९. जाहेरवाला किसुन इसाक मंसुरीले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र:-

जाहेरी बेहोरा ठीक साँचो हो । जाहेरीमा भएको सहीछाप मेरो हो । मेरो भाइ आलम मंसुरी रू.१,२०,०००।- (एक लाख बीस हजार रूपैयाँ) अरु गाउँका भाइहरू सोकत हुसेन रू. ३०,०००।- (तीस हजार रूपैयाँ), वालेश्वर ठाकुरको रू. ३०,०००।- (तीस हजार रूपैयाँ) र जाकिर हुसेनको रू. ३०,०००।- (तीस हजार रूपैयाँ) वैदेशिक रोजगारमा कुवेतमा टूली व्वाईको काममा पठाई दिने भनी उक्त रकम प्रतिवादी मो.मस्तकिम मियाँ, हजरत मियाँ र रहमान मियाँले म सँग बुझिलिएका हुन् । कागज हजरत मियाँले गरिदिएका हुन् । लिखत बनाई पैसा दिएको हो । प्रतिवादीहरूले भनेअनुसार काम गरेनन् । प्रतिवादीहरूले पीडित जाहेरवालाहरूलाई नेपाल भन्दा बाहिर कहीकतै लगेका छैनन् । हामीहरूले हालसम्म कुनै पनि रकम फिर्ता पाएको छैन भन्ने समेत बेहोराको जाहेरवाला इसाक मंसुरीले मिति २०७७/११/२५ मा यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र ।

३०. जाहेरवाला रविकुमार मुखियाले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र:-

जाहेरी बेहोरा ठीक साँचो हो । जाहेरीमा भएको सहीछाप मेरो हो । मलाई वैदेशिक रोजगारमा कुवेत देशमा सुपरमार्केटको काममा लगाई दिने भनी प्रतिवादीहरू मो.मस्तकिम मियाँ, हजरत मियाँ र रहमान मियाँले रू.१,३६,०००।- (एक लाख छत्तीस हजार रूपैयाँ) बुझिलिएका हुन् । लिखत बनाई नगद रकम दिएको हो । प्रतिवादीहरूले भनेअनुसार काम गरेनन् । प्रतिवादीहरूले मलाई नेपाल भन्दा बाहिर कहीकतै लगेका छैनन् । मैले हालसम्म कुनै पनि रकम फिर्ता पाएको छैन भन्ने समेत बेहोराको जाहेरवाला रविकुमार मुखियाले मिति २०७७/११/२५ मा यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र ।

३१. जाहेरवाला मो. अनिस अकरमले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र:-

वैदेशिक रोजगारमा कुवेतमा लोड अनलोडको काममा पठाई दिने भनी रू.१,२५,०००।- (एक पचिस हजार रूपैयाँ) प्रतिवादी रहमान मियाँले बुझिलिएका हुन् । कागज हजरत मियाँले गरिदिएका हुन् । लिखत बनाई पैसा दिएको हो । प्रतिवादीहरूले भनेअनुसार काम गरेनन् । प्रतिवादीहरूले मलाई नेपाल भन्दा बाहिर कहीकतै लगेका छैनन् । मैले हालसम्म कुनै पनि रकम फिर्ता पाएको छैन । जाहेरी बेहोरा ठीक

साँचो हो । जाहेरीमा भएको सहीछाप मेरो हो भन्ने समेत बेहोराको जाहेरवाला मो. अनिस अकरमले मिति २०७७/११/२५ मा यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र ।

३२. जाहेरवाला सुबहान मियाँले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र:-

म सँग मो. मस्तकिम मियाँको छोरा हजरत मियाँले वैदेशिक रोजगारमा कुवेतमा लोड अनलोडको काममा पठाई दिने भनी रू. ३६,०००।- (छत्तीस हजार रूपैयाँ) रकम बुझलिएका हुन् । कागज हजरत मियाँले गरिदिएका हुन् । लिखत बनाई पैसा दिएको हो । प्रतिवादीहरूले भने अनुसार काम गरेनन् । प्रतिवादीहरूले मलाई नेपाल भन्दा बाहिर कहीकतै लगेका छैनन् । मैले हालसम्म कुनै पनि रकम फिर्ता पाएको छैन । जाहेरी बेहोरा ठीक साँचो हो । जाहेरीमा भएको सहीछाप मेरो हो भन्ने समेत बेहोराको जाहेरवाला सुबहान मियाँले मिति २०७७/११/२५ मा यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र ।

३३. जाहेरवाला मो.याकुवले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र:-

प्रतिवादी मो. मस्तकिम मियाँ र उसको छोरोले वैदेशिक रोजगारको लागि कुवेत देशमा trolley boy काममा पठाई दिने भनी मेरो रू.१,५०,०००।-(एक लाख पचास हजार रूपैयाँ) पटक-पटक गरी नगद बुझलिएका हुन् । प्रतिवादी म समेत अरु जाहेरवालाहरूलाई काठमाडौँमा ४/५ दिन राखेर भनेअनुसार वैदेशिक रोजगारमा नपठाई, प्रतिवादी सम्पर्क विहिन भएका हुन् । हालसम्म मैले कुनै पनि रकम फिर्ता पाएको छैन । निज प्रतिवादीसँग हाल मेरो कुनै सम्पर्क छैन । हालसम्म पनि पासपोर्ट फिर्ता पाइसकेको छैन भन्ने समेत बेहोराको जाहेरवाला मो. याकुवले मिति २०७७/११/२५ मा यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र ।

३४. जाहेरवाला मो.तफेजुलले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र:-

मलाई वैदेशिक रोजगारमा कुवेतमा लोड अनलोडको काममा पठाई दिने भनी रू.१,५०,०००।- (एक लाख पचास हजार रूपैयाँ) प्रतिवादी हजरत मियाँ र अबजल अन्सारीले बुझलिएका हुन् । मैले प्रतिवादी हजरत मियाँ र अबजल अन्सारीलाई हातमा पैसा दिएको हो । प्रतिवादीहरूले भने अनुसार काम गरेनन् । प्रतिवादीहरूले मलाई नेपाल भन्दा बाहिर कहीकतै लगेका छैनन् । मैले हालसम्म कुनै पनि रकम फिर्ता पाएको छैन । जाहेरी बेहोरा ठीक साँचो हो । जाहेरीमा भएको सहीछाप मेरो हो भन्ने समेत बेहोराको जाहेरवाला मो. तफेजुलले मिति २०७७/११/२५ मा यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र ।

३५. जाहेरवाला दिनेशकुमार मुखियाले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र:-

जाहेरी बेहोरा ठीक साँचो हो । जाहेरीमा भएको सहीछाप मेरो हो । मलाई वैदेशिक रोजगारमा कुवेत देशमा सुपरमार्केटको काममा लगाई दिने भनी प्रतिवादीहरू मो.मस्तकिम मियाँ, हजरत मियाँ र रहमान मियाँले मेरो रू.१,३६,०००।- (एक लाख छत्तीस हजार रूपैयाँ) बुझलिएका हुन् । लिखत बनाई पैसा दिएको हो । प्रतिवादीहरूले भनेअनुसार काम गरेनन् । प्रतिवादीहरूले मलाई नेपाल भन्दा बाहिर कहीकतै

लगेका छैनन् । मैले हालसम्म कुनै पनि रकम फिर्ता पाएको छैन । मेरो सक्कल राहदानी शुरुमा रकम दिँदा नै प्रतिवादी हजरत मियाँलाई दिएको हुँ । हालसम्म पासपोर्ट फिर्ता पाएको छैन भन्ने समेत बेहोराको जाहेरवाला दिनेशकुमार मुखियाले मिति २०७७/११/२५ मा यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र ।

३६. जाहेरवाला सनोजकुमार ठाकुरले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र:-

जाहेरी बेहोरा ठीक साँचो हो । जाहेरीमा भएको सहीछाप मेरो हो । मलाई वैदेशिक रोजगारमा कुवेत देशमा सुपरमार्केटको काममा लगाईदिने भनी प्रतिवादीहरू मो.मस्तकिम मियाँ, हजरत मियाँ र रहमान मियाँले मेरो रू.१,३६,०००।- (एक लाख छत्तीस हजार रूपैयाँ) बुझिलिएका हुन् । कागज हजरत मियाँले गरिदिएका हुन् । उक्त रकम लिँदा प्रतिवादीहरू हजरत मियाँ, रहमान मियाँ सँगै थिए । लिखत बनाई पैसा दिएको हो । प्रतिवादीहरूले भनेअनुसार काम गरेनन् । प्रतिवादीहरूले मलाई नेपाल भन्दा बाहिर कहीकतै लगेका छैनन् । मैले हालसम्म कुनै पनि रकम फिर्ता पाएको छैन भन्ने समेत बेहोराको जाहेरवाला सनोजकुमार ठाकुरले मिति २०७७/११/२५ मा यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र ।

३७. जाहेरवाला अशोक रामले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र:-

मसँग वैदेशिक रोजगारमा कुवेतमा लोड अनलोडको काममा पठाई दिने भनी रू.१,३०,०००।- (एकलाख तीस हजार रूपैयाँ) प्रतिवादी हजरत मियाँले बुझिलिएका हुन् । कागज हजरत मियाँले गरिदिएका हुन् । लिखत बनाई पैसा दिएको हो । प्रतिवादीहरूले भने अनुसार काम गरेनन् । प्रतिवादीहरूले मलाई नेपाल भन्दा बाहिर कहीकतै लगेका छैनन् । मैले हालसम्म कुनै पनि रकम फिर्ता पाएको छैन । जाहेरी बेहोरा ठीक साँचो हो । जाहेरीमा भएको सहीछाप मेरो हो भन्ने समेत बेहोराको जाहेरवाला अशोक रामले मिति २०७७/११/२५ मा यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र ।

३८. जाहेरवाला विनोदकुमार मुखियाले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र:-

जाहेरी बेहोरा ठीक साँचो हो । जाहेरीमा भएको सहीछाप मेरो हो । मलाई वैदेशिक रोजगारमा कुवेत देशमा सुपरमार्केटको काममा लगाई दिने भनी रू. १,३६,०००।- (एक लाख छत्तीस हजार रूपैयाँ) बुझिलिएका हुन् । उक्त रकम मेरो बुबा राजकुमार मुखियाले प्रतिवादी हजरत मियाँलाई दिनुभएको हो । रकम लिँदा हजरत मियाँ रहमान मियाँ सँगै थिए । लिखत कागज हजरत मियाँले गरिदिएका हुन् । प्रतिवादीहरूले भनेअनुसार काम गरेनन् । प्रतिवादीहरूले मलाई नेपाल भन्दा बाहिर कहीं कतै लगेका छैनन् । मैले हालसम्म कुनै पनि रकम फिर्ता पाएको छैन भन्ने समेत बेहोराको जाहेरवाला विनोदकुमार मुखियाले मिति २०७७/११/२५ मा यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र ।

३९. जाहेरवाला रामभजन मुखियाले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र:-

जाहेरी बेहोरा ठीक साँचो हो । जाहेरीमा भएको सहीछाप मेरो हो । प्रतिवादीहरूले मलाई वैदेशिक रोजगारमा कुवेत देशमा ट्रली व्वाईको काममा लगाई दिने भनी रू. १,३६,०००।- (एक लाख छत्तीस

हजार रूपैयाँ) रकम बुझिलिएका हुन् । उक्त रकम प्रतिवादी हजरत मियाँलाई दिएको हो र रकम लिँदा हजरत मियाँ रहमान मियाँ सँगै थिए । लिखत कागज हजरत मियाँले गरिदिएका हुन् । लिखत बनाई पैसा दिएको हो । प्रतिवादीहरूले भनेअनुसार काम गरेनन् । प्रतिवादीहरूले मलाई नेपाल भन्दा बाहिर कहीं कतै लगेका छैनन् । मैले हालसम्म कुनै पनि रकम फिर्ता पाएको छैन भन्ने समेत बेहोराको जाहेरवाला रामभजन मुखियाले मिति २०७७/११/२५ मा यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र ।

४०. जाहेरवाला कृष्णकुमार खंगले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र:-

मसँग वैदेशिक रोजगारमा कुवेतमा लोड अनलोडको काममा पठाई दिने भनी रू. १,३०,०००।- (एक लाख तीस हजार रूपैयाँ) प्रतिवादी हजरत मियाँले बुझिलिएका हुन् । कागज हजरत मियाँले गरिदिएका हुन् । प्रतिवादीहरूले भनेअनुसार काम गरेनन् । प्रतिवादीहरूले मलाई नेपाल भन्दा बाहिर कहींकतै लगेका छैनन् । मैले हालसम्म कुनै पनि रकम फिर्ता पाएको छैन । जाहेरी बेहोरा ठीक साँचो हो । जाहेरीमा भएको सहीछाप मेरो हो भन्ने समेत बेहोराको जाहेरवाला कृष्णकुमार खंगले मिति २०७७/११/२५ मा यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र ।

४१. जाहेरवाला संजयकुमार मुखियाले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र:-

जाहेरी बेहोरा ठीक साँचो हो । जाहेरीमा भएको सहीछाप मेरो हो । मलाई वैदेशिक रोजगारमा कुवेत देशमा सुपरमार्केटको काममा लगाई दिने भनी प्रतिवादीहरूले मेरो रू.१,३६,०००।- (एक लाख छतीस हजार रूपैयाँ) बुझिलिएका हुन् । रकम प्रतिवादी रहमान मियाँलाई दिएको हो । रकम लिँदा हजरत मियाँसँगै थिए । प्रतिवादीहरूले भने अनुसार काम गरेनन् । प्रतिवादीहरूले मलाई नेपाल भन्दा बाहिर कहींकतै लगेका छैनन् । हालसम्म मैले रकम फिर्ता पाएको भन्ने समेत बेहोराको जाहेरवाला संजयकुमार मुखियाले मिति २०७७/११/२५ मा यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र ।

४२. जाहेरवाला कृष्णकुमार मण्डलले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र:-

म र मेरो भाइ नाताको राम नारायण मुखियालाई वैदेशिक रोजगारमा कुवेतमा लोड अनलोडको काममा पठाई दिने भनी रू.३,५२,०००।- (तीन लाख बाउन्न हजार रूपैयाँ) प्रतिवादी रहमान मियाँले बुझिलिएका हुन् । हाल निज राम नारायण मुखिया कामको सिलसिलामा विदेश छन् । लिखत नबनाई पैसा हातमा दिएका हौं । प्रतिवादीहरूले भनेअनुसार काम गरेनन् । प्रतिवादीहरूले पीडित जाहेरवालाहरूलाई नेपाल भन्दा बाहिर कहींकतै लगेका छैनन् । हामीहरूले हालसम्म कुनै पनि रकम फिर्ता पाएको छैनौं । सक्कल राहदानी शुर्मा नै प्रतिवादी रहमान मियाँलाई दिएको हो । हालसम्म पनि पासपोर्ट फिर्ता पाएका छैनौं । जाहेरी बेहोरा ठीक साँचो हो । जाहेरीमा भएको सहीछाप मेरो हो भन्ने समेत बेहोराको जाहेरवाला कृष्णकुमार मण्डलले मिति २०७७/११/२५ मा यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र ।

४३. जाहेरवाला गणेशकुमार महतोले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र:-

मसँग कुवेतमा लोड अनलोडको काममा पठाई दिने भनी रू.१,३०,०००।- (एकलाख तीस हजार रूपैयाँ) प्रतिवादी हजरत मियाँले बुझी कागज गरिदिएका हुन् । लिखत बनाई पैसा दिएको हो । प्रतिवादीहरूले भने अनुसार काम गरेनन् । प्रतिवादीहरूले मलाई नेपाल भन्दा बाहिर कहीकतै लगेका छैनन् । मैले हालसम्म कुनै पनि रकम फिर्ता पाएको छैन । जाहेरी बेहोरा ठीक साँचो हो । जाहेरीमा भएको सहीछाप मेरो हो भन्ने समेत बेहोराको जाहेरवाला गणेशकुमार महतोले मिति २०७७/११/२५ मा यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र ।

४४. जाहेरवाला जलेन्द्रकुमार यादवले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र:-

मसँग वैदेशिक रोजगारमा कुवेतमा लोड अनलोडको काममा पठाई दिने भनी रू.१,३०,०००।- (एक लाख तीस हजार रूपैयाँ) प्रतिवादी हजरत मियाँले बुझिलिएका हुन् । कागज हजरत मियाँले गरिदिएका हुन् । प्रतिवादीहरूले भने अनुसार काम गरेनन् । प्रतिवादीहरूले मलाई नेपाल भन्दा बाहिर कहीकतै लगेका छैनन् । हालसम्म कुनै पनि रकम फिर्ता पाएको छैन । जाहेरी बेहोरा ठीक साँचो हो । जाहेरीमा भएको सहीछाप मेरो हो भन्ने समेत बेहोराको जाहेरवाला जलेन्द्रकुमार यादवले मिति २०७७/११/२५ मा यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र ।

४५. यस न्यायाधिकरणमा जाहेरवाला शंकर रामले गरेको बकपत्र

जाहेरी बेहोरा ठीक साँचो हो । जाहेरीमा भएको सहीछाप मेरो हो । प्रतिवादीहरूले मलाई वैदेशिक रोजगारमा कुवेत देशमा सुपरमार्केटको काममा लगाई दिने भनी रू. २०,०००।- (बीस हजार रूपैयाँ) बुझिलिएका हुन् । उक्त रकम प्रतिवादी हजरत मियाँलाई दिएको हो । लिखत बनाई पैसा दिएको हो । प्रतिवादीहरूले भने अनुसार काम गरेनन् । प्रतिवादीहरूले मलाई नेपाल भन्दा बाहिर कहीकतै लगेका छैनन् । हालसम्म कुनै पनि रकम फिर्ता पाएको छैन । मेरो सक्कल राहदानी शुरुमा रकम दिँदा नै प्रतिवादी हजरत मियाँलाई दिएको हुँ हालसम्म राहदानी फिर्ता पाएको छैन भन्ने समेत बेहोराको जाहेरवाला शंकर रामले मिति २०७७/११/२५ मा यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र ।

४६. जाहेरवाला अधिकलाल मुखियाले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र:-

जाहेरी बेहोरा ठीक साँचो हो । जाहेरीमा भएको सहीछाप मेरो हो । मलाई वैदेशिक रोजगारमा कुवेत देशमा सुपरमार्केटको काममा लगाई दिने भनी प्रतिवादीहरूले मेरो रू.१,३०,०००।- (एक लाख तीस हजार रूपैयाँ) बुझिलिएका हुन् । उक्त रकम हजरत मियाँलाई दिएको हो । रकम लिँदा प्रतिवादीहरू हजरत मियाँ, रहमान मियाँ सँगै थिए । लिखत बनाई नगद रकम दिएको हो । प्रतिवादीहरूले भने अनुसार काम गरेनन् । प्रतिवादीहरूले मलाई नेपाल भन्दा बाहिर कहीकतै लगेका छैनन् । हालसम्म कुनै पनि रकम फिर्ता पाएको छैन भन्ने समेत बेहोराको जाहेरवाला अधिकलाल मुखियाले मिति २०७७/११/२५ मा यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र ।

४७. जाहेरवाला ब्रह्मादेव खंग खत्वेले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र:-

जाहेरी बेहोरा ठीक साँचो हो । जाहेरीमा भएको सहीछाप मेरो हो । प्रतिवादीहरूले मलाई वैदेशिक रोजगारमा कुवेत देशमा सुपरमार्केटको काममा लगाई दिने भनी रू. २०,०००।- (बीस हजार रूपैयाँ) र मेडिकलका लागि भनी रू.६,०००।- रकम बुझिलिएका हुन् । उक्त रकम प्रतिवादी हजरत मियाँलाई दिएको हो । मेडिकल गर्दा रू.६,०००।- रकम पनि खर्च भएको छ । प्रतिवादी हजरत मियाँलाई सक्कल राहदानी र पैसा हातमा दिएको हो । प्रतिवादीहरूले भने अनुसार काम गरेनन् । प्रतिवादीहरूले मलाई नेपाल भन्दा बाहिर कही कतै लगेका छैनन् । हालसम्म कुनै पनि रकम फिर्ता पाएको छैन । मेरो सक्कल राहदानी शुरुमा रकम दिँदा नै प्रतिवादी हजरत मियाँलाई दिएको हुँ । हालसम्म पनि फिर्ता पाएको छैन भन्ने समेत बेहोराको ब्रह्मादेव खंग खत्वेले मिति २०७७/११/२५ मा यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र ।

४८. जाहेरवाला भुपेन्द्र खंगले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र:-

जाहेरी बेहोरा ठीक साँचो हो । जाहेरीमा भएको सहीछाप मेरो हो । प्रतिवादी हजरत मियाँले मलाई वैदेशिक रोजगारमा कुवेत देशमा सुपरमार्केटको काममा लगाई दिने भनी रू.१,३०,०००।- (एक लाख तीस हजार रूपैयाँ) बुझिलिएको हो । वैदेशिक रोजगारको कागज बनाई प्रतिवादी हजरत मियाँलाई सक्कल राहदानी र पैसा हातमा दिएको हो । प्रतिवादीहरूले भने अनुसार काम गरेनन् । प्रतिवादीहरूले मलाई नेपाल भन्दा बाहिर कहीकतै लगेका छैनन् । हालसम्म कुनै पनि रकम फिर्ता पाएको छैन भन्ने समेत बेहोराको जाहेरवाला भुपेन्द्र खंगले मिति २०७७/११/२५ मा यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र ।

४९. जाहेरवाला रामकुमार महतोले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र:-

मसँग वैदेशिक रोजगारमा कुवेतमा लोड अनलोडको काममा पठाई दिने भनी रू.१,३०,०००।- (एक लाख तीस हजार रूपैयाँ) प्रतिवादी हजरत मियाँ र रहमान मियाँले बुझिलिएका हुन् । कागज हजरत मियाँले गरिदिएका हुन् । प्रतिवादीहरूले भने अनुसार काम गरेनन् । प्रतिवादीहरूले नेपाल भन्दा बाहिर कहीकतै लगेका छैनन् । हालसम्म कुनै पनि रकम फिर्ता पाएको छैन । जाहेरी बेहोरा ठीक साँचो हो । जाहेरीमा भएको सहीछाप मेरो हो भन्ने समेत बेहोराको जाहेरवाला रामकुमार महतोले मिति २०७७/११/२५ मा यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र ।

५०. जाहेरवाला राजेन्द्र रामले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र:-

मसँग वैदेशिक रोजगारमा कुवेतमा लोड अनलोडको काममा पठाई दिने भनी रू.१,३०,०००।- (एक लाख तीस हजार रूपैयाँ) प्रतिवादी हजरत मियाँले बुझिलिएका हुन् । कागज हजरत मियाँले गरिदिएका हुन् । प्रतिवादीहरूले भने अनुसार काम गरेनन् । प्रतिवादीहरूले नेपाल भन्दा बाहिर कहीकतै लगेका छैनन् । हालसम्म कुनै पनि रकम फिर्ता पाएको छैन । जाहेरी बेहोरा ठीक साँचो हो । जाहेरीमा भएको सहीछाप मेरो हो भन्ने समेत बेहोराको जाहेरवाला राजेन्द्र रामले मिति २०७७/११/२५ मा यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र ।

५१. सक्कल लिखत:-

जाहेरवाला/पीडितहरूले बकपत्रका क्रममा पेस गरेका हजरत मियाले वैदेशिक रोजगारमा कुवेतमा पठाउने भनी सागिर मो. मन्सुरी सँगबाट रू.७,६०,०००।- , किशुन देखव मुखियासँगबाट रू.७,३६,०००।- , किस्नुनदेव खंग खत्वेसँगबाट रू.६,८०,०००।- , इसाक मन्सुरीसँगबाट रू.२,१०,०००।- , सनोजकुमरा ठाकुरसँगबाट रू.१,३६,०००।- र राजकुमार दास मुखियासँगबाट रू.१,३६,०००।- बुझी लिएको देखिन्छ । शर्त बमोजिम वैदेशिक रोजगारीमा नपठाएमा जाहेरवालाहरूबाट लिएको रकम र सोको ब्याज बुझाउने छु । नबुझाएमा कानूनबमोजिम कारवाही गरेमा मेरो मन्जुरी छ भन्ने समेत बेहोराको सक्कल लिखत मिसिल सामेल रहेका ।

५२. यस न्यायाधिकरणबाट भएको कसूर ठहर:-

प्रतिवादी अबजल अन्सारी र प्रतिवादी मो. जन्तले अभियोग दावीको कसूर गरेको देखिने वस्तुनिष्ठ प्रमाणको अभाव देखिंदा निजहरूले अभियोग दावीबाट सफाई पाउने पाउने ठहर्छ । प्रतिवादी मो. मस्तकिम मियाँ, प्रतिवादी हजरत मियाँ र प्रतिवादी रहमान मियाँले वैदेशिक रोजगार व्यावसाय गर्न पाउने अनुमति नलिई वादीको अभियोग दावी बमोजिम वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा १० र ४३ को कसूर गरेको ठहर्छ । प्रतिवादीहरूलाई दफा ४३ बमोजिम हुने सजाय निजहरूबाट भराउन पर्ने विगो र हर्जाना दावी समेतको सुनुवाईको लागि फौजदारी कसूर (सजाय निर्धारण तथा कार्यान्वयन) ऐन, २०७४ को दफा १२ बमोजिम दुवै पक्षबाट सजाय पूर्वको प्रतिवेदन लिई इजलास समक्ष पेस गर्नु भन्ने मिति २०७८/०६/११/२ मा यस न्यायाधिकरणबाट भएको कसूर ठहर ।

५३. विशेष सरकारी वकील कार्यालय काठमाडौँबाट प्राप्त सजाय पूर्वको प्रतिवेदन:-

प्रतिवादीहरूले जाहेरवालाहरूलाई वैदेशिक रोजगारीमा पठाईदिने भनी विश्वास दिलाई प्रलोभन देखाई विश्वासको दुरुपयोग गरी रकम लिएको प्रस्तुत कसूरमा प्रतिवादीको भूमिका पूर्ण रूपमा दोषी देखिन्छ । धैरेजना पीडितहरूबाट ठुलो रकम असुल उपर गरेको देखिंदा प्रस्तुत मुद्दामा कसूरको मात्रा बढाउने तत्व रहेको छ । पीडितलाई पुगेको क्षतिको हिसाबले पनि प्रस्तुत मुद्दामा प्रतिवादीहरू कडा सजायको हकदार रहेको देखिन्छ । प्रतिवादी स्वयंलाई थप कसूर गर्न हतोत्साहित गर्नको लागि, निजहरूलाई आफ्नो कार्यले पीडितलाई पुगेको क्षति समेत महसुस गराई आफ्नो कार्यप्रति पश्चाताप गराउने उद्देश्य पुर्ति हुने गरी सजाय गर्नुपर्ने देखिंदा प्रस्तुत मुद्दामा सजाय गर्दा प्रतिवादीहरूलाई कानूनद्वारा निर्धारित माथिल्लो हदको सजाय गर्नुपर्ने देखिन्छ । जाहेरवालाहरू तथा पीडितहरूले हालसम्म रकम फिर्ता पाएको छैन भनी गरेको बकपत्र तथा मिसिल संलग्न अन्य प्रमाणबाट दावी बमोजिमको बिगो तथा हर्जाना समेत जाहेरवालालाई दिलाई भराई पाउन पर्ने देखिन्छ भन्ने समेत बेहोराको विशेष सरकारी वकील कार्यालय काठमाडौँबाट मिति २०७८/०६/१८ मा प्राप्त सजाय पूर्वको प्रतिवेदन ।

ठहर खण्ड

५४. नियम बमोजिम दैनिक पेशी सूचीमा चढी इजलास समक्ष पेस भएको प्रस्तुत मुद्दामा वादी नेपाल सरकारको तर्फबाट उपस्थित विशेष सरकारी वकील कार्यालय काठमाडौँका विद्वान् उप-न्यायाधिवक्ता श्री उर्मिला दाहालले प्रतिवादीहरूले जाहेरवाला तथा पीडितहरूलाई वैदेशिक रोजगारीका लागि कुवेत देशमा रोजगारीमा पठाई दिने भनी झुठ्ठा आश्वासन दिई प्रलोभनमा पारी रकम लिई भने बमोजिम वैदेशिक रोजगारमा नपठाएको भनी परेको मौकाको जाहेरी, लिखत, र वादीका साक्षीको बकपत्र समेतबाट पुष्टि भएको हुँदा प्रतिवादीहरूलाई अभियोग दाबी बमोजिम सजाय गरी जाहेरवाला/पीडितको विगो र हर्जाना समेत दिलाई भराई पाउँ भनी बहस प्रस्तुत गर्नुभयो ।
५५. त्यस्तै जाहेरवालाहरू किसुनदेव खंग खत्वे र कृष्णकुमार खंगको तर्फबाट विद्वान् अधिवक्ता श्री गोपालप्रसाद सापकोटाले मेरो पक्षलाई वैदेशिक रोजगारमा कुवेत पठाइदिन्छु भनी प्रलोभन देखाई झुक्यानमा पारी रकम लिई अभियोग दावीको कसूर गरेको स-प्रमाण पुष्टि भएकाले मेरो पक्षको विगो र हर्जाना भराई प्रतिवादीहरूलाई सजाय गरिपाउँ भनी गर्नुभएको बहस जिकिर लिनुभयो ।
५६. त्यस्तै प्रतिवादी मोहम्मद मस्तकिम मियाँको तर्फबाट उपस्थित विद्वान् अधिवक्ता श्री गंगाप्रसाद पोखरेलले मेरो पक्षको प्रस्तुत मुद्दामा कुनै किसिमको संलग्नता छैन । मेरो पक्षले वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी काम गर्ने गरेका छैनन् । प्रस्तुत मुद्दामा मेरो पक्षलाई राजीखुसीले नभई सह-प्रतिवादी रहमानले मादक पदार्थ सेवन गराई जवरजस्ती वैदेशिक रोजगारको लिखत कागज गराएका हुनाले मेरो पक्षले अभियोग दाबीबाट सफाई पाउनुपर्दछ भनी गर्नुभएको बहस सुनियो ।
५७. यसमा वादी नेपाल सरकार तर्फबाट प्रतिवादीहरू मो. मस्तकिम मियाँ, हजरत मियाँ, रहमान मियाँ, अबजल अन्सारी, मो. जन्त समेतले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय संचालन गर्ने अनुमति नलिई जाहेरवाला/पीडितहरूलाई वैदेशिक रोजगारमा पठाउने प्रलोभन देखाई रकम लिई भने बमोजिम वैदेशिक रोजगारमा नपठाई वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा १० र ४३ को कसूर गरेकोले निज प्रतिवादीहरू मो. मस्तकिम मियाँ, हजरत मियाँ, रहमान मियाँ, अबजल अन्सारी, मो. जन्तलाई सोही दफा ४३ बमोजिम सजाय गरी प्रतिवादीहरूबाट जाहेरवालाहरूको विगो रू.१,४२,३९,०००।- तथा सो विगोको ५० प्रतिशतले हुने हर्जाना समेत जाहेरवालाहरूलाई दिलाई भराई पाउन अभियोग दावी लिएकोमा प्रतिवादी मो. मस्तकिम मियाँले अभियोग दावी सम्बन्धमा बयान गर्दा वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने अनुमति पत्र लिएको छैन । जाहेरवालालाई वैदेशिक रोजगारमा कुवेत देशमा पठाउने भनेर कुनै आश्वासन दिई रकम तथा पासपोर्ट लिएको छैन । प्रतिवादी रहमानले मादक पदार्थ सेवन गराई मलाई जवरजस्ती वैदेशिक रोजगारको लिखत कागज गराएका हुन् । जाहेरीसाथ पेस भएको लिखत कागजमा भएको बेहोरा मेरो होइन, सो कागजमा भएको सहीछाप मेरो हो । मैले अभियोग दावीको कसूर नगरेको हुनाले सजाय हुनु पर्ने होइन भन्ने समेत बेहोरा लेखाएको देखिन्छ । प्रतिवादीहरू हजरत मियाँ, रहमान मियाँ, अबजल अन्सारी र मो. जन्तका

नाममा यस न्यायाधिकरणबाट जारी भएको समाह्वान म्यादमा हाजिर नभई समाह्वान म्याद गुजारी बसेको देखिन्छ ।

५८. उपरोक्त अभियोग दाबी, प्रतिवादी मो. मस्तकिम मियाँको बयान र दुबै पक्षका कानून व्यवसायीहरूको बहस जिकिर रहेको प्रस्तुत मुद्दामा देहायका प्रश्नको निरोपण गर्नुपर्ने देखियो ।

क. प्रतिवादीहरूले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने अनुमति पत्र नलिई वैदेशिक रोजगारीका लागि जाहेरवाला/पीडितहरूलाई कुवेत पठाई दिने भनी रकम लिई अभियोग दाबीको कसूर गरेका हुन्, होइनन् ?

ख. प्रतिवादीहरूले अभियोग दाबी बमोजिमको कसूर गरेको भए निजहरूलाई के कति सजाय हुनुपर्ने हो र जाहेरवालाले बिगो र हर्जाना भराई पाउने हो, होइन ?

५९. सम्बद्ध मिसिल अध्ययन गरी प्रतिवादी मो. मस्तकिम मियाँ, हजरत मियाँ र रहमान मियाँको हकमा हेर्दा, प्रतिवादीहरू मो. मस्तकिम मियाँ, हजरत मियाँ र रहमान मियाँ समेतले जाहेरवालाहरूलाई गाऊँ घरमा भेटी वैदेशिक रोजगारमा जान चाहने मानिसहरूलाई विदेश पठाउँदै आएका छौं । पैसा र पासपोर्ट दिनुहोस्, हामी तपाईंहरूको नाममा भिषा लगाई दिन्छौं भन्ने आश्वासन दिई जाहेरवालाहरूबाट पैसा र पासपोर्ट लिएर गएपछि भने बमोजिमको काम नगरी निजहरू सम्पर्कमा नरही वैदेशिक रोजगारीमा पठाई दिन्छु भन्ने आश्वासन दिई ठगी गरेकोले सजाय गरी बिगो र हर्जाना दिलाई पाऊँ भन्ने समेत बेहोराको किसुनदेव खंग मण्डल समेत जना ४० को जिल्ला प्रहरी कार्यालय सप्तरीमा परेको मिति २०७५/०९/२३ को जाहेरी दरखास्तका साथै अन्य पीडित र जाहेरवालाहरूले विभिन्न मितिमा दिएको जाहेरी दरखास्त तथा निवेदनहरूबाट अनुसन्धान तहकिकात हुँदा सो क्रममा बुझिएका धनन्जयकुमार यादव समेतले जाहेरी दरखास्तमा उल्लेखित प्रतिवादीहरू मो. मस्तकिम मियाँ, हजरत मियाँ, रहमान मियाँ समेतका मानिसहरू एक आपसमा सल्लाह गरी किसुन देव खंग खत्वे समेतका जाहेरवालाहरूलाई वैदेशिक रोजगारीमा पठाई दिन्छौं भन्ने आश्वासन दिई जाहेरवालाहरूबाट विभिन्न मिति र समयमा पैसा लिई बेपत्ता भएका हुन् । यसरी नहुने कामलाई हुन्छ भन्ने आश्वासन दिई रूपैयाँ पैसा ठगी गरी लिने प्रतिवादीहरूलाई कानून बमोजिम सजाय गरी जाहेरवालाहरूबाट ठगी गरी लिएको रकम समेत फिर्ता दिलाईयोस् भन्ने समेत बेहोरा लेखाएको देखिन्छ । त्यस्तै जाहेरवालाहरू किसुनदेव खंग मण्डल, मो. याकुब मियाँ, सखावत मियाँ, राजकुमार खंग समेतले अनुसन्धानको क्रममा कागज गरी निजहरूले आ-आफ्नो बिगो उल्लेख गरी दिएको जाहेरी दरखास्तमा उल्लेखित बेहोरालाई संपुष्टि गरेको देखिन्छ । त्यस्तै जाहेरवाला किसुनदेव मुखिया, आलम मंसुरी र सगिर महमद मंसुरी समेतले अनुसन्धानका क्रममा कागज गर्दा विपक्षी मो.मस्तकिम मियाँ, हजरत मियाँ, रहमान मियाँ र अबजल अन्सारीले एक आपसमा मिलेमतो गरी हामीहरूलाई वैदेशिक रोजगारमा कुवेत पठाई काम दिलाई दिने भनी जाहेरवाला/पीडितहरूको रकम बुझाएको ठीक साँचो हो । विपक्षीहरूले नक्कली भिषा देखाई विश्वास दिलाएकोले विश्वासको भरमा रकम बुझाएको हो भन्ने समेत बेहोरा लेखाएको

देखिन्छ ।

६०. वादीका गवाह/जाहेरवालाहरू सागिर मो. मंसुरी, प्रमोदकुमार मुखिया, किसुन देव खंग, प्रेमकुमार खंग, किसुन इसाक मंसुरी, रविकुमार मुखिया, मो. अनिस अकमर, सुवहान मियाँ, मो. याकुब, मो. तफेजुल, दिनेशकुमार मुखिया, सनोजकुमार ठाकुर, अशोक राम, विनोदकुमार मुखिया, राजभजन मुखिया, कृष्णकुमार खंग, संजयकुमार मुखिया, कृष्णकुमार मण्डल, गणेशकुमार महतो, जलेन्द्रकुमार यादव, शंकर राम, अधिकलाल मुखिया, ब्रह्मदेव खंग खत्वे, भुपेन्द्र खंग, रामकुमार महतो र राजेन्द्र रामले यस न्यायाधिकरणमा उपस्थित भई बकपत्र गर्दा प्रतिवादी मो.मस्तकिम मियाँ, हजरत मियाँ, रहमान मियाँले वैदेशिक रोजगारमा कुवेत देशमा पठाउने भनी रकम बुझ्निएका हुन् । वैदेशिक रोजगारको कागज हजरत मियाँले गरिदिएका हुन् । प्रतिवादीहरूले भने अनुसार काम गरेनन् । प्रतिवादीहरूले पीडित जाहेरवालाहरूलाई नेपाल भन्दा बाहिर कही कतै लगेका छैनन् । हालसम्म कुनै पनि रकम फिर्ता पाएको छैन भनी मौकाको जाहेरी र कागजमा उल्लेखित बेहोरा समर्थन हुने गरी बेहोरा लेखाइ प्रतिवादी मो.मस्तकिम मियाँ, हजरत मियाँ र रहमान मियाँ उपर गडाउ गरी बकपत्र गरेको देखिन्छ ।
६१. प्रमाण ऐन, २०३१ को दफा १८ मा "कुनै काम घटना वा अवस्थाका सम्बन्धमा भएको तहकिकात वा जाँचबुझको सिलसिलामा प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम तयार भएको कुनै लिखतमा उल्लेख भएको कुनै कुरा सो व्यक्त गर्ने व्यक्ति साक्षीको रूपमा अदालतमा उपस्थित भई बयान गरेमा प्रमाणमा लिन हुन्छ" भन्ने व्यवस्था रहेकाले वादीका गवाह/जाहेरवाला र पीडितहरूले वैदेशिक रोजगारको कसूर गरेको भनी मौकाको जाहेरी बेहोरा खम्बीर हुने गरी बकपत्रमा लेखाएको उपरोक्त बेहोरा प्रतिवादीहरू मो.मस्तकिम मियाँ, हजरत मियाँ र रहमान मियाँका बिरुद्ध प्रमाणमा ग्राह्य हुने देखियो ।
६२. वादीले अभियोग पत्रसाथ पेस गरेको मिति २०७५/०४/२१ को लिखतमा मो.मस्तकिम मियाको छोरा हजरत मियाले रहमानसँग शर्तनामा गरी १६ जनालाई विदेश कुवेत पठाउनका लागि एक व्यक्तिबाट एक लाख तीस हजारको दरले जम्मा बीस लाख असी हजार रूपैयाँ रहमान मार्फत् बुझ्निएका र २०७५ मार्ग ५ गते भित्र विदेश नपठाएमा हजरतको बाबु मो.मस्तकिम मियाले पासपोर्ट र रकम फिर्ता गर्नेछन् भनी मस्तकिम मियाले उक्त कागजमा सहीछाप गरेको देखिन्छ । उक्त लिखतबाट प्रतिवादी रहमान मियाले आफ्नो नगद दिएको भन्ने नभई रहमानले वैदेशिक रोजगारमा कुवेत पठाउन भनी १६ जनाबाट रकम उठाई लिएको रकम र पासपोर्ट हजरत मियालाई दिएको र हजरतले म्यादभित्र भनेबमोजिम वैदेशिक रोजगारमा पठाउन नसके रकम र पासपोर्ट मस्तकिम मियाले फिर्ता गर्ने भन्ने देखिएबाट सर्वप्रथम जाहेरवाला र पीडितबाट रहमानले वैदेशिक रोजगारमा पठाउन भनी रकम लिई सो रकम हजरत मियालाई बुझाएको र म्यादभित्र विदेश पठाउन नसकेको रकम र पासपोर्ट फिर्ता गर्ने जिम्मेवारी मस्तकिम मियाले लिएको पुष्टि हुन्छ । प्रतिवादी रहमान मिया र हजरत मिया फरार रहेकाले उक्त लिखतको अस्तित्व र बेहोरा स्विकार गरी बसेको मान्नुपर्ने देखि । प्रतिवादी मो.मस्तकिम मियाँले यस न्यायाधिकरणको बयानको स.ज. ८ मा "मैले लिखत कागज गरेको छ तर कागज मेरो राजीखुसीले नभई प्रतिवादी रहमानले मादक पदार्थ सेवन गराई जवरजस्ती

वैदेशिक रोजगारको लिखत कागज गराएका हुन्" भन्ने जिकिर लिएको देखिए तापनि आफूले लिएको जिकिर प्रमाणित गराउन साधिकार निकायमा उजूर गरी उक्त लिखत बदर/वातिल गराएको नदेखिएबाट निज प्रतिवादीले कारणी भई गरी दिएको उपरोक्त लिखत निजका विरुद्ध प्रमाण ग्राह्य हुने देखियो ।

६३. प्रमाण ऐन, २०३१ को दफा ७ (ग) मा "कुनै घटना मानिसहरूको आचरण वा काम-कारोवारको सामान्य क्रम विचार गर्दा तर्कसंगत रूपमा अनुमान गर्न सकिने अन्य कुनै कुरा अदालतले अनुमान गर्न सक्नेछ" भन्ने व्यवस्था रहेको छ । कुनै पनि साधारण समझ भएको मानिसले अकारण फौजदारी कसूर लाग्ने वा आर्थिक दायित्व ब्यहोर्ने तबरले अरूलाई कुनै लिखत गरी दिने अबस्था रहने हुँदैन । लिखत गरिदिनेले जानी बुझी नै लिखतमा सहीछाप गरेका हुन्छ भन्ने स्वाभाविक रूपमा न्यायिक अनुमान गरिने हुन्छ । त्यसमा पनि प्रस्तुत मुद्दामा प्रतिवादीले मादक पदार्थ सेवन गराई जबरजस्ती लिखतमा सहीछाप गराएको भन्ने जिकिर लिए तापनि सो उपर कहीं कतै उजूर गरेको देखिन नआएको र लिखत अन्यथा पुष्टि हुने प्रमाण समेत गुजार्न सकेको नदेखिँदा प्रमाण मूल्याङ्कनको सन्दर्भमा प्रतिवादीले वैदेशिक रोजगारको ब्यबहारकै जरियाबाट अभियोग दावीको लिखत गरी दिएका रहेछन् भनी निष्कर्षमा पुग्नु बान्छनीय हुने देखियो ।
६४. वादीका साक्षीले मिति २०७७/११/२५ को निवेदन साथ पेस गरेको मिति २०७६/०१/३० को लिखतमा जिल्ला प्रहरी कार्यालय सप्तरीमा किमुन देव खंग खत्वे, सगिर महमद मन्सुरी र इसान मन्सुरीले दिएको जाहेरी अनुसार ४० जनालाई वैदेशिक रोजगारमा कुवेत पठाउने भनी मस्तकिम मिया, हजरत मिया र रहमान मियाले रू. ३,४६,५००।- लिएको ठीक हो । सो रकम लिई रोजगारमा नपठाई एजेन्ट मस्तकिम मिया, हजरत मिया र रहमान मियाले रकम हिनामिना गरेकोमा उक्त रकम मस्तकिम मियाले बुझाउने शर्त उल्लेख गरी एजेन्ट रकम बुझाउने पक्षको महलमा मो.मस्तकिम मियाले सहीछाप गरेको देखिन्छ ।
६५. प्रमाणको मूल्याङ्कनमा लिखत प्रमाण महत्वपूर्ण हुन्छ । लिखत अन्यथा प्रमाणित नभएसम्म त्यस्तो लिखतको पालना पक्षहरूका हकमा अनिवार्य हुन जान्छ । लिखत प्रमाणका हकमा प्रमाण ऐन, २०३१ को दफा ३५ मा "कुनै लिखत वा लिखतमा उल्लेख भएको कुरा सो लिखत नै पेस गरी प्रमाणित गर्नुपर्छ" भन्ने व्यवस्था रहेको देखिन्छ । प्रस्तुत मुद्दामा प्रमाणको रूपमा सक्कल लिखत नै पेस भएकाले सो लिखत प्रतिवादीहरूका विरुद्ध प्रमाणमा ग्राह्य हुनेमा अन्यथा देखिएन ।
६६. मिसिल संलग्न मिति २०७५/०९/२७ को बरामदी मुचुल्काबाट प्रतिवादी मो.मस्तकिम मियाको घरबाट १०७ थान राहदानी बरामद भएको देखिएकोमा वैदेशिक रोजगारमा पठाउने उद्देश्य बाहेक अरू जरियाबाट विभिन्न व्यक्तिहरूका राहदानी प्रतिवादीले राखेको रहेछ भन्न सकिने अवस्था देखिन आएन ।
६७. यसरी प्रतिवादीहरू मो. मस्तकिम मियाँ, हजरत मियाँ र रहमान मियाँ उपरको किटानी जाहेरी, पेस भएका लिखत, बरामद राहदानी, वादीका साक्षी जाहेरवालाहरू र पीडितको बकपत्र, प्रतिवादी मस्तकिम मियाँले सह-प्रतिवादीहरूलाई पोल गरी गरेको बयान तथा प्रतिवादीहरू हजरत मिया र रहमान मियाले यस न्यायाधिकरणबाट जारी भएको समाह्वान म्याद गुजारी कसूर स्विकार गरी बसेको अवस्था समेतबाट

प्रतिवादीहरू मो. मस्तकिम मियाँ, हजरत मियाँ र रहमान मियाँले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने इजाजत प्राप्त नगरी पीडित/जाहेरवालाहरूलाई वैदेशिक रोजगारीमा कुवेत पठाई दिने भनी प्रलोभनमा पारी विश्वास दिलाई रकम लिई वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी व्यवसाय गरी तत्सम्बन्धी कसूर गरेको पुष्टि भएको देखियो ।

६८. प्रतिवादी अबजल अन्सारी र मो. जन्तका हकमा हेर्दा, मिति २०७५/०५/२२ मा नारायण मुखिया समेतले दिएको जाहेरी दरखास्तमा प्रतिवादी मो. जन्त र मिति २०७५/०९/२४ मा मो. याकुब समेतले दिएको जाहेरीमा प्रतिवादी अबजल अन्सारी र मो. जन्त कसूरमा संलग्न रहेको भन्ने उल्लेख भएको देखिए तापनि जाहेरवाला/पीडितहरूले यस न्यायाधिकरणमा उपस्थित भई निज प्रतिवादीहरूले समेत कसूर गरेको भनी बकपत्र गर्न सकेको देखिदैन । सह-प्रतिवादी मो. मस्तकिम मियाँले समेत बयानका क्रममा प्रतिवादीहरूलाई पोल गरेको देखिन नआएकाले मौकाको जाहेरीमा उल्लेख भएकै आधारमा प्रतिवादी अबजल अन्सारी र मो. जन्तले कसूरगरेको भन्न मिल्ने देखिन आएन ।
६९. प्रमाण ऐन, २०३१ को दफा २५ मा "फौजदारी मुद्दामा अभियुक्तको कसूर प्रमाणित गर्ने भार वादीको हुनेछ" भन्ने कानूनी व्यवस्था रहेको छ । यस कानूनी व्यवस्थाबाट समेत प्रतिवादीहरू अबजल अन्सारी र मो.जन्त उपरको अभियोग दावी प्रमाणित गराउनु पर्ने दायित्व वादीमा रहेकोमा द्विविधा रहेन । वादीले प्रतिवादीहरू अबजल अन्सारी र मो.जन्त उपरको कसूर पुष्टि हुने वस्तुनिष्ठ प्रमाण पेस गर्न सकेको नदेखिंदा निजहरूले अभियोग दावी बमोजिमको कसूर गरेको भन्न न्यायोचित हुने देखिएन ।
७०. अतः विवेचित उपरोक्त आधार र कारणबाट प्रतिवादी अबजल अन्सारी र प्रतिवादी मो. जन्तले अभियोग दावीको कसूर गरेको देखिने वस्तुनिष्ठ प्रमाणको अभाव देखिंदा निजहरूले वादीको अभियोग दावीबाट सफाई पाउने पाउने ठहर्छ । प्रतिवादी मो. मस्तकिम मियाँ, प्रतिवादी हजरत मियाँ र प्रतिवादी रहमान मियाँले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्न पाउने अनुमति नलिई वादीको अभियोग दावी बमोजिम वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा १० र ४३ को कसूर गरेको ठहर्छ ।

सजाय निर्धारण

७१. प्रतिवादीहरू मो. मस्तकिम मियाँ, हजरत मियाँ र रहमान मियाँलाई के कति सजाय हुने हो र जाहेरवालाहरूले प्रतिवादीहरूबाट के कति विगो रकम र हर्जाना भराई लिन पाउने हो भन्ने दोश्रो प्रश्नको सम्बन्धमा विचार गर्दा, यस मुद्दामा प्रतिवादीहरू मो. मस्तकिम मियाँ, हजरत मियाँ र रहमान मियाँले वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ४३ को कसूर गरेको ठहर भएकोमा विशेष सरकारी वकील कार्यालय काठमाडौँबाट पेस भएको सजाय पूर्वको प्रतिवेदन समेत अध्ययन गरी हेरियो । जाहेरवालाहरू र पीडितहरूको संख्या, र बिगो समेतको आधारमा वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ४३ बमोजिम प्रतिवादीहरू मो. मस्तकिम मियाँ, हजरत मियाँ र रहमान मियाँलाई जनही रू. २,००,०००।- (दुई लाख रूपैयाँ) र २(दुई) वर्ष कैद गर्न मनासिब हुने देखियो ।
७२. वादीले जाहेरवाला र पीडितहरूलाई बिगो रू.१,४२,३९,०००।- र सोको पचास प्रतिशत हर्जाना रकम भराई

दिन दावी लिएकोमा यस न्यायाधिकरणमा उपस्थित भई बकपत्र गर्ने जाहेरवालाहरू एवम् पीडितहरूले उल्लेख गरेको विगो र सो को पचास प्रतशत हर्जाना भराउन मनासिव हुँदा जाहेरवाला सागिर मो. मंसुरीले बकपत्रमा खुलाएका पीडितहरू मोहमद सलामत, मोहमद इजरायल मैसुरी, अफजल मंसुरी, सुमान मंसुरी, अवजुल मियाँ, अन्सारुल, जिस्मुल मियाँ, अब्दुल मियाँ, इरफान मियाँ र कुरमान मियाँ तथा जाहेरवाला प्रमोदकुमार मुखिया, जाहेरवाला किसुनदेव खंग खत्वेले बकपत्रमा खुलाएका पीडितहरू बोधराम खत्वे, प्रभु खंग खत्वे, दिलिप खंग खत्वे, पुरोहित खंग खत्वे र श्यामकुमार खत्वे तथा जाहेरवाला प्रभुकुमार खंग, साथै जाहेरवाला किसुन इसाक मंसुरीले बकपत्रमा खुलाएका पीडितहरू आलम मंसुरी, साकेत हुसेन, वालेश्वर ठाकुर र जाकिर हुसेनको साथै जाहेरवालाहरू रविकुमार मुखिया, मो. अनिस अकरम, सुवहान मियाँ, मो. याकुब, मो. तफेजुल, दिनेशकुमार मुखिया, सनोजकुमार ठाकुर, अशोक राम, विनोदकुमार मुखिया, रामभजन मुखिया, कृष्णकुमार खंग, संजयकुमार मुखिया, कृष्णकुमार मण्डल, गणेशकुमार महतो, जलेन्द्रकुमार यादव, शंकर राम, अधिकलाल मुखिया, ब्रह्मदेव खंग खत्वे, भुपेन्द्र खंग, रामकुमार महतो र राजेन्द्र रामले बकपत्रमा उल्लेख गरे बमोजिमको विगो रू.४६,३७,०००।- (छयालिस लाख सैतीस हजार रूपैयाँ) र सो को ५०% (पचास प्रतिगतले) हुने हर्जाना रू.२३,१८,५००।- (तेईस लाख अठार हजार पाँच सय रूपैयाँ) गरी जम्मा रू.६९,५५,५००।- (उनान्सत्तरी लाख पचपन्न हजार पाँच सय रूपैयाँ) जाहेरवालाहरू/ पीडितहरूलाई प्रतिवादीहरू मो. मस्तकिम मियाँ, हजरत मियाँ र रहमान मियाँबाट दामासाहीले भराई पाउने देखियो । बकपत्रको अभावमा अन्य जाहेरवालाहरूको बिगो र हर्जाना सम्बन्धी दावी पुग्न सक्ने देखिएन ।

७३. अतः प्रतिवादी मो. मस्तकिम मियाँ, हजरत मियाँ र रहमान मियाँलाई वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ४३ बमोजिम जनही जरिवाना रू.२,००,०००।- (दुई लाख रूपैयाँ) र २(दुई) वर्ष कैद हुने ठहर्छ । यस न्यायाधिकरणमा बकपत्र गर्ने जाहेरवालाहरूको विगो रू.४६,३७,०००।- (छयालिस लाख सैतीस हजार रूपैयाँ) र सोको ५०% (पचास प्रतिशत)ले हुने हर्जाना रकम समेत प्रतिवादीहरूबाट दामासाहीले भराईदिने ठहर्छ । बकपत्रको लागि उपस्थित नहुने जाहेरवालाहरूको विगो, हर्जाना दावी र अरु प्रतिवादी उपरको वादी दावी समेत पुग्न नसक्ने ठहर्छ । अरूमा तपसिल बमोजिम गर्नु ।

तपसिल

माथि ठहर खण्डमा लेखिए बमोजिम प्रतिवादी मो. मस्तकिम मियाँलाई जरिवाना रू.२,००,०००।- (दुई लाख रूपैयाँ) र २(दुई) वर्ष कैद हुने ठहरेकोले निज प्रतिवादी मो. मस्तकिम मियाँ अनुसन्धानका क्रममा मिति २०७५/०९/२३ मा पक्राउ परी मिति २०७५/१०/२३ सम्म न्यायिक हिरासतमा रहेको देखिँदा सो अवधिको १(एक) महिना निज प्रतिवादीलाई लागेको कैद सजायमा कट्टा गरी बाँकी कैद १ (एक) वर्ष ११(एघार) महिना र जरिवाना समेत बेरुजु देखिँदा लगत कसी असूल गर्नु र जरिवानाको हकमा प्रकण २ मा लेखिए अनुसार गर्नु भनी सम्बन्धित जिल्ला अदालतमा लेखी पठाउनु..... १

माथि ठहर खण्डमा लेखिए बमोजिम प्रतिवादी मो. मस्तकिम मियाँलाई लागेको जरिवाना रू.२,००,०००।- (दुई लाख

रूपैयाँ) को हकमा निज प्रतिवादीले मुद्दा पूर्पक्षको क्रममा मिति २०७५/१०/२५ मा धरौटी रसिद नं. ०५६ बाट राखेको धरौटी रकम रू.१,५०,०००।- समेतबाट असूल गरी नपुग जरिवाना रू.५०,०००।- (पचास हजार रूपैयाँ) नियमानुसार असूल गर्नु भनी सम्बन्धित जिल्ला अदालतमा लेखी पठाउनु..... २

माथि ठहर खण्डमा लेखिए बमोजिम प्रतिवादीहरू हजरत मियाँ र रहमान मियाँलाई जनही जरिवाना रू. २,००,०००।- (दुई लाख रूपैयाँ) र २(दुई) वर्ष कैद हुने ठहरेकोले निज प्रतिवादीहरूलाई लागेको कैद र जरिवाना बेरुजु हुँदा लगत कसी असूल गर्नु भनी सम्बन्धित जिल्ला अदालतमा लेखी पठाउनु..... ३

माथि ठहर खण्डमा उल्लेख भए बमोजिम प्रतिवादीहरू मो. मस्तकिम मियाँ, हजरत मियाँ र रहमान मियाँबाट जाहेरवाला तथा पीडितहरूले देहायको विगो र सोको पचास प्रतिशत हर्जाना समेत भराई पाउने ठहरेकोले प्रस्तुत मुद्दा अन्तिम भए पछि जाहेरवाला तथा पीडितहरूले प्रतिवादीहरूको चल अचल सम्पत्ति देखाई कानून बमोजिम हर्जाना सहितको बिगो भराई पाऊँ भनी निवेदन दिए फैसलाले ठहरे बमोजिमको देहायको बिगो र हर्जाना प्रतिवादीहरू मो. मस्तकिम मियाँ, हजरत मियाँ र रहमान मियाँबाट दामासाहीले जाहेरवाला तथा पीडितहरूलाई भराई दिनु भनी सम्बन्धित जिल्ला अदालतमा लेखी पठाउनु..... ४

सि.नं.	जाहेरवाला/पीडित	बिगो रकम रू.	हर्जाना रकम रू.	जम्मा रकम रू.
१	मो. सलामत	७६,०००।-	३८,०००।-	१,१४,०००।-
२	मो.इजरायल मंसुर	७६,०००।-	३८,०००।-	१,१४,०००।-
३	अफजल मंसुरी	७६,०००।-	३८,०००।-	१,१४,०००।-
४	सुमान मन्सुरी	७६,०००।-	३८,०००।-	१,१४,०००।-
५	अब्दुल मियाँ	७६,०००।-	३८,०००।-	१,१४,०००।-
६	अन्सारुल	१,३६,०००।-	६८,०००।-	२,०४,०००।-
७	जिस्मुन मियाँ	१,३६,०००।-	६८,०००।-	२,०४,०००।-
८	अब्दुल मियाँ	३६,०००।-	१८,०००।-	५४,०००।-
९	इरफान मियाँ	३६,०००।-	१८,०००।-	५४,०००।-
१०	कुरमान मियाँ	३६,०००।-	१८,०००।-	५४,०००।-
११	प्रमोदकुमार मुखिया	१,३६,०००।-	६८,०००।-	२,०४,०००।-
१२	वोधराम खत्वे	१,३६,०००।-	६८,०००।-	२,०४,०००।-
१३	प्रभु खंग खत्वे	१,३६,०००।-	६८,०००।-	२,०४,०००।-
१४	दिलिप खंग खत्वे	१,३६,०००।-	६८,०००।-	२,०४,०००।-
१५	पुरोहित खंग खत्वे	१,३६,०००।-	६८,०००।-	२,०४,०००।-
१६	श्यामकुमार खत्वे	१,३६,०००।-	६८,०००।-	२,०४,०००।-
१७	प्रभुकुमार खंग	१,३६,०००।-	६८,०००।-	२,०४,०००।-
१८	आलम मंसुरी	१,२०,०००।-	६०,०००।-	१,८०,०००।-

सि.नं.	जाहेरवाला/पीडित	बिगो रकम रू.	हर्जाना रकम रू.	जम्मा रकम रू.
१९	सोकत हुसेन	३०,०००।-	१५,०००।-	४५,०००।-
२०	वालेश्वर ठाकुर	३०,०००।-	१५,०००।-	४५,०००।-
२१	जाकिर हुसेन	३०,०००।-	१५,०००।-	४५,०००।-
२२	रविकुमार मुखिया	१,३६,०००।-	६८,०००।-	२,०४,०००।-
२३	मो. अनिस अकरम	१,२५,०००।-	६२,५००।-	१,८७,५००।-
२४	सुवहान मियाँ	३६,०००।-	१८,०००।-	५४,०००।-
२५	मो. याकुव	१,५०,०००।-	७५,०००।-	२,२५,०००।-
२६	मो. तफेजुल	१,५०,०००।-	७५,०००।-	२,२५,०००।-
२७	दिनेशकुमार मुखिया	१,३६,०००।-	६८,०००।-	२,०४,०००।-
२८	सनोजकुमार ठाकुर	१,३६,०००।-	६८,०००।-	२,०४,०००।-
२९	अशोक राम	१,३०,०००।-	६५,०००।-	१,९५,०००।-
३०	विनोदकुमार मुखिया	१,३६,०००।-	६८,०००।-	२,०४,०००।-
३१	रामभजन मुखिया	१,३६,०००।-	६८,०००।-	२,०४,०००।-
३२	कृष्णकुमार खंग	१,३०,०००।-	६५,०००।-	१,९५,०००।-
३३	संजय कुमार मुखिया	१,३६,०००।-	६८,०००।-	२,०४,०००।-
३४	कृष्णकुमार मण्डल	३,५२,०००।-	१,७६,०००।-	५,२८,०००।-
३५	गणेशकुमार महतो	१,३०,०००।-	६५,०००।-	१,९५,०००।-
३६	जलेन्द्रकुमार यादव	१,३०,०००।-	६५,०००।-	१,९५,०००।-
३७	शंकर राम	२०,०००।-	१०,०००।-	३०,०००।-
३८	अधिकलाल मुखिया	१,३०,०००।-	६५,०००।-	१,९५,०००।-
३९	ब्रह्मदेव खंग खत्वे	२६,०००।-	१३,०००।-	३९,०००।-
४०	भुपेन्द्र खंग	१,३०,०००।-	६५,०००।-	१,९५,०००।-
४१	रामकुमार महतो	१,३०,०००।-	६५,०००।-	१,९५,०००।-
४२	राजेन्द्र राम	१,३०,०००।-	६५,०००।-	१,९५,०००।-
	जम्मा	४६,३७,०००।-	२३,१८,५००।-	६९,५५,५००।-

जाहेरवालाहरूको बिगो एवम् हर्जाना भरी भराउको प्रयोजनार्थ मुद्दा अन्तिम फैसला भएपछि फैसलाको जानकारी देहाय ४ मा उल्लिखित जाहेरवालाहरू/पीडितहरूलाई दिनु..... ५

यस फैसला उपर चित्त नवुझे वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ६६ (२) बमोजिम ३५ दिनभित्र श्री सर्वोच्च अदालतमा पुनरावेदन गर्न जानू भनी विशेष सरकारी वकील कार्यालय, काठमाडौँलाई फैसलाको प्रतिलिपि सहित पुनरावेदनको म्याद दिनु..... ६

प्रस्तुत फैसलामा चित्त नबुझे ३५ (पैतीस) दिनभित्र श्री सर्वोच्च अदालतमा पुनरावेदन गर्न जानू भनी प्रतिवादी मो. मस्तकिम मियाँलाई पुनरावेदनको म्याद दिनु.....	७
प्रतिवादीहरू हजरत मियाँ र रहमान मियाँले शुरु म्याद गुजारी बसेकाले पुनरावेदनको म्याद दिइरहनु परेन.....	८
प्रस्तुत फैसलाको विद्युतीय प्रति सूचना प्रविधिमा अभिलेख सुरक्षित गरी पीठमा जनाउनु.....	९
प्रस्तुत मुद्दाको दायरीको लगत कट्टी गरी मिसिल अभिलेख शाखामा बुझाई दिनु.....	१०

रमेशकुमार खत्री
(अध्यक्ष)

उक्त रायमा सहमत छौ ।

रमा देवी पराजुली
(सदस्य)

प्रेमकुमार राई
सदस्य

फैसला तयार गर्न सहयोग पुऱ्याउने

इजलास अधिकृत:- दुर्गादत्त लम्साल

कम्प्युटर अपरेटर:- शास्वत् विक्रम सिंह

फैसला मिति: २०७८/०६/१८/२

फैसला प्रमाणिकरण मिति: २०७८/०७/.....

न्यायाधिकरणको छाप

श्री
वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरण
इजलास
माननीय अध्यक्ष श्री रमेशकुमार खत्री
सदस्य श्री प्रेमकुमार राई
सदस्य श्री रमा देवी पराजुली
फैसला
मुद्दा नं. ०७७-FT-००६४
कसूर ठहर नं. १०
निर्णय नं. २३

मुद्दा: वैदेशिक रोजगार कसूर ।

वादीको नाम, थर, वतन	प्रतिवादीको नाम, थर, वतन
चेतनाथ डोटेलको नाती झम्कनाथ डोटेलको छोरा चितवन जिल्ला खैरेनी नगरपालिका वडा नं. ४ बस्ने केशव डोटेलको जाहेरीले नेपाल सरकार.....१	धरिछन मियाँको नाती रफिक मियाँको छोरा चितवन जिल्ला रत्ननगर नगरपालिका वडा नं. २ बुद्धटोल बस्ने सनाउल्लाह मंसुर.....१ रफिक मियाँको नाती सनाउल्लाह मंसुरको छोरा चितवन जिल्ला रत्ननगर नगरपालिका वडा नं. २ बुद्ध टोल बस्ने अवुलेश मंसुर.....१

वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ६४ तथा वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरण नियमावली, २०६८ को नियम ३३ बमोजिम यस न्यायाधिकरणको क्षेत्राधिकार भित्र रहेको प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य र ठहर निम्न बमोजिम रहेको छ ।

तथ्य खण्ड

१. केशव डोटेलको जाहेरी दरखास्त:-

साथीहरू मार्फत चिनजान भएका प्रतिवादी अवुलेस मंसुर र निजका बुवा सनाउल्लाह मंसुरले जापानमा राम्रो रोजगारको अवसर छ । ३ महिनाको जापानिज भाषा शिक्षा पढ्नुस् । भिषा लगायतका प्रकृया हामी गरिदिन्छौं । निजले गाडी कम्पनीका काम हो । मासिक तलव रु.१,२०,०००।- हुन्छ । जम्मा लागत खर्च रु.११,००,०००।- लाग्छ भनी विश्वास दिलाएकोले प्रकृयाका लागि भनी सनाउल्लाह मंसुरको बैंक खातामा पटकपटक गरेर ३ पटकमा जम्मा रु.८,००,०००।- जम्मा गरेको लामो समय केही प्रकृया नगरेपछि मैले मेरो रकम फिर्ता माग्दा मलाई गालीगलौज गरी रकम फिर्ता नगरी उल्टै धम्की दिई प्रतिवादी अवुलेस मंसुर र सनाउल्लाह मंसुरले जापान देश पठाउँछु भनी प्रलोभन देखाई जम्मा रु.८,००,०००।- ठगी

गरेको र भनेबमोजिम जापानमा रोजगारमा नपठाएको हुँदा कारवाही गरी मेरो रकम र क्षतिपूर्ति दिलाई भराई पाऊं भन्ने समेत बेहोराको केशव डोटेलको जाहेरी दरखास्त ।

२. सक्कल लिखत कागज:-

सनाउल्लाह मंसुरको बैंक खातामा केशव डोटेलले पटकपटक गरेर रु.८,००,०००।- जम्मा गरेको देखिने सक्कल बैङ्क भौचर तथा सम्बन्धित बैंकले लेखेको पत्र ।

३. अनुसन्धानका क्रममा साक्षी ज्ञानु खत्री क्षेत्रीले गरेको कागज:-

मेरा छिमेकी जाहेरवाला केशव डोटेल राम्रो वैदेशिक रोजगारमा पाए जाने मनस्थिति बनाई बसिरहेको अवस्थामा सम्पर्कमा आएका यी प्रतिवादी अवुलेश मंसुर र निजका बुवा सनाउल्लाह मंसुरले जापानमा रोजगार दिलाउन सक्छु भनी आश्वासन र प्रलोभन देखाई भाषा शिक्षा समेत पढ्न लगाई जापानमा रोजगारमा पठाउने प्रकृया शुरु गर्न भनी जाहेरवाला केशव डोटेलसँगबाट रु.८,००,०००।- बुझिलिई भनेबमोजिम कुनै प्रकृयासमेत नगरी ठगी गरेका हुन् । जाहेरवाला केशव डोटेललाई जापानमा रोजगार दिलाई दिन्छु भनी मैरे अगाडि समेत कुराकानी गरेको हो भनी अनुसन्धानका क्रममा ज्ञानु खत्रीले गरेको कागज ।

४. प्रतिवादी सनौला मंसुर भन्ने सनाउल्लाह मंसुरले अनुसन्धानका क्रममा गरेको बयान:-

म र यी जाहेरवाला विचमा रकम लेनदेन हुने गरेको थियो । पहिला सम्बन्ध राम्रै थियो । यी जाहेरवाला केशव डोटेलले मसँग बाखा व्यापारका लागि भनेर नगद रु.८,००,०००।- (आठ लाख) लिएका थिए । त्यसरी लिएको रकम नै मलाई बैंक मार्फत फिर्ता गरेका हुन् । मैले वैदेशिक रोजगारमा लगाइदिन्छु भनी रकम लिएको होइन । जाहेरी बेहोरा झुठ्ठा हो । ज्ञानु खत्रीसँग लेनदेनको विषयको रिसको कारणले गर्दा मलाई उजुर गरेको हो । जाहेरीसाथ पेस भएका म्यासेजका विषयमा मलाई केही पनि थाहा भएन । जाहेरी साथ पेस भएको बैंक भौचर बमोजिमको रकम मेरो खातामा आएको हो । उक्त रकम मसँग जाहेरवाला केशव डोटेलले बाखा पालनका लागि नगदै लिएर पछि बैंक मार्फत फिर्ता गरेको रकमको भौचर हो भन्नेसमेत बेहोराको प्रतिवादी सनौला मंसुर भन्ने सनाउल्लाह मंसुरले अनुसन्धानका क्रममा गरेको बयान ।

५. वादी नेपाल सरकारको अभियोग दावी:-

प्रतिवादीहरू सनाउल्लाह मंसुर र अवुलेश मंसुरको मिलेमतोमा जाहेरवालालाई वैदेशिक रोजगारको लागि जापान पठाउन आश्वासन र प्रलोभनमा पारी रकम रु. ८,००,०००।- लिएकोमा जाहेरवालालाई जापान नपठाई लिएको रकम फिर्ता नगरेका र प्रतिवादीहरूसँग वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने अनुमति पनि नभएकाले प्रतिवादीहरू सनौला मंसुर भन्ने सनाउल्लाह मंसुर र अवुलेश मंसुरको उक्त कार्य वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा १० र ४३ बमोजिमको कसूर देखिदा निज प्रतिवादीहरूलाई सोही दफा ४३ बमोजिम सजाय हुन तथा प्रतिवादीहरूले लिएर खाएको रु.८,००,०००।- (आठ लाख) र सो रकमको ५०% ले हुन आउने हर्जाना क्षतिपूर्ति वापतको रकम रु.४,००,०००।- समेत गरी जम्मा रु.१२,००,०००।-

(बाह्र लाख) प्रतिवादी सनौला मंसुर भन्ने सनाउल्लाह मंसुर र अबुलेश मंसुरबाट जाहेरवाला केशव डोटेललाई दिलाई भराई, अपराध पीडित संरक्षण ऐन, २०७५ को दफा ४१(३) बमोजिमको क्षतिपूर्ति शुल्क प्रतिवादीहरूबाट भराई सोही ऐनको दफा ४१(५) बमोजिमको कोषमा जम्मा गरिपाउँ भन्ने समेत बेहोराको वादी नेपाल सरकारको अभियोग दावी ।

६. प्रतिवादी सनौला मंसुर भन्ने सनाउल्लाह मंसुरले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बयान:-

मैले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने अनुमति पत्र लिएको छैन । जाहेरवाला वाखा पालन व्यवसाय गर्ने मान्छे हुन् । यो पैसा पनि बाखा पालन भनी लगेका हुन् । उक्त रकम पछि बैंक मार्फत निजले मलाई फिर्ता गरेका हुन् । मैले निजलाई विदेश पठाउने भनी पैसा लिएको छैन । म सामान्य किसान गरी खाने मान्छे हुँ । मैले निजलाई जापान पठाउन भनी कुनै रकम लिएको छैन । निज जाहेरवालाले मेरो पैसा बैंक मार्फत फिर्ता गरेका हुन् । सोही भौचरलाई लिएर मलाई वैदेशिक रोजगारमा मुद्दा हालेछन् । मलाई लगाएको अभियोग झुठ्ठा हो । विगो र हर्जाना मैले दिनुपर्ने होइन । जाहेरी दरखास्त साथ पेस गरिएका सम्पूर्ण कागजात पढिवाची सुनाउँदा सुनिपाएँ । यस बारे मलाई केही थाहा पनि छैन । जाहेरवाला केशव डोटेलले दिनुभएको जाहेरी दर्खास्तको सम्पूर्ण बेहोरा पढिवाची सुनाउँदा सुनिपाएँ । उक्त जाहेरी दर्खास्त बेहोरा झुठ्ठा हो । मिति २०७६/०९/१४ मा मैले वैदेशिक रोजगार विभागका अनुसन्धान अधिकृत समक्ष गरेको बयानको सम्पूर्ण बेहोरा पढिवाची सुनाउँदा सुनिपाएँ । सो बयानमा भएको बेहोरा ठीक साँचो हो । सहीछाप मेरो हो । मेसेन्जरमा उल्लेखित नाम अव्य मंसुर भन्ने म चिन्दिन । म नपढेको मान्छे छोराले को संग के कुरा गरे, मलाई थाहा छैन । छोराले नै गरेको कागज हो होइन, मलाई थाहा भएन । मैले अभियोग दावी बमोजिमको कसूर नगरेको हुनाले अभियोग दावी बमोजिम सजाय हुनुपर्ने होइन भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी सनौला मंसुर भन्ने सनाउल्लाह मंसुरले मिति २०७७/०९/२२ मा यस न्यायाधिकरणमा गरेको बयान ।

७. यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७७/०९/२२ मा भएको आदेश-पर्चा:-

तत्काल प्राप्त प्रमाणका रोहमा मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा ६७ को अवस्था विद्यमान रहेको भन्ने अवस्था नदेखिएकाले पछि प्रमाण बुझ्दै जाँदा ठहरे बमोजिम हुने गरी निज प्रतिवादी सनौला मंसुर भन्ने सनाउल्लाह मंसुरलाई ऐ. दफा ६९ बमोजिम तारिखमा राखी प्रस्तुत मुद्दा पुर्पक्ष गर्ने भन्ने समेत बेहोराको यस न्यायाधिकरणबाट भएको आदेश पर्चा ।

८. प्रतिवादी अबुलेस मंसुरले शुरु म्याद गुजारी बसेका:-

प्रतिवादी अबुलेस मंसुरका नाममा यस न्यायाधिकरणबाट जारी भएको समाह्वान म्याद मिति २०७७/१०/०५ मा निजकी आमाले बुझेकोमा म्याद भित्र हाजिर नभई शुरु म्याद गुजारी बसेको देखिन्छ ।

९. जाहेरवाला केशव डोटेलको निवेदन पत्र:-

प्रतिवादीले बुझिलिएको रकम हाल सम्म पनि फिर्ता नगरेकोले फैसलाले ठहरे बमोजिम विगो रकम प्रतिवादीले म निवेदकलाई फिर्ता असूल नगरेसम्म निजको नाममा दर्ता कायर रहेको चितवन जिल्ला,

रामनगर नगरपालिका वडा नं. २क. स्थित कि.नं. २५८२ क्षेत्रफल १३५.४४ को जग्गाको श्रेस्ता मालपोत कार्यालय चितवनबाट झिकाई हेरी बुझी सो जग्गा रोक्का गरिपाऊँ भन्ने समेत बेहोराको जाहेरवाला केशव डोटेलले मिति २०७७/१०/१८ मा यस न्यायाधिकरणमा दर्ता गराएको निवेदन पत्र ।

१०. यस न्यायाधिकरणको मिति २०७७/११/१२ को आदेश:

निवेदनमा उल्लेखित कि.नं. को जग्गाको मालपोत कार्यालय चितवनबाट प्राप्त दर्ता श्रेस्ताबाट सो जग्गा बैंक अफ काठमाडौँबाट मिति २०७१/१२/२७ र चितवन जिल्ला अदालतबाट मिति २०७३/४/१९ मा रहेको रोक्का फुकुवा भएका बखत कुनै किसिमले विक्री वितरण हकहस्तान्तरण गर्न नपाउने गरी यस मुद्दामा मुलुकी फौजदारी कार्यविधि नियमावली, २०७५ को नियम ९२ बमोजिम रोक्का राखी दिएको छ भन्ने समेत बेहोराको यस न्यायाधिकरणबाट भएको आदेश ।

११. यस न्यायाधिकरणबाट २०७७/११/१२ मा भएको आदेश:-

प्रतिवादी चुक्ता भइसकेको अवस्था हुँदा वादी पक्षका अभियोग पत्रको सवुद प्रमाण खण्डको गवाह महलमा उल्लेखित जाहेरवाला केशव डोटेल र देखे/सुन्ने साक्षी ज्ञानु खत्री क्षेत्रीलाई बकपत्रको लागि विशेष सरकारी वकील कार्यालय मार्फत उपस्थित गराउन वैदेशिक रोजगार विभाग, काठमाडौँलाई लेखी पठाई उपस्थित गराए बकपत्रका लागि पेस गर्नु भन्ने समेत बेहोराको यस न्यायाधिकरणबाट भएको आदेश ।

१२. जाहेरवाला केशव डोटेलले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र:-

मलाई वैदेशिक रोजगारको लागि जापान पठाउने भनी अबिसेस मंसुरले भनेको र निजका बाबु प्रतिवादी सनौला मंसुर भन्ने सनाउल्लाह मंसुरलाई पटकपटक गरी निज प्रतिवादीको सनराईज बैंकको खातामा मेरो नाउँबाट रू.६,००,०००।- र मेरो दिदी ज्ञानु खत्री क्षेत्रीको नामबाट रू.२,००,०००।- गरी जम्मा रू.८,००,०००।- दिएको हो । प्रतिवादीहरूबाट हालसम्म कुनै रकम फिर्ता पाएको छैन । प्रतिवादीहरूले नेपाल बाहिर कहीकतै लगेनन् । प्रतिवादी मध्येका अबुसेस मन्जुरसँग म्यासेजरमा कुराकानी भई मैले खाता नम्बर दिई प्रतिवादीहरूको घर परिवारमा गई सबै परिवारसँग सल्लाह गरी रकम दिँदा फरक पढैन, काम हुन्छ भनेकोले मैले सो रकम प्रतिवादी सनौला मंसुरको खातामा रकम जम्मा गरेको हो । सो कुराकानी वैदेशिक रोजगारमा जापान पठाउने सिलसिलामा भएको हो । विदेश पठाउने भनी निज प्रतिवादीका छोराले चितवनको नारायणघाटमा कन्सल्टेन्सी राखेको र सोही कन्सल्टेन्सी मार्फत सम्पर्क भई छोराले मलाई फेसबुक म्यासेन्जरमा कुराकानी भई बाबूको नाममा रकम जम्मा गरिदिएको हो । चितवन टाडीमा रहेको गोल्डेनगेट कन्सल्टेन्सीमा प्रतिवादीले नै भनी मैले जापानिज भाषा समेत सिकेको हो भन्ने समेत बेहोराको जाहेरवाला केशव डोटेलले मिति २०७७/१२/०३ मा गरेको बकपत्र ।

१३. अनुसन्धानका क्रममा बुझिएका ज्ञानु खत्री क्षेत्रीले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र:-

जाहेरवाला र म समेत वैदेशिक रोजगारमा जापान जान भनी मैले मेरो रकमको साथै यी जाहेरवालाको रू.२,००,०००।- रकम मेरो नामबाट प्रतिवादी सनाउल्लाह मंसुरको बैंक खातामा पठाएको हो । जाहेरवालाले

बैंक मार्फत् अरु रकम पठाउँदा म समेत सँगै थिएँ । प्रतिवादीबाट जाहेरवालाले कुनै रकम फिर्ता पाएका छैनन् । प्रतिवादी र जाहेरवालाविच भएको उक्त कारोवारको म प्रत्यक्ष साक्षी हो । प्रतिवादीसँग भएको कारोवार वैदेशिक रोजगारको लागि नै हो । प्रतिवादी सनाउल्लाह मंसुरका छोराले वैदेशिक रोजगारमा मानिस पठाउने भनी अरु प्रक्रियागत कारोवार गर्ने र छोराले भने बमोजिम यी प्रतिवादीले आर्थिक कारोवार गर्ने गर्दछन् भन्ने समेत बेहोराको अनुसन्धानका क्रममा बुझिएका ज्ञानु क्षेत्रीले मिति २०७७/१२/०३ मा यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र ।

१४. यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७८/०१/५ मा भएको आदेश

प्रतिवादी सनाउल्लाह मंसुरको हकमा निजको छोरी चाँन्द खातुनले श्री सर्वोच्च अदालतमा दायर गरेको मु.नं. ०७७-WH-०१७३ को बन्दी प्रतिप्रत्यक्षीकरण रीटमा भएको निर्णयको जानकारी लिई पेस गर्नु भनी यस न्यायाधिकरणबाट भएको आदेश ।

१५. श्री सर्वोच्च अदालतको पत्र समेत:-

सनाउल्लाह मंसुरको हकमा चाँन्दा खातुन विरुद्ध वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरण समेत भएको वन्दिप्रत्यक्षीकरण रीट मिति २०७७/१०/२३ मा तामेलीमा रहेको तामेली आदेशको प्रतिलिपि सहित श्री सर्वोच्च अदालतबाट प्राप्त च.नं. २१६ मिति २०७८/०१/०६ को पत्र मिसिल सामेल रहेको ।

१६. यस न्यायाधिकरणबाट भएको कसूर ठहर:-

प्रतिवादी सनौला मंसुर भन्ने सनाउल्लाह मंसुरले अभियोग दावीको कसूर गरेको देखिने वस्तुनिष्ठ प्रमाणको अभाव देखिंदा निजले वादीको अभियोग दावीबाट सफाई पाउने ठहर्छ । प्रतिवादी अवुलेश मंसुरले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्न पाउने अनुमति नलिई वादीको अभियोग दावी बमोजिम वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा १० र ४३ को कसूर गरेको ठहर्छ । प्रतिवादी अवुलेश मंसुरलाई दफा ४३ बमोजिम हुने सजाय, निजबाट भराउनुपर्ने विगो र हर्जाना तथा क्षतिपूर्ति शुल्क समेतको सुनुवाईको लागि फौजदारी कसूर (सजाय निर्धारण तथा कार्यान्वयन) ऐन, २०७४ को दफा १२ बमोजिम सजाय पूर्वको प्रतिवेदन लिई इजलास समक्ष पेस गर्नु भन्ने समेत बेहोराको यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७८/०६/१२ मा भएको कसूर ठहर ।

१७. विशेष सरकारी वकील कार्यालय काठमाडौँबाट प्राप्त सजाय पूर्वको प्रतिवेदन:-

प्रतिवादीले जाहेरवालालाई जापानमा गाडी कम्पनीमा काम लगाइदिने राम्रो तलव आउँछ भनी विश्वास दिलाई प्रलोभन देखाई विश्वासको दुरुपयोग ठगी गर्ने उद्देश्यले नियतपूर्वक रकम लिएको देखिन्छ । मुद्दाको तथ्यबाट प्रतिवादीलाई कानूनद्वारा तोकिएको अधिकतम सजाय गर्नुपर्ने देखिन्छ । सजायको उद्देश्यलाई मध्यनजर गरी सजाय गर्दा प्रतिवादी तथा अन्य अपराधिक मनस्थिती राखी काम गर्ने व्यक्तिलाई हतोसाहित गर्नको लागि, कसूरदारलाई फेरि समाजमा गई कसूर गर्नबाट रोक्न तथा निजलाई आफ्नो कार्यप्रति पश्चाताप गराउने उद्देश्य पूर्ति हुने गरी निज प्रतिवादीलाई कानूनद्वारा निर्धारित माथिल्लो हदको सजाय गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

जाहेरवालाले हालसम्म रकम फिर्ता पाएको छैन भनी गरेको बकपत्र तथा मिसिल संलग्न अन्य प्रमाणबाट दावी बमोजिमको विगो तथा हर्जाना जाहेरवालालाई दिलाई पाउनुपर्ने देखिन्छ भन्ने समेत बेहोराको विशेष सरकारी वकील कार्यालय काठमाडौँबाट मिति २०७८/०६/१८ मा प्राप्त सजाय पूर्वको प्रतिवेदन ।

ठहर खण्ड

१८. नियम बमोजिम पेशी सूचीमा चढी यस इजलास समक्ष पेस भएको प्रस्तुत मुद्दामा वादी नेपाल सरकारको तर्फबाट उपस्थित विशेष सरकारी वकील कार्यालय काठमाडौँका विद्वान् उपन्यायाधिवक्ता श्री उर्मिला दाहालले प्रतिवादीहरू सनौला मंसुर भन्ने सनाउल्लाह मंसुर र अवुलेश मंसुरले जाहेरवालालाई वैदेशिक रोजगारीका लागि जापान पठाई दिने भनी झुठ्ठा आश्वासन दिई प्रलोभनमा पारी रकम लिई भने बमोजिम वैदेशिक रोजगारमा नपठाएको भनी परेको मौकाको जाहेरी, अब्बी मन्सु भन्ने नाम राखिएको फेसबुक म्यासेन्जरमा जाहेरवाला केशव डोटेलसँग भएको कुरा र जाहेरवालाको बकपत्र समेतबाट पुष्टि भएको हुँदा प्रतिवादीहरूलाई अभियोग दावी बमोजिम सजाय गरी जाहेरवालाको विगो र हर्जाना समेत दिलाई भराई पाऊँ भनी बहस गर्नुभयो ।
१९. त्यस्तै जाहेरवाला केशव डोटेलको तर्फबाट उपस्थित विद्वान् अधिवक्ता श्री कृष्णप्रसाद न्यौपानेले प्रतिवादीहरूले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्न पाउने अनुमति नलिई मेरो पक्षलाई वैदेशिक रोजगारीका लागि जापान पठाई दिने झुठ्ठा आश्वासन दिई प्रलोभनमा पारी रकम लिई अभियोग दावीको कसूर गरेको मौकाको जाहेरी, दावीको लिखत र साक्षीको बकपत्र समेतबाट पुष्टि भएको हुँदा प्रतिवादीहरूलाई अभियोग दावी बमोजिम सजाय गरी मेरो पक्षको विगो र हर्जाना दिलाई पाऊँ भनी बहस प्रस्तुत गर्नुभयो ।
२०. यसमा वादी नेपाल सरकार तर्फबाट प्रतिवादीहरूले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने अनुमति नलिई जाहेरवालालाई वैदेशिक रोजगारको लागि जापान पठाउने आश्वासन र प्रलोभनमा पारी रु.८,००,०००।- लिई जाहेरवालालाई जापान नपठाई लिएको रकम फिर्ता नगरी वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा १० र ४३ बमोजिमको कसूर गरेकोले निज प्रतिवादीहरूलाई सोही दफा ४३ बमोजिम सजाय हुन तथा प्रतिवादीहरूले लिए खाएको रु.८,००,०००।- (आठ लाख) र सो रकमको ५०% ले हुन आउने हर्जाना प्रतिवादी सनौला मंसुर भन्ने सनाउल्लाह मंसुर र अवुलेश मंसुरबाट जाहेरवाला केशव डोटेललाई दिलाई भराई, अपराध पीडित संरक्षण ऐन, २०७५ को दफा ४१(३) बमोजिमको क्षतिपूर्ति शुल्क प्रतिवादीहरूबाट पाउन अभियोग दावी लिएकोमा प्रतिवादी सनौला मंसुर भन्ने सनाउल्लाह मंसुरले यस न्यायाधिकरणमा बयान गर्दा, वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने अनुमति पत्र लिएको छैन । जाहेरवालालाई वाखा पालन व्यवसाय गर्न दिएको रकम पछि बैंक मार्फत निजले मलाई फिर्ता गरेका हुन् । मैले निजलाई विदेश पठाउने भनी पैसा लिएको छैन । मैले अभियोग दावी बमोजिमको कसूर नगरेको हुनाले मलाई अभियोग दावी बमोजिम सजाय हुनुपर्ने होइन भनी कसूरमा इन्कार रही बेहोरा लेखाएको देखिन्छ । त्यस्तै प्रतिवादी अवुलेश मंसुरका नाममा यस न्यायाधिकरणबाट जारी भएको समाव्हान म्याद निजकी आमाले मिति २०७७/१०/०५/२ मा

बुझेकोमा म्याद भित्र हाजिर नभई शुरु म्याद गुजारी बसेको देखिन्छ ।

२१. उपरोक्त अभियोग दाबी, प्रतिवादीको बयान र वादी र जाहेरवालाका कानून व्यवसायीहरूको बहस सुनी प्रस्तुत मुद्दामा देहायका प्रश्नको निरोपण गर्नुपर्ने देखियो ।
- क) प्रतिवादीहरू सनौला मंसुर भन्ने सनाउल्लाह मंसुर र अवुलेश मंसुरले जाहेरवालालाई वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने अनुमति पत्र नलिई रोजगारीका लागि जापान पठाई दिने भनी रकम लिई अभियोग दाबीको कसूर गरेका हुन्, होइनन्?
- ख) प्रतिवादीहरूले अभियोग दाबी बमोजिमको कसूर गरेको भए निजहरूलाई के कति सजाय हुनुपर्ने हो र जाहेरवालाले बिगो र हर्जाना रकम भराई पाउने हो, होइन ? र क्षतिपूर्ति शुल्क समेत भराई दिन पर्ने हो, होइन?
२२. सम्बद्ध मिसिल अध्ययन गरी सर्वप्रथम प्रतिवादी अवुलेश मंसुरको हकमा विचार गरी हेर्दा, प्रतिवादी अवुलेस मंसुर र निजका बुवा सनाउल्लाह मंसुरले जापानमा गाडी कम्पनीमा पठाउने भनी सनाउल्लाह मंसुरको बैंक खातामा रु.८,००,०००।- जम्मा गरेको लामो समय केही प्रकृया नगरी ठगी गरेको भनी प्रतिवादीहरू उपर केशव डोटेलको जाहेरी परी अनुसन्धान तहकिकात हुँदा बुझिएकी ज्ञानु खत्री क्षेत्रीले मौकामा कागज गर्दा प्रतिवादी अवुलेश मंसुर र निजका बुवा सनाउल्लाह मंसुरले जापानमा रोजगार दिलाउन सक्छु भनी आश्वासन र प्रलोभन देखाई भाषा शिक्षा समेत पढ्न लगाई जापानमा रोजगारमा पठाउने प्रकृया शुरु गर्न भनी जाहेरवाला केशव डोटेलसँगबाट रु.८,००,०००।- बुझिलिई भनेबमोजिम कुनै प्रकृयासमेत नगरी ठगी गरेका हुन् भन्ने बेहोरा लेखाएको देखिन्छ ।
२३. वादीको गवाह/जाहेरवाला केशव डोटेलले यस न्यायाधिकरणमा उपस्थित भई बकपत्र गर्दा प्रतिवादी अबिलेस मंसुरले भनेको र निजका बाबु प्रतिवादी सनौला मंसुर भन्ने सनाउल्लाह मंसुरलाई पटकपटक गरी निज प्रतिवादीको सनराईज बैंकको खातामा रु.८,००,०००।- जम्मा गरेको हो । प्रतिवादीहरूबाट हालसम्म कुनै रकम फिर्ता पाएको छैन भनी बकपत्र गरेको देखिन्छ । त्यस्तै अनुसन्धानका क्रममा बुझिएका ज्ञानु खत्री क्षेत्रीले यस न्यायाधिकरणमा बकपत्र गर्दा, जाहेरवाला र म समेत वैदेशिक रोजगारमा जापान जान भनी मैले मेरो रकमको साथै यी जाहेरवालाको रु.२,००,०००।- रकम मेरो नामबाट प्रतिवादी सनाउल्लाह मंसुरको बैंक खातामा पठाएको हो । जाहेरवालाले बैंक मार्फत् अरु रकम पठाउँदा म समेत सँगै थिएँ । प्रतिवादीबाट जाहेरवालाले कुनै रकम फिर्ता पाएका छैनन् । प्रतिवादी र जाहेरवालाविच भएको उक्त कारोवारको म प्रत्यक्ष साक्षी हो । प्रतिवादीसँग भएको कारोवार वैदेशिक रोजगारको लागि नै हो भन्ने बेहोरा लेखाएको देखिन्छ ।
२४. प्रमाण ऐन, २०३१ को दफा १८ मा कुनै "काम घटना वा अबस्थाका सम्बन्धमा भएको तहकिकात वा जाँचबुझको सिलसिलामा प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम तयार भएको कुनै लिखतमा उल्लेख भएको कुनै कुरा सो व्यक्त गर्ने व्यक्ति साक्षीको रूपमा अदालतमा उपस्थित भई बयान गरेमा प्रमाणमा लिन हुन्छ" भन्ने व्यवस्था रहेको छ । वादीका गवाह/जाहेरवाला र साक्षीले प्रतिवादी अवुलेश मंसुर उपर गडाउ हुने गरी बकपत्रमा खुलाएको उल्लेखित बेहोरा निज प्रतिवादीका विरुद्ध प्रमाणग्राह्य रहेको देखिन्छ ।

२५. जाहेरवालाले जाहेरी दरखास्त साथ पेस गरेको मेसेन्जर हेर्दा प्रतिवादी अबुलेस मंसुर र जाहेरवाला बीच वैदेशिक रोजगारमा पठाउने सम्बन्धी कुराकानी भएको देखिन्छ । प्रतिवादी अबुलेस मंसुरले नै जाहेरवालालाई रकम पठाउका लागि बाबुको बैंक खाता उपलब्ध गराएको र सो बमोजिम सह-प्रतिवादी सनौला मंसुर भन्ने सनाउल्लाह मंसुरको बैंक खातामा जाहेरवाला र ज्ञानु क्षेत्रीले रकम जम्मा गरेको भौचर स्लिपबाट देखिन्छ ।
२६. यसरी प्रतिवादी अबुलेस मंसुर अभियोग दावीको प्रतिरक्षा नगरी फरार भई बसेको, मेसेन्जर स्क्रिनसुटको कुराकानीबाट निज प्रतिवादीले नै जाहेरवालालाई वैदेशिक रोजगारमा पठाउने कुराकानी गरेको र बाबु सह-प्रतिवादीको बैंक खातामा रकम जम्मा गर्न बैंक खाता समेत उपलब्ध गराएको, वादीका साक्षीले यस न्यायाधिकरणमा उपस्थित भई प्रतिवादी उपर गडाउ गरी बकपत्र समेत गरेको देखिएकाले प्रतिवादी अबुलेश मंसुरले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने इजाजत नलिई जाहेरवाला केशव डोटेललाई वैदेशिक रोजगारीमा जापान पठाई दिने भनी प्रलोभनमा पारी झुठ्ठा विश्वास दिलाई रकम लिई अभियोग दावी बमोजिमको कसूर गरेको पुष्टि भएको देखियो ।
२७. प्रतिवादी सनौला मंसुर भन्ने सनाउल्लाह मंसुरको हकमा हेर्दा, वादीका गवाह/जाहेरवाला केशव डोटेलले यस न्यायाधिकरणमा उपस्थित भइ बकपत्र गर्दा बकपत्रको स.ज. ६ र १० मा अबुलेस मंसुरसँग कुराकानी भई बाबूको नाममा रकम जम्मा गरिदिएको हो भन्ने समेत लेखाएको देखियो । सनौला मंसुर भन्ने सनाउल्लाह मंसुरले वैदेशिक रोजगारमा पठाउँछु भनी उक्त रकम जम्मा गर्न लगाएका हुन भनी किटानी साथ वेहोरा लेखाउन सकेको पाइँदैन । प्रतिवादी बयानका क्रममा अभियोग दावीको कसूर गरेकोमा इन्कार रहेको देखिन्छ । प्रतिवादीको बैंक खातामा रकम जम्मा भएको देखिए तापनि निज प्रतिवादीले नै जाहेरवालालाई बैंक खातामा रकम जम्मा गर्न लगाएको भन्ने स-प्रमाण पुष्टि भएको देखिँदैन । प्रमाण ऐन, २०३१ को दफा २५ मा "फौजदारी मुद्दामा अभियुक्तको कसूर प्रमाणित गर्ने भार वादीको हुनेछ" भन्ने कानूनी व्यवस्था रहेको छ । यस कानूनी व्यवस्थाबाट प्रतिवादी सनौला मंसुर भन्ने सनाउल्लाह मंसुर उपरको अभियोग दावी प्रमाणित गराउनु पर्ने दायित्व वादीमा रहेकोमा द्विविधा रहेन । प्रतिवादी सनौला मंसुर भन्ने सनाउल्लाह मंसुर उपरको अभियोग दावी वादीले वस्तुनिष्ठ प्रमाण पेस गरी प्रमाणित गर्न सकेको देखिँदैन ।
२८. अतः उपरोक्त विवेचित आधार र कारणबाट प्रतिवादी सनौला मंसुर भन्ने सनाउल्लाह मंसुरले अभियोग दावीको कसूर गरेको देखिने वस्तुनिष्ठ प्रमाणको अभाव देखिँदा निजले वादीको अभियोग दावीबाट सफाई पाउने ठहर्छ । प्रतिवादी अबुलेश मंसुरले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्न पाउने अनुमति नलिई वादीको अभियोग दावी बमोजिम वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा १० र ४३ को कसूर गरेको ठहर्छ ।

सजाय निर्धारण

२९. प्रतिवादी अबुलेश मंसुरलाई के कति सजाय हुने हो र जाहेरवालाले प्रतिवादीबाट के कति विगो रकम भराई लिन पाउने हो भन्ने दोश्रो प्रश्नको सम्बन्धमा विचार गर्दा, यस मुद्दामा प्रतिवादी अबुलेश मंसुरले वैदेशिक

रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ४३ को कसूर गरेको ठहर भएकोमा विशेष सरकारी वकील कार्यालय काठमाडौँबाट पेस भएको सजाय पूर्वको प्रतिवेदन समेत अध्ययन गरी हेरियो। प्रतिवादीलाई जाहेरवालाको बिगो समेतको आधारमा वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ४३ बमोजिम रु.१,५०,०००।- (एक लाख पचास हजार रुपैयाँ) जरिवाना र १(एक) वर्ष ६ (छ) महिना कैद गर्न मनासिब हुने देखियो।

३०. वादीले जाहेरवालालाई बिगो रु.८,००,०००।- (आठ लाख) र सोको पचास प्रतिशत हर्जाना रकम भराई दिन दावी लिएकोमा केशव डोटेलले दिएको जाहेरी दरखास्तमा मसँग रु. ८,००,०००।- रकम बुझी लिई वैदेशिक रोजगारमा जापान नपठाएको भन्ने बेहोरा उल्लेख भएको, ज्ञानु खत्री क्षेत्रीले अनुसन्धानका क्रममा कागज गर्दा स.ज.२ मा प्रतिवादीले जाहेरवाला केशव डोटेलसँलबाट रु.८,००,०००।- बुझिलिई भने बमोजिम कुनै प्रक्यासमेत नगरी ठगी गरेका हुन् भन्ने बेहोरा लेखाएकोमा जाहेरवाला/गवाह केशव डोटेलले यस न्यायाधिकरणमा बकपत्र गर्दा प्रतिवादीको सनराईज बैंकको खातामा मेरो नाउँबाट रु.६,००,०००।- मेरो दिदी ज्ञानु खत्री क्षेत्रीको नामबाट रु.२,००,०००।- गरी जम्मा रु.८,००,०००।- दिएको हो भनी जाहेरी दरखास्त भन्दा फरक बेहोरा लेखाएको देखियो। बुझिएकी ज्ञानु खत्रीले बकपत्रका क्रममा मेरो रकमको साथै यी जाहेरवालाको रु.२,००,०००।- रकम मेरो नामबाट प्रतिवादीको बैंक खातामा पठाएको हो भनी बकपत्र गरेको देखिएता पनि सो वेहोरा मौकाको जाहेरीमा उल्लेख नभएको। साक्षी ज्ञानु खत्रीक्षेत्री र प्रतिवादीका विचमा चेक बाउन्सको मुद्दा चली अन्तिम भइसकेको भन्ने निजकै बकपत्रको स.ज. ३ बाट देखिएको अवस्थामा निज र यी प्रतिवादी विच अन्य कारोवार समेत भएको र मुद्दा चलेको देखिएको अवस्थामा ज्ञानु खत्रीले प्रतिवादीका बैंक खातामा रकम जम्मा गरेकोमा सो रकम जाहेरवालाको रकम हो भनी ठहर गर्न न्यायोचित हुने देखिएन। जाहेरवाला केशव डोटेलले रु. ६,००,०००।- (छ लाख) जम्मा गरेको देखिंदा बिगो रु.६,००,०००।- (छ लाख) र सोको ५० प्रतिशत हर्जाना रु. ३,००,०००।- (तीन लाख) गरी जम्मा रु. ९,००,०००।- (नौ लाख) जाहेरवालालाई प्रतिवादी अवुलेस मंसुरबाट भराउन उपयुक्त देखियो।
३१. अतः उपरोक्त आधार र कारणबाट प्रतिवादी अवुलेस मंसुरलाई वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ४३ बमोजिम रु. १,५०,०००।- (एक लाख पचास हजार) जरिवाना र १ (एक) वर्ष छ (६ महिना) कैद हुने ठहर्छ। जाहेरवाला केशव डोटेलले विगो रु. ६,००,०००।- (छ लाख) र सो को ५०% (पचास प्रतिशत) हर्जाना भरी पाउने ठहर्छ। प्रतिवादीलाई ठहर भएको जरिवाना रकमको ४% (चार प्रतिशत)ले हुने रकम रु. ६,०००।- (छ हजार) क्षतिपूर्ति शुल्क अपराध पीडित राहत कोषमा जम्मा गरिदिने ठहर्छ। बढी नै विगो र हर्जाना भराई पाऊँ भन्ने वादी दावी उपरोक्त हदसम्म पुग्न नसक्ने ठहर्छ। अरूमा तपसिल बमोजिम गर्नु।

तपसिल

माथि ठहर खण्डमा लेखिए बमोजिम प्रतिवादी अवुलेस मंसुरलाई जरिवाना रु.१,५०,०००।- (एक लाख पचास हजार रुपैयाँ) र १(एक) वर्ष ६ (छ) महिना कैद हुने ठहरेकोले निज प्रतिवादीलाई लागेको कैद र जरिवाना बेरुजु हुँदा लगत कसी असूल गर्नु भनी सम्बन्धित जिल्ला अदालतमा लेखी पठाउनु..... १

प्रतिवादीहलाई ठहरेको जरिवानाको चार प्रतिशत रू. ६,०००।- (छ हजार रूपैयाँ) अपराधपीडित संरक्षण ऐन, २०७५ को दफा ४१ (५) बमोजिम पीडित कोषमा क्षतिपूर्ति शुल्क जम्मा हुने ठहरेकाले असुल भएको जरिवानाबाट चार प्रतिशत रू. ६,०००।- (छ हजार रूपैयाँ) भनी सम्बन्धित जिल्ला अदालतमा लेखी पठाउनु..... २

माथि ठहर खण्डमा उल्लेख भए बमोजिम प्रतिवादी अवुलेस मंसुरबाट जाहेरवाला केशव डोटेलले बिगो रू. ६,००,०००।- (छ लाख) र सोको ५० प्रतिशत हर्जाना रू. ३,००,०००।- (तीन लाख) गरी जम्मा रू. ९,००,०००।- (नौ लाख) भराई पाउने ठहरेकोले प्रस्तुत मुद्दा अन्तिम भएपछि जाहेरवालाले प्रतिवादीको चल अचल सम्पत्ति देखाई कानून बमोजिम हर्जाना सहितको बिगो भराई पाऊं भनी निवेदन दिए फैसलाले ठहरे बमोजिमको उपरोक्त बिगो र हर्जाना प्रतिवादी अवुलेस मंसुरबाट जाहेरवालालाई भराई दिनु भनी सम्बन्धित जिल्ला अदालतमा लेखी पठाउनु..... ३

जाहेरवालाको विगो एवम् हर्जाना भरी भराउको प्रयोजनार्थ मुद्दा अन्तिम भएपछि फैसला भएको जानकारी जाहेरवाला केशव डोटेललाई दिनु..... ४

प्रस्तुत फैसलामा चित्त नबुझे ३५ (पैतीस) दिनभित्र सम्मानित सर्वोच्च अदालतमा पुनरावेदन गर्न जानू भनी फैसलाको नक्कल साथै राखी विशेष सरकारी वकिल कार्यालय, काठमाडौँलाई पुनरावेदनको म्याद दिनु..... ५

प्रतिवादी अवुलेस मंसुरले शुरु म्याद गुजारी बसेकाले निजलाई पुनरावेदनको म्याद दिइरहनु परेन..... ६

प्रस्तुत फैसला विद्युतीय प्रति सूचना प्रविधिमा अभिलेख सुरक्षित गरी पीठमा जनाई दायरीको लगत कट्टी गरी मिसिल अभिलेख शाखामा बुझाईदिनु..... ७

प्रेमकुमार राई

(सदस्य)

उक्त रायमा सहमत छौं।

रमादेवी पराजुली रमेशकुमार खत्री

(सदस्य)

(अध्यक्ष)

फैसला तयार गर्न सहयोग पुर्याउने

इजलास अधिकृत:- दुर्गादत्त लम्साल

कम्प्युटर अपरेटर:- शास्वत् विक्रम सिंह

फैसला मिति: २०७८/०६/१८/२

फैसला प्रमाणिकरण मिति: २०७८/०७/....

न्यायाधिकरणको छाप

श्री
वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरण
इजलास
माननीय अध्यक्ष श्री रमेशकुमार खत्री
सदस्य श्री प्रेमकुमार राई
सदस्य डा. श्री गोपीचन्द्र भट्टराई
फैसला
मुद्दा नं. ०७७-FT-०००३
कसूर ठहर नं. ११
निर्णय नं. २५
मुद्दा: वैदेशिक रोजगार कसूर ।

वादीको नाम, थर, वतन	प्रतिवादीको नाम, थर, वतन
रामकाजी श्रेष्ठको नाति, लाल बहादुर श्रेष्ठको छोरा, काभ्रेपलाञ्चोक जिल्ला, साविक माहादेवस्थान गा.वि.स. वडा नं. ५ परिवर्तित मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.९ स्थायी घर भई हाल काठमाडौं जिल्ला गोकर्णेश्वर नगरपालिका वडा नं.६ जोरपाटी बस्ने सुरेश काजी श्रेष्ठको जाहेरीले नेपाल सरकार.....१	कुन्टे कामीको नाति, लिले कामीको छोरा, रोल्पा जिल्ला, गैरीगाऊँ गा.वि.स. वडा नं.४ परिवर्तित त्रिवेणी गाउँपालिका वडा नं. ७ मा जन्म भई दाङ्ग जिल्ला घोराही उप-महानगरपालिका वडा नं. ११ स्थायी घर भई हाल काठमाडौं जिल्ला काठमाडौं महानगरपालिका वडा नं.१० नयाँबानेश्वर डेरा गरी बस्ने शेरबहादुर वि.क.....१

वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ६४ तथा वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरण नियमावली, २०६८ को नियम ३३ बमोजिम यस न्यायाधिकरणको क्षेत्राधिकार भित्र रहेको प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य र ठहर निम्न बमोजिम रहेको छ ।

तथ्य खण्ड

१. जाहेरवाला सुरेश काजी श्रेष्ठको किटानी जाहेरी दरखास्त:-

प्रतिवादी शेरबहादुर वि.क.ले म जाहेरवाला सुरेश काजी श्रेष्ठलाई वैदेशिक रोजगारको लागि मासिक नेपाली रू.१,२५,०००।- (एक लाख पच्चीस हजार)तलब रकम हुने होटल सम्बन्धीको काममा जापान देश पठाई दिन्छु भनी आश्वासन तथा प्रलोभन देखाई उक्त मुलुक जान लाग्ने खर्च रकम रू. ५,६०,०००।- (पाँच लाख साठी हजार)लाग्छ भनी उक्त रकम बुझिलिई तोकिएको भाखाभित्र उक्त मुलुकमा रोजगारीका लागि नपठाएको र रकम पनि फिर्ता नगरी मलाई ठगेको हुँदा निज शेरबहादुर वि.क.लाई हदैसम्मको कानूनी

कारवाही गरी म सँगबाट बुझिलिएको रकम हर्जाना क्षतिपूर्ति वापतको रकम समेत दिलाई भराई पाउँ भन्ने समेत बेहोराको सुरेश काजी श्रेष्ठले मिति २०७५/११/२९ मा दिएको जाहेरी दरखास्त ।

२. सक्कल लिखत कागज:-

शेरबहादुर वि.क.ले सुरेश काजी श्रेष्ठलाई जापान मुलुकमा पठाइदिन्छु भनी पटकपटक गरी जम्मा रू.५,६०,०००।- (पाँच लाख साठौ हजार) बुझिलिई वैदेशिक रोजगारमा नपठाइदिएकोमा मिति २०७५/१०/१४ भित्र एकमुष्ट फिर्ता गर्छु भनी शेरबहादुर वि.क.ले मिति २०७५/०७/१४ मा गरेको कागज ।

३. लिखत साक्षी सुरज चौधरीले अनुसन्धानका क्रममा गरेको कागज:-

जाहेरी दरखास्त साथ पेस भएको लिखत कागजको साक्षी किनारमा भएको सुरज चौधरी भन्ने नाम थर र सहीछाप मेरै हो । शेरबहादुर वि.क.ले जाहेरवालालाई जापान मुलुकमा पठाई दिन्छु भनी प्रलोभन देखाएपछि जाहेरवालाले निज विपक्षीलाई रू.५,६०,०००।- (पाँच लाख साठौ हजार मात्र) रकम दिएको भनी बताएका थिए । जाहेरवालालाई जापान लैजान नसकेपछि विपक्षीले जाहेरवालालाई वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी लिखत मेरो सामुन्नेमा गरिदिएका हुन् । जाहेरवालालाई वैदेशिक रोजगारीको लागि जापान पठाई दिन्छु भनी रकम ठगी गर्ने विपक्षी शेरबहादुर वि.क.लाई कानून बमोजिम कारवाही होस् भन्ने बेहोराको लिखत साक्षी सुरज चौधरीले अनुसन्धानका क्रममा मिति २०७६/०१/३० मा गरेको कागज ।

४. जाहेरवाला सुरेश काजी श्रेष्ठले अनुसन्धानका क्रममा गरेको कागज:-

मिति २०७५/११/२९ को जाहेरी दरखास्तको बेहोरा साँचो हो । प्रतिवादी शेरबहादुर वि.क.ले मलाई वैदेशिक रोजगारीको लागि जापान मुलुक पठाई दिने भनी प्रलोभन दिएकाले प्रतिवादी शेरबहादुर वि.क.लाई रू.५,६०,०००।- (पाँच लाख साठौ हजार) दिएको हुँ । वैदेशिक रोजगारमा जान भनी प्रतिवादी शेरबहादुर वि.क.लाई दिएको रकम रू.५६०,०००।- मैले पञ्चामृत सहकारी संस्थाबाट ऋण लिएको हुँ । प्रतिवादी शेरबहादुर वि.क.ले मलाई कुनै रकम फिर्ता गरेका छैनन् । मेरो विगो रू.५६०,०००।- र सोको ५०% हर्जाना रकम रू.२८०,०००।- समेत फिर्ता दिलाई भराई मलाई वैदेशिक रोजगारको बाहनामा ठगी गर्ने प्रतिवादी शेरबहादुर वि.क.लाई कानून बमोजिम सजाय गरी पाउँ भन्ने समेत बेहोराको जाहेरवाला सुरेश काजी श्रेष्ठले अनुसन्धानका क्रममा मिति २०७६/०१/३० मा गरेको कागज ।

५. महानगरी प्रहरी वृत्त नयाँबानेश्वर तीनकुनेको पत्र व्यहोरा:-

कुन्दे कामीको नाति लिले कामीको छोरा रोल्पा जिल्ला गौरीगाउँ गा.वि.स. वडा नं.४ स्थायी बतन भई काठमाडौँ जिल्ला काठमाडौँ महानगरपालिका वडा नं.१० नयाँबनेश्वर बस्ने वर्ष ७२ को शेरबहादुर वि.क.लाई खोजतलास गर्दा यस कार्यालयको वडा एरियामा हाल सम्म फेला नपरेको तथा खोजतलास कार्य जारी रहेको हुँदा सोही बेहोरा जानकारीका लागि अनुरोध छ भन्ने बेहोराको महानगरीय प्रहरी वृत्त नयाँबानेश्वर तीनकुनेको मिति २०७६/०६/०६ को पत्र बेहोरा ।

६. वादी नेपाल सरकारको अभियोग दावी:-

प्रतिवादी शेरबहादुर वि.क.ले नेपाल सरकारबाट वैदेशिक रोजगार व्यवसाय सञ्चालन गर्ने इजाजत नलिई जाहेरवाला सुरेश काजी श्रेष्ठलाई जापान मुलुकमा रोजगारीको लागि पठाई दिन्छु भनी रू.५,६०,०००।- (पाँच लाख साठ्ठी हजार) रकम बुझिलिई वैदेशिक रोजगारमा नपठाई लिएखाएको रकम समेत फिर्ता नगरी वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा १० र ४३ विपरितको कसूर गरेकाले निज प्रतिवादी शेरबहादुर वि.क.लाई सोही दफा ४३ बमोजिम सजाय गरी जाहेरवालाको ठगी गरेको विगो रू. ५,६०,०००।- (पाँच लाख साठ्ठी हजार) र सोको पचास प्रतिशत हर्जाना दिलाई भराई, अपराध पीडित संरक्षण ऐन, २०७५ को दफा ४१(१) को देहाय (घ) तथा दफा ४१(३) बमोजिमको रकम क्षतिपूर्ति शुल्क भराई ऐ. ऐनको दफा ४१(५) बमोजिम उक्त रकम पीडित राहत कोषमा जम्मा गरी पाऊँ भन्ने समेत बेहोराको वादी नेपाल सरकारले मिति २०७७/०४/११ मा यस न्यायाधिकरणमा दायर गरेको अभियोग पत्र ।

७. प्रतिवादी शेरबहादुर वि.क.ले शुरु म्याद गुजारी बसेको:-

प्रतिवादी शेरबहादुर वि.क.को नाममा यस न्यायाधिकरणबाट जारी भएको समाह्वान म्याद मिति २०७७/०८/२३ मा निजको घर दैलोमा टाँसी तामेल भएकोमा कानूनका म्याद भित्र उपस्थित नभई शुरु म्याद गुजारी बसेको ।

८. यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७७/१०/०७ मा भएको आदेश:-

प्रतिवादी चुक्ता भइसकेको अवस्था हुँदा वादी पक्षका अभियोग पत्रको सबुद प्रमाण खण्डमा उल्लेखित गवाह/साक्षीलाई बकपत्रको लागि विशेष सरकारी वकील कार्यालय मार्फत उपस्थित गराउन वैदेशिक रोजगार विभागलाई लेखि पठाई उपस्थित गराए नियमानुसार गर्नु भनी यस न्यायाधिकरणबाट भएको आदेश ।

९. यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७७/१२/२५ मा भएको आदेश:-

वादी पक्षको अभियोग पत्रको सबुद प्रमाण खण्डको गवाह महलमा उल्लेखित गवाह/जाहेरवाला सुरेश काजी श्रेष्ठ र देख्ने/सुन्ने लिखत साक्षी सुरज चौधरीलाई वैदेशिक रोजगार विभागले बकपत्रको लागि वादीले उपस्थित गराएको नदेखिँदा निजहरूलाई बुझ्नु पर्ने देखिएकाले मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा ११२ बमोजिम म्याद जारी गरी झिकाई उपस्थित भए नियमानुसार गर्नु भन्ने समेत बेहोराको यस न्यायाधिकरणबाट भएको आदेश ।

१०. जाहेरवाला सुरेश काजी श्रेष्ठले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र:-

मैले वैदेशिक रोजगारको लागि जापान जानको लागि २०७३ सालमा प्रतिवादी शेरबहादुर वि.क.लाई पटक-पटक गरी नगदै रू. ५,६०,०००।- दिएको हुँ । त्यसपछि लिखत कागज चाँही २०७५ सालमा गरेको हो । निजले भने बमोजिम मलाई विदेश जापान पठाएनन् । प्रतिवादीबाट हालसम्म कुनै रकम फिर्ता पाएको

छैन । जाहेरीको बेहोरा र सहीछाप मेरो आफ्नै हो भन्ने समेत बेहोराको जाहेरवाला सुरेशकाजी श्रेष्ठले मिति २०७८/०५/२१ मा यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र ।

११. यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७८/०७/०८ मा भएको कसूर ठहर:-

प्रतिवादी शेरबहादुर वि.क.ले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्न पाउने अनुमति नलिई वादीको अभियोग दावी बमोजिम वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा १० र ४३ को कसूर गरेको ठहर्छ । प्रतिवादी शेरबहादुर वि.क.लाई सोही दफा ४३ बमोजिम हुने सजाय, निजबाट भराउनुपर्ने विगो, हर्जाना तथा क्षतिपूर्ती शुल्क समेतको सुनुवाईका लागि फौजदारी कसूर (सजाय निर्धारण तथा कार्यान्वयन) ऐन, २०७४ को दफा १२ बमोजिम वादीबाट सजाय पूर्वको प्रतिवेदन लिई इजलास समक्ष पेस गर्नु भनी यस न्यायाधिकरणबाट भएको कसूर ठहर निर्णय ।

१२. विशेष सरकारी वकील कार्यालय काठमाडौँबाट प्राप्त सजाय पूर्वको प्रतिवेदन:-

प्रतिवादीले जाहेरवालालाई वैदेशिक रोजगारीको लागि जापानमा होटल सम्बन्धी काम लगाइदिन्छु भनी विश्वास दिलाएर विभिन्न प्रलोभन देखाएर विश्वासको दुरुपयोग गरी रकम लिएको तथ्यबाट कसूरको मात्रा बढाउने तत्वको विद्यमानता रहेको, सजाय गर्नु पर्दा कानूनको दायरामा आइनसकेका अन्य अपराधिक मनस्थिती राखी काम गर्ने व्यक्ति तथा प्रतिवादी स्वयंलाई थप कसूर गर्न हतोत्साहित गर्नको लागि, निजलाई आफ्नो कार्यप्रति पश्चाताप गराउने उद्देश्य पुर्ति हुने गरी सजाय गर्नुपर्ने देखिँदा प्रस्तुत मुद्दामा सजाय गर्दा निज प्रतिवादीलाई कानूनद्वारा निर्धारित माथिल्लो हदको सजाय गर्नुपर्ने देखिन्छ । जाहेरवालालाई बिगो तथा हर्जाना समेत दिलाई भराई पाउनुपर्ने देखिन्छ भन्ने समेत बेहोराको विशेष सरकारी वकील कार्यालय काठमाडौँबाट प्राप्त सजाय पूर्वको प्रतिवेदन ।

ठहर खण्ड

१३. नियम बमोजिम साप्ताहिक तथा दैनिक पेशी सूचीमा चढी यस इजलास समक्ष पेस हुन आएको प्रस्तुत मुद्दामा वादी नेपाल सरकारको तर्फबाट उपस्थित विशेष सरकारी वकील कार्यालय काठमाडौँका विद्वान् उपन्यायाधिवक्ता श्री दशरथ गौतमले प्रतिवादीले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने ईजाजतपत्र नलिई जाहेरवालालाई वैदेशिक रोजगारीका लागि जापान पठाई दिने भनी विश्वास दिलाई रकम लिई भने बमोजिम वैदेशिक रोजगारमा नपठाएको भनी परेको जाहेरीलाई जाहेरवालाको बकपत्र, प्रतिवादी शेरबहादुर वि.क.ले सुरेशकाजी श्रेष्ठलाई गरी दिएको लिखत र प्रतिवादीले प्रतिवाद नगरी कसूर स्विकार गरी बसेको स्थिति समेतबाट प्रतिवादी शेरबहादुर वि.क.ले अभियोग दावी बमोजिमको कसूर गरेको पुष्टि भएको हुँदा प्रतिवादीलाई अभियोग दावी बमोजिम सजाय गरी जाहेरवालाको विगो र हर्जाना रकम समेत दिलाई भराई पाऊँ भनी गर्नुभएको बहस जिकिर सुनियो ।

१४. यसमा वादी नेपाल सरकारका तर्फबाट प्रतिवादी शेरबहादुर वि.क.ले नेपाल सरकारबाट वैदेशिक रोजगार

व्यवसाय सञ्चालन गर्ने इजाजत नलिई जाहेरवाला सुरेश काजी श्रेष्ठलाई जापान मुलुकमा रोजगारीको लागि पठाई दिन्छु भनी रु. ५,६०,०००।-रकम बुझिलिई वैदेशिक रोजगारमा नपठाइ लिएखाएको रकम समेत फिर्ता नगरी वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा १० र ४३ विपरितको कसूर गरेकोले निज प्रतिवादी शेरबहादुर वि.क.लाई सोही दफा ४३ बमोजिम सजाय गरी प्रतिवादीबाट जाहेरवालाको विगो र हर्जाना दिलाई भराई, अपराध पीडित संरक्षण ऐन, २०७५ को दफा ४१(१) को देहाय (घ) तथा ४१(३) बमोजिमको रकम क्षतिपूर्ति शुल्क भराई पीडित राहत कोषमा जम्मा गरी पाउन अभियोग दावी लिएको प्रस्तुत मुद्दामा प्रतिवादी शेरबहादुर वि.क.का नाममा यस न्यायाधिकरणबाट जारी भएको समाव्हान म्याद निजकी आमाले मिति २०७७/०८/२३ मा बुझी म्याद तामेल भएकोमा प्रतिवादी म्यादभित्र हाजिर नभई शुरु म्याद गुजारी बसेको देखिन्छ ।

१५. उपरोक्तानुसारको विद्वान् उपन्यायाधिवक्ताको बहस र अभियोग दावी रहेको प्रस्तुत मुद्दामा देहायका प्रश्नमा निर्णय दिनुपर्ने देखियो ।

(क) प्रतिवादी शेरबहादुर वि.क.ले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने इजाजत प्राप्त नगरी जाहेरवाला सुरेशकाजी श्रेष्ठलाई वैदेशिक रोजगारीमा जापान पठाई दिने भनी प्रलोभनमा पारी विश्वास दिलाई रकम लिई अभियोग दावीको कसूर गरेका हुन्, होइनन् ?

(ख) प्रतिवादीले अभियोग दावीको कसूर गरेको भए निजलाई के कति सजाय हुने हो र अभियोग दावी बमोजिम जाहेरवालाको विगो र हर्जाना भराई दिनु पर्ने हो, होइन ?

१६. सम्बद्ध मिसिल अध्ययन गरी प्रथम प्रश्नतर्फ विचार गर्दा, प्रतिवादी शेरबहादुर वि.क.ले जाहेरवाला सुरेश काजी श्रेष्ठलाई वैदेशिक रोजगारको लागि होटल सम्बन्धीको काममा जापान देश पठाई दिन्छु भनी आश्वासन तथा प्रलोभन देखाई उक्त मुलुक जान लाने खर्च रकम रु. ५,६०,०००।- (पाँच लाख साठी हजार) बुझिलिई उक्त मुलुक नपठाएको र रकम पनि फिर्ता नगरिदिएको हुँदा शेरबहादुर वि.क.लाई हदै सम्मको कानूनी कारवाही गरी बुझिलिएको रकम, हर्जाना र क्षतिपूर्ति वाफतको रकम दिलाई भराई पाउँ भनी परेको जाहेरीबाट उठान भएको यस मुद्दामा प्रतिवादी शेरबहादुर वि.क.लाई रु. ५६००००।- (पाँच लाख साठी हजार) रकम वैदेशिक रोजगारमा मलाई पठाईदिने भनी आश्वासन तथा प्रलोभन दिएकोले दिएको हुँ । प्रतिवादीले मलाई वैदेशिक रोजगारीमा लगाईदिने कुनै कार्य नगरी सम्पर्क विहिन भएका हुन् भनी जाहेरवाला सुरेशकाजी श्रेष्ठले अनुसन्धानका क्रममा थप कागज गरेको देखिनुका साथै अनुसन्धानका क्रममा बुझिएका सुरज चौधरीले कागज गर्दा, जाहेरी दरखास्त साथ पेस भएको लिखत कागजको साक्षी किनारमा भएको सुरज चौधरी भन्ने नाम थर र सहीछाप मेरै हो । शेरबहादुर वि.क.ले जाहेरवालालाई जापान मुलुकमा पठाईदिन्छु भनी प्रलोभन देखाएपछि जाहेरवालाले निज विपक्षीलाई रु. ५,६०,०००।- (पाँच लाख साठी हजार मात्र) रकम दिएको भनी बताएका थिए । जाहेरवालालाई जापान लैजान नसकेपछि विपक्षीले जाहेरवालालाई वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी लिखत मेरो सामुनेमा गरिदिएका हुन् भन्ने बेहोरा

लेखाएको देखिन्छ ।

१७. वादीका गवाह जाहेरवाला यस न्यायाधिकरणमा उपस्थित भई वैदेशिक रोजगारको लागि जापान जान भनी प्रतिवादी शेरबहादुर वि.क.लाई पटकपटक गरी नगदै रू. ५,६०,०००।- दिएको हुँ । निजले भनेबमोजिम मलाई विदेश जापान पठाएनन् । प्रतिवादीबाट हालसम्म कुनै रकम फिर्ता पाएको छैन भनी जाहेरवालाले मौकाको जाहेरी बेहोरालाई पुष्टि हुने गरी यस न्यायाधिकरणमा उपस्थित भई बकपत्र गरेको देखिन्छ ।
१८. प्रमाण ऐन, २०३१ को दफा १८ मा कुनै "काम घटना वा अबस्थाका सम्बन्धमा भएको तहकिकात वा जाँचबुझको सिलसिलामा प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम तयार भएको कुनै लिखतमा उल्लेख भएको कुनै कुरा सो व्यक्त गर्ने व्यक्ति साक्षीको रूपमा अदालतमा उपस्थित भई बयान गरेमा प्रमाणमा लिन हुन्छ " भन्ने व्यवस्था रहेको छ । वादीका गवाह/जाहेरवाला र साक्षीले प्रतिवादी शेरबहादुर वि.क. उपर गडाउ हुने गरी बकपत्रमा खुलाएको उल्लेखित बेहोरा निज प्रतिवादीका विरूद्ध प्रमाणग्राह्य रहेको देखिन्छ ।
१९. वादीले अभियोग पत्र साथ पेस गरेको मिति २०७५/०७/१४ को लिखतमा सुरेश काजी श्रेष्ठलाई वैदेशिक रोजगारका लागि जापान पठाउने भनी शेरबहादुर वि.क.ले रू. ५,६०,०००।- (पाँच लाख साठी हजार रूपैयाँ) बुझिलिई उक्त कागज गरिदिएको देखिन्छ । उक्त लिखत बारे प्रतिवादीको अन्यथा प्रतिवाद नभएको र लिखत प्रमाणबाटै वैदेशिक रोजगारमा पठाउन रकम लिएको देखिंदा प्रमाण ऐन, २०३१ को दफा ३५ बमोजिम अभियोग पत्र साथ पेस भएको लिखत प्रतिवादीका विरूद्ध प्रमाणमा ग्राह्य हुने देखियो ।
२०. यसरी प्रतिवादी उपरको किटानी जाहेरी, दावीको लिखत, वादीका साक्षीको बकपत्र समेतबाट प्रतिवादीले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने इजाजत प्राप्त नगरी जाहेरवालालाई वैदेशिक रोजगारीमा जापान पठाई दिने भनी प्रलोभनमा पारी विश्वास दिलाई रकम लिई वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी व्यवसाय गरी तत्सम्बन्धी कसूर गरेको पुष्टि भएको देखियो ।
२१. अतः विवेचित उपरोक्त आधार र कारणबाट प्रतिवादी शेरबहादुर वि.क.ले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्न पाउने अनुमति नलिई वादीको अभियोग दावी बमोजिम वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा १० र ४३ को कसूर गरेको ठहर्छ ।

सजाय निर्धारण

२२. प्रतिवादी शेरबहादुर वि.क.लाई के कति सजाय हुने हो र जाहेरवालाले प्रतिवादीबाट के कति विगो रकम भराई लिन पाउने हो भन्ने दोश्रो पश्चको सम्बन्धमा विचार गर्दा, यस मुद्दामा प्रतिवादी शेरबहादुर वि.क.ले वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ४३ को कसूर गरेको ठहर भएकोमा विशेष सरकारी वकील कार्यालय काठमाडौँबाट पेस भएको सजाय पूर्वको प्रतिवेदन समेत अध्ययन गरी हेरियो । प्रतिवादीलाई जाहेरवालाको बिगो समेतको आधारमा यस मुद्दामा जाहेरवालाको विगो समेतको आधारमा प्रतिवादी शेरबहादुर वि.क.लाई वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ४३ बमोजिम रू.१,५०,०००।- (एक लाख

पचास हजार) जरिवाना र १ (एक) वर्ष ६ (छ) महिना वर्ष कैद गर्न मनासिब हुने देखियो ।

२३. जाहेरवाला सुरेशकाजी श्रेष्ठलाई भराउनुपर्ने बिगोको हकमा हेर्दा जाहेरवालाको विगो रू. ५,६०,०००।- (पाँच लाख साठ हजार रूपैयाँ) को मागदाबी लिएकोमा त्यतिनै रकम जाहेरवालाबाट प्रतिवादीले बुझिलिई लिखत गरिदिएको देखिंदा र प्रतिवादीले म्याद गुजारी प्रतिवाद नगरी बसेको देखिंदा जाहेरवालाले मागदाबी अनुसारको विगो रू. ५,६०,०००।- (पाँच लाख साठ हजार रूपैयाँ) र सोको ५० प्रतिशतले हुने हर्जाना रू. २,८०,०००।- (दुई लाख असि हजार रूपैयाँ) गरी जम्मा रू. ८,४०,०००।- (आठ लाख चालिस हजार) भराइ लिन पाउने देखियो । साथै प्रतिवादी शेरबहादुर वि.क.लाई ठहरेको जरिवाना रू.१,५०,०००।- (एक लाख पचास हजार) को चार प्रतिशतले हुने रू.६,०००।- (छ हजार) अपराध पीडित संरक्षण ऐन, २०७५ को दफा ४१ बमोजिम क्षतिपूर्ति शुल्क कोषमा भराई दिनुपर्ने देखियो ।

२४. अतः प्रतिवादी शेरबहादुर वि.क.लाई वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ४३ बमोजिम जरिवाना रू.१,५०,०००।- (एक लाख पचास हजार) र १ (एक) वर्ष ६ (छ) महिना कैद हुने ठहर्छ । जाहेरवाला सुरेशकाजी श्रेष्ठले विगो रकम रू. ५,६०,०००।- (पाँच लाख साठी हजार रूपैयाँ) र सोको पचास प्रतिशतले हुने हर्जाना रू. २,८०,०००।- (दुई लाख असि हजार रूपैयाँ) गरी जम्मा रू.८,४०,०००।- (आठ लाख चालिस हजार रूपैयाँ) प्रतिवादीबाट भरी पाउने ठहर्छ । प्रतिवादीलाई ठहर भएको जरिवाना रकमबाट चार प्रतिशतले हुने रू.६,०००।- (छ हजार रूपैयाँ) क्षतिपूर्ति शुल्क भराई पीडित राहत कोषमा जम्मा गरिदिने ठहर्छ । अरूमा तपसिल बमोजिम गर्नु ।

तपसिल

माथि ठहर खण्डमा लेखिए बमोजिम प्रतिवादी शेरबहादुर वि.क.लाई जरिवाना रू.१,५०,०००।- (एक लाख पचास हजार) र १ (एक) वर्ष ६ (छ) महिना कैद हुने ठहरेकोले निज प्रतिवादीलाई लागेको कैद र जरिवानाको लागत कसी असूल गर्नु भनी सम्बन्धित जिल्ला अदालतमा लेखी पठाइदिनु.....१

माथि ठहर खण्डमा लेखिए बमोजिम अपराध पीडित संरक्षण ऐन, २०७५ को दफा ४१ बमोजिम प्रतिवादीलाई ठहरेको जरिवाना रू. १, ५०,०००।- बाट चार प्रतिशतले हुने रू. ६,०००।- (छ हजार) क्षतिपूर्ति शुल्क कोषमा भराईदिने ठहरेकाले सो रकम अपराध पीडित राहत कोषमा जम्मा गरी दिनु भनी सम्बन्धित जिल्ला अदालतमा लेखी पठाउनु.....२

माथि ठहर खण्डमा उल्लेख भए बमोजिम प्रतिवादी शेरबहादुर वि.क.बाट जाहेरवाला सुरेशकाजी श्रेष्ठले विगो विगो रू. ५,६०,०००।- (पाँच लाख साठी हजार रूपैयाँ) र हर्जाना रू.२,८०,०००।- (दुई लाख असि हजार रूपैयाँ) गरी जम्मा रू. ८,४०,०००।- (आठ लाख चालिस हजार) भराई पाउने ठहरेकोले उक्त विगो र हर्जाना भराई पाऊँ भनी जाहेरवालाको ऐनका म्याद भित्र निवेदन परे नियमानुसार भराई दिनु भनी सम्बन्धित अदालतमा लेखी पठाउनु र विगो एवम् हर्जाना भरी भराउको प्रयोजनार्थ फैसलाको जानकारी जाहेरवाला सुरेशकाजी श्रेष्ठलाई दिनु.....३

प्रस्तुत फैसलाको नक्कल साथै राखी विशेष सरकारी वकील कार्यालय, काठमाडौंलाई फैसलाको जानकारी दिन ४

प्रतिवादी शेरवहादुर वि.क.ले शुरु म्याद गुजारी बसेकाले पुनरावेदनको म्याद दिइरहनु परेन..... ५

फैसला अपलोड गरी दायरीको लगत कट्टा गरी मिसिल अभिलेख शाखामा बुझाई दिनु..... ६

डा. गोपीचन्द्र भट्टराई

(सदस्य)

उक्त रायमा सहमत छौं।

प्रेमकुमार राई

(सदस्य)

रमेशकुमार खत्री

(अध्यक्ष)

फैसला तयार गर्न सहयोग पुऱ्याउने

इजलास अधिकृत: दुर्गादत्त लम्साल

कम्प्युटर अपरेटर:- शास्वत् विक्रम सिंह

फैसला मिति:- २०७८/०७/१५/२

फैसला प्रमाणीकरण मिति:- २०७८/०८/०९

न्यायाधिकरणको छाप

श्री
वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरण
इजलास
माननीय अध्यक्ष श्री रमेशकुमार खत्री
सदस्य श्री प्रेमकुमार राई
सदस्य डा. श्री गोपीचन्द्र भट्टराई
फैसला
मुद्दा नं. ०७७-FT-००५१
कसूर ठहर नं. १५
निर्णय नं. २८

मुद्दा: वैदेशिक रोजगार कसूर ।

वादीको नाम, थर, वतन	प्रतिवादीको नाम, थर, वतन
भोजपुर जिल्ला, सिनद्राङ गा.वि.स. वडा नं. ९ स्यायी घर भई हाल सुनसरी प्रकाशपुर जिल्ला गा.वि.स. वडा नं. २ कोहाल परिवर्तित वराह क्षेत्र नगरपालिका वडा नं. ९ बस्ने समराज राई १ पाँचथर जिल्ला आडसाराङ गा.वि.स. वडा नं. ८ जन्मस्थान भई हाल मोरङ जिल्ला उर्लावारी नगरपालिका वडा नं. ७ कोहाल परिवर्तित उर्लावारी नगरपालिका वडा नं. २ बस्ने राजेन्द्र आडदेम्बे लिम्बु. को जाहेरीले नेपाल सरकार १	सुनसरी जिल्ला इनरुवा नगरपालिका वडा नं. ३ बस्ने जनार्दन भट्टराईको नाति श्यामराज भट्टराईको छोरा प्रशान्त भट्टराई १ सुनसरी जिल्ला इनरुवा नगरपालिका वडा नं. ३ बस्ने श्याम राज भट्टराईको छोरा पिटर भन्ने पंकज भट्टराई..... १

वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ६४ तथा वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरण नियमावली, २०६८ को नियम ३३ बमोजिम यस न्यायाधिकरणको क्षेत्राधिकार भित्र रहेको प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य र ठहर निम्न बमोजिम रहेको छ ।

तथ्य खण्ड

१. समराज राई समेतको जाहेरी दरखास्त:-

यी प्रतिवादीहरू प्रशान्त भट्टराई र पंकज भट्टराईले आफ्नी आमाको नाममा C.P.N. Education Consultancy नामक संस्था दर्ता गरी विभिन्न पत्र पत्रिकामा विज्ञापन दिई जव ग्यारेनिट, जापान, न्याजिल्याण्ड, जर्जिया भन्दै एफ.एम.मा सूचना प्रवाह गरेको हुँदा हामीले निज प्रशान्त भट्टराईलाई भेटी कुरा

गर्दा मेरो दाजु पंकज भट्टराई र म मिलेर विदेश पठाउने काम गछौं भनी गफलतमा पारी फ्रान्स जान दश लाख लाग्छ भनी शुरुमा तिस हजारको दरले बुझाउनुपर्छ भनेर सो रकम बुझाएको ३ महिनाभित्र फ्रान्स पुर्याउँछु भनी अग्रिम २० लाख रूपैयाँ भुक्तानी गर्नुपर्दछ भनी उर्लावारी स्थित पि.के. ट्राभल्समा बोलाई प्रशान्त भट्टराईले रु.१४ लाख बुझेपछि हामीलाई दिल्ली पुन्याई त्यहाँ रु.६,५०,०००।- बुझिलिनु भई हामीलाई २ महिना सम्म दिल्लीमा होटलमा राखी म मिलाउँदै छु भनी ३-४ लाख रूपैयाँ खर्च गराई अन्तिममा हामी बस्ने कोठा बाहिरबाट चुकुल लगाई पंकज भट्टराई फरार भएपछि प्रशान्त भट्टराईले नेपाल आउनु भनी नेपाल बोलाई लिखत कागज गरिदिई पंकज भट्टराईलाई ७ दिनभित्र खोजी ल्याउने भनी छलफल गर्ने भन्ने सहमति भएकोमा सो मितिपछि सपरिवार फरार भई फोन मार्फत उल्टै हामीलाई मुद्दा दिन्छु भनी धम्की दिई रु.२०,५०,०००।- ठगी गरेको हुँदा निज प्रतिवादीहरूलाई वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा १० र ४३ को कसूरमा सोही ऐनको दफा ४३ बमोजिम हामीबाट ठगी गरिएको रकम र क्षतिपूर्तिसमेत दिलाई पाऊँ भन्ने समेत बेहोराको समराज राई समेतले मिति २०७२/१२/०४ मा यस वैदेशिक रोजगार विभागमा दिएको संयुक्त जाहेरी दरखास्त ।

२. सक्कल लिखत कागज:-

समराज राई समेतलाई फ्रान्समा वैदेशिक रोजगारमा लगाई दिने भनी समराज राई समेतसँग रु.१४,००,०००।- बुझिलिई र पंकज भट्टराईसँग रु.६,५०,०००।- बुझिलिई मिति २०७२/११/१० मा प्रशान्त भट्टराईले गरिदिएको लिखत कागज ।

३. प्रतिवादी प्रशान्त भट्टराईले अनुसन्धानका क्रममा गरेको बयान कागज:-

मैले यी जाहेरवाला समराज राई र राजेन्द्र आडदेम्बे लिम्बुलाई फ्रान्स मुलुकमा पठाउन भनी रकम लिएका छैन । पंकज भट्टराई मेरो आफ्नै दाइ हो, दाइ सम्पर्कविहिन छन् । C.P.N. Education Consultancy मेरो आमाको नाममा छ । म त्यस कन्सल्टेन्सीमा पठाउने काम गर्दछु । यी जाहेरवालाहरूको मेरो दाइसँग के कति लेनदेन थियो, मलाई थाहा भएन । जाहेरीसाथ पेस भएको लिखत कागजमा भएको सहीछाप मेरो आफ्नै हो । सो सहीछाप मलाई जबरजस्ती गर्न लगाएको हो । सो उपर मोरङ जिल्ला अदालतमा करकापको मुद्दा हालेको छु । मैले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने अनुमति लिएको छैन भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी प्रशान्त भट्टराईले अनुसन्धानका क्रममा मिति २०७३/०२/१२ मा गरेको बयान ।

४. अनुसन्धानका क्रममा रिता श्रेष्ठले गरेको कागज:-

जाहेरवालाहरू मेरा छिमेकी भाइहरू हुन् । प्रशान्त भट्टराई र पिटर भन्ने पंकज भट्टराईले मोरङको उर्लावारी C.P.N. Education Consultancy नामका संस्था दर्ता गरी यी जाहेरवाला भाइहरूलाई विदेश फ्रान्समा रोजगारमा पठाई दिन्छु भनी प्रति व्यक्ति रु.१० लाख लाग्छ भनेकोमा यी जाहेरवाला मध्येका राजेन्द्र आडदेम्बे लिम्बुको भाउजू निर्मला राई र म समेत संगै भई प्रशान्त भट्टराईले भनेबमोजिम मोरङको उर्लावारीमा रहेको पि.के. ट्राभल्समा गई म समेत संगै रहेको वेलामा निर्मला राईले नगद रु.१४,००,०००।-

प्रशान्त भट्टराईलाई बुझाएको हो । यसरी रकम बुझाएपछि त्यसको भरपाई माग गर्दा कागज गर्नुपर्दैन । मलाई विश्वास गर्नुस्, म यी भाइहरूलाई उडाएर आउँछु भनेर विश्वासमा पारेर जाहेरवालाहरूलाई भारतको दिल्लीमा पुऱ्याई त्यहाँ समराज राईसँग रू.६,५०,०००।- बुझिलिई २ महिना सम्म सोही होटलमा राखी त्यसपछि सो होटलमा बाहिरबाट चुकुल लगाई प्रतिवादी फरार भएको हो । यसरी यी जाहेरवाला भाइहरूलाई प्रतिवादीहरू प्रशान्त भट्टराई र पिटर भन्ने पंकज भट्टराईले विदेश रोजगारमा लगाई दिन्छु भनी जम्मा रू.२०,५०,०००।- बुझिलिई दिल्लीमा २ महिनासम्म होटलमा राखी रू.२,५०,०००।- होटल खर्च गराई भागी फरार भएका हुन् भन्ने बेहोराको रिता श्रेष्ठले अनुसन्धानका क्रममा गरेको कागज ।

५. जाहेरवालाहरू समराज राई र राजेन्द्र आडदेम्बले अनुसन्धानका क्रममा गरेको कागज:-

हामीहरूलाई प्रशान्त भट्टराई र पिटर भन्ने पंकज भट्टराईले मोरङको उर्लावारीमा C.P.N. Education Consultancy नामका संस्था दर्ता गरी विदेश फ्रान्समा रोजगारमा पठाई दिन्छु भनी विभिन्न पत्रिका र एफ.एम. समेतमा विज्ञापन गरी आश्वासन दिई प्रति व्यक्ति रू.१० लाख लाग्छ भनेकोमा हामी समराज राई, राजेन्द्र आडदेम्बे लिम्बु र नविन धिमालले रकम जम्मा गरी म जाहेरवाला मध्येका राजेन्द्र आडदेम्बे लिम्बुको भाउजू निर्मला राईसमेतले प्रशान्त भट्टराईले भने बमोजिम मोरङको उर्लावारीमा रहेको पि.के. ट्राभल्समा गई भाउजू निर्मला राईले नगद रू.१४,००,०००।- प्रशान्त भट्टराईलाई बुझाएको हो । यसरी रकम बुझाएपछि त्यसको भरपाई माग गर्दा कागज गर्नुपर्दैन, मलाई विश्वास गर्नुस् म तपाईंको मान्छेहरूलाई उडाएर आउँछु भनेर विश्वासमा पारेर भरपाई समेत नदिई हामी जाहेरवालाहरूलाई भारतको दिल्लीमा पुऱ्याएपछि म जाहेरवाला समराज राईसँग रू. ६,५०,०००।- थप रकम बुझिलिई २ महिनासम्म सोही होटलमा राखी त्यसपछि सो होटलमा बाहिरबाट चुकुल लगाई प्रतिवादी फरार भएका हुन् । यसरी हामी जाहेरवालाहरूलाई प्रतिवादीहरू प्रशान्त भट्टराई र पिटर भन्ने पंकज भट्टराईले विदेश रोजगारमा लगाई दिन्छु भनी म जाहेरवाला राजेन्द्र आडदेम्बेको रू.८,५०,०००।- र म समराज राईको रू.६,५०,०००।- र नविन धिमालको रू.५,५०,०००।- गरी जम्मा रू.२०,५०,०००।- बुझिलिई दिल्लीमा २ महिनासम्म होटलमा राखि फरार भएका हुन् । दिल्लीमा जाँदा आउँदा तथा होटलमा बस्दा हामी जाहेरवालाहरूको रू.१,००,०००।- का दरले रू.२,००,०००।- र नविन धिमालको रू.१,००,०००।- खर्च भएको छ । सो रकम समेत यी प्रतिवादीहरूबाट भराई पाउँ । अर्का पीडित नविन धिमाल हाल आफ्नै घरमा छन् भन्ने सुनेको हुँ, निजको घर मोरङ जिल्ला उर्लावारी नगरपालिका वडा नं.६ मा हो । निजले छुट्टै उजुर हालेका छैनन् । हाम्रो उजुरीमा नै नविन धिमालसमेतको विगो दिलाई पाउँ भनी माग गरेको हुँदा नविन धिमालले छुट्टै उजुर नगरेको हो । यी प्रतिवादीहरूले आफ्नो अफिसमा पैसा नलिएको र पैसा लिनका लागि P.K. Travels मा बोलाएकोले सोही ठाउँमा गएर पैसा बुझाएको हो । P.K. Travels का संचालक नुतन राई हुन् । निजको प्रस्तुत कसूरमा संलग्नता छैनन् । तर प्रस्तुत कारोवार हुँदा निज नुतन राईले देखेका थिए भन्ने बेहोराको जाहेरवाला समराज राई र राजेन्द्र आडदेम्बे लिम्बुले अनुसन्धानका क्रममा मिति २०७३/०२/२५ मा वैदेशिक रोजगार विभागमा गरेको कागज ।

६. लिखत कागज गर्ने नविन धिमालले अनुसन्धानका क्रममा गरेको कागज:-

प्रतिवादीहरू प्रशान्त भट्टराई र पिटर भन्ने पंकज भट्टराईले मोरङको उर्लावारीमा C.P.N. Education Consultancy नामका संस्था दर्ता गरी विदेश फ्रान्समा रोजगारमा पठाई दिन्छु भनी विभिन्न पत्रिका र एफ.एम. समेतमा विज्ञापन गरी आश्वासन दिई प्रति व्यक्ति रू. १० लाख लाग्छ भनेकोमा हामी समराज राई, राजेन्द्र आडदेम्बे लिम्बु र म नविन धिमालले रकम जम्मा गरी राजेन्द्र आडदेम्बे लिम्बुको भाउजू निर्मला राईले प्रशान्त भट्टराईले भने बमोजिम मोरङको उर्लावारीमा रहेको पि.के. ट्राभल्समा गई निर्मला राईले नगद रू.१४,००,०००।- प्रतिवादी प्रशान्त भट्टराईलाई बुझाएको हो । रकम बुझाएपछि त्यसको भरपाई माग गर्दा कागज गर्नु पर्दैन, मलाई विश्वास गर्नुस म तपाईको मान्छेहरूलाई उडाएर आउँछु भनेर विश्वासमा पारेर भरपाई समेत नदिई हामी ३ जना मानिसहरूलाई भारतको दिल्लीमा पुर्याएपछि समराज राईसँग रू.६,५०,०००।- थप रकम बुझिलिई हामी ३ जनालाई २ महिनासम्म होटलमा राखी त्यसपछि सो होटलमा बाहिरबाट चुकुल लगाई प्रतिवादी फरार भएका हुन् । हामीहरूलाई प्रतिवादीहरू प्रशान्त भट्टराई र पिटर भन्ने पंकज भट्टराईले विदेश रोजगारमा लगाईदिन्छु भनी जाहेरवाला राजेन्द्र आडदेम्बे लिम्बुको रू.८,५०,०००।- , समराज राईको रू.६,५०,०००।- र म नविन धिमालको रू.५,५०,०००।- गरी जम्मा रू. २०,५०,०००।- बुझिलिई दिल्लीमा २ महिनासम्म होटलमा राखी फरार भएको हो दिल्लीमा जाँदा आउँदा तथा होटलमा बस्दा मेरो समेत रू. १,००,०००।- थप खर्च भएको छ । सो रकम समेत यी प्रतिवादीहरूबाट भराई पाऊँ । जाहेरवालाहरू समराज राई र राजेन्द्र आडदेम्बे लिम्बुले मेरो ठगी भएको रकम समेत उल्लेख गरी जाहेरी दिएको हुँदा मैले छुट्टै उजुर नगरेको हुँ भन्ने बेहोराको लिखत कागज गर्ने नविन धिमालले अनुसन्धानका क्रममा मिति २०७३/०२/३२ मा गरेको कागज ।

७. लिखत कागज गर्ने निर्मला राईले अनुसन्धानका क्रममा गरेको कागज:-

प्रतिवादीहरू प्रशान्त भट्टराई र पिटर भन्ने पंकज भट्टराई मेरो माईति नजिक डेरा गरेर बस्ने भएकोले चिनजान थियो । निजहरूले मोरङको उर्लावारीमा C.P.N. Education Consultancy नामका संस्था दर्ता गरी विदेश फ्रान्समा रोजगारमा पठाई दिन्छु भनी विभिन्न पत्रिका र एफ.एम. समेतमा विज्ञापन गरेको हुँदा मेरो देवर तथा भाइले सो कन्सल्टेन्सिमा गई बुझ्दा विदेश फ्रान्समा रोजगार लगाई दिने कुराकानी भएपछि म आफैँसमेत उक्त कन्सल्टेन्सिमा गई बुझेकोमा विश्वास लागेर निज प्रतिवादी पिटर भन्ने पंकज भट्टराईले तपाईँ आफैले पैसा लिएर मेरो भाइ प्रशान्त भट्टराईलाई बुझाउनु भनेकोले मेरो देवर राजेन्द्र आडदेम्बे, भाइ समराज राई र नविन धिमालले दिएको रू.१४,००,०००।- पि.के. ट्राभल्समा गई प्रशान्त भट्टराईलाई नगदै बुझाएको हो । रकम बुझाएपछि त्यसको भरपाई माग गर्दा कागज गर्नुपर्दैन, मलाई विश्वास गर्नुस, म तपाईको मान्छेहरूलाई उडाएर आउँछु भनेर विश्वासमा पारेर भरपाई समेत दिइन । त्यसपछि यी पीडितहरू ३ जनालाई भारतको दिल्लीमा पुर्याएपछि भाइ समराज राईसँग रू.६,५०,०००।- थप रकम बुझिलिई २ महिनासम्म होटलमा राखी त्यसपछि सो होटलमा बाहिरबाट चुकुल लगाई प्रतिवादी फरार भएको हो । प्रतिवादीहरूसँग मेरो पूर्व चिनजान भएको र आफूसमेतले सो सम्बन्धमा के कसरी विदेश

पठाउने हो भनी बुझेको र भाइ तथा देवरसमेतले तपाईंले नै पैसा बुझाई दिनुस् भनेकोले मैले सो रकम आफूले लगेर दिएको हुँ । यसरी यी प्रतिवादीहरू पितर भन्ने पंकज भट्टराई र प्रशान्त भट्टराईले पीडित भाइहरूलाई फ्रान्समा रोजगारमा लगाई दिन्छु भनी आश्वासन र प्रलोभनमा पारी जम्मा रू.२०,५०,०००।- ठगी गरी फरार भएका हुन् भन्ने बेहोराको लिखत कागज गर्ने निर्मला राईले अनुसन्धानका क्रममा मिति २०७३/०३/०१ मा गरेको कागज ।

८. वादी नेपाल सरकारको अभियोग मागदावी:-

प्रतिवादीहरूले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्न पाउने ईजाजत अनुमति नलिई जाहेरवालालाई वैदेशिक रोजगारीको लागि फ्रान्स मुलुकमा पठाईदिन्छु भनी झुठ्ठा आश्वासन प्रलोभनमा पारी दुवैजना प्रतिवादीहरूले मिलेमतो गरी जम्मा रू.२०,५०,०००।- रकम समेत लिई भने बमोजिमको रोजगार नदिलाएको प्रतिवादीहरूको कार्य वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा १० र ४३ विपरितको कसूर अपराध भए गरेको देखिएकोले निज प्रतिवादीहरू प्रशान्त भट्टराई र पितर भन्ने पंकज भट्टराईलाई ऐ. ऐनको दफा ४३ बमोजिम सजाय गरी पाउन र जाहेरवालाहरूबाट लिएर खाएको विगो रू.२०,५०,०००।- र सो विगोको ५० प्रतिशतले हुन आउने हर्जाना रकम समेत गरी जम्मा रू.३३,७५,०००।- समेत प्रतिवादीहरू प्रशान्त भट्टराई र पितर भन्ने पंकज भट्टराईबाट जाहेरवालाहरूलाई दिलाई भराई पाऊँ भन्ने समेत बेहोराको वादी नेपाल सरकारले मिति २०७३/०३/०८ मा दायर गरेको अभियोगपत्र ।

९. प्रतिवादी प्रशान्त भट्टराईले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बयान:-

मैले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने अनुमति लिएको छैन । जाहेरवाला समराज राई समेतका व्यक्तिहरूले तिम्रो दाइ भागेको हुँदा तिम्री भाइ भएको कारणले सम्पूर्ण रकम तिर्नुपर्छ भनी उर्लावारी इलाका प्रहरी कार्यालयमा प्रहरी निरीक्षकबाट बोलाउन लगाई मलाई उनीहरूले तयार गरेको कागजमा डर, त्रास र धम्की देखाई प्रहरी समेतको करकापमा मलाई जवरजस्ती सहीछाप गर्न लगाएका हुन् । प्रतिवादी पितर भन्ने पंकज भट्टराई मेरा दाइ हुन् हामीहरू एकासगोलमा नै छौ । उहाँले C.P.N. इजुकेशन कन्सल्टेन्सीमा अग्रेजी भाषाको अध्यापन गराउनु हुन्थ्यो, म सोही कन्सल्टेन्सीमा कम्प्युटर शिक्षा पढाउने काम गर्दथे । C.P.N. Education consultancy भन्ने संस्था मेरी आमा अनूपूर्ण भट्टराईको नाममा दर्ता भएको संस्था हो । उक्त संस्थाले ट्यूसन, ल्याडवेज, शैक्षिक परामर्श र कम्प्युटर तालिम दिने काम गर्दथ्यो । उक्त संस्था सञ्चालन गर्ने कार्य मेरो दाजु प्रतिवादी पितर भन्ने पंकज भट्टराईले नै गर्नुहुन्थ्यो । म सोही संस्थामा प्राविधिक तर्फको कम्प्युटर कक्षा पढाउने मात्र काम गर्दथे । मिसिल संलग्न रसिद भाषा तयारी कक्षाको लागि भनेर रकम बुझी संस्थाको रिसेप्सनमा बस्ने कर्मचारीले दिएको हो । सो सम्बन्धमा मलाई थाहा भएन । मैले अनुसन्धानका क्रममा गरेको बयान ठीक छ । मलाई अभियोग दावी बमोजिम सजाय हुनुपर्ने होइन भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी प्रशान्त भट्टराईले मिति २०७३/०३/०६ मा गरेको बयान ।

१०. यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७३/०३/०९ मा भएको आदेश पर्चा:-

तत्काल प्रप्त प्रमाणहरूबाट वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने इजाजत नभएका यी प्रतिवादी प्रशान्त भट्टराईले कसूरजन्य कार्य गरेको देखिएको हुँदा मुद्दामा पछि प्रमाण बुझ्दै जाँदा ठहरे बमोजिम हुने गरी हाललाई मुलुकी ऐन, अदालती बन्दोवस्तको ११८ नं. को ५ र १० का आधारमा नगद रू.४,००,०००/- (चार लाख) वा सो वरावरको जेथा जमानी दिए लई तारेखमा राख्ने र दिन नसके मुलुकी ऐन, अ.बं. १२१ नं. बमोजिम थुनुवा पूर्जी दिई थुनामा राखी मुद्दामा पूर्पक्ष गराउने गरी यस न्यायाधिकरणबाट भएको आदेश पर्चा ।

११. प्रशान्त भट्टराईको निवेदन:-

म प्रशान्त भट्टराई वादी र समराज राई प्रतिवादी समेत उपर करकाप मुद्दा श्री मोरङ्ग जिल्ला अदालतमा दायर गरी विचाराधिन रहेको हुँदा उक्त करकाप मुद्दाको अन्तिम निर्णय फैसला नहुन्जेलसम्म प्रस्तुत मुद्दा मुलतवीमा राखी पाऊँ भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी प्रशान्त भट्टराईले मिति २०७३/०४/०६ मा यस न्यायाधिकरणमा पेस गरेको निवेदन ।

१२. यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७३/१०/१२ मा भएको आदेश:-

प्रतिवादी पिटर भन्ने पंकज भट्टराईको नाउँमा अभियोग पत्रमा उल्लेखित वतन सुनसरी जिल्ला इनरुवा नगरपालिका वडा नं. ३ को वतनमा म्याद जारी हुँदा बेपत्ते तामेल भई आएको देखिँदा निज प्रतिवादीको अभियोग पत्रमा उल्लेखित वतन बाहेक अन्य वतन छ, छैन ? सोको जवाफ वैदेशिक रोजगार विभागबाट मगाई अर्को वतन खुली आए सो वतनमा पुनः म्याद जारी गरी र अर्को वतन खुली नआए नियमानुसार पेस गर्नु भनी यस न्यायाधिकरणबाट भएको आदेश ।

१३. वैदेशिक रोजगार विभागको पत्र:-

प्रतिवादी मध्येका पिटर भन्ने पंकज भट्टराईको अभियोग पत्रमा उल्लेखित वतन बाहेक अर्को वतन खुल्लन नआएकोले साविक वतन नै कायम गरी कानून बमोजिम मुद्दाको कारवाही र किनारा हुन सादर अनुरोध छ भन्ने समेत बेहोराको वैदेशिक रोजगार विभागबाट प्राप्त च.नं. ३९० मिति २०७४/०५/१५ को पत्र ।

१४. यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७४/०८/०४ मा भएको आदेश:-

यसै मुद्दाका अर्का प्रतिवादी प्रशान्त भट्टराईले यस न्यायाधिकरणमा बयान गर्दा प्रतिवादी पंकज भट्टराई मेरो दाइ नाताका हुन् । हामीहरू एकासगोलमा छौँ भनी बयान गरेको र निजले लेखाएको ठेगानामा बाजेको नाम जनार्दन भट्टराई, वावुको नाम श्यामराज भट्टराई आमाको नाम अन्नपुर्ण भट्टराई, घर सुनसरी जिल्ला इनरुवा नगरपालिका वडा नं. ३ अदालत रोड भन्ने उल्लेख गरेको देखिँदा मिति २०७३/०७/०९ मा वेपत्ते तामेल भई प्राप्त तामेली प्रति हेर्दा प्रतिवादीको बाजेको नाम र ठेगाना अदालत रोड समेत उल्लेख भएको नदेखिई वेरितको देखिँदा बदर गरिदिएको छ । अब निज प्रतिवादी पिटर भन्ने पंकज भट्टराईको उल्लेखित बाजेको नाम सहितको ठेगानामा म्याद जारी गरी म्यादभित्र हाजिर भए वा अवधि व्यतित भएपछि नियमानुसार पेस गर्नु भन्ने समेत बेहोराको यस न्यायाधिकरणबाट भएको आदेश ।

१५. प्रतिवादी पिटर भन्ने पंकज भट्टराईले शुरु म्याद गुजारेका:-

प्रतिवादी पिटर भन्ने पंकज भट्टराईका नाममा यस न्यायाधिकरणबाट जारी भएको म्याद मिति २०७४/१०/१० मा निज प्रतिवादी पिटर भन्ने पंकज भट्टराईको घर दैलोमा टाँस तामेल भएकोमा शुरु म्याद गुजारी बसेको मिसिलबाट देखिन्छ।

१६. यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७४/११/२२ मा भएको आदेश:-

यस मुद्दाका प्रतिवादी प्रशान्त भट्टराईले जाहेरवालाले पेस गरेको २०७२/११/१० को लिखतलाई करकाप भनी मोरङ जिल्ला अदालतमा मुद्दा दिएको मोरङ जिल्ला अदालतको २०७४/९/१७ को पत्रबाट लेखी आएको र वादी प्रशान्त भट्टराई विरुद्ध ईलाका प्रहरी कार्यालय उर्लावारी भएको मुद्दा नं.२४५१ (३ नं. गोपाल) को उक्त करकाप मुद्दाको फैसला नभई यो मुद्दा फैसला गर्न मिल्ने नदेखिँदा मोरङ जिल्ला अदालतमा चलेको उक्त करकाप मुद्दाको फैसला भएपछि जगाई वाँकी कार्यवाही र किनार गर्ने गरी प्रस्तुत मुद्दा हाल मुलुकी ऐन, अ.व.१२ नं. बमोजिम मुलतवीमा राखी दिएको छ मोरङ जिल्ला अदालतमा चलेको उक्त मुद्दा फैसला भएपछि सो को जानकारी पठाउनु भनी मोरङ जिल्ला अदालतबाट माग भएको मिति २०७२/११/१० को सक्कल लिखत पठाई दिनु भन्ने समेत बेहोराको मिति २०७४/११/२२ मा यस न्यायाधिकरणबाट भएको मुलतवी आदेश।

१७. मोरङ जिल्ला अदालतको फैसला:-

दावीको लिखत यी वादीले आफू खुशी गरिदिएको नभई इलाका प्रहरी कार्यालय बाहेकका प्रतिवादीहरूले बाध्य पारी गराएको देखिँदा सो दावीको लिखत प्रतिवादी राजेन्द्र लिम्बू, समराज राई र नवीन धिमाल भई वादीलाई करकापमा पारी कागज गराएको देखिँदा सो कागजको मान्यता शून्य ठहर्छ भन्ने समेत बेहोराको मोरङ जिल्ला अदालतबाट मिति २०७५/०३/०६ मा भएको फैसला।

१८. यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७७/०८/२६ मा भएको आदेश:-

यिनै प्रतिवादी प्रशान्त भट्टराई वादी भई यसै मुद्दाका जाहेरवालाहरू उपर दायर गरेको करकाप मुद्दाको फैसला श्री मोरङ जिल्ला अदालतबाट प्राप्त भएको देखिएकोले प्रस्तुत मुद्दा मुलतवीबाट जगाईदिएको छ। मुलतवी रहँदाका अवस्थामा हाजिर रहेका प्रतिवादीका नाउँमा ७ (सात) दिने जनाउ म्याद जारी गरी झिकाई विशेष सरकारी वकील कार्यालय काठमाडौँलाई यो आदेशको जानकारी दिई नियमानुसार पेस गर्नु भन्ने समेत बेहोराको यस न्यायाधिकरणबाट भएको आदेश।

१९. यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७७/९/२१ मा भएको आदेश:-

मोरङ्ग जिल्ला अदालतको मिति २०७५/०३/०६ को करकाप मुद्दामा भएको फैसला उपर राजेन्द्र लिम्बु, समराज राई र नविन धिमालको पुनरावेदन परेको छ, छैन ? उच्च अदालत विराटनगर बुझी पेस गर्नु भनी यस न्यायाधिकरणबाट भएको आदेश।

२०. उच्च अदालत विराटनगरको पत्र:-

मोरङ्ग जिल्ला अदालतबाट मिति २०७५/०३/०६ मा फैसला भएको ०७२-PC-०७०८ को करकाप मुद्दा उपर राजेन्द्र लिम्बु, समराज राई र निवन धिमालको पुनरावेदन नपरेको भनी उच्च अदालत विराटनगरबाट प्राप्त च.नं. ६३२० को मिति २०७७/१०/११ पत्र ।

२१. यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७७/११/१७ मा भएको आदेश:-

प्रतिवादी पिटर भन्ने पंकज भट्टराईका नाममा यस न्यायाधिकरणबाट जारी भएको समाह्वान म्याद बमोजिमको म्यादमा हाजिर नभई म्याद गुजारी बसेको देखिई प्रतिवादी चुक्ता भएको देखिंदा वादी पक्षका अभियोगपत्रको सबुद प्रमाण खण्डमा उल्लेखित जाहेरवाला तथा देख्ने/सुन्ने साक्षी समेतलाई बकपत्रको लागि विशेष सरकारी वकील कार्यालय मार्फत उपस्थित गराउन वैदेशिक रोजगार विभागलाई लेखी पठाई र प्रतिवादी प्रशान्त भट्टराईका साक्षी निजै मार्फत उपस्थित उन लगाई उपस्थित गराए नियमानुसार गर्नु भनी यस न्यायाधिकरणबाट भएको आदेश ।

२२. प्रशान्त भट्टराईका साक्षी किशोर भट्टराईले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र:-

प्रशान्त भट्टराई कम्प्युटर प्राविधिक हुन् । निजले सि.पि.एन्. एजुकेशन कन्सल्टेन्सीमा कर्मचारीको काम गरेका थिए । निजले वैदेशिक रोजगारको काम र ठगी गरेका छैनन् । निज निर्दोष छन् भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी प्रशान्त भट्टराईका साक्षी किशोर भट्टराईले मिति २०७७/१२/२५ मा यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र ।

२३. यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७८/०१/०८ मा भएको आदेश:-

वादी पक्षको अभियोग पत्रको सबुद प्रमाण खण्डको गवाह महलमा उल्लेखित गवाह/जाहेरवाला समराज राई, राजेन्द्र आडदेम्बे लिम्बु, देख्ने/सुन्ने साक्षीहरू रिता श्रेष्ठ, नविन धिमाल र निर्मला राईलाई मिति २०७७/११/१७ को आदेश बमोजिम वैदेशिक रोजगार विभागले बकपत्रको लागि उपस्थित गराएको नदेखिंदा निजहरूलाई बुझनुपर्ने देखिएकाले मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा ११२ बमोजिम म्याद जारी गरी झिकाई उपस्थित भए नियमानुसार गर्नु भनी यस न्यायाधिकरणबाट भएको आदेश ।

२४. निर्मला राइले यस न्यायाधिकरणमापेस गरेको निवेदन:-

यस न्यायाधिकरणबाट भएको आदेश बमोजिम मिति २०७८/०६/१८ मा बकपत्र गर्न उपस्थित भई दिन भनी निजको नाममा समेत म्याद तामेल भएकोमा निज जाहेरवाला वैदेशिक रोजगारको सिलसिलामा हाल दक्षिण कोरीयामा रहेकोले सो आदेश बमोजिम बकपत्र गर्न उपस्थित हुन सक्ने अवस्था नभएको जानकारी गराउदै निज जाहेरवाला मेरो देवर राजेन्द्र आडदेम्बेबाट बुझी लिएको विगो बापतको रकम विपक्षी प्रतिवादीले हालसम्म पनि फिर्ता नगरेकोले निज राजेन्द्र आडदेम्बेलाई विगो वापतको रकम हर्जाना सहित दिलाई भराई पाऊँ भन्ने समेत बेहोराको जाहेरवाला राजेन्द्र आडदेम्बेकी माइजू निर्मला राईले मिति

२०७८/०६/१८ मा यस न्यायाधिकरणमा पेस गरेको निवेदन ।

२५. जाहेरवाला समराज राईले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र:-

जाहेरीको बेहोरा ठीक साँचो हो । जाहेरीमा भएको सहीछाप मेरो हो । प्रतिवादी प्रशान्त भट्टराईले मोरङको उर्लावारीमा रहेको सि.पि.एन. कन्सल्टेन्सी मार्फत मलाई फ्रान्स देशमा वैदेशिक रोजगारको लागि पठाई दिने भनी रू.६,५०,०००।- (छ लाख पचास हजार रूपैयाँ) नगद बुझी लिएका हुन् । काम राम्रो छ, होटल लाइनको काम हो । मासिक पचास हजार रूपैयाँ सम्म कमाई हुन्छ र तलव बढ्दै जान्छ भनी आश्वासन दिई प्रतिवादीले रकम लिएका हुन् । प्रतिवादी पंकज भट्टराईले मलाई भारतको दिल्लीसम्म लगी तीन महिना राखे काम गरेनन् । दिल्लीमा खाँदा बस्दा थप करिव चार लाखसम्म खर्च भएको छ । हालसम्म मैले कुनै पनि रकम फिर्ता पाएको छैन भन्ने समेत बेहोराको जाहेरवाला समराज राईले मिति २०७८/०६/१८ मा यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र ।

२६. अनुसन्धानका क्रममा बुझिएकी रिता श्रेष्ठले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र:-

मिति २०७३/०२/१६ को कागज मेरो उपस्थितिमा भएको हो कागजमा भएको बेहोरा ठीक साँचो हो । प्रतिवादीहरूले जाहेरवालाहरसँग रकम लिई भनेअनुसार वैदेशिक रोजगारमा नपठाएका हुन् । जाहेरवाला राजेन्द्र आडदेम्बे लिम्बुले मसँग सात लाख रूपैयाँ सापटी लिई प्रतिवादीहरूलाई रकम दिएका हुन् । निजले मसँग लिएको रकम फिर्ता दिएका छैनन् भन्ने समेत बेहोराको अनुसन्धानका क्रममा बुझिएकी रिता श्रेष्ठले मिति २०७८/०६/१८ मा यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र ।

२७. अनुसन्धानका क्रममा बुझिएका निर्मला राईले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र:-

जाहेरी बेहोरा ठीक साँचो हो । जाहेरीमा भएको सहीछाप मेरो हो । प्रतिवादीहरूले जाहेरवालाहरूसँग रकम लिई भनेअनुसार वैदेशिक रोजगारमा नपठाएका हुन् । राम्रो देश लान्छु भनी विश्वास दिलाई प्रतिवादीहरूले रू.८,५०,०००।- (आठ लाख पचास हजार रूपैयाँ) रकम लिएका हुन् । जाहेरवाला राजेन्द्र आडदेम्बे लिम्बुले हाल निज वैदेशिक रोजगारको सिलसिलामा कोरिया हुनुहुन्छ भन्ने समेत बेहोराको अनुसन्धानका क्रममा बुझिएका निर्मला राईले मिति २०७६/०६/१८ मा यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र ।

२८. पीडित नविन धिमालले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र:-

जाहेरीको बेहोरा ठीक साँचो हो । जाहेरीमा भएको सहीछाप मेरो हो । प्रतिवादी प्रशान्त भट्टराई र पंकज भट्टराईले मोरङको उर्लावारीमा रहेको सि.पि.एन. कन्सल्टेन्सी मार्फत मलाई फ्रान्स देशमा वैदेशिक रोजगारको लागि पठाई दिने भनी रू.५,५०,०००।- (पाँच लाख पचास हजार रूपैयाँ) नगद बुझी लिएका हुन् । काम राम्रो छ, होटल लाइनको काम हो । मासिक पचास हजार रूपैयाँसम्म कमाई हुन्छ र तलव बढ्दै जान्छ भनी विश्वास र आश्वासन दिई प्रतिवादीले रकम लिएका हुन् । प्रतिवादीहरूले भने अनुसार काम गरेनन् । प्रतिवादी पंकज भट्टराईले मलाई भारतको दिल्लीसम्म लगेर तीन महिना राखे काम गरेनन् ।

दिल्लीमा खाँदा बस्दा थप करिव चार लाखसम्म खर्च भएको छ । हालसम्म मैले कुनै पनि रकम फिर्ता पाएको छैन भन्ने समेत बेहोराको पीडित नविन धिमालले मिति २०७८।०६।१९ मा यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र ।

२९. यस न्यायाधिकरणबाट भएको कसूर ठहर:-

प्रशान्त भट्टराईले अभियोग दावीको कसूर गरेको वादीले पुष्टि गर्न सकेको नदेखिंदा निज प्रतिवादीले अभियोग दावीबाट सफाई पाउने ठर्हछ । प्रतिवादी पिटर भन्ने पंकज भट्टराईले वादिको अभियोग दावी बमोजिम वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा १० र ४३ को कसूर गरेको ठर्हछ । निज प्रतिवादीलाई दफा ४३ बमोजिमको सजाय, भराउनुपर्ने र हर्जाना समेतको सुनुवाईको लागि वादीबाट सजाय पूर्वको प्रतिवेदन लिई इजलास समक्ष पेस गर्नु भनी मिति २०७८/०७/१४ मा यस न्यायाधिकरणबाट भएको कसूर ठहर ।

३०. विशेष सरकारी वकील कार्यालयबाट प्राप्त सजाय पूर्वको प्रतिवेदन:-

प्रस्तुत मुद्दा गम्भिर प्रकृतिको फौजदारी मुद्दा रहेको र प्रस्तुत कसूरमा प्रतिवादीको भूमिका पूर्ण रुपमा दोषी देखिन्छ । पीडितहरूसँग ठुलो रकम लिई भारतसम्म पुन्याई अलपत्र पारेको देखिंदा पीडितलाई पुगेको क्षतिको हिसाबले पनि प्रतिवादी माथिल्लो हदको सजायको भागिदार देखिन्छन् । प्रतिवादी तथा अन्य अपराधिक मनस्थिती राखी काम गर्ने व्यक्तिलाई हतोत्साहित गर्नको लागि, कसूरदारलाई फेरी समाजमा गरी कसूर गर्नबाट रोक्न तथा निजलाई आफ्नो कार्यप्रति पश्चाताप गराउने उद्देश्य पूर्ति हुने गरी सजाय गर्नुपर्ने देखिंदा निज प्रतिवादीलाई कानूनद्वारा निर्धारित माथिल्लो हदको सजाय गर्नुपर्ने देखिन्छ । जाहेरवालाले हालसम्म रकम फिर्ता पाएको छैन भनी गरेको बकपत्र तथा मिसिल संलग्न अन्य प्रमाणबाट दावी बमोजिमको विगो तथा हर्जाना जाहेरवालालाई दिलाई भराई पाउनुपर्ने देखिन्छ भन्ने समेत बेहोराको विशेष सरकारी वकील कार्यालय काठमाडौँबाट मिति २०७८/०७/२३ मा यस न्यायाधिकरणमा पेस भएको सजाय पूर्वको प्रतिवेदन ।

ठहर खण्ड

३१. नियम बमोजिम दैनिक पेशी सूचीमा चढी इजलास समक्ष पेस भएको प्रस्तुत मुद्दामा वादी नेपाल सरकारको तर्फबाट उपस्थित विशेष सरकारी वकील कार्यालय काठमाडौँका विद्वान् उप-न्यायाधिवक्ता श्री उर्मिला दाहालले प्रतिवादीहरूले जाहेरवाला तथा पीडितहरूलाई वैदेशिक रोजगारीका लागि जापान देशमा रोजगारीमा पठाई दिने भनी झुठ्ठा आश्वासन दिई प्रलोभनमा पारी रकम लिई भने बमोजिम वैदेशिक रोजगारमा नपठाएको भनी परेको मौकाको जाहेरी, लिखत, र वादीका साक्षीकोको बकपत्र समेतबाट पुष्टि भएको हुँदा प्रतिवादीहरूलाई अभियोग दावी बमोजिम सजाय गरी जाहेरवाला/पीडितको विगो र हर्जाना समेत दिलाई भराई पाऊँ भनी बहस प्रस्तुत गर्नुभयो ।

३२. त्यस्तै पीडित नविन धिमालको तर्फबाट विद्वान् अधिवक्ता श्री कृष्णप्रसाद न्यौपानेले मेरो पक्षलाई वैदेशिक

रोजगारमा फ्रान्स पठाइ दिन्छु भनी प्रलोभन देखाई झुक्यानमा पारी प्रतिवादीहरूले रकम लिई अभियोग दावीको कसूर गरेको स-प्रमाण पुष्टि भएकाले मेरो पक्षको विगो र हर्जाना भराई प्रतिवादीहरूलाई सजाय गरी पाऊँ भनी बहस जिकिर लिनभयो ।

३३. प्रतिवादी प्रशान्त भट्टराईको तर्फबाट उपस्थित विद्वान् अधिवक्ता श्री सुमनचन्द्र कार्कीले मेरो पक्षले जाहेरवाला/पीडितहरूलाई वैदेशिक रोजगारमा पठाउने भनी रकम बुझि लिएका छैनन् । C.P.N. Education consultancy भन्ने संस्थामा मेरो पक्ष कम्प्यूटर शिक्षकको रूपमा काम गर्ने व्यक्ति मात्र हुन् । सो संस्था अनन्यपूर्ण भट्टराईको नाममा दर्ता छ । उक्त संस्था सञ्चालन गर्ने कार्य मेरो पक्षको दाजु प्रतिवादी पिटर भन्ने पंकज भट्टराईले गर्नु हुने र मेरो पक्ष सो संस्थाको संचालक नभएको र सामान्य कर्मचारी मात्र भएको अवस्थामा जाहेरवालाहरूले प्रतिवादी पिटर भन्ने पंकज भट्टराई अनुपस्थित भएकाले मेरो पक्षलाई बलपूर्वक करकापमा लिखत गराएकोले सो लिखत करकाप घोषित भइसकेको छ । करकाप घोषित भएको लिखतको जरियाबाट उठान भएको मुद्दामा मेरो पक्षलाई अभियोग दावी बमोजिम सजान हुनु पर्ने होइन अभियोग दाबीबाट सफाइ पाउनु पर्दछ भनी गर्नुभएको बहस सुनियो ।
३४. यसमा वादी नेपाल सरकार तर्फबाट प्रतिवादीहरूले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्न पाउने अनुमति नलिई जाहेरवालालाई वैदेशिक रोजगारीको लागि फ्रान्स मुलुकमा पठाई दिन्छु भनी झुठ्ठा आश्वासन प्रलोभनमा पारी दुवैजना प्रतिवादीहरूले मिलेमतो गरी जम्मा रु.२०,५०,०००।- लिई भने बमोजिमको रोजगार नदिलाएको प्रतिवादीहरूको कार्य वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा १० र ४३ विपरितको कसूर अपराध भए गरेको देखिएकोले निज प्रतिवादीहरू प्रशान्त भट्टराई र पिटर भन्ने पंकज भट्टराईलाई ऐ. ऐनको दफा ४३ बमोजिम सजाय गरी पाउन र जाहेरवालाहरूको विगो, हर्जाना र अन्य खर्च समेत प्रतिवादीहरू प्रशान्त भट्टराई र पिटर भन्ने पंकज भट्टराईबाट जाहेरवालाहरूलाई दिलाई भराई पाउन अभियोग दावी लिएकोमा प्रतिवादी प्रशान्त भट्टराईले उल्लिखित अभियोग दावी सम्बन्धमा बयान गर्दा मैले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने अनुमति पत्र लिएको छैन । जाहेरवाला समराज राई समेतका व्यक्तिहरूले तिप्रो दाइ भागेको हुँदा तिमी भाइ भएको कारणले सम्पूर्ण रकम तिर्नुपर्छ भनी उर्लावारी इलाका प्रहरी कार्यालयमा प्रहरी निरीक्षकबाट बोलाउन लगाई मलाई उनीहरूले तयार गरेको कागजमा डर, त्रास र धम्की देखाई प्रहरी समेतको करकापमा मलाई जबरजस्ती सहीछाप गर्न लगाएका हुन् । मिसिल संलग्न रसिद भाषा तयारी कक्षाको लागि भनेर रकम बुझी संस्थाको रिसेप्सनमा बस्ने कर्मचारीले दिएको हो । सो सम्बन्धमा मलाई थाहा भएन भनी कसूरमा ईन्कार रही बेहोरा लेखाएको देखिन्छ । प्रतिवादी पिटर भन्ने पंकज भट्टराईका नाममा यस न्यायाधिकरणबाट जारी भएको समाव्हान म्याद मिति २०७४/१०/१० मा निज प्रतिवादीको घर दैलोमा टाँस तामेल भएकोमा म्यदभित्र हाजीर नभई समाव्हान म्याद गुजारी बसेको देखिन्छ ।
३५. उपरोक्त अभियोग दाबी, प्रतिवादी प्रशान्त भट्टराईको बयान र दुबै पक्षका कानून व्यवसायीहरूको बहस जिकिर रहेको प्रस्तुत मुद्दामा देहायका प्रश्नको निरोपण गर्नुपर्ने देखियो ।

क. प्रतिवादीहरूले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने अनुमति पत्र नलिई वैदेशिक रोजगारीका लागि जाहेरवाला/पीडितहरूलाई फ्रान्स पठाई दिने भनी रकम लिई अभियोग दाबीको कसूर गरेका हुन्, होइनन् ?

ख. प्रतिवादीहरूले अभियोग दाबी बमोजिमको कसूर गरेको भए निजहरूलाई के कति सजाय हुनुपर्ने हो र जाहेरवालाले विगो र हर्जाना भराई पाउने हो, होइन ?

३६. सम्बद्ध मिसिल अध्ययन गरी प्रथम प्रश्नको निरोपणतर्फ विचार गर्दा, प्रशान्त भट्टराई र पंकज भट्टराईले हामीलाई दिल्ली पुऱ्याई त्यहाँ रू.६,५०,०००।- बुझिलिनु भई हामीलाई २ महिनासम्म दिल्लीमा होटलमा राखी म मिलाउँदैछु भनी ३-४ लाख रूपैयाँ खर्च गराई अन्तिममा हामी बस्ने कोठामा बाहिरबाट चुकुल लगाई पंकज भट्टराई फरार भएपछि प्रशान्त भट्टराईले नेपाल आउनु भनी नेपाल बोलाई लिखत कागज गरिदिई पंकज भट्टराईलाई ७ दिन भित्र खोजी ल्याउने भनी छलफल गर्ने भन्ने सहमति भएकोमा सो मितिपछि सपरिवार फरार भई हामीलाई फोन मार्फत उल्टै मुद्दा दिन्छु भनी धम्की दिई रू.२०,५०,०००।- ठगी गरेको हुँदा निज प्रतिवादीहरूबाट विगो र क्षतिपूर्तिसमेत दिलाई पाऊँ भन्ने समेत बेहोराको जाहेरी दरखास्त परी अनुसन्धान तहकिकात हुँदा बुझिएका रिता श्रेष्ठ, नविन धिमाल र निर्मला राईले प्रशान्त भट्टराई र पिटर भन्ने पंकज भट्टराईले मोरङको उर्लावारी C.P.N. Education Consultancy नामका संस्था दर्ता गरी यी जाहेरवाला भाइहरूलाई विदेश फ्रान्समा रोजगारमा पठाई दिन्छु भनी प्रति व्यक्ति रू.१० लाख लाग्छ भनेकोमा यी जाहेरवाला मध्येका राजेन्द्र आडदेम्बे लिम्बुको भाउजू निर्मला राई र म समेत संगै भई प्रशान्त भट्टराईले भने बमोजिम यी जाहेरवाला भाइहरूलाई प्रतिवादीहरू प्रशान्त भट्टराई र पिटर भन्ने पंकज भट्टराईले विदेश रोजगारमा लगाईदिन्छु भनी जम्मा रू. २०,५०,०००।- बुझिलिई दिल्लीमा २ महिना सम्म होटलमा राखी रू.२,५०,०००।- होटल खर्च गराई भागी फरार भएका हुन् भन्ने समेत बेहोरा लेखाएको देखिन्छ । त्यस्तै जाहेरवालाहरू समराज राई र राजेन्द्र आडदेम्बे लिम्बु समेतले आ-आफ्नो विगो उल्लेख गरी दिएको जाहेरी दरखास्तमा प्रशान्त भट्टराई र पिटर भन्ने पंकज भट्टराई उपर कारवाहीको माग गरेको देखिन्छ ।

३७. त्यस्तै जाहेरवाला समराज राई र राजेन्द्र आडदेम्बे लिम्बु समेतले अनुसन्धानका क्रममा कागज गर्दा, हामीहरूलाई प्रशान्त भट्टराई र पिटर भन्ने पंकज भट्टराईले मोरङको उर्लावारीमा C.P.N. Education Consultancy नामका संस्था दर्ता गरी विदेश फ्रान्समा रोजगारमा पठाई दिन्छु, रकम बुझाएपछि त्यसको भरपाई माग गर्दा कागज गर्नु पर्दैन, मलाई विश्वास गर्नुस् म तपाईंको मान्छेहरूलाई उडाएर आउँछु भनी विश्वासमा पारी भरपाई समेत नदिई हामी जाहेरवालाहरूलाई भारतको दिल्लीमा पुऱ्याएपछि प्रतिवादी फरार भएका हुन् भन्ने समेत बेहोरा लेखाएको देखिन्छ ।

३८. जाहेरवाला राजेन्द्र आडदेम्बे वैदेशिक रोजगारमा दक्षिण कोरियामा रहेको भन्ने निर्मला राईले दिएको निवेदनबाट देखिन्छ । जाहेरवाला समराज राई र पीडित नविन धिमालले यस न्यायाधिकरणमा उपस्थित भई

बकपत्र गर्दा प्रतिवादी पंकज भट्टराईले मलाई भारतको दिल्लीसम्म लगी तीन महिना राखे, काम गरेनन् । दिल्लीमा खाँदा बस्दा थप करिव चार लाख सम्म खर्च भएको छ । हालसम्म मैले कुनै पनि रकम फिर्ता पाएको छैन भनी मौकाको जाहेरी बेहोरा समर्थन हुने गरी बेहोरा लेखाइ प्रतिवादी उपर गडाउ गरी बकपत्र गरेको देखिन्छ ।

३९. प्रमाण ऐन, २०३१ को दफा १८ मा "कुनै काम घटना वा अवस्थाका सम्बन्धमा भएको तहकिकात वा जाँचबुझको सिलसिलामा प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम तयार भएको कुनै लिखतमा उल्लेख भएको कुनै कुरा सो व्यक्त गर्ने व्यक्ति साक्षीको रूपमा अदालतमा उपस्थित भई बयान गरेमा प्रमाणमा लिन हुन्छ" भन्ने व्यवस्था रहेकाले वादीका गवाह/जाहेरवाला र पीडितहरूले वैदेशिक रोजगारको कसूर गरेको भनी मौकाको जाहेरी बेहोरा खम्बीर हुने गरी बकपत्रमा लेखाएको उपरोक्त बेहोरा प्रतिवादी पिटर भन्ने पंकज भट्टराईका बिरुद्ध प्रमाणमा ग्राह्य हुने देखियो ।
४०. सह-प्रतिवादी प्रशान्त भट्टराईले यस न्यायाधिकरणमा बयान गर्दा स.ज. ९ C.P.N. Education consultancy संचालन गर्ने कार्य मेरो दाजु प्रतिवादी पिटर भन्ने पंकज भट्टराईले नै गर्नु हुन्थ्यो भन्ने र स.ज. ११ मा विज्ञापनहरू मेरो दाइ पिटर भन्ने पंकज भट्टराईले प्रकाशित गराएका हुन् । विज्ञापनमा उल्लेख भएको टेलिफोन नं. संस्थाकै हो मोवाइल नं. पनि दाइ पिटर भन्ने पंकज भट्टराई कै हो भनी पोल गरी बयान गरेकोमा वादीले अभियोग पत्र साथ पेस गरेका C.P.N. Education consultancy का रिसिप्ट र वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी सूचना प्रकाशित विभिन्न पत्रिका पेस भएको देखिन्छ । सह-प्रतिवादीको उक्त बयान तथा रिसिप्ट र पत्रिकाको नक्कल बारे प्रतिवादीको अन्यथा प्रतिवाद नभएको, समाह्वान म्याद गुजारी प्रतिवाद नगरेका र सह-प्रतिवादीको उक्त बयान तथा रिसिप्ट र पत्रिकाको नक्कल प्रमाणबाटै वैदेशिक रोजगारमा पठाउन रकम लिएको देखिंदा सह-प्रतिवादीको उक्त बयान तथा रिसिप्ट र पत्रिकाको नक्कल प्रतिवादी पिटर भन्ने पंकज भट्टराईका बिरुद्ध प्रमाणमा ग्राह्य हुने देखियो ।
४१. यसरी प्रतिवादी पिटर भन्ने पंकज भट्टराई उपरको किटानी जाहेरी, सह-प्रतिवादीको बयान, वादीका साक्षीको बकपत्र एवम् प्रतिवादी प्रतिवाद नगरी फरार भई बसेको स्थित समेतबाट प्रतिवादी पिटर भन्ने पंकज भट्टराईले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने इजाजत प्राप्त नगरी जाहेरवालालाई वैदेशिक रोजगारीमा फ्रान्स पठाई दिने भनी प्रलोभनमा पारी विश्वास दिलाई रकम लिई वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी व्यवसाय गरी कसूर गरेको पुष्टि हुन आयो ।
४२. प्रतिवादी प्रशान्त भट्टराईका हकमा हेर्दा, जाहेरवालाले आफूलाई वैदेशिक रोजगारीमा फ्रान्स पठाइ दिने भनी प्रतिवादी प्रशान्त भट्टराईले रकम लिई लिखत गरिदिएको भनिएको मिति २०७२/११/१० को दावीको लिखत "...दावीको लिखत यी वादी प्रशान्त भट्टराईले आफू खुशी गरिदिएको नभई इलाका प्रहरी कार्यालय बाहेकका प्रतिवादीहरूले बाध्य पारी गराएको देखिंदा सो दावीको लिखत प्रतिवादी राजेन्द्र लिम्बू, समराज राई र नवीन धिमाल भई वादीलाई करकापमा पारी कागज गराएको देखिंदा सो कागजको मान्यता शून्य

हुने ठहर्छ ..." भनी मोरङ जिल्ला अदालतबाट करकाप ठहरी मिति २०७५/०३/०६ मा फैसला भएको देखिएबाट शुन्य घोषित भएको लिखत प्रतिवादी प्रशान्त भट्टराईका विरुद्धमा प्रमाणको रुपमा ग्रहण गर्न मिल्ने देखिएन ।

४३. प्रमाण ऐन, २०३१ को दफा २५ मा “फौजदारी मुद्दामा अभियुक्तको कसूर प्रमाणित गर्ने भार वादीको हुनेछ” भन्ने कानूनी व्यवस्था रहेको देखिन्छ । यस कानूनी व्यवस्थाबाट फौजदारी कसूरमा प्रतिवादी उपरको कसूर सन्देहरहित तवरले प्रमाणित गर्ने दायित्व वादीमा रहनेमा द्विविधा रहेन । प्रस्तुत मुद्दामा वादीले प्रतिवादी प्रशान्त भट्टराई उपरको अभियोग दावी पुष्टि गर्न नसकेको हुँदा वस्तुनिष्ठ प्रमाणको अभावमा निज प्रतिवादीले कसूर गरेको ठहर गर्न न्यायोचित हुने देखिएन ।
४४. अतः विवेचित उपरोक्त आधार र कारणबाट प्रशान्त भट्टराईले अभियोग दावीको कसूर गरेको वादीले पुष्टि गर्न सकेको नदेखिँदा निज प्रतिवादीले अभियोग दावीबाट सफाई पाउने ठहर्छ । प्रतिवादी पिटर भन्ने पंकज भट्टराईले वादीको अभियोग दावी बमोजिम वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा १० र ४३ को कसूर गरेको ठहर्छ ।

सजाय निर्धारण

४५. प्रतिवादी पिटर भन्ने पंकज भट्टराईलाई के कति सजाय हुने हो र जाहेरवालाले प्रतिवादीबाट के कति विगो रकम भराई लिन पाउने हो भन्ने दोश्रो प्रश्नको सम्बन्धमा विचार गर्दा, यस मुद्दामा प्रतिवादी पिटर भन्ने पंकज भट्टराईले वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ४३ को कसूर गरेको ठहर भएकोमा विशेष सरकारी वकील कार्यालय काठमाडौँबाट पेस भएको सजाय पूर्वको प्रतिवेदन समेत अध्ययन गरी हेरियो । पीडितहरू संख्या, पीडितलाई पर्न गएको पीडा र विगो समेतको आधारमा विचार गर्दा वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ४३ बमोजिम प्रतिवादी पिटर भन्ने पंकज भट्टराईलाई जरिवाना रु.१,७५,०००।- (एक लाख पचहत्तर हजार रूपैयाँ) र १ (एक) वर्ष ९ (नौ) महिना कैद गर्न मनासिब हुने देखियो ।
४६. वादीले जाहेरवाला/पीडितलाई विगो रु.२०,५०,०००।- (बिस लाख पचास हजार रूपैयाँ) र सोको पचास प्रतिशत हर्जाना र अन्य खर्च रु.३,००,०००।- (तीन लाख रूपैयाँ) भराई दिन दावी लिएकोमा अन्य खर्च भनी दावी लिएको रकम के कस्तो रकम हो तथ्य गत रुपमा पुष्टि गर्न सकेको नदेखिँदा अन्य खर्च भनी दावी लिएको रु.३,००,०००।- (तीन लाख रूपैयाँ) भराउन न्यायोचित हुने देखिएन । मौकाको जाहेरी, जाहेरवालाको बकपत्र र मिसिल संलग्न अन्य प्रमाणबाट विगो रु.२०,५०,०००।- (बिस लाख पचास हजार रूपैयाँ) लिएको देखिएकोले जाहेरवालाको विगो रु.२०,५०,०००।- (बिस लाख पचास हजार रूपैयाँ) र सोको पचास प्रतिशतले हुने हर्जाना रु.१०,२५,०००।- (दश लाख पच्चिस हजार रूपैयाँ) गरी जम्मा रु.३०,७५,०००।- (तिस लाख पचास हजार रूपैयाँ) प्रतिवादीबाट जाहेरवालालाई भराई दिन न्यायोचित हुने देखियो ।
४७. अतः प्रतिवादी पिटर भन्ने पंकज भट्टराईलाई वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ४३ बमोजिम जरिवाना

रु. १,७५,०००।- (एक लाख पचहत्तर हजार रूपैयाँ) र १ (एक) वर्ष ९ (नौ) महिना कैद हुने ठहर्छ । जाहेरवालाहरूको विगो रु.२०,५०,०००।- (बिस लाख पचास हजार रूपैयाँ) र सो को पचास प्रतिशतले हुने हर्जाना रु.१०,२५,०००।- (दश लाख पच्चिस हजार रूपैयाँ) गरी जम्मा रु.३०,७५,०००।- (तिस लाख पचास हजार रूपैयाँ) प्रतिवादी पिटर भन्ने पंकज भट्टराईबाट भरी पाउने ठहर्छ । अरुमा दावी पुग्न सक्दैन । अरुमा तपसिल बमोजिम गर्नु ।

तपसिल

माथि ठहर खण्डमा लेखिए बमोजिम प्रतिवादी पिटर भन्ने पंकज भट्टराईलाई जरिवाना रु.१,७५,०००।- (एक लाख पचहत्तर हजार रूपैयाँ) र १ (एक) वर्ष ९ (नौ) महिना कैद हुने ठहरेकोले निज प्रतिवादीलाई लागेको कैद र जरिवाना बेरुजु हुँदा लगत कसी असूल गर्नु भनी सम्बन्धित जिल्ला अदालतमा लेखी पठाउनु..... १

माथि ठहर खण्डमा उल्लेख भए बमोजिम प्रतिवादी पिटर भन्ने पंकज भट्टराईबाट जाहेरवाला तथा पीडितहरूले देहायको विगो र सोको पचास प्रतिशत हर्जाना समेत भराई पाउने ठहरेकोले प्रस्तुत मुद्दा अन्तिम भएपछि जाहेरवाला तथा पीडितहरूले प्रतिवादीको चल अचल सम्पति देखाई कानून बमोजिम हर्जाना सहितको विगो भराई पाऊँ भनी निवेदन दिए फैसलाले ठहरे बमोजिमको देहायको विगो र हर्जाना प्रतिवादी पिटर भन्ने पंकज भट्टराईबाट जाहेरवाला तथा पीडितहरूलाई भराई दिनु भनी सम्बन्धित जिल्ला अदालतमा लेखी पठाउनु..... २

सि.नं.	जाहेरवाला/पीडित	विगो रकम रु.	हर्जाना रकम रु.	भराई दिन पर्ने जम्मा रकम रु.
१	राजेन्द्र आडदेम्बे लिम्बु	८,५०,०००।-	४,२५,०००।-	१२,७५,०००।-
२	समराज राई	६,५०,०००।-	३,२५,०००।-	९,७५,०००।-
३	नविन धिमाल	५,५०,०००।-	२,७५,०००।-	८,२५,०००।-
	जम्मा	२०,५०,०००।-	१०,२५,०००।-	३०,७५,०००।-

जाहेरवालाको विगो एवम् हर्जाना भरी भराउको प्रयोजनार्थ मुद्दा अन्तिम भए पछि फैसलाको जानकारी जाहेरवाला/पीडितहरूलाई दिनु..... ३

यस फैसला उपर चित्त नवुझे वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ६६ (२) बमोजिम ३५ दिनभित्र श्री सर्वोच्च अदालतमा पुनरावेदन गर्न जानू भनी विशेष सरकारी वकील कार्यालय, काठमाडौँलाई फैसलाको नक्कल सहित पुनरावेदनको म्याद दिनु..... ४

प्रतिवादी प्रशान्त भट्टराईले मुद्दा पूर्णक्षका क्रममा धरौटी रसिद नं. ०९१ मिति २०७३।०३।१० मा यस न्यायाधिकरणमा राखेको धरौटी रु.४,००,०००।- (चार लाख रूपैयाँ) फिर्ता पाऊँ भनी फैसला अन्तिम भएपछि

निवेदन दिए प्रतिवादीलाई नियमानुसार फिर्ता दिनु.....	५
फैसला अन्तिम भएको जानकारी प्रकरण ५ को प्रयोजनार्थ प्रतिवादी पिटर भन्ने प्रशान्त भट्टराईलाई दिनु.....	६
प्रतिवादी पिटर भन्ने पंकज भट्टराईले शुरु म्याद गुजारी बसेकाले पुनरावेदनको म्याद दिई रहनुपरेन.....	७
प्रस्तुत फैसलाको विद्युतीय प्रति सूचना प्रविधिमा अभिलेख सुरक्षित गरी पीठमा जनाउनु.....	८
प्रस्तुत मुद्दाको दायरीको लगत कट्टी गरी मिसिल अभिलेख शाखामा बुझाई दिनु.....	९

डा. गोपीचन्द्र भट्टराई

(सदस्य)

उक्त रायमा हामी सहमत छौं।

प्रेमकुमार राई

(सदस्य)

रमेशकुमार खत्री

(अध्यक्ष)

फैसला तयार गर्न सहयोग पुऱ्याउने

इजलास अधिकृत:- दुर्गादत्त लम्साल

कम्प्युटर अपरेटर:- शास्वत् विक्रम सिंह

फैसला मिति: २०७८/०७/२३/३

फैसला प्रमाणिकरण मिति: २०७८/०८/.....

न्यायाधिकरणको छाप

श्री
वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरण
इजलास
माननीय अध्यक्ष श्री रमेशकुमार खत्री
सदस्य श्री डा. गोपीचन्द्र भट्टराई
फैसला
मुद्दा नं. ०७८-FT-०००८
कसूर ठहर नं. १४
निर्णय नं. ३०

मुद्दा: वैदेशिक रोजगार कसूर ।

वादीको नाम, थर, वतन	प्रतिवादीको नाम, थर, वतन
तिरदेव भट्टको नाती तारादत्त भट्टको छोरा डडेलधुरा जिल्ला, अमरगढी नगरपालिका वडा नं. ५ बस्ने भवानीप्रसाद भट्टको जाहेरीले वादी नेपाल सरकार१	काशी सामन्तको नाति नन्दनसिंह सामन्तको छोरा दार्चुला जिल्ला दत्तु गा.वि.स. वडा नं. ५को हाल परिवर्तित महाकाली नगरपालिका वडा नं. ९ बस्ने दिपकसिंहसामान्त.....१

वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४को दफा ६४ तथा वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरण नियमावली, २०६८ को नियम ३३ बमोजिम यस न्यायाधिकरणको क्षेत्राधिकार भित्र रहेको प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य र ठहर निम्न बमोजिम रहेको छ

तथ्य खण्ड

१. जाहेरवाला भवानीप्रसाद भट्टको किटानी जाहेरी दरखास्त:-

म जाहेरवाला पक्ष र मेरो सालो भुपेन्द्रदेव भट्टलाई वैदेशिक रोजगारको लागि अमेरिका मुलुकमा पठाई सुपरमार्केटमा काममा लगाई दिनेछु भनी मिति २०७२/०८/२० मा निजको ग्लोबल आईएमई बैंकको खातामा रू.२,३०,०००।- (दुई लाख तीस हजार) मिति २०७२/०९/१२ मा रू.६,५०,०००।- (छ लाख पचास हजार) र सेन्चुरी बैंकमा खातामा रू.२,००,०००।- (दुई लाख) गरी जम्मा रू.१०,८०,०००।- (दश लाख असी हजार) जम्मा गर्न लगाएको र मिति २०७२/०९/१२ मा रू.२५,००,०००।- (पच्चीस लाख) गरी जम्मा रू.३५,८०,०००।- (पैतीस लाख असी हजार रूपैयाँ) बुझिलिई एक महिनादेखि डेढ महिनाभित्रमा म र मेरो सालोलाई अमेरिका मुलुकमा पठाई काममा लगाई दिनेछु भनी कम्बोडियासम्म पुर्याई अलपत्र छाडेको र सम्पर्क विहिन भई फिर्ता आउनुपरेको र अमेरिका पठाउन भनी दिएको रकम निज

विपक्षीले ठगी खाने नियत गरेको हुनाले मैले बुझाएको रू.३५,८०,०००।- (पैतीस लाख असी हजार) र सोको ५० प्रतिशतले हुन आउने हर्जाना रू.१७,९०,०००।- (सत्र लाख नब्बे हजार) समेत गरी जम्मा रू.५३,७०,०००।- (त्रिपन्न लाख सत्तरी हजार रूपैयाँ) दिलाई भराई कारवाही गरिपाउँ भन्ने समेत बेहोराको भवानीप्रसाद भट्टले मिति २०७२/११/२३ मा दिएको जाहेरी दरखास्त ।

२. लिखत कागज:-

दिपकसिंह सामन्तले भवानीप्रसाद भट्टलाई वैदेशिक रोजगारको लागि अमेरिका देश पठाई दिन्छु भनी रू.२५,००,०००।- (पच्चीस लाख रूपैयाँ) रकम बुझिलिई मिति २०७२/०९/१२ मा गरिदिएको लिखत । ग्लोबल आईएमई बैंकको रू.१०,८०,०००।- (दश लाख असी हजार रूपैयाँ)को भौचर ।

३. प्रतिवादी दिपकसिंह सामन्तले अनुसन्धानका क्रममा गरेको बयान:-

जाहेरवाला भवानीप्रसाद भट्टसँग चिनजान, लेनदेन छ, नाता, सम्बन्ध, रिसइवि केही छैन । निजको सालो भनिएका भुपेन्द्रदेव भट्टसँग मेरो कुनै चिनजान, लेनदेन, नाता रिसइवि केही पनि छैन । मैले निज जाहेरवाला भवानीप्रसाद भट्ट र निजको सालो भनिएका भुपेन्द्रदेव भट्टलाई मैले वैदेशिक रोजगारको लागि अमेरिका मुलुकमा पठाई दिन्छु भनी निजबाट कुनै रकम लिएको छैन । मलाई पैसा आवश्यक परेकोले मैले चिनेजानेका यी जाहेरवाला भवानीप्रसाद भट्टसँग घर व्यवहार चलाउनको लागि भनी विभिन्न मितिमा सेन्चुरी बैंक र ग्लोबल आईएमई बैंक मार्फत जम्मा रू.१५,५०,०००।- (पन्ध्र लाख पचास हजार रूपैयाँ) बुझिलिएको ठीक साँचो हो र पछि फेरि निजको नाममा सनराईज बैंक खाताको चेक नं.०१८०१२६५ मिति २०७२/०९/१० मा मलाई रू.९,१०,५००।- को चेकबाट रकम भुक्तानी हुने गरी चेक दिएकोमा मैले उक्त चेक साटून बैंकमा जाँदा उक्त खातामा पर्याप्त रकम नभएकोले सो चेकबाट मैले रकम भुक्तानी लिएको छैन । उक्त खाताबाट मैले रकम प्राप्त भएन भनी यी जाहेरवालालाई जानकारी गराउँदा निजले मलाई नयाँवानेश्वरमा वोलाउँदा म गएको थिए निज जाहेरवालाले बाटोमा कुरा गर्नु भन्दा मेरो साथीको घरमा गई कुरा गरौं भनी साथीको घरमा जाँदा मैले नचिनेको अन्य ३ जना मानिसहरूले विभिन्न धाक धम्की, डरत्रास देखाई लेखि ल्याएको कागजमा भएको बेहोरा समेत पढ्न नदिई मलाई जबरजस्ती उक्त कागजमा सहीछाप गराएको हो । त्यसपछि यी जाहेरवालाले जबरजस्ती लिखत कागज गराए उपर मैले काठमाडौं जिल्ला अदालत समक्ष करकाप मुद्दा दर्ता गरी हाल कारवाही युक्त अवस्थामा छ, सो मुद्दाको तारेख पर्चा लगायतको प्रतिलिपि कागज पेस गर्नेछु । सो पछि मैले निजलाई मेरो सेन्चुरी बैंकको खाताबाट पटकपटक गरी रू.३,००,०००।- (तीन लाख रूपैयाँ) फिर्ता बुझाइसकेको छु । उक्त लिखत कागजमा भएको सहीछाप मेरो आफ्नै हो । जाहेरवालाले पेस गरेको बैंक भौचर बमोजिमको रकम मेरो खातामा जम्मा भई मैले बुझिलिएको हो । मैले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय संचालन गर्ने अनुमतिपत्र लिएको छैन भन्ने बेहोराको प्रतिवादी दिपकसिंह सामन्तले अनुसन्धानका क्रममा मिति २०७२।१२।२१ मा गरेको बयान ।

४. लिखत साक्षी श्याम वहादुर वि.क.ले अनुसन्धानका क्रममा गरेको कागज:

प्रतिवादी दिपकसिंह सामन्तले जाहेरवाला भवानीप्रसाद भट्टलाई वैदेशिक रोजगारीको लागि अमेरिका मुलुकमा पठाई दिने भनी रु.२५,००,०००।- (पच्चीस लाख रूपैयाँ) रकम बुझिलिई मिति २०७२/०९/१२ मा गरिदिएको लिखत कागजमा म साक्षी वसी सहीछाप गरिदिएको ठीक साँचो हो भन्ने बेहोराको लिखत साक्षी श्याम वहादुर वि.क.ले अनुसन्धानका क्रममा मिति २०७२/१२/२१ मा गरको कागज ।

५. वादी नेपाल सरकारको अभियोग दावी:-

प्रतिवादी दिपकसिंह सामन्तले नेपाल सरकारबाट वैदेशिक रोजगार व्यवसाय सञ्चालन गर्न पाउने ईजाजत पत्र नलिई जाहेरवालालाई वैदेशिक रोजगारको लागि अमेरिका मुलुकमा पठाई दिन्छु भनी रकम बुझिलिई भने बमोजिमको रोजगारीमा नपठाएको र लिएको रकम समेत फिर्ता नगरेको हुँदा निज प्रतिवादी दिपकसिंह सामन्तको उल्लेखित कार्य वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा १० र ४३ विपरितको कसूर अपराध भए गरेको देखिएको हुँदा निज प्रतिवादी दिपकसिंह सामन्तलाई ऐ. ऐनको दफा ४३ बमोजिम सजाय गरी जाहेरवालाबाट लिए खाएको विगो रु.३५,८०,०००।- (पैतीस लाख असी हजार रूपैयाँ) र सो विगोको ५०% ले हुन आउने हर्जाना रकम रु.१७,९०,०००।- (सत्र लाख नब्बे हजार रूपैयाँ) समेत गरी जम्मा रु.५३,७०,०००।- (त्रिपन्न लाख सत्तरी हजार रूपैयाँ) समेत प्रतिवादी दिपकसिंह सामन्तबाट जाहेरवाला भवानीप्रसाद भट्टलाई दिलाई भराई पाऊँ भन्ने समेत बेहोराको वादी नेपाल सरकारको तर्फबाट मिति २०७२/१२/२१ मा दायर भएको अभियोगपत्र ।

६. प्रतिवादी दिपकसिंह सामन्तले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बयान:-

मैले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने अनुमति लिएको छैन । मैले जाहेरवाला भवानीप्रसाद भट्टसँग वैदेशिक रोजगारीमा पठाई दिन्छु भनेर कुनै रकम लिएको छैन । निज जाहेरवाला भवानीप्रसाद भट्टबाट घरायसी लेनदेनको लागि रु.१५,५०,०००।- (पन्ध्र लाख पचास हजार) लिएको मा निजलाई रु.३,००,०००।- (तीन लाख) फिर्ता गरिसकेको छु । रु.२,००,०००।- (दुई लाख) मेरो सेन्चुरी कमर्सियल बैंकको खाता नं. ०१-५४१३ बाट चेक दिएको हुँ । रु.१,००,०००।- (एक लाख) नगदै दिएको हुँ, सोको भरपाई केही छैन । चेकको अर्धकट्टीमा निज जाहेरवालाले हस्तखत गरेका छन्, अहिले मसँग छैन । मैले निजलाई दिनुपर्ने बाँकी रकम रु.१२,५०,०००।- (बाह्र लाख पचास हजार) मात्र छ । मैले पनि निजबाट लिनुपर्ने रकम रु.९,१०,५००।- (नौ लाख दश हजार)को सनराइज बैंकको धनगढी शाखाको चेक नं. ०१८०१२६५ मिति २०७२।०९।१० को जाहेरवालाको नाउँको चेक रकम नभएकोले मैले भुक्तानी पाएको छैन । मैले पाउनुपर्ने उक्त रकम रु.९,१०,५००।- (नौ लाख दश हजार) कटाई बाँकी रु.३,३९,५००।- (तीन लाख उन्नचालिस हजार पाच सय) मात्र जाहेरवालालाई तिर्नु बुझाउनुपर्ने छ । जाहेरवालाबाट वैदेशिक रोजगारका लागि भनेर रकम लिएको नभई घरायसी व्यवहारको लागि लेनदेन गरेको हो । निज जाहेरवालाको साला भुपेन्द्रदेव भट्ट भन्ने व्यक्तिलाई म चिन्दिन । निजलाई मैले कम्बोडियामा अलपत्र पारेको भन्ने कुरा झुठ्ठा हो । निज कम्बोडिया

गए गएनन् मलाई थाहा भएन । जाहेरवालाबाट बैंक खाता मार्फत लिएको रकम मध्ये मैले पाउनुपर्ने कटाई बाँकी रू. ३,३९,५००।- (तीन लाख उन्नचालिस हजार पाचँ सय) मात्र तिर्न बाँकी छ । रू. २५,००,०००।- (पच्चिस लाख)को लिखत सम्बन्धमा जाहेरवाला भवानीप्रसाद भट्टले मिति २०७२।१०।१७ का दिन लेनदेनको हिसाव मिलाऊँ भनी बानेश्वरमा बोलाई बाटोमा कुरा गर्न भन्दा साथीको घरमा गएर हिसाव किताव गरौ भनी बुद्धनगर काठमाडौँमा लागि म लगायत मेरो साथी दिपा भण्डारी सहितलाई कोठामा बन्द गरी ज्यान मार्ने धम्की दिई लेखी ल्याएको कागजमा पढ्न पनि नदिई जबरजस्ती सहीछाप गराएका हुन्, लिखतमा उल्लेखित रकम मैले लिएको होइन । जबरजस्ती कागज गराएको सम्बन्धमा निज जाहेरवाला भवानीप्रसाद भट्ट उपर काठमाडौँ जिल्ला अदालतमा करकाप मुद्दा दायर गरेको छु । जाहेरवालाले मबाट जबरजस्ती गराएको लिखत कागज हो । सो कागजमा भएको सहीछाप मेरो हो । सो कागज उपर मुद्दा दायर गरिसकेको छु । म उपरको अभियोग दावी झुठ्ठा हो । मलाई सजाय हुनुपर्ने होइन भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी दिपकसिंह सामन्तले मिति २०७२।१२।२२ मा यस न्यायाधिकरणमा गरेको बयान ।

७. यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७२/१२/२२ मा भएको आदेश:-

तत्काल प्राप्त प्रमाणहरूका आधारमा यी प्रतिवादी दिपकसिंह सामन्तले आरोपित कसूर गरेका रहेछन् भनी विश्वास गर्ने मनासिव आधारहरू विद्यमान देखिदा पछि बुझ्दै ठहरे बमोजिम हुने गरी हाल मुद्दाको पूर्पक्षको लागि मुलुकी ऐन, अ.व.११८ नं.को देहाय दफा ५ एवम् १० बमोजिम यी प्रतिवादीबाट नगद धरौटी रू.५,००,०००।- (पाच लाख रूपैयाँ) वा सो बराबरको जेथा जमानी दिए लिई तारेखमा राख्नु, सो दिन नसके कानून बमोजिमको सिधा खान पाउने गरी अ.व.१२१ नं. बमोजिम थुनुवा पूर्जी दिई थुनामा राख्न पठाई दिनु । प्रतिवादी चुक्ता भएकोले प्रस्तुत मुद्दामा जाहेरवालालाई लिखत साक्षी र प्रतिवादीका साक्षीहरू बुझी नियमानुसार गरी पेस गर्नु भन्ने समेत बेहोराको यस न्यायाधिकरणबाट भएको आदेश पर्चा ।

८. प्रतिवादीका साक्षी जयराम पौडेलले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र:-

प्रतिवादी दिपकसिंह सामन्त राम्रो आचरण भएका व्यक्ति हुन् । निजसँग मेरो २/३ वर्ष अगाडि देखि चिनजान भएको हो । निज प्रतिवादी ट्राभलमा काम गर्ने मान्छे हुन् । प्रतिवादीले कोही कसैलाई वैदेशिक रोजगारमा पठाइदिन्छु भनेर रकम लिएको मलाई थाहा छैन । निज प्रतिवादी वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी कार्यमा संलग्न छैनन् । जाहेरवाला र प्रतिवादीका विचमा व्यापार व्यावसायको कारोवारीको लेनदेन सम्बन्धी विषयमा जबरजस्ती वैदेशिक रोजगारको कागज गराई सोही कागजको आधारमा वैदेशिक रोजगारको कसूर गर्यो भनी झुठ्ठा जाहेरी दिएका हुन भन्ने समेत बेहोराको मिति २०७३/०२/०५ मा यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र ।

९. यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७३/०२/१२ मा भएको आदेश:-

वादी पक्षले जाहेरवाला भवानीप्रसाद भट्ट र लिखत साक्षी श्याम बुहादुर वि.क.लाई बकपत्रका लागि उपस्थित गराएको नदेखिंदा निजहरूलाई मुलुकी ऐन, अ.व. ११५ नं. बमोजिम झिकाई बुझी नियमानुसार

पेस गर्नु भन्ने समेत बेहोराको यस न्यायाधिकरणबाट भएको आदेश ।

१०. जाहेरवाला भवानीप्रसाद भट्टले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र:-

म वैदेशिक रोजगारमा अमेरिका जानका लागि प्रतिवादी दिपकसिंह सामन्तलाई मिति २०७२/९/१२ मा रू.२५,००,०००।- (पच्चिस लाख) र निजका बैंकको खातामा रू.१०,८०,०००।- (दश लाख असि हजार) गरी जम्मा रू.३५,८०,०००।- (पैतीस लाख असि हजार) दिएको हुँ । अहिलेसम्म कुनै रकम फिर्ता पाएको छैन । मैले निजसँग रू.२५,००,०००।- को मात्र कागज गराएको हो । मैले प्रतिवादीलाई रकम दिएको प्रमाण मिति २०७२/९/१२ मा गरेको लिखत कागज छ । निज प्रतिवादीको ग्लोबल आईएमई बैंकमा रू.२,३०,०००।- (दुई लाख तीस हजार) र रू.६,५०,०००।- (छ लाख पचास हजार) र सेन्चुरी कमर्सियल बैंकको खातामा रू. २,००,०००।- गरी जम्मा रू.१०,८०,०००।- (दश लाख असि हजार) बैंक खातामा जम्मा गरिदिएको भौचरहरू वैदेशिक रोजगार विभागमा पेस गरेको भन्ने समेत बेहोराको मिति २०७३/०२/२३ मा जाहेरवाला भवानीप्रसाद भट्टले गरेको बकपत्र ।

११. लिखत साक्षी श्याम बहादुर विश्वकर्मांले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र:-

जाहेरवालाले भवानीप्रसाद भट्टले अमेरिका जाने भनेर रू.२५,००,०००।- (पच्चिस लाख) रकम दिएको हो । अन्य बेहोरा मलाई थाहा छैन । सो मितिमा भएको लिखतमा म साक्षी बसेको हो । सो लिखतमा भएको सहीछाप मेरो हो । सो लिखत काठमाडौं कोटेश्वरमा भवानीप्रसाद भट्टको कोठामा गरिएको हो । सो समयमा भवानीप्रसाद भट्ट, दिपकसिंह सामान्त र म समेत अर्का एकजना साक्षी थियौं नाम याद भएन भन्ने समेत बेहोराको मिति २०७३/०२/२३ मा यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र ।

१२. अधिवक्ता विष्णु गुरुङ्गको निवेदन:-

यसै मुद्दासँग सम्बन्धित जाहेरवालाका विरुद्ध करकाप मुद्दा श्री काठमाडौं जिल्ला अदालतमा दर्ता भई हाल विचाराधिन रहेकोले गर्दा उक्त मुद्दाको अन्तिम फैसला नभएसम्मका लागि वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरण नियमावली, २०६८ को नियम ३७ बमोजिम हाललाई मुलतवीमा राखी पाउँ भन्ने समेत बेहोराको अधिवक्ता विष्णु गुरुङ्गले मिति २०७३/०३/२६ मा दर्ता गराएको निवेदन ।

१३. यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७३/०३/२६ मा भएको मुलतवी आदेश:-

काठमाडौं जिल्ला अदालतमा कारवाहीयुक्त अवस्थामा रहेको करकाप मुद्दाको टुङ्गो लागेपछि प्रस्तुत मुद्दा मुलतवीबाट जगाई वाँकी कारवाही गर्ने गरी वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरण नियमावली, २०६८ को नियम ३७ बमोजिम प्रस्तुत मुद्दा मुलतवीमा राखिदिएको छ भन्ने समेत बेहोराको यस न्यायाधिकरणबाट भएको मुलतवी आदेश ।

१४. काठमाडौं जिल्ला अदालतको फैसला:-

दीपा भण्डारी समेत वादी, भवानी भट्ट प्रतिवादी भएको करकाप मुद्दामा काठमाडौं जिल्लाबाट "यी वादीले आफ्नो इच्छा विपरीत प्रतिवादीले बाध्य पारी करकापपूर्ण तरिकाले रू. २५,००,०००/- को वैदेशिक रोजगारको कागज गर्न लगाएको र ३ वटा चेक काट्न लगाएको भन्ने वादी दावी पुष्टि हुन नआएकाले प्रस्तुत मुद्दामा वादी दावी पुन नसक्ने ठहर्छ" भन्ने समेत बेहोराको मिति २०७४/०५/०६ मा भएको फैसला ।

१५. यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७८/०४/१४ मा भएको आदेश:-

प्रस्तुत मुद्दा मुलतवीमा रहेकोमा उल्लिखित करकाप मुद्दामा मिति २०७४/०५/०६ मा भएको फैसलाको प्रतिलिपि प्राप्त भएको देखिएकोले प्रस्तुत मुद्दा मुलतवीबाट जगाई दिएको छ भन्ने समेत बेहोराको यस न्यायाधिकरणबाट भएको आदेश ।

१६. प्रतिवादी दिपकसिंह सामन्त जनाऊँ म्यादमा हाजिर नभएका:-

प्रतिवादी दिपकसिंह सामन्तका नाममा यस न्यायाधिकरणबाट जारी भएको जनाउ म्याद मिति २०७८/०५/२८ मा निजको घरदैलोमा टासँ तामेल भएकोमा म्यादभित्र उपस्थित भएको देखिएन ।

१७. यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७८/०७/११ मा भएको कसूर ठहर:-

प्रतिवादी दिपकसिंह सामन्तले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्न पाउने अनुमति नलिई वादीको अभियोग दावी बमोजिम वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा १० र ४३ को कसूर गरेको ठहर्छ । प्रतिवादी दिपकसिंह सामन्तलाई सोही दफा ४३ बमोजिम हुने सजाय, निजबाट भराउनु पर्ने विगो र हर्जाना समेतको सुनुवाईको लागि फौजदारी कसूर (सजाय निर्धारण तथा कार्यान्वयन) ऐन, २०७४ को दफा १२ बमोजिम वादीबाट सजाय पूर्वको प्रतिवेदन लिई इजालाश समक्ष पेस गर्नु भनी यस न्यायाधिकरणबाट भएको कसूर ठहर निर्णय ।

१८. विशेष सरकारी वकील कार्यालय काठमाडौंबाट प्राप्त सजाय पूर्वको प्रतिवेदन:-

प्रतिवादीले जाहेरवालालाई अमेरिका देशमा काममा लगाइदिने भनी विश्वास दिलाएर भनेर विभिन्न लोभन देखाएर विश्वासको दुरुपयोग गरी रकम लिएको देखिन्छ । प्रस्तुत मुद्दा गम्भिर प्रकृतिको फौजदारी मुद्दा रहेको र प्रस्तुत कसूरमा प्रतिवादीको भूमिकापूर्ण रुपमा दोषी देखिन्छ । पीडितलाई पुगेको क्षतिलाई संबोधन गर्नुपर्ने र ठुलो रकम बुझि कम्बोडियासम्म प्यार्याई अलपत्र पारेको, कानूनको दायरामा आइनसकेका अन्य अपराधिक मनस्थिती राखी काम गर्ने व्यक्ति तथा प्रतिवादी स्वयंलाई थप कसूर गर्न हतोत्साहित गर्नको लागि, निजलाई आफ्नो कार्यले पिडितलाई पुगेको क्षति समेत महसुस गराई आफ्नो कार्यप्रति पश्चाताप गराउने उद्देश्य परिपूर्ति हुने गरी सजाय गर्नुपर्ने देखिंदा प्रस्तुत मुद्दामा सजाय गर्दा निज प्रतिवादीलाई कानूनद्वारा निर्धारित माथिल्लो हदको सजाय गर्नुपर्ने देखिन्छ । जाहेरवालाले हालसम्म रकम फिर्ता पाएको छैन भनी गरेको बकपत्र तथा मिसिल संलग्न अन्य प्रमाणबाट दावी बमोजिमको विगो तथा हर्जाना समेत जाहेरवालालाई दिलाई भराई पाउन पर्ने देखिन्छ भन्ने समेत व्यहोरको विशेष सरकारी वकील कार्यालयको

काठमाडौँबाट मिति २०७८/०७/२२ मा प्राप्त सजाय पूर्वको प्रतिवेदन ।

ठहर खण्ड

१९. नियम बमोजिम दैनिक पेशी सूचीमा चढी इजलास समक्ष पेस भएको प्रस्तुत मुद्दामा वादी नेपाल सरकारको तर्फबाट उपस्थित विशेष सरकारी वकील कार्यालय काठमाडौँका विद्वान् उपन्यायाधिवक्ता श्री उर्मिला दाहालले प्रतिवादीले जाहेरवाला तथा पीडितलाई वैदेशिक रोजगारीका लागि अमेरिका देशमा रोजगारीमा दिने भनी झुठ्ठा आश्वासन दिई प्रलोभनमा पारी रकम लिई भने बमोजिम वैदेशिक रोजगारमा नपठाएको भनी परेको मौकाको जाहेरी, जाहेरवालाको बकपत्र, लिखत, एवम् लिखत साक्षीकोको बकपत्र समेतबाट पुष्टि भएको हुँदा प्रतिवादीलाई अभियोग दाबी बमोजिम सजाय गरी जाहेरवालाको विगो र हर्जाना समेत दिलाई भराई पाउँ भनी बहस प्रस्तुत गर्नुभयो ।
२०. यसमा वादी नेपाल सरकार तर्फबाट प्रतिवादी दिपकसिंह सामन्तले नेपाल सरकारबाट वैदेशिक रोजगार व्यवसाय सञ्चालन गर्न पाउने ईजाजत पत्र नलिई जाहेरवालालाई वैदेशिक रोजगारको लागि अमेरिका पठाईदिन्छु भनी रकम बुझिलिई भने बमोजिमको रोजगारीमा नपठाई लिएको रकम समेत फिर्ता नगरी वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४को दफा १० र ४३ विपरितको कसूरमा सोही दफा ४३ बमोजिम सजाय गरी जाहेरवालाबाट लिए खाएको विगो रू.३५,८०,०००।- (पैतीस लाख असी हजार रूपैयाँ) र सो विगोको ५०% ले हुन आउने हर्जाना रकम रू.१७,९०,०००।- (सत्र लाख नब्बे हजार रूपैयाँ) समेत गरी जम्मा रू.५३,७०,०००।- (त्रिपन्न लाख सत्तरी हजार रूपैयाँ) समेत प्रतिवादी दिपकसिंह सामन्तबाट जाहेरवाला भवानीप्रसाद भट्टलाई दिलाई भराई पाउन अभियोग दावी लिएकोमा प्रतिवादी दिपकसिंह सामन्तले उल्लिखित अभियोग दावी सम्बन्धमा बयान गर्दा मैले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने अनुमति लिएको छैन । जाहेरवाला भवानीप्रसाद भट्टसँग वैदेशिक रोजगारीमा पठाई दिन्छु भनेर कुनै रकम लिएको छैन । रू.२५,००,०००।- (पच्चिस लाख)को लिखत सम्बन्धमा जाहेरवाला भवानीप्रसाद भट्टले मिति २०७२/१०/१७ का दिन लेनदेनको हिसाव मिलाऊँ भनी बानेश्वरमा बोलाई बाटोमा कुरा गर्न भन्दा साथीको घरमा गएर हिसाव किताव गरौ भनी वुद्धनगर काठमाडौँमा लागि म लगायत मेरो साथी दिपा भण्डारी सहितलाई कोठामा बन्द गरी ज्यान मार्ने धम्की दिई लेखी ल्याएको कागजमा पढ्न पनि नदिई जबरजस्ती सहीछाप गराएका हुन् । जबरजस्ती कागज गराएको सम्बन्धमा निज जाहेरवाला भवानीप्रसाद भट्ट उपर काठमाडौँ जिल्ला अदालतमा करकाप मुद्दा दायर गरेको छु । म उपरको अभियोग दावी झुठ्ठा हो । मलाई सजाय हुनुपर्ने होइन भनी कसूरमा ईन्कार रही बेहोरा लेखाएको देखिन्छ ।
२१. उपरोक्त अभियोग दाबी, प्रतिवादी दिपकसिंह सामन्तको बयान र वादी तथा जाहेरवालाका कानून व्यवसायीहरूको बहस जिकिर रहेको प्रस्तुत मुद्दामा देहायका प्रश्नको निरोपण गर्नुपर्ने देखियो ।
- क. प्रतिवादीले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने अनुमति पत्र नलिई वैदेशिक रोजगारीका लागि जाहेरवालालाई अमेरिका पठाई दिने भनी रकम लिई अभियोग दाबीको कसूर गरेका हुन्, होइनन् ?

ख. प्रतिवादीले अभियोग दाबी बमोजिमको कसूर गरेको भए निजलाई के कति सजाय हुनुपर्ने हो र जाहेरवालाले बिगो र हर्जाना भराई पाउने हो, होइन ?

२२. सम्बद्ध मिसिल अध्ययन गरी प्रथम पत्रको निरोपणतर्फ विचार गर्दा, म जाहेरवाला र मेरो सालो भुपेन्द्रदेव भट्टलाई वैदेशिक रोजगारको लागि अमेरिका मुलुकमा पठाई सुपरमार्केटमा काममा लगाई दिनेछु भनी मिति २०७२/०८/२० मा प्रतिवादी दिपकसिंह सामान्तले रू.३५,८०,०००।- (पैतीस लाख असी हजार रूपैयाँ) बुझिलिई एक महिना देखि डेढ महिना भित्रमा म र मेरो सालोलाई अमेरिका मुलुकमा पठाई काममा लगाई दिनेछु भनी कम्बोडियासम्म पुर्याई अलपत्र छाडेको र सम्पर्कविहिन भई फिर्ता आउनुपरेको र अमेरिका पठाउन भनी दिएको रकम निज विपक्षीले ठगी खाने नियत गरेको हुनाले मैले बुझाएको रू.३५,८०,०००।- (पैतीस लाख असी हजार) र सोको ५० प्रतिशतले हुन आउने हर्जाना रू.१७,९०,०००।- (सत्र लाख नब्बे हजार) समेत गरी जम्मा रू. ५३,७०,०००।- (त्रिपन्न लाख सत्तरी हजार रूपैयाँ) दिलाई भराई कारवाही गरी पाऊँ भन्ने समेत बेहोराको भवानी प्रसाद भट्टको जाहेरी दरखास्त परी अनुसन्धान तहकिकातको सिलसिलामा बुझिएका श्यामबहादुर वि.क.ले प्रतिवादी दिपकसिंह सामान्तले जाहेरवाला भवानीप्रसाद भट्टलाई वैदेशिक रोजगारीको लागि अमेरिका मुलुकमा पठाईदिने भनी रू.२५,००,०००।- (पच्चीस लाख रूपैयाँ) रकम बुझिलिई मिति २०७२/०९/१२ मा गरिदिएको लिखत कागजमा म साक्षी वसी सहीछाप गरिदिएको ठीक साँचो हो भन्ने समेत बेहोरा लेखाएको देखिन्छ ।
२३. अनुसन्धानका क्रममा बुझिएका श्यामबहादुर वि.क.ले यस न्यायाधिकरणमा उपस्थित भई बकपत्र गर्दा भवानीप्रसाद भट्टले अमेरिका जाने भनेर रू.२५,००,०००।- (पच्चिस लाख) रकम प्रतिवादीलाई दिएको हो । अन्य बेहोरा मलाई थाहा छैन । सो लिखतमा भएको सहीछाप मेरो हो भन्ने बेहोरा लेखाएको देखिन्छ ।
२४. जाहेरवाला भवानीप्रसाद भट्ट यस न्यायाधिकरणमा उपस्थित भइ म वैदेशिक रोजगारमा अमेरिका जानका लागि प्रतिवादी दिपकसिंह सामान्तलाई मिति २०७२/९/१२ मा रू.२५,००,०००।- (पच्चिस लाख) रकम दिएकोले लिखत कागज गरेको हो भनी मौकाको जाहेरी बेहोरा समर्थन हुने गरी बेहोरा लेखाई प्रतिवादी दिपकसिंह सामान्त उपर गडाउ गरी बकपत्र गरेको देखिन्छ ।
२५. प्रमाण ऐन, २०३१को दफा १८ मा "कुनै काम घटना वा अवस्थाका सम्बन्धमा भएको तहकिकात वा जाँचबुझको सिलसिलामा प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम तयार भएको कुनै लिखतमा उल्लेख भएको कुनै कुरा सो व्यक्त गर्ने व्यक्ति साक्षीको रूपमा अदालतमा उपस्थित भई बयान गरेमा प्रमाणमा लिन हुन्छ" भन्ने व्यवस्था रहेकाले वादीका गवाह/जाहेरवाला र साक्षीले वैदेशिक रोजगारको कसूर गरेको भनी मौकाको जाहेरी एवम् कागजका बेहोरा खम्बीर हुने गरी बकपत्रमा लेखाएको बेहोरा प्रतिवादी दिपकसिंह सामान्तका विरुद्ध प्रमाणमा ग्राह्य हुने देखियो ।
२६. वादीले अभियोग पत्रसाथ पेस गरेका लिखतमा दिपकसिंह सामान्तले वैदेशिक रोजगारका लागि अमेरिका पठाउन भनी भवानीप्रसाद भट्टबाट रू.२५,००,०००।- (पच्चिस लाख) बुझिलिएको हो भन्ने बेहोरा उल्लेख

भएको देखिन्छ । प्रतिवादी दिपकसिंह सामन्तले यस न्यायाधिकरणमा बयान गर्दा स.ज. ७ मा "मिति २०७२/१०/१७ का दिन लेनदेनको हिसाव मिलाउँ भनी वानेश्वरमा बोलाई बाटोमा कुरा गर्नु भन्दा साथीको घरमा गएर हिसाव किताब गरौं भनी बुद्धनगर लगी म लगायत मेरो साथी दिपा भण्डारी सहितलाई कोठामा बन्द गरी ज्यान मार्ने धम्की दिई लेखि ल्याएको कागजमा पढ्न पनि नदिई जवरजस्ति सहीछाप गराएका हुन् । लिखतमा उल्लेखित रकम मैले लिएको होइन । जवरजस्ती कागज गराएको सम्बन्धमा जाहेरवाला भवानी प्रसाद भट्ट उपर काठमाडौं जिल्ला अदालतमा करकाप मुद्दा दायर गरेको छु" भन्ने जिकिर लिएको देखिए तापनि यी नै प्रतिवादी दिपकसिंह सामन्त समेतले भवानी भट्ट उपर काठमाडौं जिल्ला अदालतमा दायर गरेको करकाप मद्दामा वादी दावी पुग्न नसक्ने ठहरी मिति २०७४/०५/०६ मा फैसला भएको देखिँदा प्रतिवादीको जिकिर जवरजस्ती कागजमा सहीछाप गराएको भन्ने प्रमाणित हुन सकेको देखिएन ।

२७. प्रमाण ऐन, २०३१ को दफा ७ (ग) मा "कुनै घटना मानिसहरूको आचरण वा काम-कारोवारको सामान्य क्रम विचार गर्दा तर्कसंगत रूपमा अनुमान गर्न सकिने अन्य कुनै कुरा अदालतले अनुमान गर्न सक्नेछ" भन्ने व्यवस्था रहेको छ । कुनै पनि साधारण समझ भएको मानिसले अकारण फौजदारी कसूर लाग्ने वा आर्थिक दायित्व ब्यहोर्ने तबरले अरूलाई कुनै लिखत गरी दिने अबस्था रहने हुँदैन । लिखत गरिदिनेले जानी बुझी नै लिखतमा सहीछाप गरेका हुन्छ भन्ने स्वाभाविक रूपमा न्यायिक अनुमान गरिने हुन्छ । त्यसमा पनि प्रस्तुत मुद्दामा प्रतिवादीले जवरजस्ती कागजमा सहीछाप गराएको भन्ने जिकिर लिए तापनि दावीको लिखत करकाप नठहरि काठमाडौं जिल्ला अदालतबाट फैसला भएको अवस्थामा प्रमाण मुल्यांकनको सन्दर्भमा प्रतिवादीले वैदेशिक रोजगारको ब्यबहारकै जरियाबाट अभियोग दावीको लिखत गरिदिएका रहेछन् भनी निष्कर्षमा पुग्नु बान्छनीय हुने देखियो ।
२८. प्रमाणको मूल्याङ्कनमा लिखत प्रमाण महत्वपूर्ण हुन्छ । लिखत अन्यथा प्रमाणित नभएसम्म त्यस्तो लिखतको पालना पक्षहरूका हकमा अनिवार्य हुन जान्छ । लिखत प्रमाणका हकमा प्रमाण ऐन, २०३१ को दफा ३५ मा "कुनै लिखत वा लिखतमा उल्लेख भएको कुरा सो लिखत नै पेस गरी प्रमाणित गर्नु पर्छ" भन्ने व्यवस्था रहेको देखिन्छ । प्रस्तुत मुद्दामा प्रमाणको रूपमा सक्कल लिखत नै पेस भएकाले सो लिखत प्रतिवादीका विरुद्ध प्रमाणमा ग्राह्य हुनेमा अन्यथा देखिएन ।
२९. यसरी प्रतिवादी दिपकसिंह सामन्त उपरको किटानी जाहेरी, दावीको लिखत, वादीका साक्षीको बकपत्र समेतबाट प्रतिवादी दिपकसिंह सामन्तले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने इजाजत प्राप्त नगरी जाहेरवालालाई वैदेशिक रोजगारीमा अमेरिका पठाई दिने भनी प्रलोभनमा पारी विश्वास दिलाई रकम लिई वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी व्यवसाय गरी तत्सम्बन्धी कसूर गरेको पुष्टि भएको देखियो ।
३०. अतः विवेचित उपरोक्त आधार र कारणबाट प्रतिवादी दिपकसिंह सामन्तले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्न पाउने अनुमति नलिई वादीको अभियोग दावी बमोजिम वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा १० र ४३ को कसूर गरेको ठहर्छ ।

सजाय निर्धारण

३१. प्रतिवादी दिपकसिंह सामन्तलाई के कति सजाय हुने हो र जाहेरवालाले प्रतिवादीबाट के कति विगो रकम भराई लिन पाउने हो भन्ने दोश्रो प्रश्नको सम्बन्धमा उल्लेखित समग्र प्रमाणहरूको शुद्ध विश्लेषण गरी विचार गर्दा, यस मुद्दामा प्रतिवादी दिपकसिंह सामन्तले वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ४३ को कसूर गरेको ठहर भएकोमा विशेष सरकारी वकील कार्यालय काठमाडौँबाट पेस भएको सजाय पूर्वको प्रतिवेदन समेत अध्ययन गरी हेरियो । पीडितको संख्या, पीडितलाई पर्न गएको पीडा र बिगो समेतको आधारमा वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ४३ बमोजिम प्रतिवादी दिपक सिंह सामन्तलाई जरिवाना रू.१,७५,०००।- (एक लाख पचहत्तर हजार) र (१) एक वर्ष ९(नौ) महिना कैद गर्न मनासिब हुने देखियो ।
३२. वादीले जाहेरवालालाई बिगो रू. ३५,८०,०००।- र सोको पचास प्रतिशत हर्जाना रकम भराई दिन दावी लिएकोमा जाहेरवाला भवानीप्रसाद भट्टले यस न्यायाधिकरणमा बकपत्र गर्दा स.ज. १३ मा मैले निजसँग रू. २५,००,०००।- को मात्र कागज गराएको हो। अन्य कागज भएको छैन भनी लेखाएको, मिति २०७२/९/१२ मा ६,५०,०००।- र रू. २,००,०००।- (दुई लाख रूपैयाँ) पठाएको देखिन्छ । तर सोही मितिमा २५ लाखको कागज गरी दिएको देखिँदा र रू. २,००,०००।- लाख फिर्ता पाएको छु भनी भवानी प्रसाद भट्टले बकपत्रमा भनेको हुँदा दावीको कागज र तिरेको रू.२,००,०००।- (दुई लाख रूपैयाँ) दुवै विगो कायम गर्न न्यायोचित नहुँदा जम्मा रू.२३,००,०००।- (तेइस लाख रूपैयाँ) मात्र विगो र सोको ५०% ले हुने हर्जाना ११,५०,०००।- (एघार लाख पचास हजार) गरी जम्मा रू.३४,५०,०००।- (चौतिस लाख पचास हजार रूपैयाँ) प्रतिवादी दिपकसिंह सामन्तबाट जाहेरवाला भवानीप्रसाद भट्टलाई भराउन न्यायोचित हुने देखियो ।
३३. अतः प्रतिवादी प्रतिवादी दिपकसिंह सामन्तलाई वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ४३ बमोजिम जरिवाना रू.१,७५,०००।- (एक लाख पचहत्तर हजार) र (१) एक वर्ष ९(नौ) महिना कैद हुने ठर्हछ । जाहेरवाला भवानीप्रसाद भट्टको विगो रू.२३,००,०००।- (तेइस लाख) र सोको ५०% (पचास प्रतिशत) ले हुने हर्जाना रू.११,५०,०००।- (एघार लाख पचीस हजार) गरी जम्मा रू.३४,५०,०००।- (चौतीस लाख पचास हजार) प्रतिवादीबाट जाहेरवालाले भरिपाउने ठर्हछ । बढी नै विगो र हर्जाना भराई पाउँ भन्ने वादी दावी उपरोक्त हदसम्म पग्न सक्दैन । अरूमा तपसिल बमोजिम गर्नु ।

तपसिल

माथि ठहर खण्डमा लेखिए बमोजिम प्रतिवादी दिपकसिंह सामन्तलाई जरिवाना रू.१,७५,०००।- (एक लाख पचहत्तर हजार रूपैयाँ) र १(एक) वर्ष ९ (नौ) महिना कैद हुने ठहरेकोले निज प्रतिवादी दिपकसिंह सामन्त अनुसन्धानका क्रममा मिति २०७२/१२/०७ मा पक्राउ परी मिति २०७२/१२/२९ सम्म न्यायिक हिरासतमा रहेको देखिँदा सो अवधिको २२ (बाईस) दिन कट्टा गरी बाँकी कैद १ (एक) वर्ष ८ (आठ) महिना ८ (आठ) दिन बेरुजु देखिँदा लगत कसी असूल गर्नु भनी सम्बन्धित जिल्ला अदालतमा लेखी पठाउनु..... १

माथि ठहर खण्डमा लेखिए बमोजिम प्रतिवादी दिपकसिंह सामन्तलाई लागेको जरिवाना रू.१,७५,०००।- (एक

लाख पचहत्तर हजार रूपैयाँ)को हकमा मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा १६२ बमोजिम निज प्रतिवादीले मुद्दा पुर्पक्षका क्रममा मिति २०७२/१२/२९ मा धरौटी रसिद नं. ०६८ बाट यस न्यायाधिकरणमा राखेको धरौटी रू.५,००,०००।- (पाँच लाख रूपैयाँ)बाट सदस्याहा गरी कानून बमोजिम गर्नु भनी सम्बन्धित जिल्ला अदालतमा लेखी पठाउनु..... २

माथि ठहर खण्डमा उल्लेख भए बमोजिम प्रतिवादी दिपकसिंह सामन्तबाट जाहेरवाला भवानीप्रसाद भट्टले रू.२३,००,०००।- (तेइस लाख) र सोको ५०% (पचास प्रतिशत)ले हुने हर्जाना रू. ११,५०,०००।- (एघार लाख पचीस हजार) गरी जम्मा रू.३४,५०,०००।- (चौतीस लाख पचास हजार) भरी पाउने ठहरेकाले प्रकरण २ बमोजिम सदर-स्याहा गरी बाँकी हुने धरौटी रू.३,२५,०००।- (तीन लाख पच्चिस हजार) लगायत अन्य चल अचल जायजैथा समेत देखाई बिगो र हर्जाना भराई पाऊँ भनी ऐनका म्याद भित्र निवेदन दिए उपरोक्त विगो र हर्जाना प्रतिवादीबाट जाहेरवालालाई भराई दिनु भनी सम्बन्धित जिल्ला अदालतमा लेखी पठाउनु..... ३

जाहेरवालाको विगो एवम् हर्जाना भरी भराउको प्रयोजनार्थ मुद्दा अन्तिम फैसला भएपछि फैसलाको जानकारी जाहेरवालालाई दिनु..... ४

यस फैसला उपर चित्त नबुझे वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ६६ (२) बमोजिम ३५ दिनभित्र श्री सर्वोच्च अदालतमा पुनरावेदन गर्न जानू भनी विशेष सरकारी वकील कार्यालय, काठमाडौँलाई फैसलाको नक्कल सहित पुनरावेदनको म्याद दिनु..... ५

प्रस्तुत फैसलामा चित्त नबुझे ३५ (पैतीस) दिनभित्र श्री सर्वोच्च अदालतमा पुनरावेदन गर्न जानू भनी प्रतिवादी दिपकसिंह सामन्तलाई पुनरावेदनको म्याद दिनु..... ६

प्रस्तुत फैसलाको विद्युतीय प्रति सूचना प्रविधिमा अभिलेख सुरक्षित गरी पीठमा जनाउनु..... ७

प्रस्तुत मुद्दाको दायरीको लगत कट्टी गरी मिसिल अभिलेख शाखामा बुझाई दिनु..... ८

डा. गोपीचन्द्र भट्टराई

(सदस्य)

उक्त रायमा सहमत छु ।

रमेशकुमार खत्री

(अध्यक्ष)

फैसला तयार गर्न सहयोग पुऱ्याउने

इजलास अधिकृत:- दुर्गादत्त लम्साल/ओमबहादुर कठायत

कम्प्यूटर अपरेटर:- शास्वत् विक्रम सिंह

फैसला मिति: २०७८/०७/२६/६

फैसला प्रमाणिकरण मिति: २०७८/०८/.....

न्यायाधिकरणको छाप

श्री
वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरण
इजलास
माननीय अध्यक्ष श्री रमेशकुमार खत्री
सदस्य श्री निशा बानियाँ
सदस्य श्री डा. गोपीचन्द्र भट्टराई
फैसला
मुद्दा नं. ०७४-FT-०६१९
कसूर ठहर नं. १९
निर्णय नं. ४५
मुद्दा: वैदेशिक रोजगार कसूर ।

वादीको नाम, थर, वतन	प्रतिवादीको नाम, थर, वतन
लक्ष्मी बहादुर थापाको नाति, गोपाल सिंह थापाको छोरा, काठमाडौँ जिल्ला, काठमाडौँ महानगरपालिका वडा नं. २४ बस्ने सुरज थापाको जाहेरीले नेपाल सरकार.....१	उद्धव प्रसाद ओझाको बुहारी, विनोद ओझाको श्रीमती मोरङ जिल्ला दर्वेशा गा.वि.स. वडा नं. २ परिवर्तित रंगेली नगरपालिका वडा नं. ८ घर भई हाल काठमाडौँ जिल्ला काठमाडौँ ममहानगरपालिका वडा नं. १९ इनाटोल बस्ने अनिता ओझा.....१

वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ६४ तथा वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरण नियमावली, २०६८ को नियम ३३ बमोजिम यस न्यायाधिकरणको क्षेत्राधिकार भित्र रहेको प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य र ठहर निम्न बमोजिम रहेको छ ।

तथ्य खण्ड

१. जाहेरवाला सुरज थापाको किटानी जाहेरी दरखास्त:-

प्रतिवादी अनिता ओझाले म जाहेरवालालाई अमेरिका काममा पठाइदिन्छु भनी रू.५,००,०००।- (पाँच लाख रूपैयाँ) बुझिलिई भने बमोजिमको रोजगारमा नपठाएको र लिए खाएको रकम पनि फिर्ता नगरेको हुँदा आवश्यक कारवाही गरी विगो र हर्जाना रकम दिलाई पाऊँ भन्ने समेत बेहोराको सुरज थापाले मिति २०७०/११/२० मा दिएको जाहेरी दरखास्त ।

२. सक्कल लिखत कागज:-

अनिता ओझाले सुरज थापालाई अमेरिका पठाइदिन्छु भनी रू.५,००,०००।- (पाँच लाख रूपैयाँ) बुझिलिई मिति २०७०/३/१६ मा अनिता ओझाले गरेको लिखत कागज ।

३. प्रतिवादी अनिता ओझाले अनुसन्धानका क्रममा गरेको बयान:-

जाहेरवाला र मेरो श्रीमान विनोद ओझा मिलेर मेरो नाममा गिटार माइस्ट्रो प्रा.लि. नामको कम्पनी खोलेका थिए । निज सुरज थापाले उक्त कम्पनीमा रू.५,००,०००।- (पाँच लाख रूपैयाँ) लगानी गरेका थिए । निज जाहेरवालालाई रोजगारमा अमेरिका पठाउँछु भनी रकम लिएको होइन । जाहेरीसाथ पेस भएको लिखत कागजमा भएको सहीछाप मेरो आफ्नै हो । वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने इजाजत अनुमति लिएको छैन भन्ने समेत बेहोराको मिति २०७१/०२/०२ मा प्रतिवादी अनिता ओझाले अनुसन्धानका क्रममा गरेको बयान ।

४. साक्षी राजेश जोशीले अनुसन्धानका क्रममा गरेको कागज:-

प्रतिवादी अनिता ओझाले यी जाहेरवाला सुरज थापालाई वैदेशिक रोजगारमा अमेरिका मुलुकमा पठाइदिन्छु भनी रू.५,००,०००।- बुझिलिएका हुन् र जाहेरीसाथ पेस भएको लिखत कागजमा भएको सहीछाप निजको आफ्नै हो भन्ने समेत बेहोराको अनुसन्धानका क्रममा बुझिएका राजेश जोशीले मिति २०७१/०८/२६ मा गरेको कागज ।

५. वादी नेपाल सरकारको अभियोग दावी:-

प्रतिवादी अनिता ओझाले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय संचालन गर्न पाउने ईजाजत अनुमतिपत्र नलिई जाहेरवाला सुरज थापालाई वैदेशिक रोजगारमा अमेरिका मुलुकमा काममा पठाइदिन्छु भनी झुठ्ठा आश्वासन प्रलोभनमा पारी भने बमोजिमको रोजगार नदिलाएको र लिए खाएको रकम समेत फिर्ता नगरेको प्रतिवादीको कार्य वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा १० र ४३ विपरितको कसूर हुँदा प्रतिवादी अनिता ओझालाई सोही ४३ बमोजिमको सजाय गरी जाहेरवालाबाट लिए खाएको विगो रू.५,००,०००।- र सोको ५०% ले हुने हर्जाना रकम रू.२,५०,०००।- (दुई लाख पचास हजार) समेत गरी जम्मा रू.७,५०,०००।- (सात लाख पचास हजार) समेत प्रतिवादी अनिता ओझाबाट जाहेरवाला सुरज थापालाई भराई पाउँ भन्ने समेत बेहोराको वादी नेपाल सरकारले मिति २०७५/०३/०३ मा यस न्यायाधिकरणमा दायर गरेको अभियोग दावी ।

६. यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७५/९/४ मा भएको आदेश:-

प्रतिवादी अनिता ओझाका नाउँमा जारी भएको म्याद प्रतिवादी फेला नपरेको भनी वेपत्ते तामेल भएको देखिँदा उक्त म्याद वदर गरिदिएको छ । प्रतिवादीको अभियोग पत्रमा उल्लेखित भए भन्दा अर्को वतन छ वा छैन ? सो सम्बन्धमा विशेष सहकारी वकील कार्यालय माफत् वैदेशिक रोजगार विभागबाट खुलाउन लगाई खुली आएमा सोही वतनमा कानून बमोजिम म्याद गरी, प्रतिवादी उपस्थित भए वा म्याद व्ययतित भएपछि नियमानुसार पेस गर्नु भनी यस न्यायाधिकरणबाट भएको आदेश ।

७. वैदेशिक रोजगार विभागको पत्र:-

प्रतिवादी अनिता ओझाको अभियोग पत्रमा उल्लेखित वतन बाहेक अन्य वतन खुल्न आएको नदेखिंदा सोही बेहोरा जानकारीको लागि अनुरोध छ भन्ने समेत बेहोराको वैदेशिक रोजगार विभागको च.नं. २४९६ मिति २०७६/११/१३ को पत्र ।

८. वैदेशिक रोजगार विभागको निवेदन पत्र:-

अभियोग पत्रको पहिलो पृष्ठको विरुद्ध खण्डमा प्रतिवादी अनिता ओझाको नाम, थर, वतन र तीन पुस्तेमा जिल्ला मोरङ्ग, दर्वेशा गा.वि.स. वडा नं. २ परिवर्तित रंगेली न.पा. वडा नं.८ घर भई हाल जिल्ला काठमाडौं, काठमाडौं महानगरपालिका वडा नं. १९ इनाटोल बस्ने उद्धव प्रसाद ओझाको बुहारी, बिनोद ओझाको श्रीमती वर्ष २८ की अनिता ओझा हुनुपर्नेमा फरक भएकोले अभियोग पत्रमा जाहेरी बेहोराकै प्रतिवादी अनिता ओझाको नाम, थर र वतन कायम गरी त्रुटि सच्याई पाउँ भन्ने समेत बेहोराको वैदेशिक रोजगार विभागले मिति २०७६/११/२० मा यस न्यायाधिकरणमा दर्ता गरेको निवेदन पत्र ।

९. यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७६/१०/२१ मा भएको आदेश

अभियोग पत्रको पहिलो पृष्ठको विरुद्ध खण्डमा भिम प्रसाद ओझाको नाति उद्धव प्रसाद ओझाको छोरा जिल्ला मोरङ्ग दर्वेशा गा.वि.स. वडा नं.७ हाल रंगेली न.पा. वडा नं.३ बस्ने वर्ष २९ को अनिता ओझाको सद्दा "जिल्ला मोरङ्ग दर्वेशा गा.वि.स. वडा नं.२ परिवर्तित रंगेली न.पा. वडा नं.८ घर भई हाल काठमाडौं जिल्ला काठमाडौं म.न.पा. वडा नं.१९ इनाटोल बस्ने उद्धव प्रसाद ओझाको बुहारी, बिनोद ओझाको श्रीमती वर्ष २८ की अनिता ओझा" कायम हुने गरी वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरण नियमावली २०६८ को नियम ३८(२) बमोजिम यो संशोधन आदेश गरिदिएको छ भन्ने समेत बेहोराको मिति २०७६/११/२१ मा यस न्यायाधिकरणबाट भएको आदेश ।

१०. प्रतिवादी अनिता ओझाले समाह्वान म्याद गुजारी बसेकी:-

प्रतिवादी अनिता ओझाका नाममा यस न्यायाधिकरणबाट जारी भएको समाह्वान म्याद मिति २०७७/०९/०३ मा निजका श्रीमान बिनोद ओझाले बुझेकोमा म्याद भित्र हाजिर नभई समाह्वान म्याद गुजारी बसेको देखिन्छ ।

११. यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७७/१०/२८ मा भएको आदेश:-

प्रतिवादी अनिता ओझाका नाममा यस न्यायाधिकरणबाट जारी भएको समाह्वान म्याद गुजारी बसेको देखिई वादी पक्षका अभियोग पत्रको सबुद प्रमाण खण्डमा उल्लेखित जाहेरवाला तथा देख्ने/सुन्ने साक्षी समेतलाई बकपत्रको लागि विशेष सरकारी वकील कार्यालय मार्फत् उपस्थित गराउन वैदेशिक रोजगार विभागलाई लेखी पठाई उपस्थित गराए नियमानुसार गर्नु भनी यस न्यायाधिकरणबाट भएको आदेश ।

१२. यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७७/११/१९ मा भएको आदेश:-

वादी पक्षको अभियोग पत्रको सबुद प्रमाण खण्डको गवाह महलमा उल्लेखित गवाह/जाहेरवाला सुरज थापा र देख्ने/सुन्ने साक्षी राजेश जोशीलाई वैदेशिक रोजगार विभागले बकपत्रको लागि उपस्थित गराएको नदेखिंदा निजलाई बुझ्नु पर्ने देखिएकाले मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा ११२ बमोजिम म्याद जारी गरी झिकाई उपस्थित भए नियमानुसार गर्नु यस न्यायाधिकरणबाट भएको आदेश ।

१३. यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७८/०५/०९ मा भएको आदेश:-

जाहेरवाला सुरज थापा र साक्षी राजेश जोशीका नाउँको म्याद वेपत्ते तामेल भएको देखिंदा निजहरूको नाउँको म्याद तामेल हुन सक्ने एकिन वतन (घर नं. टोल मार्ग र फोन नम्बर सहित) खुलाई पठाउन वैदेशिक रोजगार विभागलाई लेखी पठाई जवाफ प्राप्त गरी पेस गर्नु भनी यस न्यायाधिकरणबाट भएको आदेश ।

१४. वैदेशिक रोजगार विभागको पत्र:-

जाहेरवाला सुरज थापा र साक्षी राजेश जोशीको एकिन वतन निज जाहेरवालाले जाहेरी दरखास्तमा उल्लेख भएको तथा साक्षी राजेश जोशीले कागज गर्दाको अवस्थामा उल्लेख गरेको वतन बाहेक अर्को वतन मिसिल संलग्न कागजातबाट नदेखिएको निजहरको वतन खुलाउने सम्बन्धमा यस विभागबाट सम्पर्क गर्दा सम्पर्क हुन नसकेकोले निजहरूको अभियोग पत्रमा उल्लेखित वतन बाहेक अन्य वतन खुल्न आएको नदेखिंदा सोही बेहोरा अनुरोध छ भन्ने समेत बेहोराको वैदेशिक रोजगार विभागबाट प्राप्त च.नं. ९९६ मिति २०७८/०८/०६ को पत्र ।

१५. यस न्यायाधिकरणबाट भएको कसूर ठहर:-

प्रतिवादी अनिता ओझाले वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा १० र ४३ को कसूर गरेको ठहर्छ । प्रतिवादीलाई सोही दफा ४३ बमोजिम हुने सजाय निजबाट भराउनुपर्ने विगो र हर्जाना समेतको सनुवाईको लागि फौजदारी कसूर (सजाय निर्धारण तथा कार्यान्वयन) ऐन, २०७४ को दफा १२ बमोजिम वादीबाट सजाय पूर्वको प्रतिवेदन लिई इजलास समक्ष पेस गर्नु भन्ने समेत बेहोराको यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७८/०८/०५ मा भएको कसूर ठहर ।

१६. विशेष सरकारी वकील कार्यालय काठमाडौँबाट प्राप्त सजाय पूर्वको प्रतिवेदन:-

प्रतिवादीले जाहेरवालालाई अमेरिका देशमा काममा लगाइदिने भनी विश्वास दिलाए भनेर विभिन्न प्रलोभन देखाएर विश्वासको दुरुपयोग गरी रकम लिएको देखिन्छ । प्रस्तुत मुद्दा गम्भिर प्रकृतिको फौजदारी मुद्दा रहेको र प्रस्तुत कसूरमा प्रतिवादीको भूमिका पूर्ण रुपमा दोषी देखिन्छ । कानूनको दायरामा आइनसकेका अन्य अपराधिक मनस्थिती राखी काम गर्ने व्यक्ति तथा प्रतिवादी स्वयंलाई थप कसूर गर्न हतोत्साहित गर्नको लागि, निजलाई आफ्नो कार्यले पिडितलाई पुगेको क्षति समेत महसुस गराई आफ्नो कार्यप्रति पश्चाताप गराउने उद्देश्य पूर्ति हुने गरी सजाय गर्नुपर्ने देखिंदा प्रस्तुत मुद्दामा सजाय गर्दा निज प्रतिवादीलाई कानूनद्वारा निर्धारित माथिल्लो हदको सजाय गर्नुपर्ने देखिन्छ दावी बमोजिमको विगो तथा हर्जाना समेत

जाहेरवालाहरुलाई दिलाई भराई पाउन पर्ने देखिन्छ भन्ने समेत बेहोराको विशेष सरकारी वकील कार्यालय काठमाडौँबाट मिति २०७८/०८/१२ मा प्राप्त सजाय पूर्वको प्रतिवेदन ।

ठहर खण्ड

१७. नियम बमोजिम दैनिक पेशी सूचीमा चढी यस इजलास समक्ष पेस हुन आएको प्रस्तुत मुद्दामा वादी नेपाल सरकारको तर्फबाट उपस्थित विशेष सरकारी वकील कार्यालय काठमाडौँका विद्वान् उपन्यायाधिवक्ता श्री उर्मिला दाहालले प्रतिवादीले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने ईजाजतपत्र नलिई जाहेरवालालाई वैदेशिक रोजगारीका लागि अमेरिका पठाई दिने भनी विश्वास दिलाई रकम लिई भने बमोजिम वैदेशिक रोजगारमा नपठाएको भनी परेको जाहेरीलाई जाहेरवालाको प्रतिवादीले अनुसन्धानका क्रममा गरेको बयान, प्रतिवादी अनिता ओझाले सुरज थापालाई गरी दिएको लिखत र प्रतिवादीले प्रतिवाद नगरी कसूर स्विकार गरी बसेको स्थिति समेतबाट प्रतिवादी अनिता ओझाले अभियोग दावी बमोजिमको कसूर गरेको पुष्टि भएको हुँदा प्रतिवादीलाई अभियोग दावी बमोजिम सजाय गरी जाहेरवालाको विगो र हर्जाना रकम समेत दिलाई भराई पाऊँ भनी गर्नुभएको बहस जिकिर सुनियो ।
१८. यसमा वादी नेपाल सरकारका तर्फबाट प्रतिवादी अनिता ओझाले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय संचालन गर्न पाउने ईजाजत पत्र नलिई जाहेरवाला सुरज थापालाई वैदेशिक रोजगारमा अमेरिका मुलुकमा काममा पठाइदिन्छु भनी झुठ्ठा आश्वासन प्रलोभनमा पारी भने बमोजिमको रोजगार नदिलाएको र लिए खाएको रकम समेत फिर्ता नगरेको प्रतिवादीको कार्य वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा १० र ४३ विपरितको कसूर हुँदा प्रतिवादी अनिता ओझालाई सोही ४३ बमोजिमको सजाय गरी जाहेरवालाबाट लिए खाएको विगो रू.५,००,०००।- र सोको ५०% ले हुने हर्जाना रकम रू.२,५०,०००।- (दुई लाख पचास हजार) समेत गरी जम्मा रू.७,५०,०००।- (सात लाख पचास हजार) समेत प्रतिवादी अनिता ओझालाई जाहेरवाला सुरज थापालाई भराई पाउन अभियोग दावी लिएको प्रस्तुत मुद्दामा प्रतिवादी अनिता ओझालाका नाममा यस न्यायाधिकरणबाट जारी भएको समाव्हान म्याद निजका श्रीमान विनोद ओझाले मिति २०७७/०९/०३ मा बुझी म्याद तामेल भएकोमा प्रतिवादी म्याद भित्र हाजिर नभई शुरु म्याद गुजारी बसेको देखिन्छ ।
१९. उपरोक्तानुसारको विद्वान् उपन्यायाधिवक्ताको बहस र अभियोग दावी रहेको प्रस्तुत मुद्दामा देहायका विषयमा निर्णय दिनुपर्ने देखियो ।
- (क) प्रतिवादी अनिता ओझाले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने इजाजत प्राप्त नगरी जाहेरवाला सुरज थापालाई वैदेशिक रोजगारीमा अमेरिका पठाई दिने भनी प्रलोभनमा पारी विश्वास दिलाई रकम लिई अभियोग दावीको कसूर गरेका हुन्, होइनन् ?
- (ख) प्रतिवादीले अभियोग दावीको कसूर गरेको भए निजलाई के कति सजाय हुने हो र अभियोग दावी बमोजिम जाहेरवालाको विगो र हर्जाना भराई दिनु पर्ने हो, होइन ?

२०. सम्बद्ध मिसिल अध्ययन गरी प्रथम विषयतर्फ विचार गर्दा, प्रतिवादी अनिता ओझाले म जाहेरवालालाई अमेरिका काममा पठाइदिन्छु भनी रु.५,००,०००।- (पाँच लाख रूपैयाँ) बुझिलिई भने बमोजिमको रोजगारमा नपठाएको र लिए खाएको रकम पनि फिर्ता नगरेको हुँदा आवश्यक कारवाही गरी विगो र हर्जाना रकम दिलाई पाऊँ भनी परेको जाहेरीबाट उठान भएको यस मुद्दामा प्रतिवादी अनिता ओझाले यी जाहेरवाला सुरज थापालाई वैदेशिक रोजगारमा अमेरिका मुलुकमा पठाइदिन्छु भनी रु.५,००,०००।- बुझिलिएका हुन् र जाहेरीसाथ पेस भएको लिखत कागजमा भएको सहीछाप निजको आफ्नै हो भनी अनुसन्धानका क्रममा बुझिएका व्यक्ति राजेश जोशीले बेहोरा लेखाएको देखिन्छ ।
२१. प्रतिवादी अनिता ओझाले अनुसन्धानका क्रममा बयान गर्दा स.ज. ९ मा लिखत कागजमा गरेको सहीछाप मेरो हो भनी लिखत गरेकोमा सावित भई तथ्यमा सम्म बेहोरा लेखाएकोमा यस न्यायधिकरणबाट निजका नाममा जारी भएको समाह्वान म्याद निजका एकाघरको श्रीमान् बिनोद ओझाले बुझेकोमा कानूनका म्यादभित्र न्यायाधिकरणमा उपस्थित नभई अभियोग दावी स्वीकार गरी बसेको देखिँदा जाहेरवालाको मौकाको जाहेरी बेहोरा पुष्टि भएको पाइयो ।
२२. वादीले अभियोगपत्र साथ पेस गरेको मिति २०७०/०३/१६ को लिखतमा सुरज थापालाई वैदेशिक रोजगारका लागि अमेरिका पठाउने भनी अनिता ओझाले रु.५,००,०००।- (पाँच लाख रूपैयाँ) बुझी लिई उक्त कागज गरिदिएको देखिन्छ । उक्त लिखत बारे प्रतिवादीले अनुसन्धानको क्रममा उक्त लिखतमा भएको सहीछाप मैरे हो भनी स्वीकार गरेको देखिन्छ । उक्त लिखतका सम्बन्धमा अन्यथा प्रतिवाद नभएको वा अन्यत्र कुनै दावी भएको देखिँदैन । यसरी सो लिखत प्रमाणबाटै जाहेरवालालाई अमेरिका वैदेशिक रोजगारमा पठाउन रकम लिएको देखिँदा प्रमाण ऐन, २०३१ को दफा ३५ बमोजिम अभियोगपत्र साथ पेस भएको लिखत प्रतिवादीका विरुद्ध प्रमाणमा ग्राह्य हुने देखियो । यसै सन्दर्भमा सर्वोच्च अदालतबाट "प्रमाण कानूनले लिखत प्रमाणलाई सर्वोत्तम प्रमाण मान्दछ । त्यसैले लिखतमा उल्लेख भएको कुरा अन्यथा प्रमाणित भएमा बाहेक सोमा उल्लेख भएको कुरालाई भरपर्दो र वस्तुपरक प्रमाणको रूपमा अदालतले ग्रहण गर्नुपर्दछ । वादी पक्षले लिखत नै पेस गरी अभियोग दाबीलाई पुष्टि गरेको र सो लिखतमा लागेको सहि र बेहोरा मेरो हो भनी जाहेरवालाले पेस गरेको लिखतलाई स्विकार गरेको देखिएकोले कसूर प्रमाणित हुने" भनी नैकाप २०७३ अंक ९, नि. नं ९६७४ फैसला मिति २०७३/०४/१९ मा नजिर सिद्धान्त समेत प्रतिपादन भएको देखिन्छ । यसर्थ, प्रतिवादी स्वयंले गरिदिएको उक्त लिखत अन्यथा प्रमाणित नभएकोले अकाट्य प्रमाणको रूपमा लिनुपर्ने देखियो ।
२३. यसरी प्रतिवादी उपरको किटानी जाहेरी, प्रतिवादीले जाहेरवालालाई अमेरिका पठाई दिने भनी गरिदिएको लिखत, लिखतका साक्षीले गरेको सनाखत कागज, लिखत गरिदिएको भनी कसूरमा प्रतिवादीको मौकाको स्वीकारोक्ति बयान तथा सो उपर कुनै प्रतिवाद समेत नगरि फरार भई बसेको समेतका आधारमा प्रतिवादीले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने इजाजत प्राप्त नगरी जाहेरवालालाई वैदेशिक रोजगारीमा अमेरिका पठाई दिने भनी प्रलोभनमा पारी विश्वास दिलाई रकम लिई वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी कसूर गरेको पुष्टि हुन

आयो ।

२४. अतः उपरोक्त बमोजिम विवेचित आधार र कारणबाट प्रतिवादी अनिता ओझाले वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा १० र ४३ को कसूर गरेको ठहर्छ ।

सजाय निर्धारण

२५. प्रतिवादी अनिता ओझालाई के कति सजाय हुने हो र जाहेरवालाले प्रतिवादीबाट के कति विगो रकम भराई लिन पाउने हो भन्ने दोश्रो प्रश्नको सम्बन्धमा विचार गर्दा, यस मुद्दामा प्रतिवादी अनिता ओझाले वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ४३ को कसूर गरेको ठहर भएकोमा विशेष सरकारी वकील कार्यालय काठमाडौँबाट पेस भएको सजाय पूर्वको प्रतिवेदन समेत अध्ययन गरी हेरियो । प्रतिवादीले बैदेशिक रोजगार कसूर गरेतापनि विदेशमा पठाई नसकेको अवस्था भएकोले जाहेरवालाको विगो समेतको आधारमा यस मुद्दामा प्रतिवादी अनिता ओझालाई वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ४३ बमोजिम रु.१,५०,०००।- (एक लाख पचास हजार) जरिवाना र १ (एक) वर्ष ६ (छ) महिना वर्ष कैद गर्न मनासिब हुने देखियो ।
२६. जाहेरवाला सुरज थापालाई भराउनु पर्ने विगोको हकमा हेर्दा जाहेरवालाको विगो रु. ५,००,०००।- (पाँच लाख रूपैयाँ) को मागदाबी लिएकोमा त्यतिनै रकम जाहेरवालाबाट प्रतिवादीले बुझिलिई लिखत गरिदिएको र प्रतिवादीले म्याद गुजारी प्रतिवाद नगरी बसेको समेत देखिँदा जाहेरवालाको मागदाबी अनुसारको विगो रु. ५,००,०००।- (पाँच लाख रूपैयाँ) र सोको ५० प्रतिशतले हुने हर्जाना रु.२,५०,०००।- (दुई लाख पचास हजार रूपैयाँ) गरी जम्मा रु. ७,५०,०००।- (सात लाख पचास हजार) भराई लिन पाउने देखियो ।
२७. अतः प्रतिवादी अनिता ओझालाई वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ४३ बमोजिम जरिवाना रु.१,५०,०००।- (एक लाख पचास हजार) र १ (एक) वर्ष ६ (छ) महिना कैद हुने ठहर्छ । जाहेरवाला सुरज थापाको विगो रु.५,००,०००।- (पाँच लाख रूपैयाँ) र सोको पचास प्रतिशत हर्जाना समेत प्रतिवादीबाट भराई हुने ठहर्छ । अरूमा तपसिल बमोजिम गर्नु ।

तपसिल

माथि ठहर खण्डमा लेखिए बमोजिम प्रतिवादी अनिता ओझालाई जरिवाना रु.१,५०,०००।- (एक लाख पचास हजार) र १ (एक) वर्ष ६ (छ) महिना कैद हुने ठहरेकोले निज प्रतिवादीलाई लागेको कैद वेरुजु हुँदा असूल गर्नु भनी सम्बन्धित जिल्ला अदालतमा लेखि पठाइदिनु..... १

प्रतिवादीलाई ठहर भएको जरिवाना रु.१,५०,०००।- (एक लाख पचास हजार) को हकमा लगत कसी प्रतिवादीले अनुसन्धानका क्रममा रिना सिंको नाउँको धादिङ्ग जिल्ला वैरेनी नगरपालिका वडा नं.२(घ) २८ क्षेत्रफल १-८-०-० को जग्गा रु. ८,००,०००।- (आठ लाख रूपैयाँ) धरौट वापत जेथा जमानत राखेको देखिँदा सो रकम बराबर जेथा दिनेको दायित्व रहने भएकाले मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा १६२ को अधिनमा रही जरिवाना असूल गर्नु भनी सम्बन्धित जिल्ला अदालतमा लगत दिनु....२

माथि ठहर खण्डमा उल्लेख भए बमोजिम प्रतिवादी अनिता ओझाबाट जाहेरवाला सुरज थापाले विगो रू. ५,५०,०००।- (पाँच लाख रूपैयाँ) र हर्जाना रू. २,५०,०००।- (दुई लाख पचास हजार रूपैयाँ) गरी जम्मा रू.७,५०,०००।- (सात लाख पचास हजार रूपैयाँ) भराई पाउने ठहरेकोले उक्त विगो र हर्जाना भराई पाउँ भनी जाहेरवालाले अनुसन्धानका क्रममा प्रतिवादीले जेथा जमानत राखेको रिना सिंको नाउँको धादिङ्ग जिल्ला वैरेनी नगरपालिका वडा नं.२(घ) २८ क्षेत्रफल १-८-०-० को जग्गा लगायत अरु चल अचल सम्पत्ति देखाई ऐनका म्याद भित्र निवेदन दिए नियमानुसार भराई दिनु भनी सम्बन्धित अदालतमा लेखि पठाउनु र विगो एवम् हर्जाना भरी भराउको प्रयोजनार्थ यो फैसलाको जानकारी तत्काल जाहेरवाला सुरज थापालाई दिनु.....३ प्रस्तुत फैसलाको नक्कल साथै राखी विशेष सरकारी वकील कार्यालय, काठमाडौंलाई फैसलाको जानकारी दिनु.....४ प्रतिवादी अनिता ओझाले शुरु म्याद गुजारी बसेकाले पुनरावेदनको म्याद दिई रहनुपरेन.....५ फैसला अपलोड गरी दायरीको लगत कट्टा गरी मिसिल अभिलेख शाखामा बुझाई दिनु.....६

निशा बानियाँ
(सदस्य)

उक्त रायमा सहमत छौ ।

डा.गोपिचन्द्र भट्टराई
(सदस्य)

रमेशकुमार खत्री
(अध्यक्ष)

फैसला तयार गर्न सहयोग पुऱ्याउने

इजलास अधिकृत:- दुर्गादत्त लम्साल

कम्प्युटर अपरेटर:- शास्वत् विक्रम सिंह

फैसला मिति: २०७८/०८/१३/२

फैसला प्रमाणिकरण मिति: २०७८/०८/.....

न्यायाधिकरणको छाप

श्री
 वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरण
 इजलास
 माननीय अध्यक्ष श्री रमेशकुमार खत्री
 सदस्य श्री निशा बानियाँ
 सदस्य डा. श्री गोपिचन्द्र भट्टराई
 फैसला
 मुद्दा नं. ०७८-FT-०००६
 कसूर ठहर नं. २७
 निर्णय नं. ५५
मुद्दा: वैदेशिक रोजगार कसूर ।

वादीको नाम, थर, वतन	प्रतिवादीको नाम, थर, वतन
रिन्जी शेर्पाको नाति डाती शेर्पाको छोरा काठमाडौँ जिल्ला, काठमाडौँ महानगरपालिका वडा नं. ४ घर भई हाल काठमाडौँ जिल्ला जोरपाटी गा.वि.स. वडा नं ७ बस्ने पासाङ्ग शेर्पा....१ लाक्पा शेर्पाको नाति किनरु शेर्पाको छोरा काठमाडौँ जिल्ला जोरपाटी गा.वि.स. वडा नं. ३ बस्ने कामफुरु शेर्पा.....१ को जाहेरीले नेपाल सरकार	सन्तबहादुर थापाको नाति ओलकबहादुर थापाको छोरा रामेछाप जिल्ला कुबुकास्थली गा.वि.स. वडा नं. २ हाल परिवर्तित उमाकुण्ड गाउँपालिका वडा नं. ३ घर भई हाल ललितपुर जिल्ला ललितपुर महानगरपालिका सातदोवाटो बस्ने दीपक थापा.....१

वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ६४ तथा वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरण नियमावली, २०६८ को नियम ३३ बमोजिम यस न्यायाधिकरणको क्षेत्राधिकार भित्र रहेको प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य र ठहर निम्न बमोजिम रहेको छ ।

तथ्य खण्ड

१. पासाङ शेर्पा समेतको जाहेरी दरखास्त:-

विपक्षी दीपक थापाले कान्तिपुर दैनिक पत्रिकामा सनलाईट ईन्टरनेशनलको नामबाट Visit and Work Visa भन्ने सूचना समेत प्रकाशित गरी हामीहरूलाई वैदेशिक रोजगारीका लागि क्यानाडा पठाई रोजगारी दिलाई दिन्छु, प्रति व्यक्ति रु.१६,००,०००।- लाग्छ, मासिक रु.१,००,०००।- कमाई हुन्छ रेष्टुरेन्टमा क्लिनरको काम गर्नुपर्छ भनी हामीहरूबाट मिति २०६९/०२/०१ मा रु.१४,१०,०००।- (चौध लाख दश हजार रूपैयाँ) को कागज गरी र पुनः हामीसँग कागज नगरी रु.६,००,०००।- गरी जम्मा रु.२०,१०,०००।-

बुझिलिई वैदेशिक रोजगारीमा पठाउने कामको प्रोसेस हुँदैछ भनी हामीलाई झुक्याई सम्पर्कविहिन भई फरार भएको हुँदा निजलाई हदै सम्मको जरिवाना र कैद गरी हामीहरूको विगो र हर्जाना समेत दिलाई भराई पाऊँ भनी पासाङ्ग शेर्पा र कमफुरु शेर्पाले मिति २०६९/१२/०५ मा वैदेशिक रोजगार विभागमा दिएको संयुक्त जाहेरी दरखास्त ।

२. लिखत कागज:

पासाङ शेर्पा र कमफुरु शेर्पालाई वैदेशिक रोजगारमा पठाउनका लागि रोजगारको लागि क्यानाडा पठाउने भनी रु.१४,१०,०००।- (चौध लाख दश हजार रूपैयाँ) बुझी दिपक थापाले मिति २०६९/०२/०१ मा गरेको लिखत ।

३. प्रतिवादी दीपक थापाले अनुसन्धानका क्रममा गरेको बयान:-

मैले जाहेरवालाहरू पासाङ शेर्पा र कमफुरु शेर्पालाई वैदेशिक रोजगारीमा पठाउनको लागि रकम लिएको होइन । जाहेरवालाहरूसँग जनही रु.४,००,०००।- का दरले रु.८,००,०००।- मैले संचालन गरेको संस्था सनलाइट ईन्टरनेशनलको सरसामान किन्न भनेर सापटी लिएको हुँ । सो रकम लिएवापत मैले मेरो श्रीमति अम्बिका बस्नेतको नाममा रहेको ललितपुर झरूवारासी वडा नं. ५ मा रहेको ६ आना जग्गा पास गरिदिएको छु । सक्कल लिखत कागजमा भएको सहीछाप मेरै हो, बेहोरा होइन । न्यायधिकरणबाट अर्को मुद्दामा धरौटीमा छुटेको दिन मै मलाई जवरजस्ती बाटोमा नै समाई ल्याप्चे लगाउन लगाएका हुन् । मैले आफ्नो परिवार र आफ्नो जीउ ज्यानको सुरक्षाको लागि डरले ल्याप्चे लगाएको हुँ । जवरजस्ती कागज गराए उपर काठमाडौँ जिल्ला अदालतमा करकाप मुद्दा दर्ता गरेको छु । वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने अनुमति लिएको छैन भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी दीपक थापाले अनुसन्धानका क्रममा मिति २०६९/१२/२२ मा गरेको बयान ।

४. वादी नेपाल सरकारको अभियोग दावी:-

प्रतिवादी दीपक थापाले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने अनुमति समेत नलिई जाहेरवालाहरूलाई वैदेशिक रोजगारीमा अमेरिका पठाई दिने भनी रकम लिई भने बमोजिम वैदेशिक रोजगारीमा नपठाई आफुले लिएको रकम समेत फिर्ता नगरी वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा १० र ४३ को कसूर गरेकोले निजलाई सोही दफा ४३ बमोजिम सजाय हुन तथा जाहेरवालाहरूसँग लिएको रकम रु.२०,१०,०००।- (बीस लाख दश हजार रूपैयाँ) तथा सोको ५० प्रतिशतले हुने हर्जाना रु.१०,०५,०००।- (दश लाख पाँच हजार रूपैयाँ) गरी जम्मा रु.३०,१५,०००।- (तीस लाख पन्ध्र हजार रूपैयाँ) मध्ये रु.२,००,०००।- (दुई लाख रूपैयाँ) मा ६ आना जग्गा जाहेरवालाहरूलाई पास गरिदिएको देखिँदा बाँकी रकम रु.२८,१५,०००।- (अठाइस लाख पन्ध्र हजार रूपैयाँ) निज जाहेरवालाहरूलाई प्रतिवादीबाट दिलाई भराई पाऊँ भन्ने समेत बेहोराको वादी नेपाल सरकारको तर्फबाट मिति २०७०/०१/०८ मा दायर भएको अभियोग दावी ।

५. प्रतिवादी दीपक थापाले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बयान

मैले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने अनुमति लिएको छैन । मेरो जाहेरवालाहरूसँग घरायसी लेनदेनको रू.८,००,०००।- को लेनदेन छ । जाहेरी बेहोरा झुठ्ठा हो । जाहेरवालाबाट वैदेशिक रोजगारीमा पठाउन भनेर कुनै रकम लिएको छैन । विज्ञापन प्रकाशित भएको भन्ने मलाई थाहा छैन । जाहेरवालाहरूले तयार गरी राखेको कगजमा मलाई जबरजस्ती सही गर्न लगाएका थिए । कागज पढ्न दिएनन् । जबरजस्ती कागज गराएको सम्बन्धमा काठमाडौँ जिल्ला अदालतमा करकाप मुद्दा दायर गरेको छु । सोही कागजको आधारमा म उपर उजुरी गरेको हुनुपर्छ । सनलाईट कन्सलटेन्सी सम्बन्धमा मलाई थाहा भएन । सनलाईट इन्टरनेशनल मेरो नाममा दर्ता छ । घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय ललितपुरमा दर्ता रहेको छ । सो संस्था स्टेशनरीका सामान कागज, फ्रेम, फाइल बनाउने भनेर दर्ता गरेको हो । हाल लगानीको कमिले खारेजीको प्रकृत्यामा छ । जाहेरवालाहरूलाई वैदेशिक रोजगारमा पठाउन भनेर कुनै रकम नलिएको, घरायसी लेनदेन सम्बन्धी निजहरूबाट लिएको रकम वापत निजहरूले मेरो श्रीमतीको नाममा रहेको ललितपुर जिल्ला झरूवारासी गा.बि.स वडा नं.५ (क) को छ आना प्रतिआना रू.३,५०,०००।को दरले किनेको जग्गा पास गरी लिइसकेका हुँदा मलाई सजाय हुनुपर्ने होइन भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी दीपक थापाले मिति २०७०/०१/०९ मा यस न्यायाधिकरणमा गरेको बयान ।

६. यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७०/०१/९ मा भएको आदेशः

मुलुकी ऐन, २०२० अ.बं. ११८ को देहाय ५ र १० का आधारमा पछि प्रमाण बुझ्दै जाँदा ठहरे बमोजिम हुने गरी दिए दीपक थापाबाट रू.१,००,०००।- (एक लाख) नगदै दिई सो वरावरको जेथा जमानत दिएर स्विकार गरी तारेखमा राखी र दिन नसके अ.व.१२१ नं. बमोजिम थुनुवा पूर्वी दिई स्थानीय कारागारमा थुनामा राखी प्रस्तुत मुद्दाको पूर्पक्ष गर्नु । प्रतिवादी चुक्ता भएकोले दुवै पक्षका साक्षी बकपत्रको लागि झिकाई आएपछि वा अवधि नाघेपछि नियमानुसार गरी पेस गर्नु भन्ने समेत बेहोराको यस न्यायाधिकरणबाट भएको आदेश पर्चा ।

७. जाहेरवाला पासाङ्ग शेर्पा र कमफुलु शेर्पाले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्रः-

जाहेरी बेहोरा र सोमा भएको सहीछाप मेरो समेत हो । प्रतिवादीले हामी दुई जनाबाट रू.२०,१०,०००।- (बीस लाख दश हजार रूपैयाँ) बुझी लिएका हुन् । प्रतिवादीले रकम बुझी गरिदिएका रू.१४,१०,०००।- (चौध लाख दश हजार रूपैयाँ) को कागज छ । अरु रू.६,००,०००।- (छ लाख रूपैयाँ) निजले पटकपटक प्रति व्यक्तिको छ लाखको दरले बुझेका थिए । उक्त छ लाख पछि जाने वेलामा मिलाई दिन्छु भनेका थिए । त्यसको कागज गरिदिएका छैनन् । प्रतिवादीले क्यानाडा पठाउँछन् भन्ने कुरा मिति २०६८/१२/१६ को कान्तिपुर पत्रिका हेरेर थाहा भएको हो । निजले अन्य तीनजनालाई वैदेशिक रोजगारमा पठाएको भनेर भिषाको पेपर देखाएका थिए । त्यसै आधारमा विश्वास गरेको हो । जग्गा निजकी श्रीमतिले हामीलाई पैसाको समस्या पर्यो, जग्गा किनी दिनुहोस् भनेकोले हामीले जग्गा रू.२,००,०००।- (दुई लाख रूपैयाँ) मा किनेको हो र प्रतिवादी दीपकले हामीलाई मिति २०६९/१०/०७ मा फोन गरेर मैले अरूको पनि वैदेशिक रोजगारकै

सिलसिलामा पैसा लिएको हुनाले दिनुपर्ने भयो भनी कागज पनि गरिदिन्छु भनी जग्गा पनि फिर्ता लिन्छु २ महिनाभित्र र सोको ब्याज जति लागे पनि दिन्छु भनेकोले हामीसँग निजले माग जति रकम नभएको हुनाले हामीले निजलाई रू.४,१०,०००/- (चार लाख दश हजार रूपैयाँ) दियोँ। सोको कागज निजसँग नै छ। जग्गाको जम्मा रू.६,००,०००/- (छ लाख रूपैयाँ) कागज नगरी लिएका हुन् भन्ने समेत बेहोराको जाहेरवाला पासाङ्ग शेर्पाले मिति २०७०/०२/०२ मा र कामफुरु शेर्पाले मिति २०७०/०२/०३ मा यस न्यायाधिकरणमा गरेको प्रायः एकै मिलानको बकपत्र।

८. प्रतिवादी दीपक थापाका साक्षी रामचन्द्र सुनुवारले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र:-

मैले देखे जाने थाहा पाए सम्म यी प्रतिवादी रोप्रो मान्छे हुन्। कारोवार सम्बन्धमा मलाई थाहा भएन। मिति २०६९/१०/७ को वेलुकी ८ बजेको समयमा फोन गरी जाहेरवाला समेतले मलाई जबरजस्ती गरी कागज गराए भनी प्रतिवादीले भनेका थिए भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी दीपक थापाका साक्षी रामचन्द्र सुनुवारले मिति २०७०/०२/०३ मा यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र।

९. यस प्रतिवादी दीपक थापाले मिति २०७२/०२/२६ मा यस न्यायाधिकरणमा दिएको निवेदन:-

प्रस्तुत मुद्दामा उठान भएको लिखतको सम्बन्धमा जाहेरी दरखास्त पर्नु अगाडि नै मिति २०६९/११/०४ मा करकाप मुद्दा दायर गरेको र मिति २०७१/०२/२२ मा वादी दाबी नपुग्ने भनी काठमाडौँ जिल्ला अदालतबाट फैसला भएको उक्त फैसलामा चित्त नबुझी मिति २०७२/०२/०७ मा पुनरावेदन दर्ता भई विचाराधिन रहेको अवस्था हुँदा र उक्त फैसलाले यस मुद्दाको फैसलामा फरक पर्ने अवस्था समेत भएकाले मुलुकी ऐन, अ.वं.१२ नं. र वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरण नियमावली २०६८ को नियम ३७ बमोजिम मुद्दा मुलतवी राखी पाऊँ भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी दीपक थापाले यस न्यायाधिकरणमा दायर गरेको निवेदन।

१०. यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७२/०२/२६ मा यस भएको मुलतवी आदेश:-

पुनरावेदन अदालत पाटनमा विचाराधिन अवस्थामा रहेको करकाप मुद्दाको टुङ्गो लागेपछि प्रस्तुत मुद्दा मुलतवीबाट जगाई वाँकी कारवाही गर्ने गरी वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरण नियमावली, २०६८ को नियम ३७ नं. बमोजिम प्रस्तुत मुद्दा मुलतवीमा राखी दिएको छ भन्ने समेत बेहोराको यस न्यायाधिकरणबाट भएको भएको मुलतवी आदेश।

११. काठमाडौँ जिल्ला अदालतबाट भएको फैसला:-

प्रतिवादीको कार्य करकापपूर्ण भन्ने दावी सम्म रहेकोमा लिखतको सत्यता वा वैधताको प्रश्न विवाद उठेको बखत तत् तत् सम्बद्ध निकायबाट एकैपटक निरोपण हुन नसक्ने भन्ने हुँदैन। तसर्थ वादी दावी पुन नसक्ने ठहर्छ भन्ने समेत बेहोराको दीपक थापा विरूद्ध पासाङ्ग शेर्पा समेत भएको ०६९ सालको ३१-३९-०६९-०३६५४ को करकाप मुद्दामा काठमाडौँ जिल्ला अदालतबाट मिति २०७१/०२/२२ मा भएको फैसलाको प्रतिलिपि मिसिल सामेल रहेको।

१२. उच्च अदालत पाटनबाट भएको फैसला:-

वादी दावी पुन नसक्ने ठहर्याई शुरु काठमाडौं जिल्ला अदालतबाट मिति २०७१/०२/२२ मा भएको फैसला मिलेकै देखिंदा सदर हुने ठहर्छ । पुनरावेदक वादीको पुनरावेदन जिकिर पुन सक्दैन भन्ने समेत बेहोराको पुनरावेदन दिपक थापा विरूद्ध कामफुरु शेर्पा समेत भएको मुद्दा नं. ०७१-CP-०८७४ को करकाप मुद्दामा उच्च अदालत पाटनबाट मिति २०७३/११/२० मा भएको फैसलाको प्रतिलिपि मिसिल सामेल रहेको ।

१३. यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७८/०४/०७ मा भएको आदेश:-

जाहेरवालाहरू उपर काठमाडौं जिल्ला अदालतमा प्रतिवादीले दायर गरेको करकाप मुद्दा मिति २०७१/०२/२२ मा काठमाडौं जिल्ला अदालतबाट फैसला भई सो फैसला उपर दिपक थापाको तर्फबाट परेको पुनरावेदन उच्च अदालत पाटनबाट टुङ्गो लागेपछि प्रस्तुत मुद्दा जगाई कारवाही किनारा गर्ने गरी मिति २०७२/०२/२६ मा मुलतवीमा रहेकोमा उल्लिखित करकाप मुद्दामा उच्च अदालत पाटनबाट मिति २०७३/११/२० मा भएको फैसलाको प्रतिलिपि प्राप्त भएको देखिएकोले प्रस्तुत मुद्दा मुलतवीबाट जगाई दिएको छ भन्ने समेत बेहोराको यस न्यायाधिकरणबाट भएको आदेश ।

१४. प्रतिवादी दीपक थापाले जनाउ म्याद गुजारी बसेका:-

प्रतिवादी दीपक थापाका नाममा यस न्यायाधिकरणबाट जारी भएको जनाउ म्याद मिति २०७८/०६/०७ मा निजको घर दैलोमा टाँस तामेल भएकोमा कानूनका म्याद भित्र हाजिर नभई जनाउ म्याद गुजारी बसेको देखिन्छ ।

१५. यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७८/०७/११ मा भएको आदेश:-

प्रतिवादीले बयानका क्रममा खुलाएको निज उपर चलेको मुद्दा प्रस्तुत मुद्दा पेशीका दिन साथै राखी पेस गर्नु भनी यस न्यायाधिकरणबाट भएको आदेश ।

१६. यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७८/०७/२२ मा भएको आदेश:-

प्रतिवादी दीपक थापाले जाहेरवाला पासाङ्ग शेर्पासमेत उपर काठमाडौं जिल्ला अदालतमा दायर गरेको ०६९ सालको २१-३९-०६९-०३६५४ को करकाप मुद्दाको मिसिल काठमाडौं जिल्ला अदालतबाट झिकाई प्राप्त भएपछि नियमानुसार पेस गर्नु भनी यस न्यायाधिकरणबाट भएको आदेश ।

१७. आदेशानुसारका मिसिल साथै पेस भएका:-

यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७८/०७/११ र मिति २०७८/०७/२२ मा भएको आदेशानुसारका मिसिल साथै पेस भएका ।

१८. यस न्यायाधिकरणबाट भएको कसूर ठहर:-

प्रतिवादी दीपक थापाले वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा १० र ४३ को कसूर गरेको ठहर्छ । प्रतिवादीलाई सोही दफा ४३ बमोजिम हुने सजाय र निजबाट जाहेरवालाको विगो र हर्जाना भरी भराउ हुने

नहुने सम्बन्धमा सुनुवाईका लागि फौजदारी कसूर (सजाय निर्धारण तथा कार्यान्वयन) ऐन, २०७४ को दफा १२ बमोजिम वादीबाट सजाय पूर्वको प्रतिवेदन लिई इजलास समक्ष पेस गर्नु भनी यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७८/०८/१२ मा भएको कसूर ठहर ।

१९. विशेष सरकारी वकील कार्यालय काठमाडौँबाट पेस भएको सजाय पूर्वको प्रतिवेदन:-

प्रतिवादीले जाहेरवालालाई क्यानाडामा गाडीको कम्पनीमा काम लगाइदिने राम्रो तलब आउछ काम राम्रो हो, काम सजिलो छ भनी विश्वास दिलाएर विभिन्न प्रलोभन देखाई विश्वासको दुरुपयोग गरी रकम लिएको देखिएको, कसूर गर्दाको परिस्थिती हेर्दा निजले ठगी गर्ने उद्देश्यले नियतपूर्वक रकम लिएको देखिन्छ । प्रस्तुत मुद्दा गम्भिर प्रकृतिको फौजदारी मुद्दा रहेको र प्रस्तुत कसूरमा प्रतिवादीको भूमिका पूर्ण रूपमा दोषी देखिन्छ । प्रतिवादी तथा अन्य आपराधिक मनस्थिती राखी काम गर्ने व्यक्तिलाई हतोत्साहित गर्नको लागि, कसूरदारलाई फेरी समाजमा गई कसूर गर्नबाट रोक्न तथा निजलाई आफ्नो कार्यप्रति पश्चाताप गराउने उद्देश्य परिपूर्ति हुने गरी सजाय गर्नुपर्ने देखिंदा प्रस्तुत मुद्दामा प्रतिवादीलाई कानूनद्वारा निर्धारित माथिल्लो हदको सजाय गर्नुपर्ने देखिन्छ । जाहेरवालाको बकपत्र तथा मिसिल संलग्न अन्य प्रमाणबाट दावी बमोजिमको विगो तथा हर्जाना जाहेरवालालाई दिलाई भराई पाउन पर्ने देखिन्छ भन्ने समेत बेहोराको वादी नेपाल सरकारको तर्फबाट विशेष सरकारी वकील कार्यालय काठमाडौँले मिति २०७८/०८/१७ मा यस न्यायाधिकरणमा पेस गरेको सजाय पूर्वको प्रतिवेदन ।

ठहर खण्ड

२०. नियम बमोजिम दैनिक पेशी सूचीमा चढी इजलास समक्ष पेस भएको प्रस्तुत मुद्दामा वादी नेपाल सरकारको तर्फबाट उपस्थित विशेष सरकारी वकील कार्यालय काठमाडौँका विद्वान् उपन्यायाधिवक्ता श्री उर्मिला दाहालले प्रतिवादीले जाहेरवालाहरूलाई वैदेशिक रोजगारमा क्यानाडा पठाउन भनी नगद बुझिलिई शर्त अनुरूप वैदेशिक रोजगारीमा नपठाई, बुझि लिएको रकम फिर्ता नगरी अभियोग दावी अनुसारको कसूर गरेको भन्ने लिखतप्रमाण, जाहेरवालाको बकपत्र समेतबाट पुष्टि भएको हुँदा प्रतिवादीलाई अभियोग दावी बमोजिम सजाय गरी जाहेरवालाहरूको विगो र हर्जाना दिलाई न्याय निरोपण गरी पाऊँ भनी बहस गर्नुभयो ।
२१. जाहेरवालाको तर्फबाट उपस्थित विद्वान् श्री कृष्णप्रसाद न्यौपानेले प्रतिवादीले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्न पाउने अनुमति नलिई मेरो पक्षलाई वैदेशिक रोजगारीका लागि क्यानाडा पठाई दिने झुठ्ठा आश्वासन दिई प्रलोभनमा पारी रकम लिई वैदेशिक रोजगारमा नपठाई अभियोग दावीको कसूर गरेको मौकाको जाहेरी, दावीको लिखत र जाहेरवाला/गवाह साक्षीको बकपत्र समेतबाट पुष्टि भएको हुँदा प्रतिवादीलाई अभियोग दावी बमोजिम सजाय गरी मेरो पक्षको विगो र हर्जाना दिलाई पाऊँ भनी गर्नुभएको बहस सुनियो ।
२२. यसमा वादी नेपाल सरकार तर्फबाट प्रतिवादी दीपक थापाले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने अनुमति समेत नलिई जाहेरवालाहरूलाई वैदेशिक रोजगारीमा क्यानाडा पठाई दिने भनी रकम लिई भने बमोजिम वैदेशिक रोजगारीमा नपठाई आफुले लिएको रकम समेत फिर्ता नगरी वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा १० र ४३ को कसूर गरेकोले निजलाई सोही दफा ४३ बमोजिम सजाय गरी जाहेरवालाहरूको विगो रू.२०,१०,०००।-

(बीस लाख दश हजार रूपैयाँ) तथा सो को हर्जाना मध्ये रू.२,००,०००।- (दुई लाख रूपैयाँ) मा ६ आना जग्गा जाहेरवालाहरूलाई पास गरिदिएको देखिँदा बाँकी रकम जाहेरवालाहरूलाई प्रतिवादीबाट दिलाई भराई पाउन दावी लिएको अभियोग उपर प्रतिवादी दीपक थापाले यस न्यायाधिकरणमा बयान गर्दा मैले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने अनुमति लिएको छैन, मेरो जाहेरवालाहरूसँग घरायसी लेनदेनको रू. ८,००,०००।- को कारोवार छ । कान्तिपुरको विज्ञापन सम्बन्धमा मलाई केही थाहा छैन, सनलाईट इन्टरनेशनल मेरो नाममा दर्ता छ । घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय ललितपुरमा दर्ता रहेको छ । सो संस्था स्टेशनरीका सामान कागज, फ्रेम, फाइल बनाउने भनेर दर्ता गरेको हो । जाहेरवालाबाट वैदेशिक रोजगारीमा पठाउन भनेर कुनै रकम लिएको छैन । जवरजस्ती कागज गराएको सम्बन्धमा काठमाडौँ जिल्ला अदालतमा करकाप मुद्दा दायर गरेको छु । जाहेरवालाहरूबाट घरायसी लेनदेन सम्बन्धी निजहरूबाट लिएको रकम वापत निजहरूले जग्गा पास गरी लिइसकेका हुँदा मलाई सजाय हुनु पर्ने होइन भन्ने समेत बेहोरा लेखाएको देखिन्छ ।

२३. उपरोक्तानुसारको अभियोग दावी, प्रतिवादीको बयान र वादी पक्षको बहस सुनी प्रस्तुत मुद्दामा देहायका प्रश्नको निरोपण गर्नुपर्ने देखियो ।

(क) प्रतिवादी दीपक थापाले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने इजाजत प्राप्त नगरी जाहेरवालाहरू पासाङ्ग शेर्पा र कमफुरु शेर्पालाई वैदेशिक रोजगारीमा क्यानाडा पठाई दिने भनी प्रलोभनमा पारी विश्वास दिलाई रकम लिई अभियोग दावीको कसूर गरेका हुन, होइनन् ?

(ख) प्रतिवादीले अभियोग दावीको कसूर गरेको भए निजलाई के कति सजाय हुने हो ? र अभियोग दावी बमोजिम जाहेरवालाको विगो र हर्जाना भराई दिनु पर्ने हो, होइन ?

२४. सम्बद्ध मिसिल अध्ययन गरी प्रथम प्रश्नको निरोपण तर्फ विचार गर्दा, विपक्षी दीपक थापाले हामीहरूलाई वैदेशिक रोजगारीका लागि क्यानाडा पठाई रोजगारी दिलाई दिन्छु, प्रति व्यक्ति रू.१६,००,०००।- लाग्छ, मासिक रू. १,००,०००।- कमाई हुन्छ, रेष्टुरेन्टमा क्लिनरको काम गर्नुपर्छ भनी हामीहरूबाट मिति २०६९/०२/०१ मा रू.१४,१०,०००।- (चौध लाख दश हजार रूपैयाँ) को कागज गरी र पुनः हामीसँग कागज नगरी रू.६,००,०००।- (छ लाख) गरी जम्मा रू.२०,१०,०००।- बुझिलिई फरार भएको हुँदा निजलाई हदै सम्मको जरिवाना र कैद गरी हामीहरूको विगो र हर्जाना समेत दिलाई भराई पाऊँ भनी प्रतिवादी उपर कारबाहीका लागि परेको किटानी जाहेरी परी अनुसन्धान तहकिकात प्रारम्भ भएको देखिन्छ ।

२५. वादीका गवाह/जाहेरवाला पासाङ्ग शेर्पा र कमफुरु शेर्पाले यस न्यायाधिकरणमा उपस्थित भई जाहेरी बेहोरा र सोमा भएको सहीछाप मेरो समेत हो । प्रतिवादीले हामी दुई जनाबाट रू.२०,१०,०००।- (बीस लाख दश हजार रूपैयाँ) बुझी लिएका हुन् । प्रतिवादीले रकम बुझी गरिदिएका रू.१४,१०,०००।- (चौध लाख दश हजार रूपैयाँ) को कागज छ । अरु रू.६,००,०००।- (छ लाख रूपैयाँ) निजले पटकपटक बुझेका थिए । जग्गा निजकी श्रीमतिले हामीलाई पैसाको समस्या पर्यो, जग्गा किनी दिनुहोस् भनेकोले हामीले जग्गा रू.२,००,०००।- (दुई लाख रूपैयाँ) मा किनेको हो । जग्गाको जम्मा रू.६,१०,०००।- (छ लाख रूपैयाँ)

कागज नगरी लिएका हुन् भनी मौकाको जाहेरी बेहोरा समर्थन हुने गरी बेहोरा लेखाई प्रतिवादी दीपक थापा उपर गडाउ गरी छुट्टाछुट्टै बकपत्र गरेको देखिन्छ ।

२६. प्रमाण ऐन, २०३१ को दफा १८ मा "कुनै काम घटना वा अवस्थाका सम्बन्धमा भएको तहकिकात वा जाँचबुझको सिलसिलामा प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम तयार भएको कुनै लिखतमा उल्लेख भएको कुनै कुरा सो व्यक्त गर्ने व्यक्ति साक्षीको रूपमा अदालतमा उपस्थित भई बयान गरेमा प्रमाणमा लिन हुन्छ" भन्ने व्यवस्था रहेकाले वादीको गवाह/जाहेरवाला पासाङ्ग शेर्पा र कमफुरु शेर्पाले मौकाको जाहेरी बेहोरा खम्बीर हुने गरी बकपत्रमा लेखाएको उपरोक्त बेहोरा निज प्रतिवादीका विरुद्ध प्रमाणमा ग्राह्य हुने देखियो ।
२७. प्रतिवादीले कान्तिपुर दैनिक पत्रिकामा सनलाईट ईन्टरनेशनलको नामबाट Visit and Work Visa भन्ने सूचना समेत प्रकाशित विज्ञापनको बारेमा थाहा छैन भने तापनि ललितपुर स्थित सनलाईट ईन्टरनेशनल आफ्नै नाममा दर्ता भएको स्वीकार गरेको देखिन्छ । यसरी आफ्नो नाममा दर्ता भएको फोन नं. समेत राखी विज्ञापन समेत गरेको र जाहेरवालाले सो को आधारमा प्रतिवादीको सम्पर्कमा आई रकम दिएको भन्ने जाहेरीको बेहोरा मिलेकै देखिंदा प्रतिवादीले अन्य कारोवारको लागि रकम लिएको हो भन्ने जिकिर मिल्ने अवस्था देखिएन । तसर्थ, प्रतिवादीले वैदेशिक रोजगारको अनुमति नलिई यस प्रकारको सूचना समेत प्रकाशित गरी वैदेशिक रोजगारको कसूर गरेको जाहेरी दरखास्त बेहोरा खम्बीर हुने देखियो ।
२८. वादीले अभियोगपत्र साथ पेस गरेको मिति २०६९/०२/०१ को लिखतमा पासाङ शेर्पा र कमफुरु शेर्पालाई वैदेशिक रोजगारका लागि क्यानाडा पठाउने भनी दीपक थापाले रु. १४,१०,०००।- (चौध लाख दश हजार रूपैयाँ) बुझिलिई निजकी श्रीमती अम्बिका बस्नेत पनि साक्षी बसी उक्त कागज गरिदिएको देखिन्छ । उक्त लिखत बारे प्रतिवादीले यस न्यायाधिकरणमा बयान गर्दा तयार गरी राखेको कागजमा जबरजस्ती सही गर्न लगाएका थिए, कागज पढ्न दिएनन्, जबरजस्ती कागज गराएको सम्बन्धमा काठमाडौँ जिल्ला अदालतमा करकाप मुद्दा दायर गरेको छु भनी लिखतमा हस्ताक्षर गरेकोमा सावित भई बेहोरा लेखाएको र दावीको लिखत करकाप नठहर्ने गरी मिति २०७१/०२/२२ मा काठमाडौँ जिल्ला अदालतबाट भएको फैसला सदर हुने गरी उच्च अदालत पाटनबाट मिति २०७३/११/२० मा फैसला समेत भएको देखिन्छ । प्रमाण दावीको लिखत प्रमाणबाटै वैदेशिक रोजगारमा पठाउन रकम लिएको प्रमाणित भएको देखिंदा प्रमाण ऐन, २०३१ को दफा ३५ बमोजिम अभियोग पत्र साथ पेस भएको लिखत प्रतिवादीका विरुद्ध प्रमाणमा ग्राह्य हुने देखियो ।
२९. यसरी प्रतिवादी उपरको कितानी जाहेरी, दावीको लिखत, वादीका साक्षीको बकपत्र, विदेश पठाउने भनी प्रतिवादीले निकालेको विज्ञापन समेतबाट प्रतिवादीले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने इजाजत प्राप्त नगरी जाहेरवालालाई वैदेशिक रोजगारीमा क्यानाडा पठाई दिने भनी प्रलोभनमा पारी विश्वास दिलाई रकम लिई वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी व्यवसाय गरी तत्सम्बन्धी कसूर गरेको पुष्टि हुन आयो ।
३०. अतः विवेचित उपरोक्त आधार, कारण, प्रमाण र कानूनी व्यवस्थाबाट प्रतिवादी दीपक थापाले वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा १० र ४३ को कसूर गरेको ठहर्छ ।

सजाय निर्धारण

३१. प्रतिवादी दीपक थापालाई के कति सजाय हुने हो ? र जाहेरवालाहरूले प्रतिवादीबाट विगो र हर्जाना रकम भराई लिन पाउने हो, होइन ? भन्ने दोश्रो प्रश्नको सम्बन्धमा विचार गर्दा, वादी नेपाल सरकारको तर्फबाट प्रतिवादी दीपक थापाले जाहेरवालालाई क्यानाडा पठाइ दिने भनी प्रलोभन देखाइ, झुक्यानमा पारी रकम लिई फिर्ता वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ४३ को कसूर गरेको ठहर भएकोमा विशेष सरकारी वकील कार्यालय काठमाडौँबाट पेस भएको सजाय पूर्वको प्रतिवेदन समेत अध्ययन गरी प्रतिवादीलाई हुने सजायतर्फ विचार गर्दा वैदेशिक रोजगारको अनुमति नलिई विदेश पठाई दिन्छु भनी रकम लिएको तर विदेश पठाई नसकेको अवस्था भएको र दावीको लिखतमा उल्लेखित रकम समेतको आधारमा प्रतिवादी दीपक थापालाई वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ४३ बमोजिम रू.१,५०,०००।- (एक लाख पचास हजार रुपैयाँ) जरिवाना र १ (एक) वर्ष ६ (छ) महिना कैद गर्न मनासिब हुने देखियो ।
३२. जाहेरवालाहरू पासाङ्ग शेर्पा र कमफुरु शेर्पाबाट प्रतिवादीले लिएको विगो रू.२०,१०,०००।- (बीस लाख दश हजार रुपैयाँ) तथा सोको ५० प्रतिशतले हुने हर्जाना रू. १०,०५,०००।- (दश लाख पाँच हजार रुपैयाँ) गरी जम्मा रू.३०,१५,०००।- (तीस लाख पन्ध्र हजार रुपैयाँ) मध्ये रू.२,००,०००।- (दुई लाख रुपैयाँ) मा ६ आना जग्गा जाहेरवालाहरूलाई पास गरिदिएको देखिँदा बाँकी रकम रू.२८,१५,०००।- (अठ्ठाइस लाख पन्ध्र हजार रुपैयाँ) निज जाहेरवालाहरूलाई प्रतिवादीबाट दिलाई भराई पाउन दावी लिएको देखिए तापनि काठमाडौँ उपत्यकाभित्रको जग्गाको मूल्य र क्षेत्रफल समेत विचार गरी निर्णय लिनुपर्ने देखियो । जाहेरवालाहरूबाट रकम लिएको मिति २०६९/०२/०१ पछि मिति २०६९/१०/०७ मा प्रतिवादी दीपक थापाकी श्रीमती अम्बिका बस्नेतले निजको नाममा दर्ता रहेको कि.नं. ३१४ को क्षेत्रफल ०-६-०-० को जग्गा यी जाहेरवालाहरू पासाङ्ग शेर्पा र कमफुरु शेर्पालाई मिति २०६९/१०/०७ मा रजिष्ट्रेसन नं. ३८४६ (क)बाट हस्तान्तरण गरेको देखियो । जाहेरवालाहरू र प्रतिवादी विच अन्य कारोवार रहेभएको पुष्टि हुन नआएकोले जग्गा हस्तान्तरणलाई अन्य कारोवारको अनुमान गरी जाहेरवालाको दावी बमोजिमको विगो र हर्जाना भराईदिन उपयुक्त हुने देखिएन ।
३३. अतः विश्लेषित आधार, कारण र प्रमाणबाट प्रतिवादी दीपक थापालाई वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ४३ बमोजिम जरिवाना रू. १,५०,०००।- र १ (एक) वर्ष ६ (छ) महिना कैद हुने ठहर्छ । जाहेरवालाको विगो र हर्जाना भरी भराउ गर्नु पर्ने नपर्ने सम्बन्धमा प्रतिवादीको श्रीमती नाउँको जग्गा जाहेरवालाहरूले हक हस्तान्तरण गरी लिएको देखिएकाले विगो रकम पाइसकेको देखिँदा दावीको विगो र हर्जाना भराई रहन नपर्ने ठहर्छ । अरूमा तपसिल बमोजिम गर्नु ।

तपसिल

माथि ठहर खण्डमा लेखिए बमोजिम प्रतिवादी दीपक थापालाई रू. १,५०,०००।- (एक लाख पचास हजार रुपैयाँ) जरिवाना र १ (एक) वर्ष ६ (छ) महिना कैद हुने ठहरेकोले निज मिति २०६९/१२/२१ मा पक्राउ परी मिति २०७०/०१/०९

सम्म न्यायिक हिरासतमा रहेको देखिंदा सो अवधिको १९ (उन्नाईस) दिन कट्टा गरी बाँकी कैद १ (एक) वर्ष ५ (पाँच) महिना ११ (एघार) दिन बेरुजु देखिंदा लगत कसी असुल गर्नु भनी सम्बन्धित जिल्ला अदालतमा लेखी पठाउनु.....१

माथि ठहर खण्डमा लेखिए बमोजिम प्रतिवादी दीपक थापालाई लागेको जरिवाना रू. १,५०,०००।- (एक लाख पचास हजार रूपैयाँ)को हकमा लगत कसी मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा १६२ बमोजिम निज प्रतिवादीले मुद्दा पूर्णक्षका क्रममा मिति २०७०/०१/०९ मा धरौटी रसिद नं. १२३ बाट यस न्यायाधिकरणमा राखेको धरौटी रू.१,००,०००।- (एक लाख रूपैयाँ)बाट सदस्याहा गरी कानून बमोजिम गर्नु भनी सम्बन्धित जिल्ला अदालतमा लेखी पठाउनु.....२

प्रस्तुत फैसला उपर चित्त नवुझे वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ६६(२)बमोजिम ३५ दिनभित्र श्री सर्वोच्च अदालतमा पुनरावेदन गर्न जानू भनी फैसलाको नक्कल साथै राखी विशेष सरकारी वकील कार्यालय, काठमाडौँलाई पुनरावेदनको म्याद दिनु.....३

प्रस्तुत फैसला उपर चित्त नवुझे वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ६६ (२)बमोजिम ३५ दिनभित्र श्री सर्वोच्च अदालतमा पुनरावेदन गर्न जानू भनी प्रतिवादी दीपक थापालाई पुनरावेदनको म्याद दिनु.....४

जाहेरवालालाई प्रस्तुत फैसलाको जानकारी वादी मार्फत दिनु.....५

प्रस्तुत फैसलाको विद्युतीय प्रति सूचना प्रविधिमा अभिलेख सुरक्षित गरी पीठमा जनाउनु.....६

प्रस्तुत मुद्दाको दायरीको लगत कट्टी गरी मिसिल अभिलेख शाखामा बुझाई दिनु.....७

निशा बानियाँ
(सदस्य)

उक्त रायमा सहमत छौं।

डा. श्री गोपिचन्द्र भट्टराई
(सदस्य)

रमेशकुमार खत्री
(अध्यक्ष)

फैसला तयार गर्न सहयोग पुऱ्याउने
इजलास अधिकृत: दुर्गादत्त लम्साल
कम्प्युटर अपरेटर:- शास्वत् विक्रम सिंह
फैसला मिति:- २०७८/०८/२०/२
फैसला प्रमाणीकरण मिति:-२०७८/०९/१३

न्यायाधिकरणको छाप

श्री
 वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरण
 इजलास
 माननीय अध्यक्ष श्री रमेशकुमार खत्री
 सदस्य श्री निशा बानियाँ
 सदस्य श्री डा. गोपीचन्द्र भट्टराई
 फैसला
 मुद्दा नं. ०७७-FT-००६०
 कसूर ठहर नं. ३३
 निर्णय नं. ६३
मुद्दा: वैदेशिक रोजगार कसूर ।

वादीको नाम, थर, वतन	प्रतिवादीको नाम, थर, वतन
चन्द्रबहादुर मगरको नाति, तुलमान मगरको छोरा उदयपुर जिल्ला, साविक तावाश्री गा.वि.स. वडा नं.९ परिवर्तित उपयपुरगढी गाउँपालिका वडा नं.०२ बस्ने होमबहादुर मगरको जाहेरीले नेपाल सरकार.....१	नरबहादुर गुरुङको नाति, पदमबहादुर गुरुङको छोरा, भोजपुर जिल्ला, परिवर्तित भोजपुर नगरपालिका वडा नं. २ घर भै विगतमा थाईल्याण्डको बैंककमा KEN Thailand Company Ltd. नामको Consultancy संचालन गरी बस्दै आई हाल कारागार कार्यालय डिल्लिबजारमा थुनामा रहेका सविन गुरुङ भन्ने पशुराम गुरुङ १ जंगबहादुर श्रेष्ठको छोरा, तनहुँ जिल्ला, साविक व्यास नगरपालिका वडा नं.५ भइ परिवर्तित ऐ.वडा नं. १० बस्ने निर्मलकुमार श्रेष्ठ १

वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ६४ तथा वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरण नियमावली, २०६८ को नियम ३३ बमोजिम यस न्यायाधिकरणको क्षेत्राधिकार भित्र रहेको प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य र ठहर निम्न बमोजिम रहेको छ ।

तथ्य खण्ड

१. होमबहादुर मगरको जाहेरी दरखास्त व्यहोरा:-

म जाहेरवाला होमबहादुर मगरलाई प्रतिवादीहरू पशुराम गुरुङ्ग र निर्मलकुमार श्रेष्ठले वैदेशिक रोजगारको लागि क्यानाडा मुलुक पठाई रोजगार दिलाई दिन्छु भनी हातहातै १,००० डलर र आईएमईबाट रु. ९५०,०००।- बुझिलिई थाईल्याण्ड सम्म बोलाई अलपत्र पारेको तथा लिए खाएको रकम समेत फिर्ता नदिएकोले पक्राउ परी केन्द्रिय अनुसन्धान व्यूरोको नियन्त्रणमा रहेका प्रतिवादी पशुराम गुरुङ्गलाई झिकाई कानून बमोजिम कारवाही गरी विगो र हर्जाना रकम समेत दिलाई भराई पाऊँ भन्ने बेहोराको मिति २०७६/०२/२० को जाहेरी दरखास्त ।

२. सक्कल आईएमई भौचर:-

निर्मलकुमार श्रेष्ठको नाममा विभिन्न मितिमा पटकपटक गरी जम्मा रकम रू.९,५०,०००।- (नौ लाख पचास हजार रूपैयाँ) आईएमई भएको देखिने आईएमई भौचर थान-७।

३. सक्कल आईएमई भौचर:-

होमबहादुर मगरको श्रीमती शारदा मगरको नाममा दुई पटक गरी जम्मा रकम रू.२,००,०००।- (दुई लाख रूपैयाँ) आईएमई भएको देखिने आईएमई भौचर थान-२।

४. जाहेरवाला होमबहादुर मगरले अनुसन्धानका क्रममा गरेको कागज:-

मिति २०७६/०२/२० को जाहेरी दरखास्तको बेहोरा साँचो हो। प्रतिवादीहरू पर्शुराम गुरुङ्ग र निर्मलकुमार श्रेष्ठले म र मेरो श्रीमती सारदा मगरलाई वैदेशिक रोजगारीको लागि क्यानाडा मुलुक पठाई दिने भनी प्रलोभन दिलाएका थिए। प्रतिवादीहरू मध्येका निर्मलकुमार श्रेष्ठलाई आईएमई गरी रू.९,५०,०००।- र पर्शुराम गुरुङ्गले भनेबमोजिम मेरो श्रीमती शारदा मगरकै नाममा आईएमईबाट जम्मा रू.२,००,०००।- मलाई पठाउन लगाई रकम बुझिलिएको ठीक साँचो हो। साथै थाईल्याण्डमा हातहतै मेरो १००० डलर र श्रीमती शारदा मगरको २००० डलर गरी जम्मा ३००० डलर (प्रति डलर नेपाली रू.१०६ का दरले नेपाली रू.३,१८,०००।-) समेत गरी जम्मा रकम रू.१४,६८,०००।- (चौध लाख अठसठ्ठी हजार) रकम वैदेशिक रोजगारमा म र मेरो श्रीमती शारदा मगरलाई क्यानाडा पठाई दिने भनी आश्वासन तथा प्रलोभन दिएकोले दिएको हो। उक्त रकम आफन्तहरूबाट ऋण लिएको रकम हो। प्रतिवादीहरूले हामीलाई वैदेशिक रोजगारीमा पठाई दिने भनी थाईल्याण्डसम्म पुर्याएका हुन्। प्रतिवादीहरूले मलाई कुनै रकम फिर्ता गरेका छैनन्। मेरो रकम विगो रू.१४,६८,०००।- (चौध लाख अठसठ्ठी हजार) र सोको ५०% हर्जना रकम रू.७,३४,०००।, श्रीमान र श्रीमती दुबैजना थाईल्याण्ड जाँदा र आउँदाको प्लेन टिकट खर्च रू.८४,०००।- समेत गरी कुल रकम रू.२२,८६,०००।- (बाईस लाख छियासी हजार रूपैयाँ) फिर्ता दिलाई भराई वैदेशिक रोजगारको बहानामा ठगी गर्ने प्रतिवादीहरूलाई कानून बमोजिम सजाय गरी पाऊँ। थाईल्याण्डमा होटल बास बस्दाको खर्च प्रतिवादी पर्शुराम गुरुङ्गले नै व्यहोरेको हुँदा उक्त होटलबास खर्चको मागदावी लिएको छैन। मैले विपक्षी पर्शुराम गुरुङ्गलाई थाईल्याण्डमा ३००० डलर हातहतै बुझाउँदा देखी जान्ने साक्षी अशोक मगरलाई समेत बुझिपाऊँ। प्रतिवादीहरू पर्शुराम गुरुङ्ग र निर्मलकुमार श्रेष्ठले एकआपसमा मिलेमतो गरी म होमबहादुर मगर र मेरो श्रीमती शारदा मगरलाई वैदेशिक रोजगारको लागि क्यानाडा पठाई दिन्छु भनी थाईल्याण्डमा बोलाई प्रतिवादी मध्येका पर्शुराम गुरुङ्गले मेरो १००० र मेरो श्रीमतीको २००० डलर गरी जम्मा ३००० डलर समेत लिएको सत्य साँचो हो भन्ने समेत बेहोराको जाहेरवाला होमबहादुर मगरले अनुसन्धानका क्रममा गरेको कागज।

५. साक्षी अशोक मगरले अनुसन्धानका क्रममा गरेको कागज:-

जाहेरवाला होमबहादुर मगर र म समेतलाई प्रतिवादी पर्शुराम गुरुङ्गले वैदेशिक रोजगारमा क्यानाडा पठाई काम दिलाई दिन्छु भनी भिजिट भिषामा आउनु र साथै निज विपक्षी पर्शुराम गुरुङ्गलाई बुझाउनुपर्ने डलर

साठी लिई आउनु भनेबमोजिम जाहेरवाला होमबहादुर मगर लगायत म समेत थाईल्याण्डमा भिजिट भिषामा पुदा प्रतिवादी पर्शुराम गुरुङ्गले जाहेरवाला होमबहादुर मगरले नेपालबाट ल्याएको ३००० डलर लिएको मेरो सामुनेमै हो । जसमा यी जाहेरवालाको नामबाट १००० डलर र जाहेरवालाको श्रीमती शारदा मगरको २००० डलर हो । यी जाहेरवाला होमबहादुर मगरसँगै मैले पनि आफूले लिएर गएको डलर विपक्षी पर्शुराम गुरुङ्गलाई हातहात बुझाएको हुँदा उक्त लेनदेनको बारेमा थाहा छ । विपक्षी पर्शुराम गुरुङ्गले जाहेरवाला होमबहादुर मगरलाई वैदेशिक रोजगारमा क्यानाडा पठाई दिने प्रयोजनकै लागि उक्त ३००० डलर बुझिलिएको सत्य साँचो हो भन्ने बेहोराको बुझिएका अशोक मगरले अनुसन्धानका क्रममा गरेको कागज ।

६. प्रतिवादी पर्शुराम गुरुङ्गले अनुसन्धानका क्रममा गरेको बयान-

जाहेरवाला होमबहादुर मगरसँग चिनजान, लेनदेन, नाता सम्बन्ध, रिसइवि छैन । जाहेरवाला होमबहादुर मगरलाई क्यानाडामा राम्रो जागिर लगाई दिन्छु भनेको छैन । जाहेरवाला होमबहादुर मगरलाई म चिन्दा पनि चिन्दिन । निज जाहेरवालसँग कुनै कुरा समेत भएको छैन । जाहेरवालाले उल्लेख गरेको निर्मलकुमार श्रेष्ठ को हुन्, निजलाई समेत म चिन्दिन । निज निर्मलकुमार श्रेष्ठलाई रकम पठाई दिन भनेको पनि छैन । जाहेरवालालाई वैदेशिक रोजगारमा पठाई दिने भनी आश्वासन दिएको भन्ने कुरा झुट्टा हो । निज जाहेरवाला होमबहादुर मगरले निर्मलकुमार श्रेष्ठलाई कति रकम दिएका हुन्, जानकारी भएन । पीडित होमबहादुर मगरले जाहेरी दरखास्त साथ पेश गरेको Demand Letter, Permanent Resident of Canada, Facebook मा भएको कुराकानी, Hotel booking गरेको कागज मैले पठाएको होइन । उक्त कागजातहरूको सम्बन्धमा मलाई केही जानकारी छैन । मेरो नाम स्टार्टे तमु तथा सबिन गुरुङ्ग पनि होइन, मलाई थाईल्याण्डमा Mr. Kim भनेर बोलाउँछन् । उक्त कागजातहरू के कुन प्रयोजनका लागि कसले पठाएको हो, सो सम्बन्धमा मलाई जानकारी भएन । मेरो नामको Permanent Resident of Canada नक्कली हो, कसले किन तयार गरेको हो, सो सम्बन्धमा मलाई जानकारी भएन । जाहेरीमा उल्लेख भएका Facebook का नामहरू स्टार्टे तमु र सबिन गुरुङ्ग नामहरू मेरा होइनन् । उक्त नामहरू कस्को हो, मलाई जानकारी भएन । मैले कसैलाई रकम पठाई देऊ भनेको छैन । कसले भनेको हो, मलाई जानकारी भएन । निज निर्मलकुमार श्रेष्ठसँग कुनै चिनजान, सम्बन्ध छैन । निज हाल कहाँ छन्, सो समेत जानकारी भएन । जाहेरी दरखास्त साथ भएका कुराकानी मैले गरेको होइन । जाहेरी साथ पेश भएको फोटो मेरो हो । म आफ्नै घरको कोठामा आफ्नै काममा व्यस्त छु । कहिलेको फोटो हो एकिन भएन । पीडित दिनेश थापाले उक्त फोटो थाईल्याण्डमा मलाई डलर दिँदा खिचेको भन्ने कुरा सत्य होइन । जाहेरवालसँग सँगै उभिएर खिचिएको फोटो थाईल्याण्ड बैंकको Asiatic भन्ने ठाउँमा लिएको फोटो हो, तर उक्त फोटोमा म सँग भएको अर्का व्यक्ति को हुन्, चिन्दिन भन्ने बेहोराको प्रतिवादी पर्शुराम गुरुङ्गले अनुसन्धानका क्रममा गरेको बयान ।

७. वादी नेपाल सरकारको अभियोग दावी:-

नेपाल सरकारबाट वैदेशिक रोजगार व्यवसाय संचालन गर्ने इजाजत अनुमतिपत्र नलिई प्रतिवादीहरू सबिन गुरुङ्ग भन्ने पर्शुराम गुरुङ्ग र निर्मलकुमार श्रेष्ठले एक आपसमा मिलेमतो गरी जाहेरवाला होमबहादुर मगर

र निजको श्रीमती शारदा मगरलाई क्यानाडा मुलुकको होटलको रोजगारीमा लगाई दिन्छु भनी डिमाण्डपत्र समेत देखाई सामाजिक संजाल समेतबाट कुराकानी गरी वैदेशिक रोजगारको झुठो आश्वासन र प्रलोभन देखाई जाहेरवाला तथा जाहेरवालाको आफन्तहरूबाट रकम बुझिलिई थाईल्याण्डसम्म भिजिट भिषामा पठाइ बोलाई पीडितहरूले सटही गरी लगेको डलर रकम समेत हात पारी वैदेशिक रोजगारमा नलगाई नेपाल फिर्ता पठाई दिएको तथा पीडितहरूबाट लिएको उपर्युक्त रकम समेत फिर्ता नगरी प्रतिवादीहरू सबिन गुरुङ्ग भन्ने परशुराम गुरुङ्ग र निर्मलकुमार श्रेष्ठको उक्त कार्य वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा १० र ४३ विपरितको कसूर अपराध भए गरेकोले निज प्रतिवादीहरूलाई सोही दफा ४३ बमोजिम सजाय गरी, जाहेरवाला पीडितहरूबाट लिएर खाएको विगो रू.१४,६८,०००।- र सोको ५०% ले हुन आउने हर्जाना रकम रू.७,२४,०००।- तथा जाहेरवाला र जाहेरवालाको श्रीमती शारदा मगरको टिकट खर्च रू.८४,०००।- समेत गरी जम्मा रू.२२,८६,०००।- (बाईस लाख छयासी हजार रूपैयाँ) प्रतिवादीहरू सबिन गुरुङ्ग भन्ने परशुराम गुरुङ्ग र निर्मलकुमार श्रेष्ठबाट जाहेरवाला होमबहादुर मगरलाई दिलाई भराई अपराध पीडित संरक्षण ऐन, २०७४ को दफा ४१ (१) को देहाय (घ) तथा ४१(३) बमोजिमको रकम क्षतिपूर्ति शुल्क भराई ऐ. ऐनको दफा ४१ (५) बमोजिम उक्त रकम पीडित राहत कोषमा जम्मा गरी पाऊँ भन्ने समेत बेहोराको वादी नेपाल सरकारले मिति २०७७/०९/०९ मा दायर गरेको अभियोग दावी ।

८. प्रतिवादी सबिन गुरुङ्ग भन्ने परशुराम गुरुङ्गले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बयान:-

अन्य देशबाट थाईल्याण्डमा आएका व्यक्तिहरूलाई वर्क परमिट भिषा दिने तथा थाईल्याण्डबाट वाहिर देश जानेहरूलाई टुरिष्ट भिषा लगाउने अनुमति थाईल्याण्ड सरकारबाट लिएको छु । सो अनुमति नम्बर ६०१९२०४ हो । म १५ वर्ष अघि देखि थाइल्याण्ड मै बसी नेपाल नआई थाइल्याण्डमै कन्सल्टेन्सी खोली सो कन्सल्टेन्सीबाट नेपाली नागरिकको काम समेत नगरेकोले नेपालमा मेरो नाउँमा कुनै पनि कम्पनी दर्ता पनि थिएन र मैले नेपालबाट वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने अनुमतिपत्र पनि लिएको छैन । जाहेरवालसँग मेरो थाइल्याण्डमा भेट भएको छैन । मैले जाहेरवालालाई वैदेशिक रोजगारमा क्यानडा मुलुकमा पठाउने भनेर आश्वासन दिएको छैन । मेरो जाहेरवाला होमबहादुर मगरसँग कुनै पनि प्रकारको कारोबार भएको छैन । मैले निजलाई विदेश पठाउने भनेर रकम समेत लिएको छैन । जाहेरवालालाई क्यानडा पठाउने भनेर मैले अर्का प्रतिवादीसँग कुनै मिलेमतो गरेको छैन । प्रतिवादी निर्मलकुमार श्रेष्ठलाई चिन्दिन । निजसँग कुनै पनि माध्यमबाट सम्पर्क भएको छैन । पन्ध्र वर्षदेखि म आफै नेपाल नआईकन थाइल्याण्डमा बसेको छु । थाइल्याण्डमा व्यवसाय गरी बसेको हुँ । नेपालमा मेरो कसैसँग सम्पर्क थिएन । यस्तो वैदेशिक रोजगारमा मान्छे बोलाएको पनि छैन । कसैलाई मान्छे बोलाउनु भनेको पनि थिइन । मलाई लागेको आरोप झुठो हो । प्रस्तुत मुद्दामा मैले लिखत कागज गरेको छैन । अभियोगपत्र साथ पेश भएको कागजातहरू बारेमा मलाई केही थाहा छैन सोमा मेरो कुनै संलग्नता छैन । सो कागजातहरूमा भएको तस्विर मैरे हो तर जाहेरवालाले के कसरी कहाँबाट Download तथा Edit गरी बनाएका हुन् मलाई थाहा भएन । जाहेरी साथ पेश भएको state नामबाट भएको म्यासेज कुराकानी मेरो होइन । मिति २०७६/६/१४ मा मैले वैदेशिक रोजगार

विभागका अनुसन्धान अधिकृत समक्ष गरेको बयानको बेहोरा ठीक साँचो हो । सो बयानमा भएको सहीछाप मेरो नै हो । अभियोगपत्र साथ पेश भएको बैक भौचर तथा आईएमई रसिदहरू मार्फत मैले रकम लिएको र कोही कसैलाई रकम लिनु भनेको पनि छैन । मैले अभियोग मागदावी बमोजिम कसूर नगरेको तथा कसूरमा मेरो कुनै संलग्नता नभएको हुनाले मलाई अभियोग दावी बमोजिम सजाय हुन पर्ने होइन । उक्त अभियोग दावी झुठ्ठा हो भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी सविन गुरुड भन्ने परशुराम गुरुडले मिति २०७७/१२/१८ मा यस न्यायाधिकरणमा गरेको बयान ।

९. यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७७/१२/१९ मा भएको आदेश पर्चा:-

तत्काल प्राप्त प्रमाणबाट जाहेरवाला तथा निजको श्रीमतीलाई विदेश थाइल्याण्ड पुर्याई अलपत्र पारेको भन्ने अभियोग दावी हुँदा प्रतिवादी सविन भन्ने परशुराम गुरुडलाई पछि प्रमाण बुझ्दै जाँदा ठहरे बमोजिम हुने गरी मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा ६७ बमोजिम थुनामा राखी मुद्दाको पूर्पक्ष गर्ने गरी यस न्यायाधिकरणबाट भएको आदेश पर्चा ।

१०. प्रतिवादी निर्मलकुमार श्रेष्ठले समाह्वान म्याद गुजारी बसेका:-

यस न्यायाधिकरणबाट जारी भएको प्रतिवादी निर्मलकुमार श्रेष्ठका नामको समाह्वान म्याद मिति २०७७/०९/२८ मा निजको घर दैलोमा टाँस तामेल भएकोमा कानूनका म्याद भित्र उपस्थित नभई समाह्वान म्याद गुजारी बसेको देखिन्छ ।

११. यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७७/१२/२६ मा भएको आदेश:-

प्रतिवादी मध्येका निर्मलकुमार श्रेष्ठले यस न्यायाधिकरणबाट जारी भएको शुरु म्याद गुजारी बसेको देखिई प्रतिवादी चुक्ता भइसकेको अवस्था हुँदा थुनामा रहेका प्रतिवादी परशुराम गुरुडका साक्षी निजै मार्फत् तथा वादी पक्षका अभियोग पत्रको सवुद प्रमाण खण्डमा उल्लेखित जाहेरवाला होमबहादुर मगर तथा देख्ने साक्षी अशोक मगरलाई बकपत्रको लागि विशेष सरकारी वकील कार्यालय मार्फत् उपस्थित गराउन वैदेशिक रोजगार विभागलाई लेखि पठाई उपस्थित गराए नियमानुसार गर्नु भनी यस न्यायाधिकरणबाट भएको आदेश ।

१२. प्रतिवादी सविन भन्ने परशुराम गुरुडका साक्षी सोमा गुरुडले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र:-

मैले जाहेरवालालाई चिनेको छैन । प्रतिवादी र जाहेरवालाको विचमा के कस्तो कारोवार भएको हो, सो कुरा समेत थाहा छैन । प्रतिवादी लामो समयदेखि विदेश थाइल्याण्डमा बसोबास गर्नुभएको र हालसम्म त्यस्तो कुनै पनि नकारात्मक काम नगरेकाले जाहेरवालाको जाहेरी दरखास्त झुठ्ठा हो । प्रतिवादीको चालचलन बानी बेहोरा राम्रो छ । निज असल आचरण भएका व्यक्ति हुन् । जाहेरवालाले दावी गरेजस्तो निजले वैदेशिक रोजगार कसूर गरे होलान जस्तो मलाई लाग्दैन भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी सविन भन्ने परशुराम गुरुडका साक्षी सोमा गुरुडले मिति २०७८/०५/०८ मा यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र ।

१३. यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७८/०५/१७ मा भएको आदेश:-

वादी पक्षको अभियोग पत्रको सबुद प्रमाण खण्डको गवाह महलमा उल्लेखित गवाह/जाहेरवाला होमबहादुर मगर र देख्ने साक्षी अशोक मगरलाई वैदेशिक रोजगार विभागले बकपत्रको लागि उपस्थित गराएको नदेखिंदा निजलाहरूई बुझ्नुपर्ने देखिएकाले मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा ११२ बमोजिम म्याद जारी गरी झिकाई उपस्थित भए नियमानुसार गर्नु भन्ने समेत बेहोराको यस न्यायाधिकरणबाट भएको आदेश ।

१४. जाहेरवाला होमबहादुर मगरले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र:-

जाहेरी बेहोरा र सहिछाप मेरो आफ्नै हो । मैले वैदेशिक रोजगारमा क्यानडा जान भनी प्रतिवादी पर्शुराम गुरुडले भने बमोजिम निर्मलकुमार श्रेष्ठलाई आईएमई मार्फत नेपाली रू.९,५०,०००।- (नौ लाख पचास हजार रूपैयाँ) र थाल्याण्डमा लगेर प्रतिवादी पर्शुराम गुरुडलाई मेरो र मेरो श्रीमती शारदा मगरको ३००० डलर प्रतिवादीको हातमा दिएको हो । प्रतिवादीले मलाई र मेरो श्रीमतीलाई थाईल्याण्ड सम्म पुर्याई ३१ दिन राखेको हो । प्रतिवादी हालसम्म कुनै रकम फिर्ता पाएको छैन । टिकट वापत रू.८४,०००।- (चौरासी हजार रूपैयाँ) लागेको हो । सो रकम मैले आफै खर्च गरेको हो । नेपालबाट क्यानडा जान सकिँदैन । थाइल्याण्डबाट जान सकिन्छ भनेर विश्वास दिलाएकोले मैले रकम दिएको हो भन्ने समेत बेहोराको जाहेरवाला होमबहादुर मगरले मिति २०७८/०६/१८ मा यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र ।

१५. वादीका साक्षी अशोक मगरले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र:-

प्रतिवादी पर्शुराम गुरुङ्गले म क्यानडाको एन.आर.एन.को कोषाध्यक्ष र क्यानडा हायात होटलको ब्रान्च मेनेजर समेत हो कामको सिलसिलामा म थाईल्याण्ड आएको हो । म तपाईंहरूलाई थाईल्याण्डमा काम गरेको कागज बनाई तपाईंहरूलाई क्यानाडा लान्छु म क्यानाडाको पि.आर. होल्डर समेत हो भनी फेसबुकमा आफ्नो भनी सविन गुरुङ्गको नाम पि.आर. को फोटो पठाएको र क्यानाडामा लागि रोजगारी लगाउन सक्छु भनेको हुँदा म होमबहादुर मगर र शारदा मगर लगायत पाँच जना थाइल्याण्डमा गएको हो । जाहेरवाला होमबहादुर मगर र मैले प्रतिवादी पर्शुराम गुरुडलाई डलर दिएको हो । नेपालमा प्रतिवादी निर्मलकुमार श्रेष्ठको नाममा प्रतिवादी पर्शुराम गुरुडले नै रकम पठाउन भनी होमबहादुर र मेरो नामबाट समेत आईएमई मार्फत रकम पठाएको हो । मेरो हकमा प्रमाण नपुगेको भनी वैदेशिक रोजगार विभागमा जाहेरी लिन मानेन । म समेत पीडित हो । प्रतिवादी र जाहेरवाला विच भएको उक्त कारोबारको म प्रत्यक्ष साक्षी हो । प्रतिवादी र जाहेरवाला विच भएको कारोवार वैदेशिक रोजगारको विषय हो । सामान्य लेनदेन होइन भन्ने समेत बेहोराको वादीका साक्षी अशोक मगरले मिति २०७८/०६/१८ मा यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र ।

१६. यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७८/०७/१५ मा भएको आदेश:-

अनुसन्धानका क्रममा कागज गर्ने पीडित शारदा मगरलाई बकपत्रको लागि विशेष सरकारी वकील कार्यालय

मार्फत उपस्थित गराउन वैदेशिक रोजगार विभागलाई लेखि पठाई उपस्थित गराए नियमानुसार गर्नु भनी यस न्यायाधिकरणबाट भएको आदेश ।

१७. पीडित शारदा मगरले यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र:-

जाहेरी दरखास्तको बेहोरा र सहिछाप मेरो आफ्नै हो । मेरो श्रीमान र मलाई वैदेशिक रोजगारमा क्यानाडा पठाउने भनी पर्शुराम गुरुडलाई दुवैजनाको गरी जम्मा रू. १४,६८,०००।- (चौध लाख अठसठ्ठी हजार रूपैयाँ) दिएको हो । मेरो श्रीमान तथा मेरा आफन्तले आईएमई गरी पर्शुराम गुरुडले भने बमोजिम निर्मलकुमार गुरुडको नाममा पठाएको हो । प्रतिवादीले हामी दुवैलाई थाइल्याण्डसम्म पुर्याई ३१ दिन राखेको हो । प्रतिवादीबाट हालसम्म कुनै रकम फिर्ता पाएको छैन । भने बमोजिम काम भएन भन्ने समेत बेहोराको पीडित शारदा मगरले मिति २०७८/०८/०२ मा यस न्यायाधिकरणमा गरेको बकपत्र ।

१८. यस न्यायाधिकरणबाट भएको कसूर ठहर:-

प्रतिवादी सविन गुरुड भन्ने पर्शुराम गुरुड र निर्मलकुमार श्रेष्ठले जाहेरवालालाई क्यानाडा पठाई दिने भनी विदेश थाइल्याण्ड पुर्याई अलपत्र पारी वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा १० र ४३ को कसूर गरेको ठहर्छ । निज प्रतिवादीहरूलाई सोही दफा ४३ बमोजिम हुने सजाय, निजबाट भराउनुपर्ने विगो, हर्जाना र क्षतिपूर्ति शुल्क समेतको सुनुवाईका लागि फौजदारी कसूर (सजाय निर्धारण तथा कार्यान्वयन) ऐन, २०७४ को दफा १२ बमोजिम दुबै पक्षबाट सजाय पूर्वको प्रतिवेदन लिई इजलास समक्ष पेस गर्नु भन्ने समेत बेहोराको यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७८/०८/१९ मा भएको कसूर ठहर ।

१९. विशेष सरकारी वकील कार्यालय काठमाण्डौबाट प्राप्त सजाय पूर्वको प्रतिवेदन:-

प्रतिवादीले जाहेरवालालाई क्यानाडा देश पठाइदिन्छु, राम्रो काम दिलाई दिन्छु भनी विश्वास दिलाएर विभिन्न प्रलोभन देखाएर विश्वासको दुरुपयोग गरी रकम लिएको देखिएको, कसूर गर्दाको परिस्थिती हेर्दा निजले ठगी गर्ने उद्देश्यले नियतपूर्वक रकम असूल गरेको देखिन्छ । प्रस्तुत मुद्दा गम्भिर प्रकृतिको फौजदारी मुद्दा रहेको र प्रस्तुत कसूरमा प्रतिवादीको भूमिका पूर्ण रूपमा दोषी देखिन्छ । मुद्दाको तथ्यबाट कसूरको मात्रा बढाउने तत्वको विद्यमानता देखिन्छ । सजायको उद्देश्यलाई मध्यनजर गरी सजाय गर्नु पर्दा कानूनको दायरामा आइनसकेका अन्य अपराधिक मनस्थिती राखी काम गर्ने व्यक्ति तथा प्रतिवादी स्वयंलाई थप कसूर गर्न हतोत्साहित गर्नको लागि, निजलाई आफ्नो कार्यप्रति पश्चाताप गराउने उद्देश्य परिपूर्ति हुने गरी सजाय गर्नुपर्ने देखिंदा निज प्रतिवादीलाई कानूनद्वारा निर्धारित माथिल्लो हदको सजाय गर्नुपर्ने देखिन्छ । जाहेरवालाले हालसम्म रकम फिर्ता पाएको छैन भनी गरेको बकपत्र तथा मिसिल संलग्न अन्य प्रमाणबाट दावी बमोजिमको विगो तथा हर्जाना समेत जाहेरवालालाई दिलाई भराई पाउन पर्ने देखिन्छ भन्ने समेत बेहोराको विशेष सरकारी वकील कार्यालय काठमाडौँबाट मिति २०७८/०८/२६ मा यस न्यायाधिकरणमा प्राप्त सजाय पूर्वको प्रतिवेदन ।

ठहर खण्ड

२०. नियम बमोजिम दैनिक पेशी सूचीमा चढी यस इजलास समक्ष पेश भएको प्रस्तुत मुद्दामा वादी नेपाल सरकारको तर्फबाट उपस्थित विशेष सरकारी वकील कार्यालय काठमाडौंका विद्वान् उपन्यायाधिवक्ता श्री दशरथ गौतमले प्रतिवादीहरूले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने ईजाजतपत्र नलिई जाहेरवालालाई वैदेशिक रोजगारीका लागि क्यानाडा लगायतका विभिन्न मुलुकमा पठाउने विश्वास दिलाई रकम लिई थाइल्याण्ड सम्म पुर्याई अलपत्र पारी रकम समेत फिर्ता नगरेको भनी प्रतिवादीहरू उपर परेको जाहेरी वेहोरा जाहेरवालाको बकपत्रबाट पुष्टि भएको हुँदा प्रतिवादीहरूलाई अभियोग दावी बमोजिम सजाय गरी जाहेरवालाको विगो र हर्जाना रकम दिलाई भराई पाउँ भनी बहस प्रस्तुत गर्नुभयो ।
२१. त्यस्तै प्रतिवादी पर्शुराम गुरुङ्गको तर्फबाट उपस्थित विद्वान् अधिवक्ता श्री राजन भट्टराईले मेरो पक्षले जाहेरवालालाई वैदेशिक रोजगारमा क्यानाडाका मुलुकमा पठाउने भनेर आश्वासन दिई निजबाट रकम लिएको वा सहप्रतिवादीसँग मिलेमतो गरी रकम लिएको भन्ने जाहेरवालाको भनाइ बाहेक अरु प्रमाणको अभाव छ । यस अवस्थामा मेरो पक्ष उपरको कसूर शंका रहित रूपमा पुष्टि भएको भन्न मिल्दैन, मेरो पक्षले अभियोग दावीबाट सफाई पाउनुपर्दछ भनी बहस गर्नुभयो
२२. यसमा वादी नेपाल सरकारका तर्फबाट प्रतिवादीहरू नेपाल सरकारबाट वैदेशिक रोजगार व्यवसाय संचालन गर्ने इजाजत अनुमतिपत्र नलिई प्रतिवादीहरू सबिन गुरुङ्ग भन्ने पर्शुराम गुरुङ्ग र निर्मलकुमार श्रेष्ठले एक आपसमा मिलेमतो गरी जाहेरवाला होमबहादुर मगर र निजको श्रीमती शारदा मगरलाई क्यानाडा पठाइदिने भनी वैदेशिक रोजगारको झुठो आश्वासन र प्रलोभन देखाई जाहेरवाला तथा जाहेरवालाको आफन्तहरूबाट रकम बुझिलिई थाइल्याण्डसम्म भिजिट भिषामा पठाइ बोलाई वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा १० र ४३ विपरितको कसूर अपराध भए गरेकोले निज प्रतिवादीहरूलाई सोही दफा ४३ बमोजिम सजाय गरी, जाहेरवाला पीडितहरूबाट लिए खाएको विगो रू.१४,६८,०००।- र सोको ५०% ले हुन आउने हर्जाना रकम रू.७,२४,०००।- तथा जाहेरवाला र जाहेरवालाको श्रीमती शारदा मगरको टिकेट खर्च रू.८४,०००।- समेत गरी जम्मा रू.२२,८६,०००।- (बाइस लाख छयासी हजार रूपैयाँ) प्रतिवादीहरू सबिन गुरुङ्ग भन्ने पर्शुराम गुरुङ्ग र निर्मलकुमार श्रेष्ठबाट जाहेरवाला होमबहादुर मगरलाई दिलाई भराई अपराध पीडित संरक्षण ऐन, २०७५ को दफा ४१ (१) को देहाय (घ) तथा ४१(३) बमोजिमको रकम क्षतिपूर्ती शुल्क भराई सोही दफा ४१(५) बमोजिम उक्त रकम पीडित राहत कोषमा जम्मा गरी पाउन अभियोग दावी लिएकोमा उक्त अभियोग दावी वारे प्रतिवादी पर्शुराम गुरुङ्गले यस न्यायाधिकरणमा बयान गर्दा अन्य देशबाट थाइल्याण्डमा आएका व्यक्तिहरूलाई वर्क परमिट भिषा दिने तथा थाइल्याण्डबाट वाहिर देश जानेहरूलाई टुरिष्ट भिषा लगाउने अनुमति थाइल्याण्ड सरकारबाट लिएको छु । सो अनुमति नम्बर ६०१९२०४ हो । म १५ वर्ष अघि देखि थाइल्याण्ड मै बसी नेपाल नआई थाइल्याण्डमै कन्सल्टेन्सी खोली सो कन्सल्टेन्सीबाट नेपाली नागरिकको काम समेत गरेको छैन । नेपालमा मेरो नाउँमा कुनै पनि कम्पनी दर्ता पनि थिएन र मैले नेपालबाट वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने अनुमति पत्र पनि लिएको छैन । जाहेरवालालाई क्यानाडा

पठाउने भनेर मैले अर्का प्रतिवादीसँग कुनै मिलेमतो गरेको छैन । वैदेशिक रोजगारमा मान्छे बोलाएको पनि छैन । कसैलाई मान्छे बोलाउनु भनेको पनि थिइन । अभियोग पत्र साथ पेश भएको बैक भौचर तथा आईएमई रसिदहरू मार्फत मैले रकम लिएको र कोही कसैलाई रकम लिनु भनेको पनि छैन । मैले अभियोग मागदावी बमोजिम कसूर नगरेको तथा कसूरमा मेरो कुनै संलग्नता नभएको हुनाले मलाई अभियोग दावी बमोजिम सजाय हुनुपर्ने होइन भन्ने समेत बेहोरा लेखाएको देखिन्छ ।

२३. प्रतिवादी निर्मलकुमार श्रेष्ठको नाममा यस न्यायाधिकरणबाट जारी भएको समाह्वान म्याद मिति २०७७/०९/२८ मा निजको घर दैलोमा टाँस तामेल भएकोमा कानूनका म्याद भित्र उपस्थित नभई समाह्वान म्याद गुजारी फरार भई बसेको देखिन्छ ।

२४. उपरोक्त अभियोग दावी, प्रतिवादी सविन गुरुङ्ग भन्ने पशुराम गुरुङ्गको बयान, पक्षका कानून ब्यवसायीको बहस सुनी प्रस्तुत मुद्दामा देहायका प्रश्नहरूको निरोपण गर्नुपर्ने देखियो ।

१. प्रतिवादीहरू सविन गुरुङ्ग भन्ने पशुराम गुरुङ्ग र निर्मलकुमार श्रेष्ठले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्ने इजाजत प्राप्त नगरी जाहेरवालालाई वैदेशिक रोजगारीमा क्यानाडामा पठाई दिने भनी प्रलोभनमा पारी विश्वास दिलाई रकम लिई थाइल्याण्डसम्म पुर्याई अलपत्र पारी अभियोग दावीको कसूर गरेका हुन् होइनन् ?

२. प्रतिवादीहरूले अभियोग दावीको कसूर गरेको भए निजहरूलाई के कति सजाय हुने हो र अभियोग दावी बमोजिम जाहेरवालाको विगो र हर्जाना भराई दिनु पर्ने हो, होइन ?

२५. वादी प्रतिवादी दुबै पक्षबाट उपस्थित विद्वानहरूको बहस सुनि तथा सम्बद्ध मिसिल अध्ययन गरी प्रथम प्रश्नको निरोपणतर्फ विचार गर्दा, म जाहेरवाला होमबहादुर मगरलाई प्रतिवादीहरू पशुराम गुरुङ्ग र निर्मलकुमार श्रेष्ठले वैदेशिक रोजगारको लागि क्यानाडा मुलुक पठाई रोजगारमा दिलाईदिन्छु भनी हातहातै १००० डलर र आईएमईबाट रू.१५०,०००।- बुझिलिई थाइल्याण्ड सम्म बोलाई अलपत्र पारेको तथा लिए खाएको रकम समेत फिर्ता नदिएकोले कानून बमोजिम कारवाही गरी विगो र हर्जाना रकम समेत दिलाई भराई पाउँ भनी होमबहादुर मगरले दिएको जाहेरी दरखास्त अनुसार अनुसन्धान तहकिकात हुँदा प्रतिवादीहरूले वैदेशिक रोजगारीको लागि क्यानाडा मुलुक पठाई दिने भनी थाइल्याण्डसम्म पुर्याएका हुन् । प्रतिवादीहरूलाई दिएको विगो रू.१४,६८,०००।- (चौध लाख अठसठ्ठी हजार) र सोको हर्जाना रकम समेत दिलाई भराई वैदेशिक रोजगारको बहानामा ठगी गर्ने प्रतिवादीहरूलाई कानून बमोजिम सजाय गरी पाउँ भन्ने समेत बेहोराको जाहेरवालाले थप कागज गरेको देखिन्छ ।

२६. जाहेरवाला होमबहादुर मगरले यस न्यायाधिकरणमा बकपत्र गर्दा जाहेरी बेहोरा र सहिछाप मेरो आफ्नै हो । मैले वैदेशिक रोजगारमा क्यानाडा जान भनी प्रतिवादी पशुराम गुरुङ्गले भने बमोजिम निर्मलकुमार श्रेष्ठलाई आईएमई मार्फत नेपाली रू.९,५०,०००।- (नौ लाख पचास हजार रूपैयाँ) र थाल्याण्डमा लगेर प्रतिवादी पशुराम गुरुङ्गलाई मेरो र मेरो श्रीमती शारदा मगरको ३००० डलर प्रतिवादीको हातमा दिएको

हो । प्रतिवादीले मलाई र मेरो श्रीमतीलाई थाईल्याण्ड सम्म पुर्याई ३१ दिन राखेको हो । प्रतिवादीबाट हालसम्म कुनै रकम फिर्ता पाएको छैन । हामी दुबैजनाको गरी टिकट वापत रू.८४,०००।- (चौरासी हजार रूपैयाँ) लागेको हो, सो रकम मैले आफै खर्च गरेको हो । त्यहाँ होटलमा बस्नको लागि पर्शुराम गुरूडले नै व्यवस्था गरेकोले त्यसमा हाम्रो खर्च भएको होइन भन्ने समेत बेहोराको उल्लेख गरी मौकाको जाहेरी र अनुसन्धानका क्रममा गरेको कागजलाई पुष्टि गर्ने गरी बेहोरा लेखाएको देखिन्छ ।

२७. प्रमाण ऐन, २०३१ को दफा १८ मा कुनै "काम घटना वा अबस्थाका सम्बन्धमा भएको तहकिकात वा जाँचबुझको सिलसिलामा प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम तयार भएको कुनै लिखतमा उल्लेख भएको कुनै कुरा सो ब्यक्त गर्ने व्यक्ति साक्षीको रूपमा अदालतमा उपस्थित भई बयान गरेमा प्रमाणमा लिन हुन्छ" भन्ने ब्यवस्था रहेको छ । वादी पक्षको उपरोक्त गवाह/जाहेरवालाले प्रस्तुत वारदातमा प्रतिवादीहरूको भूमिका र संलग्नता स्पष्ट गरी खुलाई दिई निजहरूको मिलेमतोमा प्रतिवादीहरू उपर कसूर गडाउ हुने गरी बकपत्रका क्रममा लेखाएको बेहोरा प्रतिवादीहरूका विरूद्ध प्रमाणमा लिन मिल्ने नै देखियो ।
२८. प्रतिवादी पर्शुराम गुरूङ्गले यस न्यायाधिकरणमा समेत बयान गर्दा कसूर गरेकोमा ईन्कार रही बयान गरेको देखिए पनि सो इन्कारी बयान पुष्टि गर्ने बस्तुनिष्ट प्रमाणको अभाव रहेको छ । प्रतिवादी पर्शुराम गुरूङ्गले जाहेरवालालाई आफूले रकम प्राप्त नगरेको र जाहेरवालालाई वैदेशिक रोजगारको आश्वासन समेत नदिएको भने तापनि मिसिल संलग्न तस्वीरहरूमा जाहेरवाला होमबहादुर मगर र यी प्रतिवादी संगै भएको देखिन्छ । तस्वीरमा भएको व्यक्ति म नै हो भनी बयानमा लेखाएको देखिन्छ । प्रतिवादी पर्शुराम गुरूङ्ग र जाहेरवाला विचमा थाइल्याण्डमा भेटिएको तथ्य स्थापित भएको देखिन आयो ।
२९. जाहेरवाला र प्रतिवादीहरू विच कुराकानी भई जाहेरवाला होमबहादुर मगरले प्रतिवादी निर्मलकुमार श्रेष्ठलाई रकम पठाएको, प्रतिवादी पर्शुराम गुरूङ्गलाई थाइल्याण्डमा भेटघाट भई नगद बुझाएको र सो रकम प्रतिवादीहरूले प्राप्त गरेकोमा अन्यथा देखिंदैन । प्रतिवादी पर्शुराम गुरूङ्गले स्क्रिनसुट म्यासेजमा भएको state नाम मेरो होइन । मैले जाहेरवालालासँग सो नामबाट कुनै कुरा गरेको र रकम पठाउन भनेको छैन भनी बयानमा उल्लेख गरेको देखिए तापनि सोही ID बाट वैदेशिक रोजगार संबन्धी कुराकानी भई थाइल्याण्ड सम्म पुर्याएको तथ्य देखिएकोले जाहेरी दरखास्तसाथ पेश भएका मेसेन्जर स्क्रिनसुट प्रतिवादीहरूका विरूद्ध प्रमाणमा ग्राह्य हुने नै देखियो । यसबाट दुबै प्रतिवादीहरूले वैदेशिक रोजगारमा पठाउने भन्ने जाल परिपञ्च रची जाहेरवालालाई झुठ्ठा आश्वासन दिई रकम लिई वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी कसूर गरेको तथ्य स्थापित हुन आयो ।
३०. प्रमाण ऐन, २०३१ को दफा २७ ले सजायबाट रिहाई पाउनुपर्ने कुराको जिकिर प्रमाणित गर्ने भार जिकिर लिने पक्षमा नै निहित रहने व्यवस्था गरेको देखिन्छ । प्रतिवादी पर्शुराम गुरूडले सो जिकिर पुष्टि गराउन सकेको सम्म देखिएन । आईएमई रसिद बारे सहप्रतिवादी निर्मलकुमार श्रेष्ठको अन्यथा प्रतिवाद नभएको तथा अभियोग-पत्र साथ पेश भएका आईएमई रसिद र म्यासेन्जरमा भएको सम्वाद समेतबाट वैदेशिक

रोजगारमा पठाउन रकम लिएको प्रमाणित भएको देखिँदा प्रमाण ऐन, २०३१ को दफा ३५ बमोजिम अभियोग पत्र साथ पेश भएका लिखत कागजहरू प्रतिवादीका विरुद्ध प्रमाणमा ग्राह्य हुने देखियो ।

३१. प्रतिवादी निर्मलकुमार श्रेष्ठले अभियोग दावीको प्रतिरक्षा नगरी फरार भई बसेको देखिन्छ । जाहेरवाला होम बहादुर मगर र निजसँग सम्बन्धित अशोक मगरले विभिन्न मितिमा आईएमई गरी निज प्रतिवादी निर्मलकुमार श्रेष्ठ समेतलाई रकम पठाएको देखियो । मौकामा बुझिएका अशोक मगरले म समेत पीडित हो । प्रतिवादी र जाहेरवाला विच भएको उक्त कारोबारको म प्रत्यक्ष साक्षी हो । प्रतिवादीहरू र जाहेरवाला विच भएको कारोवार वैदेशिक रोजगारको विषय हो भन्ने समेतको बकपत्र गरिदिएको देखिन्छ । जाहेरवाला होमबहादुर मगर र पीडित शारदा मगरलाई प्रतिवादीहरूले जाहेरवालाहरूलाई क्यानाडाको होटलको रोजगारी मागपत्र समेत देखाई काममा लगाई दिने भनी सन् २०१७/०४/२४ मा थाइल्याण्ड पुर्याएको र करिव एक महिना सम्म होटलमा राखी नेपाल फर्किएको मिसिल संलग्न होमबहादुर मगर र शारदा मगरको राहदानीको नक्कल प्रति, थाइल्याण्ड पुगी फर्केको टिकट तथा Boarding Pass, साक्षी र जाहेरवाला/पीडितको बकपत्र समेतबाट प्रतिवादी सिन गुरुड भन्ने पर्शुराम गुरुङ्ग र निर्मलकुमार श्रेष्ठले वैदेशिक रोजगारमा पठाउन भनी जाहेरवाला/पीडितबाट रकम लिई थाइल्याण्डसम्म पुर्याई अलपत्र पारेको भन्ने वादीको अभियोग दावी अन्यथा रहेछ भन्न सक्ने अवस्था नदेखिइ प्रतिवादीहरूले अभियोग दावीको कसूर गरेको देखियो ।
३२. अतः माथी उल्लेखित तथा विश्लेषित आधार, कारण, प्रमाण र कानूनी व्यवस्था समेतबाट प्रतिवादी सविन गुरुड भन्ने पर्शुराम गुरुड र निर्मलकुमार श्रेष्ठले जाहेरवालालाई क्यानाडा पठाई दिने भनी विदेश थाइल्याण्ड सम्म पुर्याई अलपत्र पारी वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा १० र ४३ को कसूर गरेको ठहर्छ ।

सजाय निर्धारण

३३. प्रतिवादीहरू सविन गुरुड भन्ने पर्शुराम गुरुड र निर्मलकुमार श्रेष्ठलाई के कति सजाय हुने हो र जाहेरवाला/पीडितले प्रतिवादीहरूबाट के कति रकम भराई लिन पाउने हो भन्ने दोश्रो प्रश्नको सम्बन्धमा बिचार गर्दा, यस मुद्दामा प्रतिवादीहरू सविन गुरुड भन्ने पर्शुराम गुरुड र निर्मलकुमार श्रेष्ठले वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ४३ को कसूर गरेको ठहर भएकोमा वादी पक्षबाट पेश भएको सजाय पूर्वको प्रतिवेदन समेत अध्ययन गरी हेर्दा, प्रतिवादीहरू सविन गुरुड भन्ने पर्शुराम गुरुड र निर्मलकुमार श्रेष्ठले एक आपसमा मिलेमतो गरी गरेको कसूरको प्रकृति र जाहेरवालाको विगो समेतको आधारमा विदेश पुर्याई अलपत्र पारेको हुँदा वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ४३ बमोजिम जनही जरिवाना रू.३,००,०००।- (तीन लाख रूपैयाँ) र ३ (तीन) वर्ष कैद हुने ठहर्छ ।
३४. वादीले जाहेरवाला होमबहादुर मगरको विगो रू.१४,६८,०००।- (चौध लाख अठसठ्ठी हजार रूपैयाँ) र सोको पचास प्रतिशत हर्जाना रू. ७,३४,०००।- (सात लाख चौतिस हजार रूपैयाँ) र जाहेरवाला होमबहादुर मगर र निजकी श्रीमती शारदा मगर थाइल्याण्डबाट फिर्ता हुँदाको प्लेन टिकट खर्च रू.८४,०००।- (चौरासि

हजार रूपैयाँ) गरी जम्मा रू. २२,८६,०००।- (बाइस लाख छयासी हजार रूपैयाँ) भराई दिन दावी लिएकोमा अभियोग दावी साथ जाहेरवालाले पेश गरेका आईएमई रसिदहरू, जाहेरवालाहरू थाईल्याण्ड जादा नेपालमा सटही गरेको अमेरिकी डलर र जाहेरवाला, साक्षीको बकपत्र समेतबाट प्रतिवादीहरूले जाहेरवालाबाट मागदाबी अनुसारको रकम बुझिलिएको पुष्टि हुन आएको हुँदा अभियोग दाबी बमोजिमकै विगो र सोको ५० प्रतिशत हर्जाना तथा जाहेरवाला होमबहादुर मगर र निजकी श्रीमति शारदा मगर थाइल्याण्डबाट फिर्ता हुँदाको प्लेन टिकट खर्च समेत जाहेरवालाले प्रतिवादीहरूबाट दामासाहीले भराई लिन पाउने देखियो । पहिले नै भए गरेको कामका सम्बन्धमा पछि बनेको कानून आकर्षित नहुने भएकाले वारदात मिति भन्दा पछि बनेको अपराध पीडित संरक्षण ऐन, २०७५ को दफा ४१ बमोजिम क्षतिपूर्तिको दावी कानूनतः उपयुक्त देखिएन ।

३५. अतः उपरोक्त आधार र कारणबाट प्रतिवादी सविन भन्ने पर्शुराम गुरुङ्ग र निर्मलकुमार श्रेष्ठलाई वैदेशिक रोजगार रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ४३ बमोजिम जनहि जरिवाना रू.३,००,०००।- (तीन लाख रूपैयाँ) र ३ (तीन) वर्ष कैद हुने ठहर्छ । जाहेरवाला होमबहादुर मगरको विगो रू. १४,६८,०००।- (चौध लाख अठसठ्ठी हजार रूपैयाँ) र सोको पचास प्रतिशत हर्जाना समेत प्रतिवादीहरू सविन गुरुङ्ग भन्ने पर्शुराम गुरुङ्ग र निर्मलकुमार श्रेष्ठबाट दाहासाहीले भराई दिने ठहर्छ । जाहेरवाला र जाहेरवालाको श्रीमती शारदा मगरको प्लेन टिकट खर्च रू.८४,०००।- (चौरासी हजार रूपैयाँ) प्रतिवादीहरूबाट दायासाहीले जाहेरवालालाई भराई दिने ठहर्छ । वारदात मिति भन्दा पछि बनेको अपराध पीडित संरक्षण ऐन, २०७५ को दफा ४१(५) को दावी पुग्न सक्दैन । अरूमा तपसिल बमोजिम गर्नु ।

तपसिल

माथि ठहर खण्डमा लेखिए बमोजिम प्रतिवादी पर्शुराम गुरुङ्गलाई रू.३,००,०००।- (तीन लाख रूपैयाँ) जरिवाना र ३(तीन) वर्ष कैद हुने ठहरेकोले निज प्रतिवादी पर्शुराम गुरुङ्गलाई मिति २०७७/०३/०५ मा यस मुद्दामा अनुसन्धानका क्रममा बयानको लागि उपस्थित गराएको र निज सो मितिबाट हालसम्म कारागार कार्यालय डिल्लीबजारमा थुनामा रहेको देखिँदा सोही मिति २०७७/०३/०५ देखि कैद भुक्तान हुने भएकाले निज प्रतिवादीलाई लागेको जरिवाना रू.३,००,०००।- (तीन लाख रूपैयाँ) दाखिला गरेमा मिति २०८०/०३/०५ मा छुटी जाने गरी कैदी पुर्जी दिनु भनी सम्बन्धित जिल्ला अदालतमा लेखी पठाउनु..... १

माथि ठहर खण्डमा लेखिएबमोजिम प्रतिवादी निर्मलकुमार श्रेष्ठलाई रू. ३,००,०००।- (तीन लाख रूपैयाँ) जरिवाना र ३(तीन) वर्ष कैद हुने ठहरेकोले निज प्रतिवादीलाई लागेको कैद र जरिवाना बेरूजु हुँदा लगत कसी असूल गर्नु भनी सम्बन्धित जिल्ला अदालतमा लेखी पठाउनु..... २

माथि ठहर खण्डमा उल्लेख भए बमोजिम प्रतिवादीहरू सविन गुरुङ्ग भन्ने पर्शुराम गुरुङ्ग र निर्मलकुमार श्रेष्ठबाट जाहेरवाला होमबहादुर मगरको विगो रू.१४,६८,०००।- (चौध लाख अठसठ्ठी हजार रूपैयाँ) र सो को पचास प्रतिशत हर्जाना रू.७,३४,०००।- (सात लाख चौतिस हजार र प्लेन टिकट खर्च रू.८४,०००।- (चौरासि हजार

रूपैयाँ) गरी जम्मा रू. २२,८६,०००।- (वाइस लाख छयासी हजार रूपैयाँ) भराई पाउने ठहरेकोले फैसला अन्तिम भएपछि उक्त विगो र हर्जाना भराई पाऊँ भनी जाहेरवालाले प्रतिवादीहरूको चल अचल सम्पत्ति देखाई ऐनका म्याद भित्र निवेदन दिएमा प्रतिवादीहरूबाट दामासाहीले भराई दिनु भनी सम्बन्धित अदालतमा लेखी पठाउनु..३

प्रस्तुत फैसला उपर चित्त नवुझे वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ६६ (२)बमोजिम ३५ दिन भित्र श्री सर्वोच्च अदालतमा पुनरावेदन गर्न जानू भनी फैसलाको नक्कल साथै राखी प्रतिवादी सविन गुरुड भन्ने पशुगाम गुरुडलाई निज थुनामा रहेको कारागार कार्यालय मार्फत पुनरावेदनको जानकारी दिनु.....४

प्रस्तुत फैसला उपर चित्त नवुझे वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ६६ (२)बमोजिम ३५ दिन भित्र श्री सर्वोच्च अदालतमा पुनरावेदन गर्न जानू भनी फैसलाको नक्कल साथै राखी विशेष सरकारी वकील कार्यालयलाई पुनरावेदनको जानकारी दिनु.....५

शुरु समाह्वान म्याद गुजारी बसेकाले प्रतिवादी निर्मलकुमार श्रेष्ठलाई पुनरावेदनको म्याद दिई रहनुपरेन.....६

जाहेरवालाको विगो एवं हर्जाना भरी भराउको प्रयोजनार्थ अन्तिम फैसला भएको जानकारी जाहेरवालालाई दिनु.....७

प्रस्तुत फैसलाको विद्युतीय प्रति सूचना प्रविधिमा अभिलेख सुरक्षित गरी पीठमा जनाउनु.....८

प्रस्तुत मुद्दाको दायरीको लगत कट्टी गरी मिसिल अभिलेख शाखामा बुझाई दिनु.....९

निशा बानियाँ

(सदस्य)

उक्त रायमा सहमत छौँ।

डा. गोपीचन्द्र भट्टराई
(सदस्य)

रमेशकुमार खत्री
(अध्यक्ष)

फैसला तयार गर्न सहयोग पुऱ्याउने

इजलास अधिकृत:- दुर्गादत्त लम्साल

कम्प्युटर अपरेटर:- शास्वत् विक्रम सिंह

फैसला मिति: २०७८/०८/२७/२

फैसला प्रमाणिकरण मिति: २०७८/०९/१३

न्यायाधिकरणको छाप